

Fuit in diebus... **H**ic incipit Lucas narra-
rationē euāgelij. z diuidit in quatuor ptes
qz p̄io describit saluatoris ingressus in
mōm p̄ suā incarnatōz. sc̄do eius p̄gres-
sus p̄ suā p̄dicatōz. iij. ca. tercio ei⁹ egres-

sus de mōdo p̄ suam
passionē. xxiij. ca. q̄r-
to ei⁹ regressus ad
p̄rem p̄ suā resurre-
ctionē z ascensionē
xxiij. ca. p̄ma in ou-
as. qz p̄mo descri-
bit p̄cursoris z sal-
uatoris p̄cept⁹. secū-
do v̄tūsqz or̄z cir-
ca mediū hui⁹ cap.
ibi: Exur. aut̄ ma. p̄
ma adhuc in ouas.
qz p̄io describit cō-
ceptus p̄cursoris. se-
cūdo ip̄i⁹ saluatoris
ibi. In mense aut̄ez
vi. Circa p̄mū con-
cept⁹ p̄cursoris ostē-

Incipit euangelium s̄m
Lucam **C**apitu. j.

Fuit in die-
bus herodis
regis iudee
sacerdos q̄-
dam nomie
zacharias de vice abia et
uxor illius de filiabus a-
aron: z nomen eius elisa-
beth. Erant aut̄ez iusti am-
bo ante deum incedentes

ditur mirabilis ex trib⁹. p̄mo ex pentū cōditōe. sc̄do ex
angelica nūciatōe. ibi. Factū est aut̄ cū sacer. tercio ex pa-
tris increduli punitōe. ibi. Et dixit zacha. Circa p̄mū in
describēdo conditōz parentū bea. ioh̄is p̄mittit t̄ps regis
s̄b q̄ fuit. cū d̄z. Fuit in diebus herodis regis iudee zc. qz sa-
cob p̄f̄archa sp̄i p̄pheticō dixit Gen. xli. Signū aduē-
tus xp̄i. q̄n regnū iudee eēt translātū ad alienigenā s̄m q̄
d̄z. ibidē. Nō aufereſ sceptrū de iuda z dux de femore: ei⁹
donec veniat q̄ mittend⁹ est zc. Iste aut̄ herodes fuit alie-
nigena. qz pater su⁹ fuit idume⁹. **b** Sacer. quidā no-
zach. p̄ exp̄sionē nois intelligit q̄ iste fuit famosus in vita
z doctria. **c** De vice abia. s̄m q̄ d̄z. j. Paral. xxiij. Da-
uid volēs ampliārē cultū dei ordinauit de. xxiij. generati-
onibus. xxiij. sacerdotes q̄ successiue fuit̄ p̄ hebdoma-
das in tēplo d̄ni. z octaua sois cecidit sup abia: vt ibi dicit̄
de q̄ descēdit iste zacharias. **d** Et uxor illi⁹ de filiabus
aarō hoc exprimit. qz p̄ dignitatē sacerdotālē. filie de tri-
bu aarō diligēt̄ z honesti⁹ seruabant. **e** Et nomē ei⁹
elizabeth: qd̄ nomē exprimit. p̄t ei⁹ bonā famā z vitam.
sicut dicit̄ est de zacharia. vii. s̄bdit. **f** Erāt aut̄ iusti am-
bo an̄ deū h̄ d̄z ad excludendū hypocrisis fictionē.

g Incedētes in oib⁹ mandatis. q̄tū ad obseruantia mo-
raliū p̄ceptoz. **h** Et iustificat̄ d̄ni. q̄tū ad obseruantia
cerimonialiū. **i** Sine q̄rela. q̄tū ad obseruantia iudi-
cialiū. qz pacifice ad p̄mos se hēbāt. **k** Et nō erat eis
fili⁹. cui⁹ duplex cā s̄bdit. vna sp̄ialis mulieri. s. sterilitas
alia cōis viro z mulieri. s. senectus: z hoc est quod dicit̄.
l Et q̄ esset elisa. ste. z ambo p̄ces. in die. suis: ita q̄ tran-
sierat t̄ps generandi in p̄re z concipiendi in m̄re s̄m cur-
sum cōem nature: Ex q̄ apparet conceptio p̄cursoris m̄-
raculosa. qz nō fuit p̄ naturā tm̄: s̄ p̄ naturā gr̄a diuina ad-
iutā. **m** Et cū est aut̄. **n** Dic describit̄ p̄ceptio p̄cursoris
mirabilis ex denūciatōe angelica. z p̄mo describitur
loci p̄ditio. sc̄do denūciatio angeli: ibi. Apparuit aut̄. Cir-
ca p̄mū d̄z. **o** Factū est aut̄ cū sacer. fun. zc. p̄t̄ ei⁹ exi-
stenti in loco sc̄to. s. i tēplo z in diuino officio occupato: fa-
cta est diuina denūciatio de ple h̄nda ad denotandum
sc̄ritatē futurā pl̄is. **p** Sorte exijt. qz distributōes heb-
domadaz i q̄b⁹ successiue debebāt. xxiij. sacerdotes mini-
strare vt p̄c̄m̄ ē fuerūt distribute p̄ sortē. vt h̄r. j. Paral.
xxiij. **q** Et incensū poneret zc. Ex h̄ loco dixerūt aliq̄
q̄ zacharias fuit p̄t̄ifex vel summ⁹ sacerdos. qz incensuz
ponere semel in anno intra sc̄m̄sc̄toz. s. in festo exp̄iatōis
soli sumo sacerdoti erat licitū. z h̄ v̄r dicere Amb. z beda
sup locū istū. z t̄ps p̄ceptōis p̄cursoris v̄r concordare. qz
festū exp̄iatōis celebrat̄ decia die septēbris. z post illō fu-
it p̄ceptō be. ioh̄is circa finē eiusdē m̄sis reuerso zacha-

ria ad domū snā post p̄pletionē officij sui. z sic ab illo t̄pe
vsqz ad natiuitatē be. iohannis fluxerunt nouem menses
qui continent periodum a p̄ceptu p̄ueri vsqz ad n̄tatem
S̄z q̄lit̄ ille zacharias fuerit summ⁹ sacerdos nō legit̄. iō ad
declaratōez hui⁹ dixerūt aliq̄ qz. xxiij. sacerdotes p̄dicti

b in omnibus mādat̄is. z iu-
i stificatōibus domini sine
querela et non erat illis fi-
li⁹: eo q̄ esset elizabeth ste-
rilis z ambo processissent
in diebus suis. Factuz est
autem cum sacerdotio fun-
geretur zacharias in ordi-
ne vicis sue ante deuz s̄m
p̄suetudinē sacerdotij: sor-
te exijt vt incensum pone-
ret igressus in templū d̄ni.

erāt eq̄les in ordine
z in dignitate nō tm̄
s̄m ul̄ s̄ successiue.
qz ille i cui⁹ hebdo-
mada festū exp̄iatōis
cadebat erat sum-
m⁹ sacerdos toto il-
lo anno. Et ad h̄ cō-
firmandū inducunt
illud qd̄ d̄z Joh. xj.
qz caphas erat p̄t̄ifex
anni illi⁹. Di-
cunt ergo qz zacha-
rias fuit summ⁹ sa-
cerdos anno illo. eo
qz p̄dictū festū ceci-
dit i hebdomada ip̄-
si⁹. s̄ qz nulla sc̄ptu-
ra autētica neqz io-

seph⁹ neqz aliq̄ hystorizōph̄i d̄scribētēs sacerdotiū iudeo-
rū aliq̄ m̄tionē faciūt d̄ sumo sacerdotio h̄ zacharie.
iō saluo meliori iudicio v̄r meli⁹ v̄dm eū fuisse simplices
sacerdotē. Nec ex his q̄ iducta sūt oñdit̄ fuisse summ⁹ sacer-
dos. s̄ magis oppositū vt v̄r. tū qz d̄z h̄ q̄ igressus fuit tem-
plū ad ponēdū icēsu tm̄. h̄ aut̄ licitū erat m̄iorib⁹ sacerdo-
tib⁹ s̄m q̄ d̄z Heb. ix. In p̄ qd̄ tabernaculo q̄tidie intra-
bāt sacerdotes sacrificioz m̄stria p̄sumātes. qz pacto sa-
cificiō i altari holocaustoz qd̄ erat i arrio vbi m̄strabant
m̄iores sacerdotes. sacerdos q̄ ibi m̄strauerat lotis p̄ma-
nib⁹ z pedib⁹ accipiebat p̄unas d̄ altari holocaustoz. z in-
trās p̄mā p̄tē tēpli q̄ vocabat̄ sc̄m̄ v̄r sc̄tā p̄remabat in illa
sup altare icēsi thymiana. z tūc erat sacrificiū p̄sumatum
In illā v̄o p̄tē tēpli q̄ dicebat̄ sc̄m̄sc̄toz sol⁹ sum⁹ sacerdos
intrabat cū sāguie hirci z vituli imolati. p̄ p̄cō ppli. vt ex il-
lo asp̄geret̄ p̄ p̄ciatorū. q̄ at zacharias intrauerat cū sā-
guie tm̄ n̄ d̄z h̄. s̄ solū ad ponēdū icēsu. Si ei intrasset tēplū
ad iferēdū sāguinē itra sc̄m̄sc̄toz. nō ē v̄sibile q̄ euangelista
tacuisset. cū h̄ sit maximū int̄ oia q̄ ad officiū sumi sacer-
dotis p̄t̄iebat. vt h̄r Heb. ix. z Leui. xvi. z iō nō v̄r q̄ intra-
uerit sc̄m̄sc̄toz. qd̄ erat d̄ officio sumi sacerdotis. s̄ solā p̄t̄
mā p̄tē tēpli ad quā simplices sacerdotes poterant igredi
vt d̄c̄m̄ ē. **q̄** tē āgel⁹ apparuit ip̄i occupato i solēntoz parte
officij p̄t̄ solēnitatē nūcij qd̄ nūciare venerat. h̄ aut̄ d̄z q̄
apparuit ei sc̄as a dextris altaris icēsi. illō at̄ altare nō erat
itra sc̄m̄sc̄toz. s̄m q̄ d̄z h̄yero. z oēs doctores hebrei z ca-
tholici. excepto Aug. cui⁹ d̄c̄m̄ nō v̄r i h̄ tenēdū. tū qz p̄ria
tur dicit̄ oim̄ alioz qz aliq̄ fuerūt valde exp̄t̄ in sc̄ptura
ve. te. tū qz text⁹ sacre sc̄pture v̄r p̄riū dicit̄ exo. vi. z xxx. vt
ibidē plen⁹ d̄clarant. **q̄** at̄ d̄z soli sumo sacerdoti licituz
ēē ponē icēsu itra sc̄m̄sc̄toz i die exp̄iatōis. v̄dm q̄ v̄r ē. s̄
illō icēsu n̄ p̄debat̄ ad offerendū. s̄ vt nebula in p̄surgens
op̄iret oraculū. q̄n p̄t̄ifex asp̄gebat sāguinē hirci z vituli
p̄ oraculū. vt h̄r Leui. xvi. nō at̄ h̄r ex h̄ loco q̄ zacharias
posuerit icēsu h̄ mō v̄r ex d̄ctis. s̄ solū q̄ posuerit icēsu
offerēs ip̄z sup altare icēsi ad p̄sumatōz sacrificij. qd̄ at̄ d̄z
q̄ exp̄iatōis dies cecidit i hebdomada sua. h̄ nō p̄bat̄. v̄r
ex d̄ctis. z dato q̄ v̄r fuerit n̄ tm̄ ex h̄ p̄cludit̄ q̄ intrauerit
sc̄m̄sc̄toz ad ponēdū icēsu. qz p̄ter illū igressū q̄ p̄t̄iebat ad
sumū p̄t̄ifex tm̄ q̄tidie intrabāt sacerdotes m̄iores ad offe-
rendum incensum in altari incensi. vt p̄dictum est. Et
hoc modo ingressus est zacharias i hebdomada sui m̄ini-
sterij. Quod autem v̄terius dicitur q̄ de v̄iginti quatuor
sacerdotibus ille erat summus sacerdos vel pontifex per
annum in cuius hebdomada cadebat exp̄tationis festuz.
Videretur esse fictitium. tum quia hoc in nulla scriptura
autētica habetur. Tum quia vt etiam habetur in libris

Reg. 2 Paralip. post ordinatos. xliij. sacerdotum unum erat summus sacerdos super eos: non solum uno anno sed per totam vitam suam. et ita ceterum factum est usque ad ipsos machabeos. in quibus greci super iudeos obtinuerunt dominium. et tunc ex cupiditate grecorum et ambitioe iudeorum. alii sunt ammoti de sacerdotio ante mortem. et alii instituti. sic per. ij. mach. iij. ca. de iasone et menelao. et listimacho. et xliij. ca. de alchimo. et eodem modo postea factum est quod romanis ceperunt iudeis dominari. quia tunc erat venale sacerdotium. Unde dicit iosephus quod ca. yphas emit sacerdotium unum annum. potuit etiam esse quod iudei inter se ordinaverunt propter istas contentiones et ambitiones quod sacerdotium unum duraret tantum per annum. Ad dictum vero amb. et Bede dominum quod non loquuntur assertive. p. Et ois multitudo populi erat orans foris hora incensum. quia non erat licitum populo ingredi templum sed tantum sacerdotum. q. Apparuit. Sic enim describitur angelus denuntiatio. et promittit zacharie stupefactio. cum dicit. r. Et zacharias turbatus est. ex visione angeli insolita et ex fragilitate humana in angelicam potestatem. sic de danieli legitur. Dan. x. propter quod angelus solatus fuit eum dicens: Ne timeas zacharia. quod dicitur. veni ad consolatos tuos. id est subditur. t. Quia exaudita est deprecatio tua. frequenter ei deum deprecatus fuerat de adventu messie. et de huius plebe. Et idem angelus utriusque sibi denunciat dicens. v. Et vxor tua elisabeth pariet tibi filium. et dicit. x. Tibi. hoc est ex te tamen cum virtute nature fuit ibi viri gratie. ut predictum est. Angelus autem loquens ioseph de partu marie non dixit pariet tibi. sed pariet ab solute. quia ioseph nihil cooperatus est ibi. y. Et vocabis nomen eius iohannem. pronuntiatur ab angelo propter scitatem eius futuram. et officij proprietatem. Iohes enim interpretatur in quod est gratia. quia iohes christum manifestavit. per quem gratia et veritas facta est ut habet iohannis. j. Et erit tibi gaudium in mense interio. a. Et exultatio. exteri. dicit enim exultatio quasi extra saltatio et hoc est proprie quod gaudium est tantum interio quod non potest per se ostendi quod appareat exteri. b. Et multi in natiuitate eius gaudebunt. sicut quod dicitur infra quod in ortu eius congratulabantur vicini. et nunc etiam videmus impletum quod dies sue natiuitatis non solum festiuatur ab omnibus christianis. sed etiam a saracenis et aliis alijs c. Erat enim magnus coram domino. Unde dicit saluator Math. xi. ca. Inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. d. Et vinum et siceram. id est quicquid potum inebriatum non bibit. erat enim nazareus. id est consecratus domino per totam vitam suam. et ideo ab omni inebriatione abstinuit sicut nazarei in veteri lege tempore separatiois sue. ut habet Nume. vi. ca. f. Et spiritus sanctus replebit. quantum ad purgationem originalis peccati. et ad operationem boni meritorij. g. Et multos filios israel conuertet ad dominum. id est ad christum per suam predicationem. h. Et ipse pater. ante illud in spiritu. et vir. helye. Primum propter similitudinem vite. quia vterque vixit in austeritate victus et vestitus. Secundo propter similitudinem in veritate doctrine. quia vterque constanter vicia redarguit etiam personarum magnarum. Tercio propter similitudinem officij quia sicut helyas

Et ois multitudo populi erat orans foris hora incensum. Apparuit autem illi angelus dominus stans a dextris altaris incensum. Et zacharias turbatus est videns et timor irruit super eum. Ait autem ad eum angelus. Ne timeas zacharia quia exaudita est deprecatio tua: Et vxor tua elisabeth pariet tibi filium et vocabis nomen eius iohannem: et erit gaudium tibi et exultatio et multi in eius natiuitate gaudebunt. Erat ei magnus coram domino et vinum et siceram non bibit ex utero matris sue: et multos filiorum israel conuertet ad dominum et ipse pater det ante illud in spiritu et virtute helye: ut conuertat corda patrum in filios: et incredulos ad

Et zacharias turbatus est. ex visione angeli insolita et ex fragilitate humana in angelicam potestatem. sic de danieli legitur. Dan. x. propter quod angelus solatus fuit eum dicens: Ne timeas zacharia. quod dicitur. veni ad consolatos tuos. id est subditur. t. Quia exaudita est deprecatio tua. frequenter ei deum deprecatus fuerat de adventu messie. et de huius plebe. Et idem angelus utriusque sibi denunciat dicens. v. Et vxor tua elisabeth pariet tibi filium. et dicit. x. Tibi. hoc est ex te tamen cum virtute nature fuit ibi viri gratie. ut predictum est. Angelus autem loquens ioseph de partu marie non dixit pariet tibi. sed pariet ab solute. quia ioseph nihil cooperatus est ibi. y. Et vocabis nomen eius iohannem. pronuntiatur ab angelo propter scitatem eius futuram. et officij proprietatem. Iohes enim interpretatur in quod est gratia. quia iohes christum manifestavit. per quem gratia et veritas facta est ut habet iohannis. j. Et erit tibi gaudium in mense interio. a. Et exultatio. exteri. dicit enim exultatio quasi extra saltatio et hoc est proprie quod gaudium est tantum interio quod non potest per se ostendi quod appareat exteri. b. Et multi in natiuitate eius gaudebunt. sicut quod dicitur infra quod in ortu eius congratulabantur vicini. et nunc etiam videmus impletum quod dies sue natiuitatis non solum festiuatur ab omnibus christianis. sed etiam a saracenis et aliis alijs c. Erat enim magnus coram domino. Unde dicit saluator Math. xi. ca. Inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. d. Et vinum et siceram. id est quicquid potum inebriatum non bibit. erat enim nazareus. id est consecratus domino per totam vitam suam. et ideo ab omni inebriatione abstinuit sicut nazarei in veteri lege tempore separatiois sue. ut habet Nume. vi. ca. f. Et spiritus sanctus replebit. quantum ad purgationem originalis peccati. et ad operationem boni meritorij. g. Et multos filios israel conuertet ad dominum. id est ad christum per suam predicationem. h. Et ipse pater. ante illud in spiritu. et vir. helye. Primum propter similitudinem vite. quia vterque vixit in austeritate victus et vestitus. Secundo propter similitudinem in veritate doctrine. quia vterque constanter vicia redarguit etiam personarum magnarum. Tercio propter similitudinem officij quia sicut helyas

precedet aduentum christi secundum. ita iohes primum processit. i. Et conuertat corda patrum in filios. id est primum veteris testam. ad discipulos christi. quia plures de sacerdotibus et sententibus iudeorum quod dicebant pres populi. conuersi fuerunt per apostolos ad fidem christi. k. Et incredulos. id est illos quod prius fuerat increduli.

Et dixit zacharias ad angelum. Quia sciam. Ego enim sum senex: et vxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui sto ante deum: et missus sum loqui ad te: et hoc tibi euangelizare. Et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in dies quod hec sunt: pro eo quod non credidisti verbis: que implebuntur in tempore suo: Et erat plebs expectans zachariam: et mirabantur quod tardaret ipse in templo. Egressus autem non poterat loqui ad illos. Et cognouerunt quod visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis: et permansit mutus

Et zacharias turbatus est. ex visione angeli insolita et ex fragilitate humana in angelicam potestatem. sic de danieli legitur. Dan. x. propter quod angelus solatus fuit eum dicens: Ne timeas zacharia. quod dicitur. veni ad consolatos tuos. id est subditur. t. Quia exaudita est deprecatio tua. frequenter ei deum deprecatus fuerat de adventu messie. et de huius plebe. Et idem angelus utriusque sibi denunciat dicens. v. Et vxor tua elisabeth pariet tibi filium. et dicit. x. Tibi. hoc est ex te tamen cum virtute nature fuit ibi viri gratie. ut predictum est. Angelus autem loquens ioseph de partu marie non dixit pariet tibi. sed pariet ab solute. quia ioseph nihil cooperatus est ibi. y. Et vocabis nomen eius iohannem. pronuntiatur ab angelo propter scitatem eius futuram. et officij proprietatem. Iohes enim interpretatur in quod est gratia. quia iohes christum manifestavit. per quem gratia et veritas facta est ut habet iohannis. j. Et erit tibi gaudium in mense interio. a. Et exultatio. exteri. dicit enim exultatio quasi extra saltatio et hoc est proprie quod gaudium est tantum interio quod non potest per se ostendi quod appareat exteri. b. Et multi in natiuitate eius gaudebunt. sicut quod dicitur infra quod in ortu eius congratulabantur vicini. et nunc etiam videmus impletum quod dies sue natiuitatis non solum festiuatur ab omnibus christianis. sed etiam a saracenis et aliis alijs c. Erat enim magnus coram domino. Unde dicit saluator Math. xi. ca. Inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. d. Et vinum et siceram. id est quicquid potum inebriatum non bibit. erat enim nazareus. id est consecratus domino per totam vitam suam. et ideo ab omni inebriatione abstinuit sicut nazarei in veteri lege tempore separatiois sue. ut habet Nume. vi. ca. f. Et spiritus sanctus replebit. quantum ad purgationem originalis peccati. et ad operationem boni meritorij. g. Et multos filios israel conuertet ad dominum. id est ad christum per suam predicationem. h. Et ipse pater. ante illud in spiritu. et vir. helye. Primum propter similitudinem vite. quia vterque vixit in austeritate victus et vestitus. Secundo propter similitudinem in veritate doctrine. quia vterque constanter vicia redarguit etiam personarum magnarum. Tercio propter similitudinem officij quia sicut helyas

Ad prudentiam iustorum. quod prudentia non consistit in opibus legis ex quibus non iustificat homo. ut habet Rom. iij. sed in opibus fidei charitate scientia et deuotionis. m. Appareare de. ple. pfe. p euangelij susce. ptos. qz nemines ad pfectum adduxerat lex ut habet Heb. vij. et p hoc illa lex dicitur lex mortis. qz impfectorum est timore pene retrahi a malis. Lex aut euangelica dicitur lex amoris. quia pfectorum est retrahi a malis amore boni. n. Et dixit zach. b. ostenditur pceptio precursoris mirabilis ex punitioe incredulitatis in pre. et p pntur dicta punitio. scdo seqns p solatio ibi. Et factum est circa primu sciendu q zacharias vrbis angelino no credit quod ostendunt verba eius cum dicit. o. Unde hoc sciam et causa incredulitatis subditur. p. Ego sum senex et. quasi diceret. Tempus generandi in me transiit. et in ea tempore concipiendi. q. Et respondens angelus. arguendo eius incredulitatem. r. Ego sum gabriel. angelus sanctus zelans pro salute israel ut habetur Dan. ix. s. Qui sto ante deum. licet enim angeli mittantur in ministerium pro salute hominum. ut habetur Heb. j. tamen non recedunt a contemplatione diuina. et sic dicunt deo assistere per iugem contemplationem. t. Et missus sum loqui ad te. et hec tibi euangelizare. ex parte dei cuius veritas non potest impediri. v. Et ecce eris tacens. propter incredulitatem tuam. tamen quia angelus dedit sibi signum respectu futuri implendi et penam ratione incredulitatis preterite. tot ei signa veritatis concurrebant quod zacharias non potuit discredere absque peccato. quia angelus apparuit ei in sacro loco. et existenti in ministerio diuino. nunciabat etiam ea que pertinebant ad omnium hominum salutem. et ad dei gloriam. ex quibus debebat zacharie constare quod erat bonus angelus. et per consequens quod erat verum dictum eius. cum mentiri non possit. et in hoc peccauit zacharias. quia credens ipsum bonum angelum ex predictis dictis circumstantijs. quibus concurrentibus non permittitur angelo sathane ut transfiguret se in angelum lucis: et tamen non credidit verbo eius. et in hoc peccauit propter quod punitus fuit. x. Et erat plebs expectans. quia non erat eis licitum intrare templum sed tantum sacerdotum. y. Et mirabantur quod tardaret. quia oblatio incensum non requirebat in tempore. z. Et cognouerunt quod visionem vidisset: tamen nesciebant qualiter. ex hoc enim quod videbant faciem eius mirabiliter mutatam ex collocacone cum angelo. et ipsum loqui non potentem. picturabant ipsum habuisse visionem. a. Et ipse erat illis innuens. id est signis visibilibus. quia audibilibus non poterat.

Et factū est. **D**ie p̄r ponit zacharie consolatio nō q̄-
rū ad loq̄le restitūtoz. h̄ q̄tū ad filij sibi p̄missi cōceptōne
cū d̄r. **E**t fac. est vt imple. sunt dies offi. ei⁹ abijt in do. suaz
q̄: tota ebdomada q̄ in tēplo ministrabat sacerdos: ad hoc
deputat⁹ i tēplo manebat z nō exibat ad p̄pria negocia: i-
tentus ad diuina.

Et ex hoc inoleuit
p̄suetudo ap̄d aliq̄s
iudeos religiosos sā-
cta z honesta. s. q̄ il-
le q̄ ē hebdomadari-
us p̄ totā hebdoma-
daz manet itra clau-
strū nō exiens ad ex-
teriora negocia. itē-
tus ad diuina. q̄ il-
lo tpe medius est et
sequit̄ inter conuē-
tum z deum.

Cōcepit elisabet
v̄roz eius z occulta-
bat se mensib⁹ q̄nq̄
duplici de cā. **O**na
q̄z h̄ de cōcepta ple-

dabat aliquantulū eo q̄ tā transierat tps vacandi ample-
ribus cā plis generāde. sicut Sara dixit Gen. xviij. cap.
Postq̄ cōsenui z dñs me⁹ vetul⁹ est voluptati opam da-
bo. q. d. nō decet. **A**lia cā est. q̄z magis voluit certificari de
euentu rei anq̄ p̄alaret. **I**n mense aut̄ sexto. **D**escri-
pto cōceptu p̄cursoris. **H**ic p̄r describit̄ concept⁹ saluato-
ris. **C**irca qd̄ p̄ ponit angelica saluatio. sc̄do marie conso-
lato. ibi. **Q**ue cū audisset. tercio filij conceptio. ibi. **D**ixit
aut̄ maria. **C**irca p̄mū p̄mittit̄ tps saluatois. cū dicitur.

In mēse aut̄. vi. s. a cōceptu p̄cursoris q̄z fuit concept⁹
in septēbri circa finē mēsis. saluator aut̄ circa finē marcij.
Missus ē angel⁹ gabriel. **Q**u aut̄ hic ponunt̄. tot noia
p̄pria. s. angeli missi. virgis ad quā mittebat̄. sp̄sī sui. z lo-
ci. hoc fuit ad ostendendū certitudinez hystorie. **C**ui
nomē nazareth. hoc fuit vt adimpleretur p̄phetia Esa. xj
vbi d̄r. **E**grediet̄ virga de radice yesse. z flos de radice ei⁹
ascēdet. vbi fin̄ veritatē hebraicā h̄r. **E**t nazareus de radi-
ce eius ascēdet.

Ad virginē desponsatā: z h̄d̄iua or-
dinatōe multiplici rōe factū est. vt desponsaret̄ anq̄ imp̄-
gnaret̄. **E**t accipiūt̄ aliq̄ cause ex pte pueri. aliq̄ ex pte ma-
tris. z aliq̄ ex pte n̄ra. **E**x pte aut̄ pueri fuit cōueniēs ip̄m
de virginē desponsata nasci. ne ab infidelib⁹ tanq̄ illegit̄ie
nar̄ abijceret̄. vñ dicit̄ Amb. sup̄ Lucā. **Q**uid herodi. qd̄
iudeis posset ascribi. si natū ex adulterio viderent̄ psequi.

Sc̄do vt mō cōsuetudo scripturarū genealogia xp̄i descri-
beret̄ p̄ viz. **T**ercio vt p̄r v̄ginis dyabolo celaret̄. **Q**uar-
to vt puer nar̄ a ioseph nutrire. vñ z p̄r ei⁹ dicit̄ ē. q̄z nu-
trici⁹ ei⁹ fuit. **E**x pte vero m̄ris accipiūt̄ aliq̄ cause. **P**ri-
mo q̄z p̄ desponsatōz fuit immunis a pena lapidatōis. ne
tanq̄ adultera calūniaret̄ a iudeis. **S**c̄do vt p̄ h̄ ab infā-
mia liberaret̄. vñ dicit̄ Amb. sup̄ Lucā q̄ desponsata est
ne temerate virgin̄tatis adureret̄ infamia. cui grauis al-
ius corruptele videret̄ insigne p̄ferre. **T**ercio vt v̄ginē a
ioseph exhiberet̄ ministeriū. vt dicit̄ hyero. **I**tem ex parte
nostra accipiunt̄ q̄nq̄ cause. **P**rimo q̄z ex testimonio
ioseph cōprobatū est certius xp̄m ex v̄gine natum. vnde
dicit̄ Amb. sup̄ Lucā. **L**ocupletior testis pudoris marit⁹
adhibet̄ q̄ posset dolere iniuriā z vindicare obprobrium
si non agnosceret sac̄m. **S**c̄do q̄z p̄ h̄ v̄bav̄ginis v̄ginē
tatē suā asserētis magis credibilia reddunt̄. vñ dicit̄ Am-
bro. sup̄ Lucā. **F**ides marie verbis magis ascribit̄ z men-
taciō cā remouet̄. culpā em̄ obumbrare voluisse mēdatio
videt̄ innupta p̄gnās. **C**ām at̄ mentiēdi despōsata nō ha-
buit. cū coniugij p̄mū. z grā nuptiarū. prius sit feminarius
q̄ qd̄ duo p̄tinet̄ ad n̄re fidei firmitatē. **T**ercio vt tolleret̄
excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄t̄ in cautela suā incurrūt infamiaz

vñ Amb. sup̄ Lucā. **N**ō decuit v̄ginibus sinistra op̄inio-
ne viuētibus velamē excusatois relinq̄. q̄ infamata quo-
q̄ mater dñi videret̄. **Q**uarto p̄ hoc designatur ecclesia q̄
cū sit virgo. desponsata tñ est vni viro: vt dicit̄ Aug. libro
de sancta virginitate. **Q**uinto q̄z eo q̄ mater dñi fuit d̄spō-

sataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

fataz virgo in perso-
na ip̄i⁹ sil v̄ginitas
z m̄rimoniū hono-
rant̄ h̄ hereticos al-
teri istoz d̄trahētes
h̄. **D**e domo d̄. **P**
exp̄mit ad ostendē-
dū q̄ xp̄s descendit
de semie d̄. sic fue-
rat p̄ p̄phetas p̄dct̄
lz em̄ ioseph nō fue-
rit p̄ saluatoris. tñ
v̄go maria d̄ q̄ xp̄s
carnē assumpt̄it fu-
it de eadē tribu cuz
ioseph. quod p̄bat̄
p̄ hoc q̄ mulieres i
hereditate p̄na suc-
cedētes nō poterāt
p̄bere m̄rimoniū

Euangelium

Nomen etiā impositū est fm proprietate futurā. qz sal⁹ hu
mani generis futura erat p iesum. z h est qd dixit angel⁹
ip̄i ioseph **Mathei. j.** Vocabis nomē ei⁹ iesum. **Ipe em̄**
saluū faciet pplm̄ suū a pctis coz. **Iesus em̄ sal⁹** iterprat⁹
v **Hic erit magn⁹** sp̄ ei fuit magn⁹ de⁹ h futur⁹ erat ma
gnus hō z magnus

ap̄ba. fm qz dicit **Luce.**
vij. capi. **Propbeta**
magn⁹ surrexit i no
bis. **Et fili⁹ al
tissimi** vocabit. i. ip̄
suis dei q̄ sol⁹ est al
tissim⁹. hō em̄ altus
est inter creaturas
corpales. h̄ angelus
altissim⁹. deus aut sol⁹
altissim⁹. **Ista etiā**
filiatio dei accipitur
hic p naturā. in om
nibus aut alijs q̄tū
cunqz sc̄tis est tm̄ fi
liatio dei p adoptōz
y **Et dabit illi dñs**
deus sedē dō. **Cōtra**
riū videt p h qd hēt
Hyere. xxiij. de seco
nia rege iuda. **Scri**

be viz istū sterilem nec erit de semie ei⁹ q̄ sedeat sup thro
nū dauid. **Beata at virgo maria** de q̄ nat⁹ est iesus descē
dit de iecoma. viz **Mathei. j.** qz ponit in xpi genealogia. di
cendū qz hieremias loq̄t de regno tpali ip̄i dauid in quo
null⁹ postea regnauit de semie iechonie. qz iohānes hyr
canus z aliq̄ aliq̄ q̄ resumpserūt regnū nomē in iudea an
te herodē ascalonitā. nō fuerūt de tribu regia h̄ de tribu sa
cerdotali. xps etiā q̄ descēdit de iechonia fm carnē p vir
ginē mariā. nō sedit sup thronū dō loq̄ndo de tpali regno
immo istō negauit corā pylato dicēs. **Regnū meū nō est**
de hoc mōdo **Joh. xvij.** tm̄ in resurrectōe sua accepit p̄tatez
etiā inq̄tū hō sup oēm creaturā. fm qz ip̄e dicit **Mathei.**
xxvij. **Data ē mibi oīs p̄tās in celo z in terra** inq̄tū ei de⁹
nō accepit aliquā p̄tate de nouo siue in tpe. **Angel⁹** autez
hic loq̄t de regno sp̄iali z celesti. qd figuratū fuit p regnū
dauid tpale. sicut z celestis ierlm̄ p tpale. vñ z subditur.
3 **Et regnabit in do. iacob in eternū. i. sup electos.** de do
mo em̄ abraā z ysaac aliq̄ fuerūt reprobati sicut israhel z
esai. h̄ in domo iacob oēs ei⁹ filij a sanctis doctorib⁹ iter
electos sunt pputati. qz zsi aliq̄ peccauerūt p̄tiam egerūt
a **Et regni ei⁹ nō erit finis.** xps ei nō solū inq̄tū de⁹. sed
etiā inq̄tū hō regnabit in eternū. nō solū sup hoies. h̄ etiā
sup angelos. **Hic dicit aut maria ad angelū.** **Hic cōse**
q̄nter pōit cōsolatio marie ad modū cōcipiēdi. h̄ ei crede
ret firmiter v̄bū angeli iplēdū de cōceptōe filij pmissi. qz
tm̄ angel⁹ ad plenū nō exp̄sserat modū cōcipiēdi. iō d̄ hoc
q̄siuit be. v̄go dicēs. **Quo fiet istd.** tāqz em̄ certa d̄ fa
cto. q̄rit de mō fiendi. cui⁹ cā s̄dit. **Quā viz non co**
gnosco. i. nō cogscere ppono. fm em̄ qd dicit doctores ca
tholici brā v̄go anteqz desponsaret ioseph h̄sit obfuant
am castitatis virginalis in desiderio. nō tm̄ vouit exp̄sse h̄
cū postea deo ordināte esset ei desponsata q̄ erat in fili p
posito fil̄ emiserūt votū. **Et rñdēs angel⁹.** ad decla
randū modū concipiēdi. **Hic dicit ei sp̄s san. supue. i te**
. i. nō cōcipies hūano mō h̄ diuino qz nō v̄tute seminis vi
rilis. h̄ v̄tute sp̄s san. **Et bñ dicit.** supueniet in te. qz prius
venerat sp̄s san sup v̄ginē adhuc in vtero m̄ris existen
tem. eā ab originali purgādo. vt cōius d̄r. vel fm alios a
pctō originali p̄seruādo. h̄ in conceptōe filij dei supuenit
sp̄s san. i. itez venit ad conferendū maiorē gr̄e plenitu
dinē. q̄ nō solū sanctificauit mentē h̄ etiā ventrem.
f **Et virt⁹ altissimi. i. dei fili⁹ q̄ est dei p̄fis sapia z virtus**
vi d̄r. j. ad **Coz. j. ca.** **Obumbrabit tibi.** qz in be. vir
gine s̄b ymbra carnis latuit virt⁹ deitatis. **Hic d̄r. qz et**

qd nascetur ex te sc̄m̄. dicit sc̄m̄ absolute absqz determi
tione. qz si dixisset sc̄m̄ de⁹. v̄l sc̄m̄ hō. vel aliqd̄ consue
nō exp̄ssisset sanctitatē ei⁹ cōplere. qz in eo est sc̄itas diuina
z hūana. z q̄cqd̄ sc̄itatis p̄t cogitari i q̄cūqz creatura emi
nenti⁹ est in xpo. iō dicit sc̄m̄ absqz determinatōe. sic etiā

lius dei. et ecce elisabeth
cognata tua z ipsa conce
pit filiū i senectute sua. z h
m̄ mēsis ē sext⁹ illi : q̄ vocat
n̄ sterilis qz nō erit impossibile
o ap̄ d̄ deū oē verbuz. **Dixit**
p̄ at maria: **Ecce ancilla dñi**
q̄ fiat mihi fm̄ verbum tuuz
r **Et discessit ab illa angel⁹**
s̄t **exurgēs at maria i diebus**
v̄t **ill' abiit i mōtana cū festia**
tione i ciuitatē iuda: z itra
v̄ **uit in domū zacharie. z sa**
3 **lutauit elisabeth: z factum**
est vt audiuit salutatoz ma

l **Et hic mensis est sextus illi. i. mensi in q̄ ip̄a concepit.**
m̄ **Que vocat sterilis ei⁹ em̄ sterilitas a tāto tpe iaz erat**
nota qz sic vocabat veruntū qz istd̄ exemplū nō ē v̄cōqz
p̄fectū. qz mai⁹ ē v̄ginē concipe q̄ sterilē. iō angel⁹ induē
rōnis efficacā ex dei oipotētia cū d̄r. **Quia non erit**
impossibile ap̄ d̄ deū oē v̄bū. i. factū. qz dicit dei est facere.
fm̄ illud ps. cxiij. **Dixit z sc̄a s̄r. q̄cqd̄ ei p̄dictōz nō im**
plicat totū ē deo possibile. cuiusmōs ē v̄ginē concipere.
o **Dixit at maria.** h̄ p̄r pōit filij dei cōceptio. qz maria
certificata de sc̄oz de mō fiēdi assensit fide z deuotōe dicēs
hūilit. **Ecce ancilla dñi.** sup qd v̄bū dicit **Berū.** q̄ est
tāsbilitis hūilitas q̄ cedere nescit honorib⁹. isolese glia
nescit. m̄f dei eligit z ancillā se noiat. **q̄ fiat mihi fm̄**
v̄bū tuū. qd statim sc̄m̄ ē. qz v̄tute diuina concepit filium.
r **Et discessit ab illa angel⁹ pacto nūcio z filio d̄i p̄cepto**
t **In dieb⁹ illis.** **Hic d̄r. describ⁹ ē p̄cursoris z saluatoris**
concep⁹. h̄ p̄r describit v̄tiusqz or⁹. z p̄ p̄cursoris. secū
do saluatoris seq̄nti. ca. **Circa ortū p̄cursoris p̄mittit ali**
q̄ p̄cedētia. sc̄do aliq̄ ortū cōcomitantia. ibi. m̄sit aut. ter
cio quedā ortū p̄tā. ibi. **Et factum est die octaua.** **Circa**
primum tria ponuntur. **Primum est exultatio nascituri**
infantis. sc̄m̄ est inspiratio matris. ibi. **Et repleta est. ter**
cium decantatio virginis. ibi. **Et ait Maria.** **Mirabilis**
autem exultatio pueri nascituri fuit p̄pter p̄tiam dñi sui
in vtero virginali. t̄io p̄mittit aduēt⁹ marie cum dicitur.
s **Exurgens aut maria.** a quiete orōnis z deuotōis que
erat p̄uia oibus opibus suis. **v̄t abiit in montana.** q̄
locus vbi manebat zacharias erat altior galylea a qua re
cessit maria. **Et cū festinatōe.** vt oñderet qz virgo non
debet morari in loco publico. nec ibi contrahere colloq̄a.
v̄ **Et salutauit Elisabeth.** tum quia erat humilima. tum
quia erat iunior. ideo prius eam salutauit. z quia ad eius
obsequium venerat. **Et factum est vt audiuit saluta**
tionem marie elisabeth exultauit infans in vtero eius con
gandens ad p̄tā dñi. hoc aut duob⁹ modis potuit fieri
fm̄ qz dicit **Augu.** **Uno modo sic qz iohannes nondum**
natus cognosceret per spiritum sanctum dominum pre
sentem in vtero virginis. z fm̄ hoc oportet dicere qz in co
suis acceleratus vsus rationis. **Alio modo sic qz iohannes**
non cognosceret presentiam saluatoris. sed mater eius q̄
habebat vsus rationis. **Illa tamen motio pueri z exul**
tatio facta est a deo ad declarationem sanctitatis virginis
z prolis in ea existentis. sicut de beato **Francisco** legitur
qz aues rōne carentes p̄dicationē eius attente audiebant

dñs dixit moysi **Ex**
odi. iij. **Ego sūz qui**
sum. sic dices filij
israel. **Qui est misit**
me ad vos. vt p̄ hoc
oñderet qz plenitu
do essendi immo in
finitas ē p̄ria ip̄i
dei. **Vocabit**
fili⁹ dei. non adopti
uus sicut alij. h̄ na
turalis. **Et ad maio**
rē assertionē decla
rat angel⁹ dicitū suū
p̄ exemplū euz s̄dit.
k **Et ecce elisabet**
cognata tua z ip̄a cō
cepit filium in sene
ctute sua. vt q̄ supra
nām cōceptū dederat
sterili. datuz cre
deret z virgini.

ac si vba ei? intelligerent. qd factu est a deo ad approbati
 one pdicatiois viri sancti. neutru tm modu determinate as
 ferit Aug. sed dicit q siue hoc mo siue illo facta fuerat di
 cta exultatio attribuenda tm est diuino miraculo. z h satis
 pater. qz no poterat fieri p natura. Aliq aut alij exposito
 res dicunt determi
 nate. q facta fuit di
 cta exultatio p mo.
 vii dicit grec expo
 sitor. Propheeta pa
 rente acuti? videt et
 audit salutari? pro
 phetaru. Et sbditur
 ibide. Et insinuauit
 gra q nature ignota
 extiterant. reclusus
 vtre miles agnouit
 dnm ac regē oritur
 vtris regimine non
 obstante mystice vi
 sioni. insperit ei no
 palpebris sed spu.
 z Et repleta est. h
 pnr describit inspira
 tio maris q ondit
 cum sbditur.
 a Et exclamauit
 voce mag. ista ma
 gnitudo magis itel
 ligeda est rōe deuo
 tionis interioris qz soni exterioris. b Bndicta tu inter
 mulieres. i. sup oēs mulieres. cui? rō sbditur.
 c Et bndict? fruct? ventris tui. p hoc emq cōcepit dei fi
 liu p̄rerat quodamō infinitatē bonitatis inq̄tuz nunc est
 filij bonitatis infinite. Angel? aut salutās v̄ginē supra nō
 dixit bndict? fruct? v̄tris tui. qz v̄go nōdū cōcepit filium
 dei h postea cū consensit tunc concepit vt supra dictū est.
 d Et vñ hoc mihi. Ita em nō poterat scire elisabeth nisi
 p reuelatōz spūsc̄i. e Exultauit in gaudio infans zc.
 Ipa em elisabeth p spūsc̄m cōgnouit q illa exultatio fu
 it p̄t p̄tia dñi in vtero virginali. f Et brā q credidisti
 qz p ascensum fidei concepit. g Perficient in te zc. p
 angelū nunciantē z etiā p spūsc̄m mentē v̄ginis illustrā
 tē. z eā immediate docentē. h Et ait maria. Dic conse
 quēter describit decantatio v̄ginis z p̄mittit titul? cantici
 cū dz. b Et ait maria. Hoc em canticū sic intulaf: qz
 canticū marie noiatur. z sbdit ipm canticū. i Magni
 ficat zc. q. d. maria. D elisabet tu me magnificas h ego to
 tū deo attribuēs ipm magnifico in hoc cātico. vbi p̄ ponit
 tur mod? cantici. scdo sbdit cā cātandi. ibi. Quia respexit
 Circa p̄mū declarat laus v̄ginis tanqz magna. cū dicitur
 Magnificat. Scdo vt deuota. ibi. k Alia mea. nō tātū
 labia mea. Tercio vt debita. cū dz. l Dñm: cui debetur
 laus z honor. Quarto vt iocūda. ibi. Et exultauit spirit?
 meus. Quinto vt recta. ibi. In deo salutari meo. z dicit.
 m In deo rōne creatōnis. n Salutari. rōne recreat
 onis. o Meo. rōne assumeptē hūanitatē. qz sic fuit ip
 s? v̄ginis z nō alteri?. p Quia respexit. Dic p̄r descri
 bit cā cātandi. i. diuina bñficia collata. z p̄ v̄go recolit be
 neficia sibi collata singulariter. scdo bñficia toti mōdo ge
 neraliter. ibi. Et misericordia ei? tercio bñficia collata po
 pulo iudeoz sp̄aliter ibi. Suscepit israel. Circa p̄mū dz.
 p Quia respexit zc. q. d. v̄go brā bñ debeo magnificare
 z laudare dñm. Quia respexit humilitatē ancille sue.
 qz licet ex oib? v̄tutib? fuerit disposita ad conceptōnē filij
 dei sp̄aliter tm h fuit ex humilitate. q Et ecce em ex hoc
 be. me di. om. ge. i. iudei z gentiles. Ex oib? generatōnib?
 aliq fut pueri ad fidē q p̄fite h̄stā virginē brām. h etiā p̄z
 in saracenis. vii in alchorano machometi dz. de maria vir
 gine dixerūt angeli. D maria de? annūciat tibi v̄bū ex ip
 so z erit nomē ei? iesus fili? marie. Et alibi in eodez libro

dixerunt angeli. D maria de? v̄tū elegit te z purificasti
 te. z elegit te clarā sup mulieres sc̄oz z multa alia sibi dī
 cū ad laudē v̄ginis. r Quia feci mihi magna. in sc̄i
 ficatōe h̄ maxima in filij dei conceptōe. s Qui potēs
 est. v̄tute em potētie dei infinite facta sunt hec. t Et
 sanctū nomē ei? qz
 qcqd sanctitatis p̄r
 cogitari totū emine
 tius est in eo.
 v Et misericordia
 ei?. Dic recolit bea.
 v̄go bñficia exhibi
 ta toti mōdo. cū dicit
 v Et misericordia
 ei?. i. bñficiū icarna
 tionis qd ex miseri
 cordia dei factū est.
 vñ petebat dō. ostē
 de nobis dñe misē
 ricordia tuam. q. d.
 ondisti potētā tuāz
 in creatōe mōi dñi
 hilo: z sapiam tuāz
 in mōi gubernatōe
 sic ordiatāz iusticiā
 tuā in peccatorum
 punitionē. sic in di
 luuio z sbuersione
 sodome z gomorre
 z iō onde nobis do
 mine misericordia tuā in filij tui incarnatōe. r Et p̄ge
 nie. i. iudeoz. qz sicut dz Jobis. iij. Sal? ex iudeis est. qz
 incarnatio facta est in v̄gine iudea natōe. h qz bñficiū icar
 natōis ad totū mōm diffundit. iō sbdit. v In p̄genies
 .i. oim gentiū. Deruntū qz lz bñficiū incarnatōis se extē
 dat ad oēs q̄tū ad sufficientiā. nō tm q̄tū ad efficacitā. h tm
 ad iustos. iō sbdit. z Timētib? eū. i. iore fillali z casto.
 a Fecit potētā in brachio suo. i. i filio suo q vocat bra
 chium dñi Esa. liij. Brachiū dñi cui reuelatū est.
 b Disp̄sit superbos. i. legisptos z phariseos q fuerūt su
 perbi. c Mente cordis sui. sp̄metes consiliuz dei. vt
 dz. j. vij. ca. Et ipi cū ceteris iudeis. xlij. anno a passione
 xpi fuerūt capti z captiuati p Tyrū z Desp̄sianū. et per
 orbē disp̄si. Et loquū h̄c v̄go de futuro p modū p̄teritū
 p̄t certitudinē euentus sue p̄phete. d Deposuit potē
 tes de sede. i. iudeos q erāt potētes in lege z p̄phetis. di
 mittens eos ex suo demerito in p̄fundo erroris. fm q dz
 Rom. xj. Cecitas ex pte contingit in israel. e Et exalta
 uit hūiles. i. gētiles humiliter z deuote pdicatōz ap̄loz
 suscipientes. z ideo sbditur. f Esurientes impleuit bo
 nis. quia gentiles cum magno desiderio quod per esuriē
 tem designatur. verbum dei receperunt.
 g Et diuites dimisit inanes. i. legisptos diuitijs scriptur
 rarum prius repletos. dimisit inanes per excecationē eo
 rum et falsum intellectum scripturarum.
 h Suscepit israel puerum suum. Dic recolit? beata v̄r
 go beneficia exhibita populo iudeorum specialiter cum
 dicitur. Suscepit israel puerum suum. quia deus accepit
 carnem puerilem de populo israel quod fuit beneficium
 illi populo collatum maxime q̄tum ad credentes de po
 pulo illo. i Recordat? mie sue. Ad me dū ei recordan
 tis se h̄uit qn filij suū p̄sb? ātiqz p̄missū i carnē misit. iō
 sbdit. k Sicut locut? ē ad p̄res n̄ros. i. ad p̄iarchas et
 p̄phetas. l Abraā z semini ei?. fm q dz Gen. xxij. In
 semine tuo benedicentur omnes gentes terre.
 m In secula. qz caro hūana p̄manebit eternaliter deita
 ti vnita. n Mansit aut maria. Dic cōsequēter describit
 concomitantia ortum p̄cursoris. quorum primum re
 spicit virginem. quod notatur cum dicitur.
 n Mansit autē maria cum illa. id est cum elisabeth
 p̄chi? consolatione z obsequio venerat.

rie elisabeth. exultauit infans
 in vtero ei?. Et repleta est
 a spū sc̄o elisabeth. z exclamauit
 voce magna z dixit.
 b Bndicta tu iter mulieres
 c z bndict? fruct? v̄tris tui
 d Et vñ hoc mihi. vt veniat
 mī dñi mei ad me. Ecce ei
 vt facta ē vox salutatōnis
 tue i aurib? meis: exultauit
 i gaudio infans i vtero meo
 f Et brā q credidisti: qm̄ p̄fi
 ciēt ea q dicta sūt tibi a do
 mio. z ait maria. Magnifi
 cat aīa mea dominum. Et
 exultauit spūs me? in deo
 h salutari meo. Quia respe
 xit humilitatē ancille sue.

q Ecce enim ex hoc beatam
 me dicent omnes genera
 r tiones. Quia fecit mihi
 s magna. qui potens est: et
 v sc̄m nomē ei?. Et misicor
 f dia ei? a p̄genie i p̄genies
 z timētib? eū. Fecit potētī
 b az i brachio suo: disp̄sit su
 c perbos mente cordis sui:
 d Deposuit potentes de se
 e de. et exaltauit humiles:
 f Esurietes impleuit bōis z di
 h uites dimisit inanes. Susce
 i pit israel puerum suum. re
 cordatus misericordie sue
 k Sicut locutus est ad p̄res
 l n̄ros abraā z semī ei? i sc̄la
 n Mansit autē maria cū illa

sanctū nomē ei? qz
 qcqd sanctitatis p̄r
 cogitari totū emine
 tius est in eo.
 v Et misericordia
 ei?. Dic recolit bea.
 v̄go bñficia exhibi
 ta toti mōdo. cū dicit
 v Et misericordia
 ei?. i. bñficiū icarna
 tionis qd ex miseri
 cordia dei factū est.
 vñ petebat dō. ostē
 de nobis dñe misē
 ricordia tuam. q. d.
 ondisti potētā tuāz
 in creatōe mōi dñi
 hilo: z sapiam tuāz
 in mōi gubernatōe
 sic ordiatāz iusticiā
 tuā in peccatorum
 punitionē. sic in di
 luuio z sbuersione
 sodome z gomorre
 z iō onde nobis do

mine misericordia tuā in filij tui incarnatōe. r Et p̄ge
 nie. i. iudeoz. qz sicut dz Jobis. iij. Sal? ex iudeis est. qz
 incarnatio facta est in v̄gine iudea natōe. h qz bñficiū icar
 natōis ad totū mōm diffundit. iō sbdit. v In p̄genies
 .i. oim gentiū. Deruntū qz lz bñficiū incarnatōis se extē
 dat ad oēs q̄tū ad sufficientiā. nō tm q̄tū ad efficacitā. h tm
 ad iustos. iō sbdit. z Timētib? eū. i. iore fillali z casto.
 a Fecit potētā in brachio suo. i. i filio suo q vocat bra
 chium dñi Esa. liij. Brachiū dñi cui reuelatū est.
 b Disp̄sit superbos. i. legisptos z phariseos q fuerūt su
 perbi. c Mente cordis sui. sp̄metes consiliuz dei. vt
 dz. j. vij. ca. Et ipi cū ceteris iudeis. xlij. anno a passione
 xpi fuerūt capti z captiuati p Tyrū z Desp̄sianū. et per
 orbē disp̄si. Et loquū h̄c v̄go de futuro p modū p̄teritū
 p̄t certitudinē euentus sue p̄phete. d Deposuit potē
 tes de sede. i. iudeos q erāt potētes in lege z p̄phetis. di
 mittens eos ex suo demerito in p̄fundo erroris. fm q dz
 Rom. xj. Cecitas ex pte contingit in israel. e Et exalta
 uit hūiles. i. gētiles humiliter z deuote pdicatōz ap̄loz
 suscipientes. z ideo sbditur. f Esurientes impleuit bo
 nis. quia gentiles cum magno desiderio quod per esuriē
 tem designatur. verbum dei receperunt.
 g Et diuites dimisit inanes. i. legisptos diuitijs scriptur
 rarum prius repletos. dimisit inanes per excecationē eo
 rum et falsum intellectum scripturarum.
 h Suscepit israel puerum suum. Dic recolit? beata v̄r
 go beneficia exhibita populo iudeorum specialiter cum
 dicitur. Suscepit israel puerum suum. quia deus accepit
 carnem puerilem de populo israel quod fuit beneficium
 illi populo collatum maxime q̄tum ad credentes de po
 pulo illo. i Recordat? mie sue. Ad me dū ei recordan
 tis se h̄uit qn filij suū p̄sb? ātiqz p̄missū i carnē misit. iō
 sbdit. k Sicut locut? ē ad p̄res n̄ros. i. ad p̄iarchas et
 p̄phetas. l Abraā z semini ei?. fm q dz Gen. xxij. In
 semine tuo benedicentur omnes gentes terre.
 m In secula. qz caro hūana p̄manebit eternaliter deita
 ti vnita. n Mansit aut maria. Dic cōsequēter describit
 concomitantia ortum p̄cursoris. quorum primum re
 spicit virginem. quod notatur cum dicitur.
 n Mansit autē maria cum illa. id est cum elisabeth
 p̄chi? consolatione z obsequio venerat.

Euangelium

Quasi tribus mensibus. et sic patet quod mansit usque ad tempus partus elizabeth. quod in fine sexti mensis nuntiavit sibi agellus conceptus elizabeth. **P**ostquam reversa est in domum suam propleto tempore partus percursoris. ut coeter dicitur. unde dicitur aliquid quod ipsa recepit percursoris et tenuit. Alii tamen doctores ut Theophilus et Grecus dicunt quod imminente partu elizabeth recessit. tum quod virginis in partu multum non solent adesse. tamen quod alie mulieres iam venerant ad partum elizabeth. et ideo obsequium marie non erat ultra sibi necessarium: quod per alias mulieres poterat fieri. secundum respicit mirum percursoris. quod notat cum dicitur. **E**lizabeth impletum est tempus parum. scilicet novem mensium. **E**t peperit filium. sicut per angelum fuerat predictum. **E**t audierunt vicini. id est illi qui erant cohabitantes. **E**t cognati. qui erant ex eius sanguinitate et affinitate. **Q**uia magnificavit dominus misericordiam suam cum illa. id est magnam misericordiam ei fecit auferendo sterilitatis obprobrium et dando tantum ad tale filium sic nuntiatum mirabiliter et conceptum signavit.

Et propterea ei secundum quod dixerat angelus zacharie. Multi in natiuitate eius gaudebunt. **E**t factum est. Hic ponunt consequentia ortu percursoris. quorum primum est pueri nati nominatio secundum populi admirationem. ibi. **E**t mirati sunt vicini patris inspiratio. ibi. **E**t zacharia. Circa primum dicitur. **D**ie octavo. scilicet a natiuitate percursoris. **V**enerunt circum. pueri. sicut precipitur. Genesim. xvij. de ratione huius precepti. et modo intelligendi dictum fuit ibi. **E**t quod in circumcissione imponebat tunc nomen puero sicut modo imponitur in baptismo. ideo subditur. **E**t vocabatur eius nomen. per. sui zacharia. quod istud antiquus fuit satis coeter obseruatum et adhuc obseruatur frequenter. maxime in magnis personis. quod progenitum filium nominat nomine patris. **E**t responsum. michi eius dicitur. nequequam. scilicet. vocabitur zacharia. **S**ed vocabitur iohannes. hoc enim fuit sibi a deo reuelatum. quod a marito non didicit. cum esset factus murus antequam rediret ad eam de templo ut ex predictis. **N**emo est in cognatione tua quod uo. h. non. non est intelligendum quod nullus iudeus uocat fuisse patrem iohannes. quod alij iudei fuerunt aut sic nominati. ut. i. zacharia. ii. capitulum. de iohanne fratre iude Machabei et de iohanne eupolemius huius cognatio huius accipit proprietatem generis. quod nullus fuerat sic uocat de cognatione elizabeth aut mariti eius. **I**nnuebant autem patri eius. per signa uisibilia. ex quibus patet non tamen erat murus. sed etiam surdus. **S**i enim potuisset intelligere uerba que melius et breuius exprimit mentis preceptum quasi uisissent ab eo per uerba et non per talia signa. **I**ohannes est nomen eius. id est huius nomen non imponitur nisi a deo. **E**t mirati sunt. Hic patet de scribitur populi admiratio ex mirabilibus que uidebant circa puerum natum et partes eius uidelicet ex mirabili uenientia patris et matris in nomine pueri. et in loquela reddita patri. ideo subditur. **A**ptum autem est illi. os eius. per professionem enim fidelis in scripto quam uerbo facere non poterat meruit liberari. sic propter uerbum dubita-

tionis demeruerat ligari. **E**t factus est timor magnus super omnes uicinos eorum et cetera. id est admiratio magna vel timor domini que sic mirabiliter punierat zachariam et liberauerat. **E**t super omnia mon. in. diuulgabant omnia uerba hec que facta insolita et mirabilia libenter narrant.

Et postquam omnes que audierant in corde suo dicentes. **Q**uis putas puer iste erit. **E**t enim magnus domini erat cum illo. **E**t zacharias pater eius repletus est spiritu sancto. et prophetauit dicens. **B**enedictus dominus deus israel quod uisitauit et fecit redemptionem plebis sue: et erexit cornu salutis nobis. in domo dauid pueri sui. **S**icut locutus est per os sanctorum eius: **S**alutem ex inimicis nostris. et de manu omnium qui oderunt nos. **A**d faciendam misericordiam cum patribus nostris. et memorari testamenti sui sancti. **I**urandum quod iurauit ad abraam patrem nostrum: daturum se nobis. **E**t sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati

Et postquam omnes que audierant in corde suo dicentes. **Q**uis putas puer iste erit. **E**t enim magnus domini erat cum illo. id est uirtus dei operum miraculorum in eius annuuntiatione preceptum et natiuitate omnium ex quibus rationabiliter concluderetur magnitudo pueri futura coram deo sicut fuerat predictus zacharie. **E**rit enim magnus coram domino. **E**t zacharias. hic consequenter describitur patris inspiratio cum dicitur. **E**t zacharias per eius implerem est spiritu sancto. et subditur eius propheta per modum cantici seu diuine laudis expressa cum dicitur. **B**enedictus et cetera. id est que cantico primo promittit pertinentia ad redemptionem. scilicet omnia pertinentia ad ipsius percursoris. ibi **E**t tu puer. Circa primum dicitur. **B**enedictus dominus oim per generale gubernationem. **D**eus per creationem. **I**srael per speciale cultum et deuotionem: et beneficiorum specialium populo israel exhibitionem. **Q**uia uisum est. id est uisitatum loquitur enim de futuro per modum preteriti per prophetie certitudinem. **H**ec autem uisitatio facta est in christi natiuitate que erat adhuc futura. et conuersatione. quod uisitauit nos sicut medicus infirmum. sicut dicitur. **I**uc. vi. **V**irtus de illo exibat et sanabat omnes. **E**t fecit redemptionem. in sua benedicta passione per quam redempti sumus. **E**t erexit nobis cor. saluum. id est uirtute consequendi salutem eternam. et huius fecit in sua resurrectione que resurrexit ad uitam immortalis educens pres sanctos de limbo inferni detentos ibi. et sua ascensione que illos ad celestia introduxit. **I**n domino. da. puer. sui. quod ista adimpleuit christus in carne assumpta de domo dauid. **S**icut locutus est per os sanctorum prophetarum. que a se sunt huius a mundi principio que ista prederunt. secundum quod dicitur. **A**ctu. x. **H**uic omnes per testimonium prohibet et cetera. **E**t sic promiserat per prophetas ita fideliter adimpleuit. **S**alutem ex inimicis nostris. supple consecutus sumus per christum uidelicet de modo carne dyabolo. **A**d faciendam misericordiam cum patribus nostris. quod mysterium incarnationis impleuit non propter nostram iustitiam sed propter suam misericordiam adimplendam quas patribus promissit. **E**t memorari testamenti sui. scilicet. san. i. pacis firmis simi quod habuit cum patribus ueteris. et de christo uenturo. de quo testamentum ad modum rememorantis seu recordantis se habuit quod pactum adimpleuit. **I**urandum quod iurauit ad abraam patrem nostrum. de quo dicitur. **Genesim. xxij.** **P**ermemetur sum iurauit et cetera. quod iuramentum impleuit deus pater mittendo filium. **D**aturum se nobis. quia deus pater uero dedit etiam se nobis in filio. qui est eiusdem substantie cum patre. **E**t sine timore et cetera. quia per hoc euacuat timorem ferulis. qui non est in charitate.

Et tu puer. **H**ic dñr exprimit in canticō q̄ ptinet ad pcur
 sozē. dirigēs ad ipm sermonē. Si autē q̄ratur q̄re ad ipm
 sermonē dirigeret. cū puer adhuc nō itelligeret. dicitur all-
 qui q̄ v̄tute sup̄naturali itelligebat patrē loquentē. sicut
 itelligit xpm̄ in vtero matris existentem. vt p̄dictum est
 Alij autē dicit q̄ sic
 loquebat p̄uero. nō
 p̄t ei intellectiōnē
 h̄ p̄t alioz instructi-
 onē de mysterio in-
 carnatiōis q̄ hēbant
 vsū rōnis. **P**ro-
 pheta altissimi voca-
 beris. **C**ōtra hoc vi-
 det illud Job. i. ca.
 q̄ iohānes baptista
 negauit se esse p̄phe-
 tam. **A**d q̄ dicitur
 q̄ v̄z r̄ndit fm̄ inte-
 llectiōnē q̄rentiū qz q̄re
 bāt si eēt vn̄ de anti-
 q̄s p̄phetis vt helyaf
 helyeus v̄l hm̄oiv̄t
 p̄z ibidē. z fm̄ veri-
 tatē nō erat vnus de
 illis. **A**lter etiā dicit
 tur. q̄ negauit se eē
 p̄phētā tm̄. qz fuit p̄-
 pheta z plusq̄ p̄phe-
 ta fm̄ testimoniū
 saluatoris **Mat. xj.**

Seruiamus illi. **I**n sanctita-
 te z iusticia coram ip̄o. om-
 nibus diebus nostris. **E**t
 tu puer propheta altissimi
 e vocaberis: p̄bis em̄ añ fa-
 cie z dñi: parare vias eius.
Ad dandā scientiā salutis
 plebi ei⁹ i remissionē pctō-
 rū eoz. **P**er viscera miseri-
 cordie dei nr̄i: i quib⁹ visi-
 tauit nos: oriens ex alto.
Illūiare his q̄ i tenebris z
 vmbra mortis sedēt ad di-
 rigēdos pedes nostros in
 viā pacis. **P**uer autē cres-
 cebat: z cōfortabatur spiritu
 z erat in desertis vsq̄ i di-
 em ostētionis sue ad israel

eius admistratiōnē in templo a cōi incenso differebat in
 multis. z sp̄aliter in tribus. **P**rimo. s. in hoc q̄ qñ summ⁹
 sacerdos i p̄dicta die illud incensū m̄strabat. nulli erat li-
 citū esse in tabernaculo. donec summ⁹ sacerdos inde egre-
 deret vt habet exp̄sse **Leuit. xvij.** vbi tractās quō summ⁹
 sacerdos intrare deberet in sancta. z exponere sup̄ ignem
 aromata. z asp̄gere sanguinē z hm̄oi. s̄d̄it. **N**ull⁹ hoim
 sit in tabernaculo. qñ p̄tifer ingredit sanctuariū zc. do-
 nec egrediat. qd̄ de alio incenso quotidiano minime legi-
 tur. **E**t iō euāgelista notāter dicit q̄ ois multitudo popu-
 li erat orās foris hora incensi. **I**n quo ostenditur q̄ hora
 istius incensi omis multitudo debebat eē foris. s. extra ta-
 bernaculū seu templū. qd̄ p̄tinebat in incenso diei expia-
 tiōis tm̄. **S**c̄do qz in incenso hui⁹ festiuitatis erat singu-
 lare: q̄ nullus admistraret rite nisi cū igne ab altari holo-
 causti accepto. alioqui p̄tifer erat reus morte tp̄ali. **P**ut
 de filijs aaron **Nadab z Abiu** **Leuit. x.** legit z inde est q̄
Leuit. c. p̄allegato. vbi de solēnitare festi expiationis agit
 p̄mittit ibidē. **L**ocut⁹ ē dñs ad moyfen post mortē duoz
 filioz aaron qñ offerentes ignē alienū interfecti sunt zc.
 q. d. cōminatorie q̄ illa q̄ ibi p̄cipiebant optebat seruari
 ne cōtingeret ip̄i aaron sicut z filijs suis sup̄adictis i ad-
 ministratiōne incensi. z infra declarās q̄ istud piculū spe-
 cialiter erat referendū ad officiū p̄p̄iū incensi illius festi
 subitangit. **A**ssuptoz thuribulo: qd̄ de prunis altaris im-
 pleuerat hauriens manu thymiana in incensum zc. va-
 por operiat oraculū qd̄ est super testimoniū. i. sup̄ arch-
 am. z non moriat. **E**x quo patet q̄ summ⁹ sacerdos in of-
 ficio hui⁹ incensi in die expiationis erat maxime astri-
 ctus ac ceremonialia eius rite celebranda. s̄b pena subite
 mortis tp̄alis. sicut de **Nadab z Abiu**. **E**t iō hora i q̄ istō
 incensum admistrabat p̄p̄s attente asp̄ciebat orando
 deum p̄ summo sacerdote. ne periclitaret in illo officio.
 vt z ip̄i cum eis expiarent. vnde notanter dicit euāgelista
Et ois multitudo p̄p̄i erat orans foris ora incensi. **N**on
 em̄ in ceteris diebus qñ bis i die incensum cremabat p̄
 simplicē sacerdotē. credendū est q̄ omnis multitudo po-
 puli cōuenisset ad orandū esset ei valde onerosū. **S**imili-
 ter notanter dicit euāgelista hora incensi. nō faciēs mēti-
 onē de imolationib⁹ z distillationib⁹ z ceteris officijs in
 illo celebrādis p̄p̄ rationē p̄dictā. qz in illo officio incēsi
 p̄cipue cōsistebat p̄dictū piculū sacerdotale. **P**oc idē p̄z
 ex eo qd̄ d̄r infra eodē ca. **E**t erat plebs spectās zacharias
 z mirabant q̄ tardaret. **N**ō em̄ verisile videt q̄ plebs spe-
 crasset simplicē sacerdotem in officio incensi quidiā. qd̄
 bis q̄libz die admistrabat. **T**ercio qz sicut dicit postilla
 tor. hoc incensum. s. festi expiationis nō exponebat p̄ modū
 oblationis seu ad adolēdū sicut quotidianū. s̄ solū vt ne-
 bula cōsurgens operiet oraculū. vt p̄z **Leuit. ca. all.** qd̄ de
 notat euāgelista cum dicit. **E**t incensum poneret. nō em̄
 dixit incensū offerret. sicut supra eodē. c. **S**acerdotes dei
 incensū offerēt. nec ēt dixit. vt adoleret. sicut **Exodi. xxx.**
 loquēs de quidiāno incenso dicit. **E**t adolebit incensū su-
 per eo. aarō suauē flagrās zc. s̄ tm̄ dixit. vt incensum pone-
 ret. vt denotaret q̄ hoc incensum nō admistrabat p̄ modū
 oblationis seu ad adolēdū. s̄ tm̄ ponebat ratiōe p̄dicta
Et notāter dicit euāgelista vt incensū poneret ingressus
 in templū dñi zc. in q̄ ostidit q̄ positio hui⁹ incēsi erat sibi
 debita ex ingressu tēpli dñi. nō rōe cōsumptiōis sacrificij
 s̄ ad tuitionē sacerdotis sanguinē itra sancta sanctorū asp̄-
 gentis hoc incensū ponebat. qd̄ est singulare in summo
 sacerdote z in festo expiationis. vt dictū ē. **E**x quib⁹ māi-
 feste patet q̄ officiū hui⁹ incensi. de q̄ euāgelista loquit. p̄-
 tinebat tm̄ ad summū sacerdotē. ad quē solū officiū festi
 expiationis p̄tinebat. vt **Leuit. ca. allegato.** **I**tē p̄z p̄ h̄ qd̄
 h̄r eodē ca. vbi d̄r. **E**t factū ē vt impleri sūt dies officij ei⁹
 abijt in domū suā. singulare em̄ erat i sumis sacerdotib⁹.
 vt p̄ septē dies añ festū expiationis separarent a p̄p̄ijs do-
 mib⁹ z habitaret i cert⁹ cenacul⁹ tēpli. vt deo deuoti⁹ man-
 ciparet. vt h̄r exp̄sse i **Talmud** i libro q̄ intitulat. **Joraa. i.**
 dies expiationis. s. vbi tractat p̄ncipalit̄ de h̄ festo. q̄ q̄des

Preibus em̄ añ faciē dñi. i. añ filiū dei q̄ ē similitudo vel
 facies dei patris. p̄ faciē ei designat̄ noticia. fm̄ **Gregor.**
 sup̄ **Ezech.** **E**a at̄ q̄ ad noticiā ptinet i diuinis filio appo-
 priant. **P**arare vias eius p̄ p̄dicatiōnē xpm̄ annūci-
 ando. z p̄ baptisimū assuefaciēdo qz hoies p̄ baptisimū io-
 hānis disponebant ad faciē recipiēdū baptisimū xpi
 s̄ **A**d dandā sci. sa. ple. ei⁹. i. ad p̄dicandū salutē fiendaz p̄
 xpm̄ h̄ **P**er v̄s. mi. dei no. i. p̄ intimā z occultā dei mi-
 sericordiā facta sūt hec. **I** Oriēs ex alto. i. ex sinu p̄ris i
 mūdo **K** Illūiare his q̄ i tene. i. p̄ribus i lymbo existi-
 tib⁹. q̄s xps̄ illūiauit. qñ p̄ passionē suā ad illos descendit
Et vmbra mortis. i. viuētib⁹ adhuc in hoc mūdo. qz ē q̄
 dā vmbra mortis. q̄s illuminauit xps̄ p̄ seipm̄ p̄dicādo z
 aplos p̄ orbē ad p̄dicandū m̄. tēdo. vt h̄r. **M**arcivltimo.
Puer at̄ crescebat. **H**ic dñr describit p̄cursoz nati
 p̄fectus z cōuersatus. cū d̄r. **P**uer at̄ cres. q̄tū ad augmē-
 tū corpis. **E**t cōfortabatur sp̄i. q̄tū ad augmentū gr̄e
 z v̄tutis. **E**t erat in desertis q̄tū ad p̄fectionē cōuer-
 satiōis ibi. n. hitant vsq̄ ad tps̄ sue p̄dicatiōis. vt contem-
 plationi liberi⁹ vacaret diuinā sapiām hauriēdo quaz po-
 stea effudit p̄dicādo. z vt viuēs in desertis vitā austerā du-
 ceret. z ne ex cohabitatiōe cū peccatorib⁹ in tumultu po-
 puli maculā aliquā in fama vel vita cōtraheret. **P** **M** **P**
 q̄ in die ostē. sue ad isrl. qd̄ factū ē anno. xv. imperij. **T**y-
 berij cesaris. **T**ūc em̄ exijt de desertis ad p̄dicandū popu-
 lis. vt habet infra. iij. ca.

Luce in ca. j. vbi d̄r in postilla. **V**deo saluo meliori iudi-
 cio videt meli⁹ dicendū eum fuisse simplicē sacerdotem.

Additio.
Sententia **A**mbrosij z **B**edevidet. p̄babilior. nō ob-
 stātib⁹ his q̄ p̄ postillatorē obijciunt. **E**x his em̄
 q̄ ab euāgelista tradunt̄ in hoc loco satis ostendit̄
 zachariā fuisse summū sacerdotē. **A**d cui⁹ euidentiā sciē-
 diū. q̄ incensum de q̄ euāgelista hic facit mentionē. nō d̄z
 itelligi de cōi incēso. qd̄ in quilibet die bis cōcremabat in
 altari incensi: vt h̄r **Exo. xxx.** qd̄ qdem incensū etiā p̄ sim-
 plicē sacerdotē admistrabat. s̄ itelligendū ē de incenso
 illo qd̄ semel in anno. s. in festo expiationis tm̄ p̄ summum
 sacerdotē in sanctascōz admistrabat. qd̄ quidem incen-
 sum licet esset eiusdem speciei cum alio cōi. tm̄ q̄tū ad

Euangelium

separatio fin' eos h3 fundamētū. **Leuit. xxi.** vbi de sumo sacerdote ad lram tractas dicit. Et no egrediat de sanctis vbi hebraica veritas h3 de sanctuario. qd intelligit de tpe celebrationis hui' festi. De ceteris aut sacerdotib' no legit sile. z sic manifeste patz q zacharias erat summ' sacerdos. eo q incensu ponebat in festo expiationis. q positio soli sumo sacerdoti ptinebat. z sic sententia factoz. scz **Am brosiij** z **Bede** sut valide. cui cocordat magister hystoriaz z null' factoz doctoz oppositu asserere videt. **Itē** z in ecclis hui' regidis i officio matutinali natiuitatis bti **Yo hanis** baptiste expisse legit. q hec positio incensu fuit in die expiationis. Est et maximu cōsonu rationi. q cōceptio p cursoris xpi q ad danda scientia salutis plebi i remissione pctoz venerat. i die expiationis q i memoria remissionis peccati vituli agebat fuisset annūciatus z cōsequenter concepitio xpi die imolatiois agni paschal. qn et xps passus ē annūciata fuisset. **Cū** n. annūciatio pcuroris fuit in die expiationis. s. x. luna mēsis septimi. cui' concepitio fuit p aliqs paucos dies post. qn scz zacharias reuerfus fuit ad domu sua. sequit q sext' mēsis a dicta cōceptioe finiret i xiiij. luna pmi mēsis fere qn agn' immolabat. **Utrū** em hec. xiiij. luna cocurrisset. cū. viij. kalēdas aplis. put magister hystoriaz dicit vel no. nō ē multū curandū. **Quā** cōputatio festiuitatū i lege antiq solū respiciebat mēses lūares. **Ad** illud aut qd obijcit postil. de hoc q nō fuit facta mērio q ingressus ē zacharias nisi ad imponēdū tm incensu zc. dicendū q qz i mīstratioe incensu pcpue consistebat pculū sumi sacerdotis i illo festo. q rōe z multitudo ppli in illa hora spālīe orabat vt dictum ē. **Ucirco** de illo officio tm modo fecit mentionē. nō at de aspersione sanguinis in q nō cōsistebat eodē mō pculū tale. **Itē** credendū est q celebrasset aspersionē sanguinis z fecit oia alia ad huiusmōi officium ptinētia. q tm euāgelista ptermisit. nō curās tractare nisi de incenso. in q tpe ppl's orabat. z angel' apparuit. **Ad** aliud qd obijcit de hoc qd dicit. **Apparuit** ei angel' stās a dextris altaris incensu zc. dicēdū q positio q illud altare non sit intra sanctasancroz. s. intra sancta tm. ex hoc nō sequit q zacharias nō intrasset sanctasancroz s. q angelus apparuit ei intra sancta. **Ad** aliud at qd dicit q illud incensu. s. festi expiationis nō ponebat ad offerendū. s. vt nebula cōsurgēs opiret oraculū zc. dicendū q h ē verū s. magis facit p eū. vt dictū ē. **Ad** hoc at qd dicit vltimus q pter illum ingressum qd ptinebat ad summū sacerdotē tm quotidie intrabāt sacerdotes minores zc. dicēdū q verū ē. s. zacharias intrauit vt summus sacerdos ad ponendū incensu. ptinēs ad diē expiationis vt iā dictū ē. **Ad** aliud qd dicit q videt eē ficticiū vt summ' sacerdos esset ille in cui' hebdomada cadebat expiationis festū zc. dicēdū q verū ē hoc nō eē autenticū. s. vltas hui' nō requirit ad vltatē snie. **Ambr.** z **Bede** supradicte. s. tm requirit q essent ples sacerdotes sil' z nō vn' tm. qd et i templo pmo posset pcedi. **Quā** i illa ordiatioe quā fecit dauid d sacerdotib'. vt videt. **1. Paral. xxiij.** satis pz qz sadoch erat summ' sacerdos inter filios eleazar. z abimelech inter filios ithamar. z sic erāt duo summī sacerdotes z pōtiffices licet postillatoz videt dissentire huic. **Sed** qquid sit de tēplo primo saltē i tēplo scdo psertim vsus finē manifeste pz q erāt plures sumi sacerdotes sil'. **Quā** in passioe xpi **Marci. cap. xiiij.** dicit q illi q venerāt ad capiendū xpm fuerant missi a sumis sacerdotib'. z sic pz q siml' cocurrebāt ples sacerdotes in vnu qz quilibet poterat celebrare i festo expiationis. **Sz** ad eligendū qs eoz mīstraret. pvidebatur p sorte qz forte qlibet retraherat se a celebratioe illi' diei tiorē pculi supradicti. vñ euāgelista dicit. **Sorte** exijt vt incensu poneret. **Qd** ei dixit vt sacrificaret vel hmōi. **Itē** esset pncipalia i illo officio. s. positionē incensu cōmēorat. vt inueret pculū q ab officio retraherent. posset et illd vbu. sorte exijt. vt qdā dicūt referri ad primā electionē zacharie in pontificatū q forte p sorte fuerat zc.

In eodē ca. vbi dicit in postilla. qz fuit cōcept' in septēbris mēse.

Ad dicit.

U dicitū ē in pcedēti additioe pcuroris cōcept' fuit circa mediū mēsis septimi. z p pns saluator circa mediū mēsis pmi loqndo de mēsis lūarib' q bns tūc festa regulabāt. **In eo. ca. vbi dicit in postilla. Aic3 ei ioseph non fuerit saluatoris pater.**

Ad dicit. **E** hac materia fuit large tractatū supra i additioe **Math. j.** vbi agit de genealogia xpi. vide ibi. **In eo. c. vbi dicit in postil. Mulieres bndt. i te.**

Ad dicit. **E** l' videt dicit fm **Greg. i glo. vbi sic. Utrūqz i vtrūqz bndicunt. velut em p vnu z vnā feminā z mēm pctm sil' z tristitia. sic z nūc p vnā z vnu bndictōe reuocata ē. z leticia ad singulos ē pnsa.** **In eo. ca. vbi dicit in postilla. Quā virum non cognosco.**

Ad dicit. **I** cet ei q nri doctores tradūt de pposito be. vginis circa vginatē. sil' z de ei' voto sint tenēda tanqz vera vba tm be. vginis dicētis. **Quā** virū nō cognosco. nō videt hoc dicere. nec ex eis dē vbi videt hoc sequi. possibile ei ē q aliq vgo nō cognoscat virū cōiter loquendo seu itelligēdo de viri cognitiōe. q tm nō habeat ppositū nec votū vginatē. **Sz** p dicta vgis vba p ampli' videt enucleada. **Ad** qd sciendū q fm **Aug. in li. de morib' ecclēsie. z et antiqs phos vtutes multipl' cōsiderāt. vno. s. mō** put sūt exēplares. z sic ptinēt ad deū i q pexistūt omniū rex rōnes. **Alio** mō put sūt politice. z sic ptinent ad hominē inqntū recte se h3 in reb' hūanis gerēdis. de qb' vtutib'. s. politicis phi cōiter tractāt inē qsvtutes. s. politicas z exēplares. quedā medie interponunt. s. vtutes purgatorie. q ptinēt ad illos q vtutes politicas trāscendētēs in diuinā silitudinē conant rēdere. **Sūt** etiā sup hoc vtutes purgati animi q dicūt vtutes iam qdam mō assequētū diuinā silitudinē quantū in hac vita possibile ē. que a pho in vij. **Ethi.** vtutes heroyce dicūt. i. diuie. fm quā cōsiderationē dicūt q tpantia purgati animi attingit. cū iā qs tantū assequit diuinā silitudinē vt terrenas cupiditates nesciat. **Et** fm hūc modū vginatē videt attribuenda be. vginis. sic. s. vt terrenas cupiditates pcupiscētis nedū nō habeat seu pponat vel voueat nō hie s. et vt eas penitus nesciat. qd ē alti' z pfecti' q vginatē ppositū habere seu vouere z hāc sniam pprie sonāt ipi' vba cū dicit. **Utrū** nō cognosco. q pprie ptinet ad vginatē purgati animi scz heroycā q quidē distinctio vtutū qd driptita tractat ad plenū in pma scde. q. lxx. ar. v. in corpe questionis.

In eo. ca. j. vbi dicit in postilla. Verūm qz istud exemplū non est vsqz quaqz.

Ad dicit. **H** ec exemplū ē satis pfectū interrogatiōis vginis **Marie.** ipa em vt dictū est nō qrebat de facto. s. de mō fiendi. s. vtrū ordine naturali cōceptura erat vt supnaturali. z iō cū angelus ei inducit exemplū de concepitioe sterilis q ē supnaturalis. sufficēter erat vgo edocra de mō fiendi qd erat. s. miraculosū p oipotentiā diuinam z iō sedit qz nō est impossibile zc.

In eo. ca. vbi dicit in postilla. Sz postea cū assensit tunc cōcepit. vt supra dictū est.

Ad dicit. **U** det postillatoz sentire q conceptio filij dei fuit facta statim cū beata vgo dixit. **Fiat** mihi fm vbus tmū z nō antea. z est va z cōis opinio doctoz. **Uñ** mgt i. iij. di. iij. dicit. **Post** cōcessū seu pnsū vginis sacre spūsanctus puenit in ipam fm vbu dñi. z infra potentiā dei vbi receptiua pparās sil' aut z generatiua. **Sil' scūs** **Tho. in. iij. pte. q. xxx. arti. j. in corpe. q.** inter alias rōnes qs assignat qre fuit cōueniēs vginē annūciari p angeluz **Quā** ē vt onideret eē quoddā spūale matrimoniū inter filiū dei z hūanā naturā. vñ p annūciationē spectabat cōsensus vgis que expssit dicēdo. **Ecce** ancilla dñi zc. q reqrebat ad illud spūale matrimoniū. s. incarnationis inter filiū dei z humanē naturā. **Verū.** etiā supmissus ē homel. iij. onidens q consensus vginis requirebat ex diuina ordinationē ad incarnationē vbi diuini. qsi alloquēs vginē in psona hūani generis sic ait. **Statim** liberabimur sil' pntis. z infra eā alloquēs dicit. **Rūde** itaqz citius angelo immo p angelū dño rūde. verbū pfer tuū z cōcipe diuinum

emitte transitoria, et amplectere sempiternum. Ex quo patet quod ex merito Veri, est quod dicitur b. virgo prulit verbum suum vel saltem in vltimo instanti plationis concepit vbum eternum. Sed fuerunt qui dicitur ab huius veritate deuotiores qui vident asseruisse quod incarnatio verbi diuini precessit salutationem angelicam. Non in quibusdam ecclesijs etiam cathedralibus et alijs non modice auctoritatis in quadam lectione de annuntiatione virginis hec verba continent. Missus fuit gabriel ad virginem, et antequam ad virginem peruenisset inuenit deum virginis illapsu visceribus, et diuinam maiestatem virginis breuitate conclusam, et infra per pauca subdit. Denique et archangelus non ait. Ave gratia repleta si plena, nec veniet in te si dominus tecum. Hec in precedenti lectione, quod quidem assertio veritati euangelice manifeste repugnat. Testatur enim euangelista angelum per salutationem virginis dixisse. Ecce concipies in utero, ex quo patet quod conceptio christi in utero etiam per salutationem fuit futura, non quod antequam predicta salutatione in utero concepit cum talis conceptio non fuit nisi semel. Legitur etiam infra Lucam ij. de christo, quod vocatum est nomen eius iesus quod vocatum est ab angelo priusquam in utero conciperet. Ex quo patet manifeste quod quando angelus dixit beate virgini. Vocabis nomen eius iesum, non dum conceptus erat christus in utero, sed constat quod salutatione precessit predicta uocatione ergo quando virgo fuit salutata non dum conceptus erat christus in utero, quod manifeste euacuat predictam assertionem. Probationes autem que predicta lectio inducit, nihil faciunt ad propositum suum ostendendum, quia cum dicitur gratia plena, intelligitur de gratia iustificacionis seu sanctificationis que spiritus fuit in virgine, sicut cum dicitur. Dominus tecum, scilicet cum hoc constat quod erat repleta per conceptionem verbi incarnati, et ideo angelus ad eam post salutationem querentem quomodo fieri istud ait. Spiritus sanctus superueniet in te, quod sonat de futuro, sicut. Et virtus altissimi obumbrabit tibi, quod sicut de futuro sonat, vnde si in dictis antiquorum doctorum inueniantur verba que prima facie sonant quod deus erat cum beata virgine antequam missionem angeli seu ante salutationem, et homines intelligenda sunt secundum gratiam habituale seu sanctificationem mentis virginis non autem secundum verbi diuini incarnationem, aliter enim contradiceret euangelice veritati ut dictum est, quia quidem lectionem tamque erroneam et euangelice veritati inconsonam in ecclesia Burgensi, cui ad prius indignus et immeritus diuina tamen promissione presum correxerit, et ad conformitatem euangelice veritatis et sine sanctorum doctorum sed verbis ad pertinentibus reduci, submittes tamen me et quecumque mea sacrosancte sedis apostolice determinationis correctionis et cuiuscumque verius sentientis etc.

In eo. ca. j. vbi dicitur in postilla. Quia licet ex omnibus fuerit disposita ad conceptionem filij dei, specialiter tamen hoc fuit ex humilitate.

Ratio quare virtus humilitatis magis fuit dispositiva ad conceptionem quam alie virtutes Beda declarat. Dicitur. Decebat ei ut sicut per superbiam prime penitentis mors intravit in mundum, ita per humilitatem marie vite introitus panderet. Et nota secundum Gregorium super illud. Beata me dicent, non autem beatam se appellat inani vexata gloria, sed sacro tacta spiritu que futura sunt prophetavit etc.

In eo. ca. vbi dicitur in postilla. Aliter etiam dicitur quod negauit se esse prophetam tantum.

Hic etiam posset dici quod negauit se esse prophetam secundum illud De quo Deus, xvij. c. legitur. Prophetam suscitabo eis etc. quod intelligitur ad legem de christo de quo principaliter querebant sacerdotes et leuite, ut Iob. j. potest haberi etc.

Replia.

In primo ca. euangelij luce postillator dicit quod undam etiam sanctorum finiam esse quod zacharias pater iohannis fuerit summus sacerdos, cui sententia adhereret burgensis contra postillatorem qui tenet contrarium et quibus hec veritas opinionum de sacerdotio zacharie non videtur multum facere ad sensum littere, quia siue zacharias posuerit incensum vel summus sacerdos, siue ut simplex, sufficit hora incensi fuisse iohannem annuntiatum per angelum, tamen verisimile est zachariam non fuisse summum sacerdotem, maxime ideo quia tempore dominij grecorum et romanorum super iudeos, summum sacerdotum vendebatur, ideo dicitur Iosephus

sephus caypham summum sacerdotum emisse non autem est verisimile quod zacharias cum esset iustus huiusmodi contractus symoniacos fecerit vel approbauerit. Ea autem que Burgenf. pro confirmacione sue opinionis narrat videntur ficta, quia ex scriptura fundamentum non habet, primum quod dicitur quod tempore incensi in die expiationis tantum populus foras orabat, non probat, quia poterant singulis diebus tempore incensi foras orare, nec secundum dictum Burgenf. fundat in littera per eum allegata, dicit enim quod filij aaron fuerunt puniti propter excessum factum per eos in festo expiationis, nam ex littera potest haberi oppositum quod peccatum illorum non fuit factum in die expiationis quia ponere incensum illa die verius pertinebat ad summum sacerdotem, quia solus illo die intravit in sancta sanctorum, filij autem aaron non fuerunt summus sacerdos, sed simplices, ut patet ex eorum consecratione et vestitione Levitici, vij. item nihil ad eos de positione incensi illius, fuit igitur error eorum in quotidiana positione incensi per simplices sacerdotes fieri, in quo quia contra preceptum domini fuerunt ebrii et vti igne alieno prohibito puniti sunt, ut colligitur Levitici, x. nec illud piculum mortis comminatum est ipsi aaron et filijs eius residuis et eorum successoribus pro solo festo expiationis, sed in omni ministerio quod coram domino facere debuerunt, ideo dicitur consequenter vbi supra, hoc est quod locutus est dominus, Sanctificabor in his qui appropinquant mihi, id est qui in tabernaculo faciunt aliquod officium sacerdotale, ad obiurgandum autem vicia puniuntur, subditur consequenter. Vinum et omne quod inebriare potest non bibetis tu et filij tui quando intrabitis tabernaculum testimonij, ne forte moriamini sicut intelligitur sicut filij tui puniti sunt ob ebrietatem et ignem alienum, ideo sequitur. Et habeatis scientiam discernendi inter sanctum et profanum scilicet ignem offerendum, Constat igitur illum ingressum tabernaculi non solum fieri in die expiationis nec scientiam discernendi esse necessariam solum die illo patet igitur quod ea que Burgenf. pro sua opinione adducit ex plana littera non habentur, sed potius opposita. Et quod dicit Burgenf. plures simul fuisse summos sacerdotes non habet ex littera per eam allegata, sed potius oppositum, nec valet quod allegat ex euangelio plures fuisse summos sacerdotes, quia potest dictum est hoc precessit ex auaritia romanorum et iudeorum ambitione qui emerunt summum sacerdotum a romanis, et romani ut amplius reciperent plures et pluribus vendiderunt, quod contractus in zacharia non putatur verisimilis.

In ca. eodem vbi conceptionis virginis ponitur exemplum conceptio sterilis non videtur quodammodo sile, ut inquit postillator, burgenf. at dicit ipsum exemplum sufficere ad virginis interrogacionem, quod non de facto, sed de modo fieri quaesivit, hoc tantum non videtur verum, quia virgo prius de facto et de modo fuit sufficienter instructa quando angelus dixit. Spiritus sanctus superueniet in te etc. Exemplum igitur non fuit positum ad docendum virginem de aliquo, nec virgo suspexit exemplum illud per doctrinam, sed per solatio, quia aliter sequeretur quod virgo visitas elizabeth intraret ad pharidum exemplum dati veritate, quod falsum est et contra b. Ambrosium, super Lucam qui dicit virginem visitasse non quasi incerta de nuncio, nec quasi dubitante de exemplo, sed quasi letam per voto, religiosam per officio nec ut verbum angeli mulieris in attestacione probaret.

In eo. ca. vbi dicitur de iohanne. Tu puer propheta etc. Postillator obiicit, quia iohannes dixit se non esse prophetam, id est periculose sancte, sicut antiquitus, quia quod dixit digito monstravit vel aliter negavit se prophetam tantum, quia fuit plus quam propheta Burgensis, aut aliter soluit dicens quod negavit se illum prophetam de quo dicitur Deus, xvij. quod ad legem de christo exponit. Sed videtur quod iuxta burgensem, solutionem non satisfecisset querentibus neque quaesitorum, quia cum prius dixisset. Non sum ego christus, de quo ut dicit burgensis, exponit illud Deus, allegatum, de hoc non quaesierunt amplius, sed cum audiret quod non esset christus neque helyas quaesierunt quid ergo saltim propheta es tu, non igitur quaesierunt de propheta promisso in Deus, put Burgenf. vult.

Capitulum. ij.

Euangelium

Factū est autē. Descriptio ortu p̄cursoris. Hic cōsequēter describit ortus saluatoris. et primo describit saluatoris ortū. sc̄do debitus ritus: ibi. Et postq̄ cōsum. s̄m̄. tercio pueri p̄fecti: ibi. Puer at̄ crescebat. Circa ortū saluatoris p̄mo describit t̄pus. sc̄do locus: ibi. Et ibāt oēs. tercio v̄ginis p̄tus: ibi. Factū ē at̄. q̄rto angeloz cātus: ibi. Et pastores erāt. Circa p̄mū d̄r. b. Exijt edc̄m a cesare augusto hic oñdit̄ t̄ps natiuitat̄ xp̄i q̄ nat̄ est anno xliij. Augusti cesaris q̄ noiatus fuerat august̄ ab augēdo q̄a notabil̄t̄ auxit̄ ip̄er̄um romanū. et p̄pter hoc i dieb̄ suis alijs gētib̄ impio romano sbiectis fuit in orbe pax vniuersa. s̄o mandauit. **¶** Et describere vniuersū orbis. vt p̄ hoc sc̄ret̄ qual̄t̄ terre diuerse eēt̄ populate. et q̄n̄ta tributa singl̄e posset reddere. vt sic tributis in deb̄t̄ nō grat̄arent̄ et sc̄ret̄ p̄ quē modū singule terre s̄b impio romano meli⁹ regerent̄. Ex hoc et̄ p̄ q̄ crius nat̄ fuit t̄pe marie pacis sicut fuerat p̄nūciatū a p̄phetis p̄s. lxxj. Dieb̄ in dieb̄ eius iusticia et̄ abundantia pacis. Itē Esa. ij. Nō leuabit̄ gēs contra gentē gladiū. Et ix. Vocabit̄ nomē ei⁹ admirabilis. cōsil̄ iari⁹. de⁹ fort̄. p̄ futuri seculi. princeps pacis. **¶** Hec descriptio prima. Dicit̄ at̄ p̄ma q̄stū ad generales descriptiōes orbis. q̄a an̄ istā b̄n̄ fuerūt alie descriptiōes partiales. sicut p̄s. ij. regū. xliij. et. j. Paraf. xxi. de nūeratiōe ppli et̄ descriptiōe quā fecit ioab de mandato dauid. Dicit̄ et̄ p̄ma fm̄ alios q̄stū ad alias p̄tes eiusdē descriptiōis. q̄ syria ē i medio terre habitabilis et̄ iō ibi fuit inchoata ista descriptio. vt inde denūciaret̄ fieri in alijs p̄uincijs circulariter. **¶** P̄si de syrie cyrino. hūc em̄ cyrinū cesar augustus p̄fecerat syrie ad ip̄am regendā. **¶** Et ibāt singuli. hic describitur natiuitas saluatoris q̄stū ad locū. q̄ ista descriptio p̄cepta erat fieri in p̄ncipalib̄ ciuitatib̄. et ibi cōueniebāt q̄ ibi habuerāt originē. vt sic descriptio fieret nō solū fm̄ numerū p̄sonarū. s̄ etiā fm̄ determinatiōe genealogiaz vt sc̄retur nūerus determinatus nobiliū et̄ ignobiliū. et hoc ē quod d̄r. **¶** Et ibāt oēs vt p̄si. singuli in ciuitate suā. p̄fitebant̄ at̄ dupl̄t̄ se eē sbiectos romano impio. s̄. scripto. q̄ eoz noia scribebant̄ de mādato impatoris. et̄ factō. q̄ soluebāt cē sū impatoris. p̄p̄ qd̄ in numismate cēsus erat imago ip̄atoris vt habet̄ Math. xxij. c. **¶** Ascēdit at̄ ioseph a galylea. in q̄ manebat. **¶** In iudeā ciuitate dō. Iudeaz h̄ accipit̄ adiectiue. q̄ bethleē ē qdā iuitas i regno iudee et̄ vocat̄ ciuitas dauid. q̄ ide oriūdus fuit vt h̄. j. Reg. xvj. **¶** Et q̄ eēt d̄ domo et̄ familia dō. vt p̄ p̄ genealogiā descriptā ca. se. et̄ Math. j. **¶** Et p̄fiteret̄ cū maria sibi de sp̄sata vxore pregnāte ip̄a em̄ erat de eadē tribu cum ioseph et̄ successerat i hereditate p̄na. iō iuit ad p̄fitendum cū eo l̄z eēt partui p̄pinq̄. hoc et̄ diuina disp̄satiōe factū ē. vt sic xp̄s nasceret̄ i bethleē sicut erat p̄dictū Mich. v. Et tu bethleē effrata puulus es in milib̄ iuda. ex te em̄ exiet dux q̄ regat̄ pplm̄ meū isrl̄ et̄ egressus ei⁹ ab initio a dieb̄ eternitatis. **¶** Factū ē at̄. Hic p̄fir describit̄ virginis p̄tus. cū d̄r. **¶** Et pepit̄ filiū suū p̄mogenitū. et̄ d̄r. p̄mogenitū n̄ q̄ p̄ illū maria alios filios habuerit. vt dicit̄ Heluidius hereticus. s̄ q̄ an̄ illū aliū nō habuit. **¶** H̄z in lege fi

li⁹ v̄nigenit⁹ offerebat̄ d̄no et̄ redimebat̄ tanq̄ p̄mogenit⁹ tus. q̄ ab vno mēse redimebat̄ vt h̄. **¶** Que. iij. ca. et̄ tūc p̄mogenit⁹ dicebat̄ dato q̄ null⁹ sequer̄. **¶** Et p̄nis eū inuoluit. p̄ seip̄am. Ex hoc p̄z falsitas q̄ scribit̄ li. de infancia saluatoris. s̄. ip̄am obstetrices habuisse in partu. q̄ nō requirūt nisi p̄p̄ afflictionē matris i p̄tu q̄ non habuit locū in v̄gine. q̄ peperit sine dolore. imo cū maxio gaudio et̄ delectatiōe. et̄ iō p̄ se ip̄am puer natū. recepit̄ inuoluit. et̄ reclinauit. vt h̄c dicitur. **¶** Et reclinauit eū in p̄sepio ioseph ei i illo itinere adduxerat secūz asinum ad portādū vxorē p̄gnāte et̄ bonē ad vedendū i bethleē vbi erat cōgregatiō ppli maḡ vt de precio solueret exp̄sas in via et̄ illis duob̄ aialib̄ fecit p̄ sepiū iuxta se i q̄ be. v̄go reclinauit filiū natū fm̄ q̄ fuerat p̄dictū Abachuc. iij.

¶ mgenitū: et̄ pannis eum inuoluit. et̄ reclinauit eum in p̄sepio: q̄ nō erat ei loc⁹ i diuersorio. **¶** Et pastores erāt in regione eadem vigilantes: et̄ custodientes vigilas noctis sup̄ gregem suū **¶** Et ecce angelus d̄ni stetit iuxta illos: et̄ claritas dei circumfulsit illos: et̄ timuerunt timore magno. **¶** Et dixit illis angelus. Nolite timere. **¶** Ecce enim euangelizo vob̄ gaudium magnum qd̄ erit i oī pplō: q̄ nat⁹ ē vobis hodie saluator: q̄ ē xp̄s d̄ns in ciuitate dauid

ca. fm̄ trāslatiōe. lxx. quā seq̄t̄ officii ecclesiasticū. **¶** D̄ne audiuī auditu tuū et̄ timui cōsideraui opa tua et̄ expandi medio duum aialū. Fuit em̄ p̄phete admiratiōis pauor q̄ in loco tam humili reclinare saluator. v̄n sequitur. **¶** Quia non erat ei locus in diuersorio. Est em̄ diuersorium hospitalaria ad quā diuertūt veniētes ab extra ad hospitādū. ciuitas at̄ bethleem tūc erat plena pplō q̄ venerat ad p̄dictā p̄fessionē et̄ illi q̄ erāt potētiōres occupauerant loca matora. et̄ iō ioseph l̄z eē de nobili genere vt p̄dictus ē nō t̄n erat de ditiorib̄. et̄ iō ita paruū locū habuit q̄ saluator natus i p̄sepio reclinat⁹ fuit ad impletionē p̄phete p̄dicte. et̄ ad dandū exēplū hūilitatis p̄fecte a q̄ saluator i cepit̄ a natiuitate. et̄ eā cōtinuauit vsq̄ ad mortē. in q̄ hūilitauit semeti p̄m fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē. mortē autē crucis. fm̄ q̄ d̄r. Phil. ij. **¶** Et pastores. Hic cōsequenter describit̄ angeloz cātus exultantiū in natiuitate saluatoris. vbi p̄mo describit̄ natiuitatis hui⁹ denūciatiō. secūdo angeloz exultatiō. ibi. **¶** Et facta est cū angelo. tercio pastoz deuotio: ibi. **¶** Et factū est. Circa p̄mū p̄mittit̄ q̄bus facta ē dicta denūciatiō. cū d̄r. **¶** Et pasto. erāt in re. eadē vigilantes. Erāt ei simplices et̄ absq̄ cautelis malicie. et̄ occupati in officio sanctoroz patriarchaz q̄ dicūt fuisse pastores Gen. xlvij. talib̄ at̄ solēt fieri diuine illuminationes et̄ cōsolationes et̄ nō hoibus in sapia hui⁹ mūdi q̄ stulticia ē apd̄ deū occupatis. fm̄ q̄ dicit saluator. Math. xj. Confiteor tibi pater celi et̄ terre q̄ abscondisti hec a sapientibus et̄ prudentib̄ et̄ reuelasti ea puulis iō subdit̄. **¶** Ecce angelus d̄ni ste. iuxta illos parat⁹ ad reuelandū eis diuina. **¶** Et cla. dei. circumfulsit eos. nō t̄m exteri⁹ in corpe. s̄ etiā interi⁹ i mēte. **¶** Et timuerūt. ex insolita visione. s̄ angelus eos cōsolat̄ dicēs. **¶** No. ti. cui⁹ causa sbdit̄. cū d̄r. **¶** Ecce ei enā. vo. gau. ma. qd̄ ē omī po. nō solū in deoz. s̄ etiā gētiliū. **¶** Quia natus ē vo. ho. sal. et̄ dicit hodie q̄ quis eēt nox erat t̄n ps diei naturalis. vt aliter et̄ meli⁹ vt videt̄. q̄ nox illa ex claritate diuina p̄dicta fuit ita illuminata. ac si esset dies clarissima. fm̄ q̄ fuerat p̄dictum p̄s. xxxvij. **¶** Et nox sicut dies illuminabit̄. **¶** Qui ē xp̄s d̄ns. **¶** Christus grece idē ē qd̄ vnct⁹ latine. Antiquus autē in ve. le. vngebant̄ t̄m reges et̄ p̄rifices. **¶** Christus aut̄ rex est pontifex. et̄ ideo bene dicit̄ xp̄s. i. vnctus non vnctione humana. sed diuina. q̄ in hūanitate p̄ nobis assumpta fuit

vinctus a deo pte. immo a tota trinitate plenitudine gratie
fm qd dicit ps. xliij. **Exiit te de?** tuus oleo leticie p pfor
tib⁹ mis. p⁹ qd dicit Job. iij. ca. **Q**uod dat⁹ ei sp⁹ nō ad mē
surā. s. alioz hominū. s. fm oēm plenitudinē nō solū suf
ficiētie. s. et redūdātē in oēs alios q̄tū ad sufficientiā. fm
qd dicit Job. j. **E**t dō ple
nitudine ei⁹ oēs nos
accepim⁹. **b** **E**t
h vob signum rē. p
h em q angel⁹ dedit
eis signū magne hu
militat⁹ r paupertatis
significatuz fuit. pa
storib⁹ q nō venerat
ad regnādū tpaliter
vt scribe iudeoz cre
debāt xpm venturū
Porest aut alit dicit
q illud fuit xpm
signū saluatoris na
ti **E**t cui⁹ intellectū
cōsiderādū q illa q
fuerūt i ve. te. fuerūt
figure noui. vt dicit j.
Coz. x. In veteri at
testo duo saluatores
iudeoz impfecti tū
pcesserāt tāq figure
saluator⁹ pfecti iesu xpi. p⁹ fuit moyses q liberavit eos
d fuit egyptiaca: vt h⁹ Exo. xij. scōs fuit cyr⁹ q libera
uit eos d captiuitate babilonica. vt h⁹ j. Esdre. j. c. r vtz d
nouo nat⁹ fuit iuent⁹ i mag⁹ paupertate sic p⁹ d moyses Exo.
ij. quē inuenit filia pharaōis positū i flumie i viscella iū
cea. **S**icut de cyro dicit in ecclesiastica hystoria sup danielē
q **A**strages rex medoz r psariū vidit in sōnis ritē nascen
tē de vtero filie sue totā **E**thiā occupantē. r a cōfectozibus
fuit sibi respōsum. q visio ista significabat ex ea puerum
nasciturū. q occuparet regnū medoz r psarū. p⁹ qd timēs
ne ipse vel fili⁹ su⁹ p hoc regno puaret dedit filiā suā mili
ti paup⁹. r cū hoc etiā cū filia sua facta fuisset pgnās fecit
tps ptus sue explorari r puez natū sibi apportari quē tra
didit cuidā militi. vt secreto interficeret. q cōpatēs puero
ipm nō interfecit. s. in quodā nemore puez fortune dimi
sit. ad quē quedā canicula pastoris regis q erat iux nem⁹
frequēter veniebat. r ipm lactabat. r pastor p⁹ dicit⁹ volēs
scire vbi canicula declinabat. iuenit puez ita in paupertate
latentē. quē accepit r tradidit vxori sue nutriendū. et po
stea fact⁹ ē rex psarū atq medoz ad liberationē iudeoz.
Cū igit figura r figuratū debēt hē correspondentiā r p
dicti duo q fuerunt figure christi in maxima paupertate
inuenti fuerunt in sua natiuitate. signum cōueniēs r cor
respondēs figure dedit angel⁹ pastorib⁹ de xpi nati inue
ntiōe di. **C**ū inuentis infantē pānis inuolutū r po. i p
seprio. **E**t credendū ē q pastores h intellexerūt illūinatū a
deo. **d** **E**t subito facta ē. **H**ic p⁹ ponit angeloz exul
tatio. cū dicit. **E**t subito facta ē cū angelo. q tāq pncipal inf
alios nūciatuerat xpi natiuitatē. **M**ilitudo militie ce
lestis. i. angeloz q noie militie designant. qz p salute ho
minū. cū demonib⁹ p⁹ liant fm q dicit Apo. xij. **M**ichael et
angeli ei⁹ p⁹ liabant cū dracone. **f** **L**audantiū deuz. de
xpi natiuitate eo q p ipm sciebāt deduci hoies ad salutes
quā desiderāt r ruinā angeloz p hoc reparandā. **g** **E**t
dicentiū gloria in excelsis deo quia licet ei⁹ gloria vbiq
reluceat. maxime tū i celo empyreo vbi est angelozum et
beatoz habitatio. **h** **E**t in terra pax ho. bo. vo. i. homi
nib⁹ bonis. p bonitatē em voluntatis dicit hō simplicit⁹ bo
nus magis qz p bonitatē aliarū potentiarū anime qz vo
luntas mouet alias potētias ad act⁹ suos r iō bōitas ei⁹ v⁹
malicia i oēs alias potētias redūdat. sicut in fluentia cau
se mouētis in motis ab ipa. malis aut hominib⁹ nō ē pax
fm q dicit Esa. xlviij. **N**ō est pax impijs dicit dñs. **E**t h⁹ eti

am vbo angeli p⁹ q ista pax q principaliter p pphas p⁹
cta fuit futura in aduētū xpi erat pax interior bone volū
tatis. qz fm q dicit Prover. xij. ca. **N**ō corrūstabit iustū qz
quid ei acciderit. pax aut tpalis q fuit i aduētū xpi paca
tis oib⁹ gētib⁹ s⁹ imperio romano fuit figura hui⁹ pacis
principaliter inten
te. **i** **E**t factuz est
hic pnter describit
pastoz denotio. qz
statim post visionē
istam dimisso grēge
iuerūt ad videnduz
puez natū dicentes
k. **T**rāseamus vsq
bethleēz r videam⁹
hoc vbum. i. puerū
natum p⁹ba angeli
nobis significatum.
l. **N**ō fecit dñs h⁹ n⁹
ē de tex. greci ei r an
tiq nō habēt fecit. s.
tū qd dñs oñdit nob
m. **E**t venerūt festi
nantes. ex desiderio
videndi xpm pnci
palit⁹ r scōarie. vt ci
tius redirent ad gre
quem sine custodia

tum in presepio: **V**idētes
autem cognouerunt d⁹ ver
bo quod dictum erat illis
p d pucro hoc. **E**t omnes q
audierunt mirati sunt. **E**t
r de his: que dicta erāt a pa
storibus ad ipsos. **M**aria
autem conseruabat omnia
verba hec: conferens i cor
t de suo. **E**t reuersi sunt pa
v stores: glorificantes r lau
dantes deum in omnibus
que audierāt r viderant si
cut dictū ē ad illos. **E**t p⁹
q⁹ psummati sūt dies octo
y vt circūcideret puer: voca

dimiserāt. **m** **E**t inuenerunt rē. sicut angel⁹ eis dixerat.
o **V**idētes aut cognouerūt de verbo. qz nō solū fuerāt
illūinat⁹ exterius. sed etiā interi⁹ de cognitiōe verbū incar
nati vt p⁹ dictū ē. **p** **E**t oēs q audierūt mirati sūt. r ma
teria admirationis subdit. cū dicit. **q** **E**t de his. r acci
pit hīc r p idest. i. de his. **r** **Q**ue dīcta erāt a pastorib⁹
ad ipos. sicut sup⁹ ē exp⁹ssū. **s** **M**aria aut cōseruabat
oīa vba rē. qz prudēter attēdebat quō pphete implebant
in puero nato. r ista collatio erat ei valde delectabil. r to
ti ecclesie valde vtilis. qz fm q dicit Hiero. in sermone d
assūptiōe be. virginis. **v** **I**pa post ascensionē filij sui reman
sit ad tps in terris cū aplis. vt eos plenius instrueret de v
bo incarnatiōis q erat plenius edocta p spm sanctū. r oīa
familiarius viderat r tractauerat p⁹ qd meli⁹ exprimere
poterat. fm q dicit Hiero. **n**ō melius nouimus melius
r pferimus. **t** **E**t reuersi sunt pastores redeundo ad
gregem suū. **v** **G**lorificantes r laudantes deū de bñ
ficio toti mūdo collato generaliter r eis ostēso specialiter
ideo subditur. **i**n omnibus que audierant r viderant.
r **E**t postq. **H**ic ponit debitus ritus circa puerū natuz
quia fm ritum veteris legis debebant circūcidi r in tē
plo offerri. r ideo primo agit de eius circūcisione. secun
do de oblatione: ibi. **E**t postq impleti sunt dies. **C**irca p
mū dicit. **r** **E**t postq cōsummati sunt dies octo. hoc
erat tempus determinatū circūcisioni. put habet **G**e
nes. xvij. **V**oluit autem christus circūcidi. quib⁹ nō esset
legi subiectus. primo vt ostenderet in se veritatem carnis
humane contra manicheum. qui dixit ipsum deum ha
buisse corpus. fantasticum. r contra valentinum dicentē
xpm corpus de celo attulisse. scōdo vt approbaret circū
cisionem quam deus olim instituerat. tercio vt ostende
ret se esse de genere abrae qui circūcisionis mandatum
accepit **G**enes. xvij. **E**t facta est repromissio de xpo. quar
to vt iudeis excusationē tolleret de nō recipiendo eum si
esset incircūciscus. quinto vt obedientie virtutē nobis suo
cōmendaret exēplo. pceptū legis obseruās. cui tamē nō
erat subiectus. sexto vt qui in similitudinē carnis pecca
ti venerat remediū quo caro peccati cōsueuerat mūdari
nō renueret. septimo vt legis on⁹ in se sustinēs alios a le
gis onere liberaret. fm illud **Gal. iij.** **N**ō sit deus filium
suū factū s⁹ lege. vt eos q s⁹ lege erant redimeret.
v **V**ocatur est nomen eius iesus. nō dicit impositū. qz a
deo fuit impositū hoc nomē. s. p angelum denunciatum

fm q dicit ps. xliij. **Exiit te de?** tuus oleo leticie p pfor
tib⁹ mis. p⁹ qd dicit Job. iij. ca. **Q**uod dat⁹ ei sp⁹ nō ad mē
surā. s. alioz hominū. s. fm oēm plenitudinē nō solū suf
ficiētie. s. et redūdātē in oēs alios q̄tū ad sufficientiā. fm
qd dicit Job. j. **E**t dō ple
nitudine ei⁹ oēs nos
accepim⁹. **b** **E**t
h vob signum rē. p
h em q angel⁹ dedit
eis signū magne hu
militat⁹ r paupertatis
significatuz fuit. pa
storib⁹ q nō venerat
ad regnādū tpaliter
vt scribe iudeoz cre
debāt xpm venturū
Porest aut alit dicit
q illud fuit xpm
signū saluatoris na
ti **E**t cui⁹ intellectū
cōsiderādū q illa q
fuerūt i ve. te. fuerūt
figure noui. vt dicit j.
Coz. x. In veteri at
testo duo saluatores
iudeoz impfecti tū
pcesserāt tāq figure
saluator⁹ pfecti iesu xpi. p⁹ fuit moyses q liberavit eos
d fuit egyptiaca: vt h⁹ Exo. xij. scōs fuit cyr⁹ q libera
uit eos d captiuitate babilonica. vt h⁹ j. Esdre. j. c. r vtz d
nouo nat⁹ fuit iuent⁹ i mag⁹ paupertate sic p⁹ d moyses Exo.
ij. quē inuenit filia pharaōis positū i flumie i viscella iū
cea. **S**icut de cyro dicit in ecclesiastica hystoria sup danielē
q **A**strages rex medoz r psariū vidit in sōnis ritē nascen
tē de vtero filie sue totā **E**thiā occupantē. r a cōfectozibus
fuit sibi respōsum. q visio ista significabat ex ea puerum
nasciturū. q occuparet regnū medoz r psarū. p⁹ qd timēs
ne ipse vel fili⁹ su⁹ p hoc regno puaret dedit filiā suā mili
ti paup⁹. r cū hoc etiā cū filia sua facta fuisset pgnās fecit
tps ptus sue explorari r puez natū sibi apportari quē tra
didit cuidā militi. vt secreto interficeret. q cōpatēs puero
ipm nō interfecit. s. in quodā nemore puez fortune dimi
sit. ad quē quedā canicula pastoris regis q erat iux nem⁹
frequēter veniebat. r ipm lactabat. r pastor p⁹ dicit⁹ volēs
scire vbi canicula declinabat. iuenit puez ita in paupertate
latentē. quē accepit r tradidit vxori sue nutriendū. et po
stea fact⁹ ē rex psarū atq medoz ad liberationē iudeoz.
Cū igit figura r figuratū debēt hē correspondentiā r p
dicti duo q fuerunt figure christi in maxima paupertate
inuenti fuerunt in sua natiuitate. signum cōueniēs r cor
respondēs figure dedit angel⁹ pastorib⁹ de xpi nati inue
ntiōe di. **C**ū inuentis infantē pānis inuolutū r po. i p
seprio. **E**t credendū ē q pastores h intellexerūt illūinatū a
deo. **d** **E**t subito facta ē. **H**ic p⁹ ponit angeloz exul
tatio. cū dicit. **E**t subito facta ē cū angelo. q tāq pncipal inf
alios nūciatuerat xpi natiuitatē. **M**ilitudo militie ce
lestis. i. angeloz q noie militie designant. qz p salute ho
minū. cū demonib⁹ p⁹ liant fm q dicit Apo. xij. **M**ichael et
angeli ei⁹ p⁹ liabant cū dracone. **f** **L**audantiū deuz. de
xpi natiuitate eo q p ipm sciebāt deduci hoies ad salutes
quā desiderāt r ruinā angeloz p hoc reparandā. **g** **E**t
dicentiū gloria in excelsis deo quia licet ei⁹ gloria vbiq
reluceat. maxime tū i celo empyreo vbi est angelozum et
beatoz habitatio. **h** **E**t in terra pax ho. bo. vo. i. homi
nib⁹ bonis. p bonitatē em voluntatis dicit hō simplicit⁹ bo
nus magis qz p bonitatē aliarū potentiarū anime qz vo
luntas mouet alias potētias ad act⁹ suos r iō bōitas ei⁹ v⁹
malicia i oēs alias potētias redūdat. sicut in fluentia cau
se mouētis in motis ab ipa. malis aut hominib⁹ nō ē pax
fm q dicit Esa. xlviij. **N**ō est pax impijs dicit dñs. **E**t h⁹ eti

dimiserāt. **m** **E**t inuenerunt rē. sicut angel⁹ eis dixerat.
o **V**idētes aut cognouerūt de verbo. qz nō solū fuerāt
illūinat⁹ exterius. sed etiā interi⁹ de cognitiōe verbū incar
nati vt p⁹ dictū ē. **p** **E**t oēs q audierūt mirati sūt. r ma
teria admirationis subdit. cū dicit. **q** **E**t de his. r acci
pit hīc r p idest. i. de his. **r** **Q**ue dīcta erāt a pastorib⁹
ad ipos. sicut sup⁹ ē exp⁹ssū. **s** **M**aria aut cōseruabat
oīa vba rē. qz prudēter attēdebat quō pphete implebant
in puero nato. r ista collatio erat ei valde delectabil. r to
ti ecclesie valde vtilis. qz fm q dicit Hiero. in sermone d
assūptiōe be. virginis. **v** **I**pa post ascensionē filij sui reman
sit ad tps in terris cū aplis. vt eos plenius instrueret de v
bo incarnatiōis q erat plenius edocta p spm sanctū. r oīa
familiarius viderat r tractauerat p⁹ qd meli⁹ exprimere
poterat. fm q dicit Hiero. **n**ō melius nouimus melius
r pferimus. **t** **E**t reuersi sunt pastores redeundo ad
gregem suū. **v** **G**lorificantes r laudantes deū de bñ
ficio toti mūdo collato generaliter r eis ostēso specialiter
ideo subditur. **i**n omnibus que audierant r viderant.
r **E**t postq. **H**ic ponit debitus ritus circa puerū natuz
quia fm ritum veteris legis debebant circūcidi r in tē
plo offerri. r ideo primo agit de eius circūcisione. secun
do de oblatione: ibi. **E**t postq impleti sunt dies. **C**irca p
mū dicit. **r** **E**t postq cōsummati sunt dies octo. hoc
erat tempus determinatū circūcisioni. put habet **G**e
nes. xvij. **V**oluit autem christus circūcidi. quib⁹ nō esset
legi subiectus. primo vt ostenderet in se veritatem carnis
humane contra manicheum. qui dixit ipsum deum ha
buisse corpus. fantasticum. r contra valentinum dicentē
xpm corpus de celo attulisse. scōdo vt approbaret circū
cisionem quam deus olim instituerat. tercio vt ostende
ret se esse de genere abrae qui circūcisionis mandatum
accepit **G**enes. xvij. **E**t facta est repromissio de xpo. quar
to vt iudeis excusationē tolleret de nō recipiendo eum si
esset incircūciscus. quinto vt obedientie virtutē nobis suo
cōmendaret exēplo. pceptū legis obseruās. cui tamē nō
erat subiectus. sexto vt qui in similitudinē carnis pecca
ti venerat remediū quo caro peccati cōsueuerat mūdari
nō renueret. septimo vt legis on⁹ in se sustinēs alios a le
gis onere liberaret. fm illud **Gal. iij.** **N**ō sit deus filium
suū factū s⁹ lege. vt eos q s⁹ lege erant redimeret.
v **V**ocatur est nomen eius iesus. nō dicit impositū. qz a
deo fuit impositū hoc nomē. s. p angelum denunciatum

l iij

Euangelium

Marie et ioseph. et per ipsos alijs divulgati. Et quia aliquis infidelis potissime iudeus quod nomen non fuisset convenienter impositum posset arguere. tunc quia Esa. lxxij. Vocabit tibi nomen me nouum quod os domini nomen. hoc aut nomen iesus non erat nouum tunc. quia ante alij fuerat nomen hoc. ut de iesu filio iosedech. et de iesu naue. et in genealogia christi que describitur ca. se. ubi idem habetur. **I**tem quia Esa. vij. dicitur. Vocabit nomen eius emanuel. et viij. dicitur. voca nomen eius accelera spolia contra here etc. et ix. vocabitur nomen eius admirabilis. consiliarius. deus fortis. que nomina sunt alia a nomine iesu et filia potest induci de alijs locis scripture sed domini quod hoc nomen fuit proprie impositum ei. Nomina enim bene imponantur imponi debent a proprietatibus rebus. et hoc per de nominibus generis et specierum. de quibus dicitur iij. Metba. Ratio qua signat nomen est

diffinitio que designat propriam rei naturam. Nota aut singulorum hominum si bene imponantur imponi debent ab aliquo proprietate eius cui imponitur nomen. aliquando a tempore. sicut nomina aliquorum scriptorum imponuntur pueris natis in festis eorum. vel a cognatione. sicut cum filio imponitur nomen patris. vel alicuius de cognatione eius. Aliquando ab euentu sicut moyses vocauit filios suos. ut habetur Exod. ij. Aliquando autem ex aliqua qualitate eius cui nomen imponitur sicut Gen. xxv. Primogenitus ysaac vocatur etc. Esau quod interpretatur rubeus vel rufus. quia de utero matris exiit rufus et totus in more pellis hysspidus. Aliquando ex aliqua dono dei gratuito. sicut math. xvi. dicitur de petro. Tu es petrus et super hanc petram etc. et Job. i. Tu vocaberis zephas. igitur quia homo christus habet munus gratie collatum erat. ut per ipsam omnes saluarentur. id vocatum est convenienter nomen eius iesus. id est saluator vel salus. et hac ratione assignauit angelus ioseph Math. i. d. Vocabis nomen eius iesum. ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Ad primum domini quod hoc nomen fuit nouum in christo in quantum fuit ei impositum ab hac proprietate. quia est omnium saluator que non fuit in aliqua precedenti. sed fecerunt salutem in aliquo facto particulari. sicut iesus nomen saluauit populum israel hostes eius debellando. ut legitur in li. Iosue. et ita potest dici de alijs. Sed autem huius nominis emanuel quod interpretatur nobiscum deus includitur in nomine iesu. Per hoc enim quod fuit nobiscum per suam incarnationem fecit nobis salutem. et eodem modo potest dici de alio. quia saluauit nos infernum spolians. et sic de tercio et consilibus. **E**t postquam impleti sunt. **D**ic primum agit de pueri oblatione. ubi per describitur huius oblationis presentatio. secundo presentati receptio. ibi. **E**t ecce homo. tercio recepti commendatio. ibi. **E**t erat anna. Circa primum sciendum quod in lege veteri circa pueros natos duo fiebant in templo unum erat generale omnibus. quia per filio nato vel filia completis diebus purificationis matris offerebatur sacrificium. ut habetur Leuit. xij. Aliud erat speciale circa primogenitos. quia erant consecrati domino eo quod percussit primogenitos egyptiorum filios israel saluans et id offerebant in templo et redimebant. ut habetur Exod. xij. christus autem fuit primogenitus ut dicitur supra. et id vtriusque fuit factum circa eum. ut hic dicitur. et primo quantum ad id quod erat speciale primogenitis. cum dicitur. **E**t tulerunt illum in hierusalem. ut offerretur ei. id est offerretur domino cuius causa subditur. **Q**uia de masculinum adaptans vuluam. id est primo nascens cuiusmodi. erant primogeniti. secundo quantum ad illud quod erat generale. quod notatur

cum dicitur. **E**t ut darent hostiam etc. par turturum. aut duos pullos colubarum. ista erat oblatio pauperum. sicut quod habetur Leuit. xij. ex quo patet quod supradictum est de paupere Marie et ioseph. Sciendum autem circa hoc quod beata virgo non tenebat ad ista que dicta sunt de purgatione. quia Leuit. xij. scribitur **M**ulier si suscepto semine peperit mascululum etc. et idem lex illa ligabat tamen mulieres de viri semine conceptas. quod non habuit locum in virgine. hoc est am patet per hoc quod hic dicitur. et accipitur de Exo. et Leuit. **D**e masculinum adaptans vuluam etc. **E**x quo patet quod loquitur de masculino concepto et nato per apertionem claustrum virginis quod non habuit locum in beata virgine que virgo permansit in conceptu et partu. Peruntamen sicut eius filius circumciditur voluit et legalia obseruare ex sua humilitate. sicut beata virgo que fuit humillima

voluit obseruare. **E**t ecce homo. **D**ic describitur christi presentati receptio ubi primo describitur recipientis conditio cum dicitur. **E**t ecce homo erat in hierusalem. in loco solenni et sacro. tunc quia ibi erat diuinitus cultus. tunc quia ibi erat studium legis et prophetiarum. **E**t cui nomen symeon. ex hoc patet eius fama quia inter sacerdotes erat famosus et notatus per etiam eius sancta vita. cum dicitur. **E**t homo iste iustus. recte se habendo ad primus **E**t timoratus. quo ad deum. **E**t expectans consolationes israel. quantum ad fidei rectitudinem. **E**t spiritus sanctus erat in eo quantum ad gratie plenitudinem. quia non solum habuit gratiam iustificationis. per hoc contra de iustis. sed etiam quantum ad illuminationem et consolationes diuinas spirituales. id subditur. **E**t risus accepit a spiritu sancto. in orationibus suis deuotis ad deum. tunc ei erat opus coram apud intelligentes quod imminere aduentus christi sicut signa a patriarchis et prophetis data. et id symeon de hoc seruatus orabat deum. et in oratione responsus acceperat quod christum natus videret antequam vitam presentem finiret. **E**t venit in spiritu in templum. id est per reuelationem spiritus sancti ut videret christum sicut erat ei promissum. **E**t cum induceret puerum iesum ad faciendum que precepta sunt sicut in lege. **E**t ipse accepit eum in vultus suos cum maximo cordis gaudio. sicut quod dicitur Proverbi. xij. Desiderium si compleat delectat aniam. secundo ponitur gratia actio cum dicitur. **E**t benedixit deum. gratias agendo pro tanto beneficio. **E**t dixit. Nunc dimittis etc. id est de cetero dimittes me de hac vita transire in cordis quiete. **Q**uia ut oculi mei semper in te. letanter enim volebat discere ad lymbum patris ex quo sciebat saluatore natum. **Q**uod passus ante faciem omnium populi. coram omnibus populis quibus mysterium incarnationis et redemptionis predicatum est per apostolos sicut quod dicitur ps. xvij. In omnem terram exiit sonus eorum. **L**umen ad reuelationem gentium. que prius erroribus tenebris tenebantur. **E**t gloriam plebis tue israel. magna est enim gloria iudeis ad fidem christi conuersis. quia christus sicut in carnem natus est de ipsis. tercio ponitur parentum benedictio. cum dicitur. **E**t erat pater eius. id est ioseph qui meruit vocari pater christi eo quod nutritus eius fuit. **E**t mater scilicet Maria que fuit mater eius vera. **M**irantes super his que dicebat de illo. tunc a symeone. et per magis et pastorem et zachariam et elizabet.

Lucam

I Et bñdixit illis symeō. quibus ei Maria et ioseph essent maiores symeone in sanctitate. ille tamē erat maior quoniam ad sacerdotis officium. ad quē spectabat bñdicere populum et nō solū bñdixit. sed etiā futura p̄dixit. **M** Ecce positus ē hic in ruinā et c. q. in passione xp̄i q̄ futura erat. mlti iudei fuerāt excecata a veritate cadētes et multi fuerūt illūnati q̄ pus erat simplices et ignorantes. ut p̄ de aplis q̄bus post passionē ch̄risti data ē intelligentia scripturarū. fm̄ q̄ dicitur **Luc. vii.** Et tūc aperuit illis sensū ut intelligerēt scripturas. **E**t in signū. s. f. dicitur inter homines et deū. **C**ui cōtradicebat. a sacerdotibus et legispiritibus et multis alijs. **E**t in am ipsius animas p̄trāsibit gladii. i. dolo: passiois ei p̄trāsibit animā tuā p̄ cōpassionē. et hoc dicit Hieron. in sm̄e de assumptione be. v̄gis q̄ in pre. impassibili passā est plusq̄ martyr fuit. **Q**ui reue. ex multis cordib⁹ cogitationes. ut non tenet h̄ causalit. s. h̄ affectu ne seu p̄comitatuē. **A**licz em̄ b̄ta v̄go ex passioe filij maxime afflicta fuerit in h̄o immobilis et firmis stetit. alij autē discipuli q̄tūcumq̄ solidi dicitur dubitasse et circa hoc mutatiōes diuersarū cogitationū habuisse quousq̄ viderēt ip̄m a mortuis surrexisse. **A**lter exponit Digenes de reuelatiōe occultorū peccatorū i cōfessione q̄ p̄ effectū passiois in sacro p̄nie opantis sanant. **E**t erat anna. **H**ic cōsequēter describit xp̄i recepti confessio seu commendatio. vbi p̄mo describit p̄sona cōfiteas ex noie cū dicit. **E**t erat anna. sc̄do ex mētis eleuatiōe. cū dicit. **P**rophetissa et ex cognatiōe. cū dicit. **F**ilia phanuel d̄ tribu aser. et exprimit pater et tribus ad declarandū certitudines hystorie et forte ad distinctionē hui⁹ anne ab alijs q̄ vocabant hoc nomine describit etiā ab etatis maturitate cū dicit. **H**ec p̄cesserat in diebus multis et a castitate in matrimonio et an et post. **E**t vixerat cū viro et c. cōmendat etiā ab orōis sedulitate. cū dicit. **Q**ue nō discedebat de tēplo. nō q̄ ip̄i sp̄ esset. s. frequēter sicut de hoie bñ frequētante ecclesia dicitur cōi mō loquēdi. talis sp̄ ē in ecclesia. **I**eiunij q̄bus incensū carnis reprimi. **E**t obsecrationibus id ē sacris orōibus q̄bus mens in deū eleuat. **S**eruiens nocte ac die. i. valde frequēter. vel qz nō erat ibi interruptio p̄ pctm̄ mortale auferēs meritū p̄dictorū. **E**t hec ip̄a hora supueniēs. nō a casu vel hūana dispositione s. sp̄s sancti reuelatiōe. sicut dicitur de symeone. **C**ōfitebat dño: gr̄as agēs de tāto bñficio adimpleto. **E**t loq̄bat de illo omnibus q̄ expectabant redemptionē israel. **A**nnunciāns eis natum esse redemptorem. **E**t ut p̄cesserat oīa fm̄ leges dñi. s. marie et ioseph nihil obmittēs. quibus nō tenerent. **R**euerſi sūt in galyleā

ciuitatē suā nazareth. hic accipit galylea adiectiue. qz nazareth ē in terra galylee. sicut s. dicitur ē. de bethleē q̄ vocatur ciuitas iudee. **P**uer at̄ crescebat. **H**ic p̄r describit pueri oblati p̄fectus q̄m̄ ad corpus cū dicit. **C**rescebat. q̄m̄ ad aiām cū dicit. **E**t cōfortabat. **A**duertendū tñ q̄ i corpore xp̄i fuit augmentum reale quantitatē. s. in aiā eius non fuit augmentum reale gratie et virtutis qz totā plenitudinē gratie habuit ab instāri sue cōceptiōis. s. q̄tū ad ostensionē i effectū magis apparebat fm̄ q̄ ille crescebat. et fm̄ q̄ volebat. **E**t ibāt pentes e⁹ tāq̄ deuoti et religiosi. **I**n die solēni pasche. **T**er in anno debebat oēs masculi apparere i ierim coraz dño. fm̄ q̄ h̄t **Exo. xxiij.** s. in pascha penthecoster festo tabernaculorum s. cū illis q̄ erāt lōge a ierim cuiusmodi erāt galylei dispensabāt de duobus vltis festis. **R**emanſit puer iesus in hierusalē nō a casu vel obliuioe. s. sua voluntate et ordiatiōe. ut a pueritia ostenderet zelū suū circa sp̄ualia. **E**t nō cognouit parentes et c. **A**d solēnitates v̄o pasche viri ibāt seorsū a mulierib⁹ i vno comitatu et mulieres i alio. et sicut reuertebant

ut magz religiose solēnizarēt festū ab vxorib⁹ p̄nētes. sicut i datioe legis p̄ceptū fuit qz cōtinerēt per tres dies ab vxoribus suis. p̄t h̄t **Exo. xix.** **P**ueri at̄ indifferenter poterāt ire in comitatu viroz aut mulierū. et iō qm̄ ioseph nō v̄l dicit puer iesum in comitatu viroz existimauit eū esse cuz Maria in comitatu mulierū. et eodē modo Maria credit eū eē in comitatu viroz. **V**enerūt iter diei et cuz die sequēti q̄rere in ista comitina et i illa nō inuenerūt eū iō terciā die redierūt in hierim a qua recesserāt p̄ v̄nā dietā et sic q̄rta die inuenerūt eū. et h̄ ē qd̄ s̄bdit. **I**n triduo inuenerūt illū i tēplo. nō in teatro vel in foro v̄l in ludo sicut solent pueri inueniri. sed i loco orōis et doctrine sacre deputato. **I**n medio doctorūz ut meli⁹ posset oēs audire et meli⁹ cū eis cōferre. **S**tupebat. i. valde mirabāt. **S**up̄ prudentia et r̄sis ei⁹. qz als in auditū fuerat qz puer tal̄ etatē tā sapiēt loq̄ret. **E**t dixit mater ei⁹ ad illū et c. **I**oseph at̄ h̄ p̄ ei⁹ diceret tñ n̄ fuit ausus illū arguere cū firmis credet ip̄m eē dī filiū. s. m̄ ex maxima dilectiōe quā hēbat ad illū hoc fecit. qz amor excellēs dñi nū nescit. **D**olētes q̄rebam⁹ te. i. dolētes de absētia tua: cui⁹ p̄ntia ē nobis dulcissima. p̄ h̄ moralit̄ designat qz xp̄s in dolore cōtritiōis q̄rend⁹ ē et sic inuenit. nisi pctm̄ a nobis absētes. **E**t ait ad illos. **Q**uid ē qz me q̄rebatis. s. in cōsanguineos. q. d. magz q̄rend⁹ sūt i occupatiōe circa sp̄ualia. iō s̄bdit. **N**esciebat qz in his. q̄ p̄a. mei sūt opoz. me eē. magz em̄ afficiebat ad patrē naturalem et eternū q̄ ad matrē naturalem et patrē putatiuum.

Euangelium

Et ipsi non intellexerunt verbum. quia non erant adhuc assueti audire talia ab eo. **V** Et descendit cum eis. ad eorum consolatorem. **E**t erat subditus illis. ad nostram instructionem et superbie nostre confusionem. **E**t mater eius considerabat omnia verba. hec exponat sicut supra. **E**t Iesus profeta. et iste profectus erat realiter in quantum erat a parte corporis. ut predictum est.

3 Et sapientia. in christo duplex ponitur sapientia una divina. et hec non potuit augeri vel diminui cum necessario sit infinita. alia humana. et hec ponitur duplex in christo. una habitualis. et ista in christo non fuit augmentata. quia ab instanti conceptis habuit tantam

plenitudinem sapientie quanta potest conferre nature humane. **A**lla experientialis que accipitur per operationem sensuum **E**t secundum hoc dicitur aliquid quod in christo fuit sapientia vel scientia acquisita. quia intellectus agens in christo fuit eiusdem nature cum alijs hominibus. et ideo cum non sit ponendus ociosus in eo habuit operationem abstractendi species intelligibiles a fantasmatibus. et iste species recipiebantur in intellectu possibiliter ipsi. et sic profectus in tali sapientia seu scientia accipitur a sensibilibus. **A**lij vero dicunt quod non profectus in tali scientia quantum ad habitum. quia duo habitus eiusdem rationis non possunt esse simul in eodem intellectu. talis autem scientia acquisita non videtur esse alterius rationis quam infusa circa idem obiectum. sicut oculi miraculose datus est eiusdem rationis oculo cum oculo dato vel generato per naturam. nec tamen propter hoc intellectus agens in christo fuit ociosus. quia non solum in abstractione specierum intelligibilium necessaria est operatio intellectus agentis. sed etiam in consideratione secundum habitum scientie iam prius acquisite. in qua consideratione non abstrahit de nouo species. **S**i autem consideratur sapientia christi quantum ad operationem in effectu sic fuit ibi profectus quodammodo in quantum ad sapientiam suam non tamen humanam sed etiam divinam magis ostendebat secundum suum beneplacitum. et pro nostre salutis expediendo. sicut dicitur supra de profectu ipsi in gratia et virtute.

In ca. ij. vbi dicitur in postilla. Quia duo habitus eiusdem rationis non possunt esse simul etc. **A**dditio.

Habitus scientie infuse non est idem specie habitui scientie acquisite in quantum de eodem et circa idem obiectum cuius ratio est. **N**am habitus non solum distinguuntur secundum naturam aut obiecta. sed etiam secundum principia actiua talium habituum seu dispositionum. put habet in prima secunda. q. liij. arti. ij. in corpore questionis. **E**t inde est quod habitus scientiarum diuersificantur non solum secundum diuersitatem obiectorum. sed etiam secundum diuersa media quibus demonstrantur conclusiones ipsarum scientiarum. sicut habitus scientie astrologie de rotunditate terre. que demonstratur per media mathematica est aliter ab habitu scientie naturalis et de eadem rotunditate terre que demonstratur per media naturalia. **N**on licet conclusio demonstrata per utraque predictarum scientiarum circa hoc sit eadem habitus tamen scientie talis conclusionis diuersificatur specie secundum diuersitatem harum scientiarum. put habet parte. ij. q. allegata. **C**um igitur principium actiuum habitus scientie acquisite sit lumen naturale intellectus agentis. principium vero actiuum habitus scientie infuse sit lumen supernaturale. sequitur quod tales duo habitus sunt diuersi ratione. et sic possunt esse simul in eodem intellectu. **N**ec est simile de oculo miraculose facto etc. put dicit postilla. **N**am res naturales distinguuntur specie secundum principia intrinseca tamen precipue secundum formam non autem secundum principia extrinseca. sicut est principium efficiens. **I**gnis enim generatus ex alio igne idem est species ignis generato ex reflectione solarium radio. eo quod forma specifica utriusque ignis est eadem specie. licet causa efficiens sit diuersa. **I**n habitibus autem diuersitas specifica accipitur etiam secundum principium extrinsecum. ut est principium efficiens sicut etiam diuersificatur secundum obiectum quod est extrinsecum. unde credendum est quod christus profectus in scientia acquisita. scilicet experientialis. non solum quantum

ad actum. sed etiam quantum ad habitum: et hec est opinio quam sanctus Thomas. verior esse asserit in hac materia tertia parte. q. xij. arti. ij. in corpore. q. **Q**ue quidem opinio magis consonat lre. et stat enim euangelista quod christus profectus in sapientia. **C**um igitur quilibet sapientia proprie dicta est habitus: sequitur quod profectus in habitu sapientiali. **S**icut predicta opinio est magis consona rationi. **N**am non solum est inconueniens dicere quod intellectus agens in christo esset ociosus. sed etiam si christo deesset aliquid naturalis actio intelligibilis humane nature particeps. sicut est actio abstractio intellectualis que maxime pertinet ad humanum intellectum etc.

Replica.

In ca. ij. vbi dicitur dicitur profectus sapientia postilla. excludit unam opinionem dicentem quod non profectus secundum habitum infusum sed experientialem et acquisitum. **E**t arguit postilla. quod habitus uterque est eiusdem rationis circa idem obiectum. duo autem accidentia eiusdem speciei in uno subiecto esse non possunt. qualiter igitur illi habitus essent in eodem intellectu. **N**on bur. sumit certamen pro sancto thoma. dicens quod illi habitus non sunt eiusdem speciei. quia habitus non solum distinguuntur per obiecta. sed etiam secundum principia actiua talium habituum. **S**ed hec burgensis inuolutio est contra eorum philosophorum scholam: secant enim scientie quemadmodum secant res. ut dicitur. li. de anima. **N**ihil enim pertinet ad eam effectiuam ponit distinctionem in scientijs. quia alia scientia a diuersis preceptoribus tradita caperet distinctionem quod falsum est. nec valet quod de sancto thoma. adducit quod habitus diuersificatur diuersitate mediorum. nam hoc improbat aristoteles. i. poste. **N**am demonstratio non variatur per media. sed in parte vel latere subsumendo. ut dicitur ibidem in ca. augens autem demonstrationes. **N**ec valet quod adducit de medijs mathematico et naturali. nam si eadem conclusio probatur per diuersa media ex hoc non variatur scientia. quia manet eadem conclusio. quibus diuersimode probatur sicut si eadem conclusio. scilicet deus est vnus probatur ratione et aucte. scilicet sacre scripture. vnus esse principium creditur alio autem rationatum. eadem tamen esset scientia illius conclusionis. quibus non idem principium. ideo in talibus bene diuersificatur intellectus. sed non scientia. quia intellectus est habitus principiorum. scientia vero conclusionum ex primo posteriorum. principijs enim existentibus pluribus manet vna conclusio: per consequens vna scientia **N**ec verum est quod burgensis adducit quod principium actiuum scientie acquisite est lumen naturale intellectus agentis scientie: infuse lumen supernaturale: quia huiusmodi luminaria si sint principia manuductiua actiuum non tamen habituum. unde et si habitus acquisiti sunt ab actibus frequentatis hoc solum est malum non efficiens. ideo aristoteles. circulo quendo generum cause malum dicitur huius ex actibus non ab actibus. quia actiuum respectu actus et habitus est potentia cum obiecto tamque due cause partiales concurrentes ad actum elicendum ex cuius actus multiplicatio habitus fit non tamquam a principio actiuo sed malum. quia actus non mouet potentiam. sed producit a potentia et obiecto concurrentibus secundum burgensium. igitur fieret circulatio in causa eiusdem generis prohibita a philosophis. lumina igitur dicta concurrunt in productione actuum. non ut principia actiua. sed ut obiecta ostensiuum. sic lumen concurrat ad visionem coloris. visionem tamen non efficit. sed solum visibile in potentia. ut visio fiat ostendit et sic pertinet ad actum siquam caliditate habet. **E**x quo igitur actus si habet caliditatem actiuam sed malum respectu habitus. ut dicitur nec lumina illa efficiunt habitum. **N**ec valet quod burgensium adducit quod videlicet principium effectiuum extrinsecum aliquid faciat ad specificandum habitum. quia ut dicitur obiectum distinguit et specificat habitum. et tamen est principium habitus extrinsecum. **N**am dico quod obiectum se solo non est principium actiuum respectu habitus. sed est male quia malum circa quam habitus versatur. et sic distinguit et specificat. sed actum et motuum est non respectu habitus sed potentie. et cum concursu potentie est actiuum respectu actus eliciendi. **E**x istis igitur dictis falsis non bene infert burgensium quod habitus infusus et acquisitus circa idem obiectum sunt diuersi propter agens naturale et supernaturale. **N**am supernaturaliter illuminatus naturaliter videt. ita et supernaturaliter instructus naturaliter intelligit. **N**ec autem opinio burgensium. et sancti thome est contra beatum Augustinum. li. de trinitate. c. ix. et beatum ambrosium de incarnatione verbi. quorum sententia est. quod diuisa origis non diuersificat speciem. et ponunt exemplum de homine creato et generato quod

Euangeliū

Quid dicens aut di. illis. Qui habet duas tunicas. i. vesti-
mentū supflūū. **R**et nō hūti. Illa em terra in q̄ erat
iobes calida ē z de cōi cursu sufficit vna tunica vel vnum
vestimentū z tra intelligendū est de alijs rebus quibuscū
q̄ q̄ supflūunt. p̄siderata conueniēti necessitate stat? z p̄o
ne. Sc̄do hoc osten-
ditur in pedagiorū
z tributoꝝ collecto-
rib? cum dicitur.
Senerūt aut et
publicani. tales em
dicuntur publicani
qz intromittūt se de
negocijs p̄tinētib?
ad publicū.
Ut ille dixit ad
eos. nihil apli? zc.
hoc aut dixit qz col-
lectoꝝes talū solēt
esse. p̄ni ad plus col-
ligendum q̄ sit eis
mandatū. vt qd̄ est
amplius eis rema-
neat. Tercio oñdit
in militib? cū dicit.
Interrogabant
eū z milites. parati
p̄silio ei? vti.
Et ait ill. nemi-
nē concuciat. sc̄z
opp̄rimendo pau-
peres z eos despici-
endo. **N**eq̄ ca-
lumnā faciatis. id
est non imponatis
falsum crimē diuiti-
bus z potentib?. vt
occasione extorquē
di bona eoz hēans
qz p̄ altā viā a talib?
bona rape nō p̄nt.
Contenti estote
stipendijs v̄ris. q̄ da-
bant eis ab impato-
ribus p̄ labore mi-
litū q̄ hūti sustinere
in defensione patrie.
redditis aut q̄s ha-
bent multi milites
sup hoies sibi s̄dit-
tos hūti locū stipen-
diōz z iō debent eis
esse contenti. **A**d trīa aut dicta inducebat b̄tūs iobes mi-
lites. qz solent esse p̄ni ad vicia p̄ria. **E**xistimāte aut
pp̄lo. **H**ic describit fruct? p̄dicatōis iohānis q̄tū ad xp̄i
manifestationē. **E**t p̄rio manifestatur iobis testimonio.
sc̄do dei patris signo. ibi. **F**actū est aut tercio euangeliste
scripto ibi. **E**t ip̄e iesus erat incipiēs. **C**irca p̄mū oñdit in
iobe doctrine veritas in xp̄i manifestatōe. sc̄do mentis
stabilitas in herodis reprehensione. ibi. **H**erodes autez te-
trarcha. **S**nia p̄rie p̄tis p̄z ex dictis **M**ath. iij. exceptis q̄
sequūtur. **E**xistimāte aut pp̄lo. qz aliq̄ eoz viderant
z aliq̄ fama publica audierāt mirabilē eius p̄ceptū ortum
z vite sancte meritū q̄ supius sunt declarata. z ex his op̄i-
nabant ip̄m esse xp̄m. **E**t cogitātib? omnibus zc.
nō solū cogitauerūt h̄ etiā de h̄terusalē q̄ erat metropolis
miserūt iudei nūcios solēnes ad **J**ohannē vt q̄rerent ab
eo si ip̄e esset xp̄s vt h̄f **J**oh. j. **M**ulta q̄dē z alia zc.
ex q̄ p̄z q̄ nō oia sc̄a z dicta **J**ohānis scripta sunt h̄ pauca
respectiue. sicut z de xp̄o d̄r **J**oh. vi. **M**ulta q̄dē z alia zc.
Herodes at. **H**ic describit stabilitas mētis in **J**ohā-
ne q̄ nō timuit facin? **H**erodis tetrarche arguere z snia

huius p̄z ex dictis mathe. xiiij. z **M**ar. vj. b'. vbi factum
istud pleni? continetur. **E**t factū ē aut. **H**ic describit
manifestatio xp̄i p̄ signū datū de celo a deo patre cuz ba-
ptizaret a **J**ohāne. **E**t p̄z snia ex dictis **M**ath. iij. g. z mar-
ci. j. b. excepto quod hic additur.

Et orante. in q̄ de
dit xp̄s exēplū qd̄ i
receptōe sac̄oꝝ de-
bet mēs hois eleua-
ri in deum.

Et ip̄e iesus hic
p̄nt describit mani-
festatio xp̄i euāgel-
ste scripto q̄ h̄ descri-
bit eius genealogiā
vt sicut nitas eius
eterna fuerat mani-
festata v̄bo p̄ris di-
centis. **T**u es filius
me? .i. n̄alis. ita nat-
uitas eius p̄pal' ma-
nifestaret p̄ descrip-
tionem genealogie

In q̄ descriptōe cō-
siderādū q̄ sicut su-
pra dictū est in plo
go **M**athe? ostēdit
q̄liter xp̄s venit ad
nos. iō describit ge-
nealogiā descēdēdo
Lucas vero q̄lit p̄
xp̄m reducimur in
deū. iō eaz describit
ascēdēdo. p̄p̄ qd̄
eā determinat i ip̄o
deo dicit ergo.

Et ip̄e ihs erat
incipiēs quasi' ano-
rū. xxx. fm **A**ugu-
z **C**hry. xp̄s tūc ha-
bebat. xxx. anos cō-
pletos z inceperat
xxxj. z fm hoc sic i-
telligēda est hec l̄ra
Erat ihs ānoz. xxx.
incipiēs. i. incepat.
xxxj. z fm hoc xp̄s
p̄dicauit duob? an-
nis cū dimidio. fm
alios vero doctores
quoz opinio cōius
tenet. ihs tūc ha-
bebat. xxxix. ānos cō-

lo de herodiade vxore fra-
tris sui z de oibus malis
q̄ fecit herodes adiecit et
hoc sup oia. z iclusit iohā-
nē i carcerē. **F**actū ē at cuz
baptizaret ois ppl̄s. z ihu
baptizatoꝝ orate aptū ē ce-
lū z descēdit sp̄s s̄ctus cor-
porali sp̄e sicut colūba i ip̄-
sum: z vox de celo facta ē.
Tu es fili? me? dilect? : i te
p̄placuit mihi. **E**t ip̄e ihs
erat incipiēs q̄si ānoz trigi-
ta vt putabat fili? ioseph.
q̄ fuit heli: q̄ fuit mathat: q̄
fuit leui: qui fuit melchi: q̄
fuit ianne: qui fuit ioseph:
q̄ fuit mathathie: qui fuit
amos: q̄ fuit naum: q̄ fuit
helli: qui fuit nage: qui fuit
maath: q̄ fuit matathie: q̄
fuit semei: q̄ fuit ioseph: q̄
fuit iuda: q̄ fuit iohāna: q̄
fuit resa: q̄ fuit zorobabel q̄
fuit salathiel: q̄ fuit neri q̄
fuit melchi: qui fuit addi:
qui fuit thosan: q̄ fuit hel-
madan: qui fuit her: q̄ fuit
iesu: q̄ fuit heliezer: q̄ fuit
iozi: q̄ fuit nathat: q̄ fuit le-
ui: q̄ fuit sumeō. q̄ fuit iuda
q̄ fuit ioseph: q̄ fuit iona: q̄
fuit heliachī: q̄ fuit malcha
q̄ fuit mēna q̄ fuit mathata
q̄ fuit nathā: q̄ fuit dauid:

pletos z incepat. xxx. z fm hoc est sic intelligēda hec l̄ra.
Erat ihs incipiens ānoz. xxx. i. tricesimū annū de q̄
hēbat. xiiij. dies. z fm hoc xp̄s p̄dicauit. iij. annis z dimi-
dio vsq̄ ad passionē suā. xvij. anno tyberij. **H**ic pu-
tabatur filius ioseph. q̄ erat sponsus marie cui? cause su-
pra exp̄sse sunt. ca. j. **Q**ui fuit heli. **I**n matheo dicit
q̄ ioseph fuit fili? iacob. z ibi ista cōtrouersia soluta est.
Qui fuit neri? mathe? p̄rio dicitur q̄ ille salathiel fu-
it fili? iechonie. **A**d quod d̄m. q̄ vez est q̄ salathiel fuit
fili? nāl' iechonie. h̄ fuit fili? neri adoptiu?. qz mortuo ie-
iechonia neri? adoptauit eū i filiū. z iō mathe? q̄ describit
genealogiā xp̄i carnalē posuit iechoniā. **L**ucas q̄ magis
d̄scribit genealogiā sp̄nalē p̄dit istū neri. **Q**ui fuit
nathā. q̄ fuit d̄. d̄ isto nathā dicit aliq̄. q̄ fuit fili? d̄ nāl'
d̄ b̄sabee. vt v̄f dicit. j. palip. iij. h̄ v̄f eē d̄ illd̄ qd̄ dicit salo.
puer. iij. ego fui vnigēit? z tenell? corā mēe mea. ille ei fi-
li? quez hūti b̄sabee de d̄o an salomonem non compu-
tatur. qz fuit mortuus incircumcisus. per hoc q̄ salomon
dicit se vnigenitum matris sue videtur q̄ nathan non fu-
it natus de b̄sabee. et **D**auid. **E**t ideo dicitur aliqui

q iste nathan fuit nathan ppheta que ppe eminentia san-
citaris do adoptavit in filiu mortuo ei patre naturali. et
fm hoc pot dici. q fuit fili adoptiu? Bersabee vxor da-
uid z fm hoc connumerat inf filios bersabee. j. Paral. iij.
de alijs aut trib? ibide noiatas dicendu q fuerit filij vrie
naturales z adopti-
ni filij do qu accepit
matre eoz. z sic salo
mo fuit vni genitus
mri sue respectu do
vt dz Prouerb. iij.
Ca ar qre Lucas de
scribit xpm descende-
re a dauid p nathan
vna fuit. qz lz oes sa-
pteres hebreoz con-
cordit teneret xpm
debere descendere de
dauid. aliq tm eoz
opinabant ipm des-
cedere ab eo p nathā
app excellentiaz sue
sanctitatis z pphetic
alij vo p salomonez
app dignitate regiaz
z sue excellentia sa-
pietie. fm vitatez at
descendit p vtrūq. ali-
ter tm qz p salomonez
descendit fm lineam
namralis generatio-
nis. per nathan vero
fm lineam legalis
generationis qz na-
than fuit filius da-
uid adoptiuus vt p
dicatum est. z iosep h
q ponit imediate p
xpm ascendendo fuit
fili? heli adoptiuus
seu legalis. put ple-
nius fuit declaratus
Math. j. Illia causa
ē qz Lucas describit
xpi genealogia put
in deū reducimur vt
p dicitur. Educimur aut in deū p cristū inqntū efficiunt
filij dei adoptiu. Qui fuit booz. tres fuerit imediate
se sequentes hui? nois. s. fili? pater z auus. vt pleni? decla-
rati fuit Math. j. Qui fuit chaynā. fm hiero. z fm
trāstionē q vtiur nō ponit aliqz mediū int sale z ar-
pharaz. vt p3 Gen. x. Septuagita at interpres ponit istū
chaynā mediū. Et ad cōcordia hui? pt dici q iste chaynā
fuit pater sale legal sine adoptiu? arpharaz vo p nālis
ipius. z vterqz pater h ponit z marie qz lucas in describē
do sequit trāstionē. lxx. q suo tpe erat valde autētica.
n Qui fuit dei. nō p generationē sicut aliq. s. p formatio-
nē de limo terre z infusionē anime vt habet Gen. j.

1 q fuit Jesse: q fuit obeth: q
fuit booz: q fuit salmō: q fu-
it naason: q fuit aminadab
q fuit arā: q fuit esrom: q fu-
it phares: q fuit iude: q fuit
iacob: q fuit isaac: qui fuit
abzabe: q fuit thare: q fuit
nachoz q fuit saruch: q fuit
rachaū: q fuit phalech q fu-
it heber: q fuit sale: qui fuit
chaynā: q fuit arpharaz: q
fuit sem: q fuit noe: qui fuit
lamech: q fuit matusalē: q
fuit enoch: q fuit iaret: q fu-
it malalehel: qui fuit chay-
nā: q fuit enos: q fuit seth:
n q fuit adā: q fuit dei. iij.

Iesus at plen? spūs san-
cto egressus ē a iorda-
ne: z agebat i spū i de-
serto dieb? xl. z tētabatur
a dyabolo. Et nihil mādu-
cauit i dieb? illis. z sum-
mat illis esuriit. Bixit at
illi diabol? Si fili? dei es
dic lapidi huic: vt panis
fiat. Et rñdit ad illum ihs
Scriptū ē: qz nō i pane so-
lo viuit hō: s. in in oī verbo
dei. Et duxit illū dyabol?

Qui fuit booz. tres fuerit imediate
se sequentes hui? nois. s. fili? pater z auus. vt pleni? decla-
rati fuit Math. j. Qui fuit chaynā. fm hiero. z fm
trāstionē q vtiur nō ponit aliqz mediū int sale z ar-
pharaz. vt p3 Gen. x. Septuagita at interpres ponit istū
chaynā mediū. Et ad cōcordia hui? pt dici q iste chaynā
fuit pater sale legal sine adoptiu? arpharaz vo p nālis
ipius. z vterqz pater h ponit z marie qz lucas in describē
do sequit trāstionē. lxx. q suo tpe erat valde autētica.
n Qui fuit dei. nō p generationē sicut aliq. s. p formatio-
nē de limo terre z infusionē anime vt habet Gen. j.

Iesus aut. Descripta p dicatione
i pcursois. Dic pnr describit p dicatione saluatoris.
z pmo describit ei? p dicatione p modū amor? mira-
cula faciēdo. z bñficia cōferēdo. scdo p viā timor? terrore
futuri iudicij incuriēdo ca. xxi. Adhuc circa p mūz descri-
bit pmo p dicatione saluatoris p seipm tm: scdo cum hoc p
missionē discipuloz. ix. ca. circa p mū p mittit xpi p dicatione
scdo ex h sequēs aliqz cōuersio. ca. sequēti. Prima adhuc
i duas qz p describit idoneitas p dicator? secūdo executō
p dicationis: ibi. Et egressus ē iesus. Vdonea vo dispositio
p dicatoris ē maceratio carnis p ieiuniū. p qd carnis incē-
tūū repmit. fm q dicit Paul? j. ad Cor. ix. Castigo cor-
p meū z in seruitutē redigo: ne forte cū alijs p dicauerim
ipē reprob? efficiat. z scdo seruo? orōis i loco solitudinis.

vbi dñia sapia haderit q postea p p dicationē effudit. vno
Paul? aqz mitteret ad p dicationē i orde fuit illustrat? fm
q hī Act. ix. Ecce ei orat. z postea sbdit. Das electōis est
mibi iste. vt portet nomē meū zc. Tercū ē victoria tēpta-
tōis. nō ei ē ad p dicationē idone? q
ccūbit tēptationibus.

in montē excelsū z oñdit il-
li oīa regna orbis terre in
momēto tps z ait illi. **Ti-**
bi dabo ptatē hāc vniuer-
sam? z gloriā illoz: qz mibi
tradita sunt. z cui volo do
illa. Tu ergo p cides si ado-
raueris corā me. erunt tua
oīa. Et rñdens iesus dixit
illi. Scriptū ē. Bñm deuz
tuū adorabis z illi soli ser-
uies. Et duxit illū in ierlem
z statuit eū sup pinnā tēpli
z dixit illi. Si fili? dei es.
mitte te hinc deorsū. Scri-
ptuz est. n. q angelis suis
mandauit de te: vt conser-
uent te z quia in manibus
tollēt te: ne forte offendas
ad lapidem pedem tuum.
Et respondens iesus ait il-
li. **Victum est:** Non tenta-
bis dñm deū tuū Et psum-
mata oī tēptatione dyabol?
recessit ab illo: vsqz ad tps
Et egressus ē ihs: in xrtute
spūs: in galyleam: z sama-
erijt p vniuersam regionez
de illo. Et ipē docebat i sy-
nagogis eoz: z magnifica

rō assigri: qz vna tēptatio ē de cupiditate pncipalit. alia de
elatiōe. Et frequē cōtiget qvnu viciū ex alio nascit z ecō-
uerso. z iō mathe? vnā pponit: Ancas vo aliā. **Qz**
mibi tra. s. z cui. vo. do illa. **Qz** h dyabol? neqz miraz
qz mēdax ē z p mēdaciū. vt hī Job. viij. Nō em ptatē h
sup creaturas ad libitū suū. s. solū iqtū de? p mittit fm oc-
culū iudiciū suū ad exercitiū patiētie electoz. sic data est
ei ptās affligēdi. Job i vastatione bonoz suoz z in morte
plis. z firmitate sui corpis vt hī Job. j. **Et cōsum. oi.**
te. dy. recessit ab illo tāqz vict? **g** **Qz** ad tps qz appro-
piante tpe passiois suscitauit ei psecutionez p pncipes sa-
cerdotū. **h** **Et egres. ē ihs.** Descripta idoneitate p dica-
tor? **Dic pnr** describit executio p dicatoris. z p qntū ad ei?
doctrinā scdo qntū ad doctrine cōfirmationē: ibi. **Et i syna-**
goga erat hō hñs demoniū. **Dia** in duas. qz p describit
docuisse i galylea gñalit. scdo i citate sua nazareth spālit:
ibi. **Et venit i nazareth.** Circa p mū dz. **h** **Et egres. ē se.**
s. a desro qd irauerat p baptismū vt docēt pplm. **In**
vtr. spūs. i. i vtrute sig? z miracula faciēdi. d q spū dz. iij. re.
ij. c. Spūs helye requeit sup helyseū. qn diuisit aqs mira-
culose: vtrū vtr? faciēdi miracula n erat i helyseo. s. i deo q
faciebat miracula ad pces helysei s ista vtr? erat i xpo cū sit
de? hō. **k** **In galy. ibi ei? p dicatione** vt iplēt pphā esa.
ix. **Dio** tpe alleniata ē tra zabulō z tra neptalīz zc. vt bī
Math. iij. **Dicitur** igitur. **Et magnificabatur** ab oī
bus ppter excellentiam doctrine z miraculū.

Ista at tria oñduntur
de xpo p h q an p d
cationē irauit in de
sertū oratōi solitarie
aptū. z q ibi se iuna-
uit. z triplicē demo-
nis tēptationez deuict
nō qz ist? idigēt p se
s. p nob ad danduz
exēplū p dicatorib?
alijs. z p3 snia p dī-
ctorz ex dicit Matt.
iij. a. vbi ista st expo-
sita. exceptū paucū q
sequūt. **b** **Et m.**
mā. i die. ill. **Dic** ac-
cipiūt dies nāles. qz
nihil māducauit de
die nec de nocte.
c **Dic** lapidi huic
vt panis fiat **Dic** ac-
cipit singulare p pla-
li eo mō loquēdi q
dz Exodi. viij. venit
musca quissima. id ē
militudo muscarū
vñ matt. iij. dz. **Dic**
vt lapides isti pās
fiat. **d** **Et duxit** il-
lū dyabo. zc. **Ista** tē-
ptatio q ponit h scdo
math. iij. ponit etiā
q istaz fuit scda et q
ctia certū nob nō est
vt dicit Aug. neqz re-
fert ad vitatē qz si oz
q facta sp eodē ordī
ne referat q facta sē
vt frequēter dicitū ē. s.
q duo euāgeliste va-
rie narrāt ordinē p r

Euangelium

M Et venit nazareth. **H**ic p̄r describit ei⁹ doctrina i nazareth ciuitate sua. circa q̄d eius doctrina p̄mittit. secūdo cōtra eū emulatio excitat: ibi. **E**t dicebat. nōne hic est. zc. Circa primū dicit. **E**t venit nazareth vbi erat nutrit⁹. hoc aut dicit ad designandū q̄ alibi fuerat natus scz in betbleē vt supra dictū ē ca. ij. **E**t itrauit fz p̄suetudinē suā die sabbati in synagogā q̄ erat loc⁹ orōis doctrine legl q̄b⁹ iudei fm p̄ceptū legl vacare debebāt in die sabbati: xp̄s at legē obfuare voluit vt dcm ē s. c. ij. **E**t surrexit legere. vt nō p̄dicaret se ipm verbo suo tm. s. etiaz testioio sacre scripture. **I**n uenit locuz vbi scriptū erat. nō a casu. s. a p̄posito. qz sciebat passus scripture loquentis de eo. **S**piritus dñi super me p̄t zc. **H**oc scribit Esaiē sexagesimo primo capitulo. s. tamē intrālatiōne nostra mutatur aliq̄liter vba lz sit ea dez sentētia. **L**ucas autē hic allegat scripturā p̄t h̄i in trāslatiōe. lxx. Circa q̄d sciēdū q̄ iudei expectāt illa q̄ p̄mittunt eis Esai. ca. p̄dicto i pleri p̄ messia quem expectāt futuruz dominaturz toti mūdo tpaliter z educturus iudeos de captiuitate: z posituz eos in maria gloria z honore sup oēs gētes. s. qz tps aduētus xp̄i iaz trāslit. iō xp̄s hūc locū cōueniēter de seipō exposuit: dicens. **S**piritus dñi sup me zc. i. me deducens. qz hūanitas xp̄i organū ē ipius diuinitatis p̄iunctum z iō in oibus mouebat fm diuinitatis instinctū. **P**ropter q̄d vixit me ab instanti cōceptiōis plenitudie gratie. **E**t hoc ei q̄ hūanitas cristi deitati cōiungit plenitudie gratie replet. fm q̄ dicit **I**oh. j. ca. **V**idim⁹ eū q̄i vngēnitu a patre plenū gratia z vitatē. **E**uāgelizare paupib⁹ misit me. i. hūilib⁹ q̄bus sua doctrina pficit nō supbis. **S**anare cōtritos corde cōtritis p̄niam dat gra sanās vulnera pctōz. **E**t p̄dicare captiuis remissionē. i. detētis in lymbo. ad q̄s descēdit. z eos inde eripuit. **E**t cecis visū. i. gētilib⁹ excecatis p̄ errorē. verā dei cognitionē fm q̄ dixit symeō ca. ij. d. cristo. **N**umē ad reuelationē gentiū zc. **D**imittite cōfractos zc. a p̄dere legis relaxādo. de q̄ dicit **Actu. xv.** **C**ur tētatis iponere iugū sup ceruices discipuloz. q̄d neqz nos nec patres nostri portare potuim⁹. **P**redicare annū dñi acceptū. iste ē annus passiōis xp̄i q̄ de⁹ placat⁹ ē hūano generi soluta emenda primi peccati. **E**t die retributionis. i. diez iudicij. in q̄ vnicuiqz retribuet fm opera sua. **E**t cū plicuisset libz. **H**oc fecit ad ostendendū q̄ libz sacre scripture sāt reuerēter tractādī. vñ z iudei hanc reuerentiā faciūt libris veteri testamētī. q̄ nullo mō sederēt iuxta illos: sedēdo ita alte sicut illi sūt positi. **E**t q̄ p̄t q̄ illi xp̄iani sūt valde rephēdēdi q̄ nō solū libros vete. te sta. s. et noui. etiā sacra euāgelia ita irreuerēter tractant et

irreuerēt⁹ q̄ libros gentiliū dānatoz. **A**liq̄ ē theologū dīcta eoz cū maior p̄dere z certiori q̄tatione allegāt i sermonib⁹ suis z i scholis q̄ dicta xp̄i aploz. **E**t sedit vt exponeret mature q̄d stādo legerat reuerēter deuore. **E**t oim in syna. oculi erāt intēdē. in eū. qz i facie eius quidā fulgor diuine gratie relucebat. qui animos intētū attrahēbat. **E**p̄t aut dicit ad illos. q̄a hodie imple. est scriptura zc. s. i ipō. vñ ex predictis. **E**t oēs testi. illi da. vñ q̄ illa scriptura i eo eēt impleta. **E**t mirabāt i v̄bis grē. i. gratiosis. **H**ic p̄r de scribit emulatio z cū dicit ei illi de nazareth p̄ recepisset verba ei⁹ reuerēter z t̄ose vt dicitū ē. t̄i postea mori s̄t z eū ex iuidia. despiciētē eū p̄ paupiatē pentuz qz lz eēt nobiles vt s. dicitū ē ca. ij. tamē erāt paupes vñ dicebāt despectine. **N**ōne hic ē fili⁹ ioseph. z p̄z **Matth. xij. g. z Marc. vj. a.** p̄t q̄d pauca miracula fecit ibi. qz erāt idigni. vt ibi dicit. **D**ñi z eoz iuidia intētuz p̄cessit. q̄ miracula ei⁹ dicebāt eē falsā. z hoc est q̄d subditur. **V**itqz dī. mī. hāc similitudinez id est obfectionem a similitudine sumptā. **M**edice cura teipm sic ei medic⁹ ver⁹ cit⁹ z libēt⁹ seipm curat z alios ad se p̄tinetes q̄ exneoz: ita dicebāt ei. si tu facēs vā miracula citi⁹ facēs ea it. p̄p̄q̄s tuos z i citate tua q̄ int exneoz. **S**z ipe p̄r r̄ndit q̄ n̄ dimittebat iter eos facē miracula ex i potētia v̄l falsitate aliq̄. s. ex eoz malicia. z ad h̄ iducit sacre scripture exēpla cū s̄dit. **I**n vitate dico vobis. m̄lte vidue erāt i dieb⁹ helye i isrl q̄n clausū ē celū. orōib⁹ helye. vt h̄i. iij. reg. xvij. vbi ista hystoria diffuse tractat q̄ h̄ breuit p̄dit. **E**t ad nullā illaz miss⁹ ē helias qz si erat ita deuote sic illa m̄lier gētil sareptana. z qz helyas p̄fectionē patiebat i tra isrl q̄ debuisset sibi eē q̄ta. **E**t m̄t le. erāt zc. z nēo illoz m̄dat⁹ ē p̄t eoz ingritudinē erga deū. qz regnū isrl declinauerat ad ydolatriā colēdo v̄m̄los aureos q̄s fecerat hieroboā. **P**̄t si naa. sy. cui⁹ hystoria ponit. iij. reg. v. vbi describit bōtras ei⁹ an curatiōne cū dicit. **V**er illū ei dedit de⁹ salurē syrie. z p̄ curatiōne fuit adhuc melior z vald⁹ q̄ deo z heliseo. vt h̄i ibidē. **E**t repleti sūt oēs zc. qz p̄ponebāt eis gētilēs q̄s abomiabant sic canes. **E**t eiecit. il. zc. tāqz dignū morte vt illū iherficerēt vt i lra. **S**z ipe at t̄i. p̄ zc. vt t̄re diuinitatē q̄ potēat se sic fuare illesū. q̄n volebat. **D**ic̄ at. **H**ed. q̄ cū dñs d̄ manib⁹ eoz elaps⁹ d̄ vtice mōr̄ descēdēt: z s̄ rupe latē vellet s̄bito ad tactū dñice vest̄ saxū illd̄ s̄fugit z istar cere solutū q̄ndā sinū effecit. i. p̄causatē: i q̄ dñicū corp⁹ recipēt. i. q̄ loco oia lineamēta z ruge vest̄ z vestigia pedū i rupe apparēt adhuc: sic testat q̄ viderūt. **E**t descēdit i caph. vt ipendēt alijs doctrinā sacra q̄ illi d̄ nazareth erāt idigni

Et stupebant in doctrina eius. qz in potestate erat sermo ipius. s. miracula faciendi. vt pz ex sequentibz. Et in synagoga erat homo zc. Dic cosequeter describit doctrine xpi confirmatio p miracula xpi: sicut em illa quoz cognitio subest naturali facultati intellectus cofirmant esse vera p reductionem ad pma pncipia. sic vitas illoz q trascendunt naturalē facultatē intellectus de qb erat doctrina xpi cofirmat p opationem miraculoz: q a solo deo pnt fieri. z io cu inducunt ad cofirmationē alicui doctrine ondit eēvera. cu de testis eē n possit alicuius falsitatis: igit ad hoc inducuntur hic duo miracula in spali. pmi ē d dmo niaco. curato. scdm ē de socru petri a febribus curata: ibi. Surgēs at de synagoga. terco mltā ponunt i general: ibi. Cū em sol occubuit ser oēs q hebant ifirmos zc. Et pz sententia istaz ptū vsq ad finē ca. ex dicit mar. j. d. z. e. vbi ista posita sunt eodē ordine q hic sunt posita.

Capitulū. v. Actū est autē descripta predicatioe xpi z confirmatioe. Dic pnt describit couersio aliqz ad ipm z describit eoz vocatō ad discipulatus xpi. scdo eoz pmo ad apostolatū sequenti ca. b. ibi. Factum ē at in dieb ill. Pri ma i duas. qz primo describit vocatio petri cū alijs adiuctis sibi. scdo vocatō mathei: ibi. Et post hec exiit z vidit ihs publicanū. Circa pmoz pmo describit discipuloz vocatō seu couersio. secundo confirmatio ibi. Et factū est cum esset in vna ciuitatū. Circa pmi dicit sic. Factū ē at cū tur

be irruerēt in eū p nīa deuotioe audiēdi ipm. b. Et ipse stabat. sec stagnū genezaret lac magnē p quē trāsit iordāis fluius z qz ibi extēdunt aq i latitudie magna. aliqñ vocat stagnū: aliqñ lac. z aliqñ mare fm modū loquēdi hebraicū q ois congregatio magna aquaz vocat mare fm illud Gen. j. Cōgregatio esqz aquarū appellauit maria.

Discatores at descēderāt z laxabāt rhetia sua. amonētes immūdiās vt rhetia plicarent. qz nullos pisces ceperant vt pz ex sequentibz. Ascēdēs autē in vnā nauim. vt populi plausum declinaret. z de nauī populū sedentē in litore cōueniētius doceret. Duc in aliū hoc est ad aque locū magis p fundū q ē cōuenientior ad piscandū.

Erat pdicās in synagogis galylee. Capitulu. v.

Actū ē autē euz turbe irruerēt in eū vt audiret vrbū dei: z ipse stabat sec stagnū genezaret. Et vidit duas naues stantes secus stagnuz: piscatores autē descenderāt z laxabāt rhetia. Ascēdēs autē in vnam nauim q erat symonis: rogauit euz a terra reducere pusillus. Et sedens docebat de nauicula turbas. Et cessauit autē loqui dixit ad symonē. Buc in altū: z laxate rhetia vā in capturam. Et respōdēs symō dixit illi. Preceptor per totam noctem laborātes nihil cepimus: in vbo autē tuo laxabo rhetē. Et cum hoc fecissent: cōcluserunt pisciū multitudinē copiosam. Rumpebat autez rhetē eorum. Et annuerūt socijs qui erant in alia nauī vt veniret z adiuaerent eos. Et venerunt z impleuerūt ambas nauiculas: ita vt pene mergerent Quod cum videret symō petr⁹ p cecidit ad genua iesu: dicēs. Exi a me dñe. qz hō peccator sum. Stupor enim circūdederat eum z oēs qui cū illo erāt. in captura pisciū quam ceperant. Similiter autem iacobum z Johannem filios zebedei: q merant socij. symōis. Et ait ad symonem iesus. Noli timere: ex hoc: iam homines eris capies. Et subductis ad terram nauibus: re

aque locū magis p fundū q ē cōuenientior ad piscandū. Preceptor p totā noctē laborantes nīhil cepim⁹. Quis diligentia magnaz adhibuim⁹. h. In vbo autez tuo laxabo rhetē. i. cofidens i p tute verbi tui. Rūpebat at rhetē eoz. Ex q pz duplex miraculū. qz non solū ceperāt magnam multitudinē pisciuz supra modū solitū z possibilē p viā hūanā: s; etiā illa multitudo tenebat in rheti rupto. ideo sbdit. i. Qd cū viderz sy. pe. pci. ad genua iesu. p p dicitā miracula facta dicens. Exi a me dñe. qz hō peccator sū. reputabat em se indignū pntia tāsanctē p dōe. Stupor ei circūdederat euz. i. admiratio magna p p facta christi insolita. m. Et ait ad symonē iesus ipm cōsolādo. Noli timere ex hoc. i. de cetero o. Nam eris homines capies p sanam doctrinam trahēdo ad vitā beatā. Verbus dei hamo piscatoris cōpat. qz sicut ham⁹ nō capit piscē nisi ab ipō capiatur sic nec vrbū dei capit hominē ad vitā eter nā. nisi ipm vrbū mē te ipius capiatur. p. Et subductis ad ad terrā nauib⁹ relictis oib⁹ secuti sūt eū. s. symō petr⁹ z alijs q erant cū eo. Et lz andreas h n noiet. tñ intelligit ibi fuisse: fm q dicit aug. vt h ex b bīl mat. iij. z mar. j. Dicit tñ aliq. qz isti nō secuti sūt xpm

tūc. ei totaliter inherendo. sed causa reuerentie aliquantu lum secuti sunt eum associando ad ppta tū reuerenti. sed postea vocati sunt non reuerenti amplius ad propria. de qua vocatione loquitur Matheus et Marcus. Alij vero dicunt qz ista vocatio de qua hic loquitur Lucas est eadem cum illa de qua loquitur Matheus z Marcus

tūc. ei totaliter inherendo. sed causa reuerentie aliquantu lum secuti sunt eum associando ad ppta tū reuerenti. sed postea vocati sunt non reuerenti amplius ad propria. de qua vocatione loquitur Matheus et Marcus. Alij vero dicunt qz ista vocatio de qua hic loquitur Lucas est eadem cum illa de qua loquitur Matheus z Marcus

Euangelium

qz vocati sūt simpli-
citer ad societate xp̄i
z hoc videt̄ veri⁹. q̄a
h̄ d̄r: relictis oib⁹ se-
cuti sūt euz. q̄ mod⁹
loq̄ndi pp̄rie nō con-
uenit nisi adherenti-
bus xp̄o totaliter.

Ite qz hic d̄r petro a
xp̄o. **E**t hoc tā eris
hoies capiēs. i. d̄ ce-
terovocabis p̄dicati-
oni. z tali mō loquē-
di vtunt̄ mathe⁹ et
marcus. q̄ fm̄ alios
describūt vocationē
eoz simpl̄r adheren-
do xp̄o absqz reuer-
sione ad pp̄ria.

Et factū est. **H**ic
p̄nr describit̄ vocato-
rū cōfirmatio p̄ opa
miraculoz z descri-
bunt̄ hic duo mira-
cula. **P**rimū ē de le-
proso sanato. **S**ecun-
dū de palytico cura-
to: ibi. **E**t factū est in
vna diez. **S**nia pri-
me pris p̄ ex dictis
Mat. viij. a. et mar.
i. g. excepto qd̄ seq̄t̄.

Ipe at̄ secedebat
in desertū locum ad
oñdēdū. q̄ p̄dicatoz
vbi diuini d̄z fugere
pp̄li applausū et re-
trahere aliqñ se a mlt̄
itudievt̄ vacet̄ orōi.

Et factū ē. hic de-
scribit̄ d̄ palytico cu-
rato miraculū qd̄ fa-
ctū fuit i capharnaū
vt h̄f̄ Mar. ij. **E**t p̄
snia hui⁹ p̄t̄ q̄stū ad
curationez palytici
ex dictis Mathei. ix.
a. z q̄stū ad p̄sentati-
onem dicti palytici
Marci. ij. a. q̄ omit-
tunt̄ i Matheo. z a
marco suppletur.

Et p̄ hec exiuit.
hic p̄nr describit̄ vo-
catio mathei z p̄mo
describit̄ ista vocatō
sc̄do describit̄ mur-
murantiū cōfutatō
ibi **E**t murmurabāt
S̄ententia p̄me pris
p̄ ex dictis mathei.
ix. b. z. c.

Et murmurabāt
hic p̄nr describitur
malignantiū cōfuta-
tio. z hoc in trib⁹ ca-
sibus. sc̄ds ponit̄ ibi
At illi dix. tercius i
principio sequentis
ca. **P**rim⁹ casus est
qz pharisei murmu-

lictis oibus secuti sūt euz.

Et factū est cū eēt in vna ci-
uitatū. z ecce vir plenus le-
pra vidēs iesum. z p̄cidēs
in faciē suā rogauit eum di-
cens. **D**omine si vis po-
me mūdare. **E**t extendens
manū tetigit eū dicēs **V**o-
lo: mūdare. **E**t confestim le-
pra discessit ab illo. **E**t ip̄e
precepit illi vt nemini dice-
ret. s̄ vade ostende te sacer-
doti. z offer p̄ emūdatiōe
tua sicut p̄cepit moyses i te-
stimoniū illis: **P**erambu-
labat autē magis sermo d̄
illo: z conueniebant turbe
multe vt audirēt. z curarē-
tur ab infirmitatibus suis

Ipe aut̄ secedebat i deser-
tū et orabat. **E**t factū est in

vna dierum: z ip̄e sedebat
docēs. **E**t erāt pharisei se-
dētes z legisdoctores qui
venerant ex omni castello
galylee z iudee z iherim. et
virt⁹ domini erat ad sanā-
dū eos. **E**t ecce viri portā-
tes in lecto hominē q̄ erat
paralyticus: z querebāt eū
inferre z ponere an̄ eū. **E**t
nō inueniētes q̄ pte illū in-
ferrēt p̄ turba ascenderunt
supra tectū z p̄ tegulas sb-
miserūt eū cū lecto i medi-
um an̄ iesum. **Q**uoz fidem
vt vidit dixit. **H**ō remittū-
tur tibi peccata tua. **E**t ce-
perūt cogitare scriber z pha-
risei dicētes. **Q**uis est hic
q̄ loquit̄ blasphemias. q̄s
pōt̄ dimittere peccata nisi
sol⁹ de⁹. **E**t cognouit aut̄
ihs cogitatiōes eoz r̄idēs
dixit ad illos. **Q**uid cogi-
tatis mala in cordibus ve-
stris. **Q**uid ē facili⁹ dicere
dimittūtur tibi peccata. an
dicere surgat̄ ambula. **E**t
autē sciatis qz fili⁹ homis
h̄z pt̄atem i terra dimitten-
di peccata: ait paralytico.

Tibi dico: surge: tolle le-
ctū tuū z vade in domū tu-
am. **E**t cōfesti cōsurgēs co-
rā illis tulit lectū in q̄ iace-
bat: z abiit in domū suam
magnificās eū. **E**t stupor

apprehēdit oēs. z magnifi-
cabāt deū. **E**t repleti sunt
timore dicētes: qz vidim⁹
mirabilia hodie. **E**t p̄ hec
exiit z vidit iesus publica-
nū noie **L**eui sedentem ad
teloneū: et ait illi. **S**eque-
re me. **E**t relictis oib⁹: sur-
gens secutus ē eū. **E**t fecit
ei cōuiuū magnū **L**eui in
domo sua. z erat turba ml-
ta publicanoz z alioz: qui
cum illis erant discubētes

Et murmurabant pharisei
z scribe eozū: dicentes ad
discipulos ei⁹. **Q**uare cuz
publicanis et peccatorib⁹
manducatis z bibitis. **E**t
respondēs hiesus dixit ad
illos. **N**on egent qui sani
sunt medico. sed qui male
habent. **N**on em̄ veni vo-
care iustos: sed peccatores
ad penitentiam. **A**t illi di-
xerunt ad eum. **Q**uare dis-
cipuli **J**ohannis ieiunant
frequenter z obsecratōnes
faciunt. **S**imiliter z phari-
seozū: tui autem edunt z
bibunt. **Q**uibus ip̄e ait.
Nunquid potestis filios
sponsi dum cum illis ē sp̄o
sus facere ieiunare. **V**enit
autem dies z cum ablatus
fuerit ab illis sp̄osus: tunc
ieiunabunt in illis diebus
Dicebant autem z similitu-
dinem ad illos. **Q**uia ne-
mo commissarum a nouo
vestimento mittit in vesti-
mentum vetus: alioquin z
nouum rumpit z veteri nō
cōuenit commissura a no-
uo. **E**t nemo mittit vinum
nouū in vtres veteres. ali-
oquin rumpet vinum no-
uum vtres. z vinum effun-
detur z vtres peribūt. **S**z
vinum nouum in vtres no-
ups mittendū est. z vtraqz
cōseruant̄ **E**t nemo bibēs
z vetus: statim vult nouum:
z dicit em̄. vetus melius est

Capitulū. vi.

Factū est autē
hic ponitur
tercius casus
quia scribe z phari-
sei arguebant chri-
stum et discipulos
eius d̄ violatiōe sab-
bati. z hoc in dupli-
ci casu. secundus po-
nitur ibi. **F**actum ē
autem in alio sabba-
to. **S**ententia autē
istarum duarūz par-
tium patet ex dictis
Mathei. xij. vbi isti
duo casus ponuntur
eodem ordine q̄ hic
et exponuntur eodē
mō excepto qd̄ seq̄-
tur.

Capitulū. vi.
Factū est autēz in sab-
bato secūdo p̄mo cuz
trāsirent per sata vellebāt
discipli ei⁹ spicas z māduca

rabāt d̄ cōscatōe xp̄i
cū pctōribus i cibo
z in potu. quā mur-
murationē xp̄s ostē-
dit irrationabilem z
p̄ ex dictis Mat.
ix. b. **S**c̄ds casus ē
q̄ arguebāt discipulos
xp̄i: eo q̄ nō ieiuna-
bāt sicut pharisei et
iohānis discipuli. s̄
xp̄us eos excusabat
rōnabilē. z p̄z sentē-
tia ex dictis Mat. ix.
ca. hoc excepto.

Nemo cōmissu-
rā a vesti. nouo zc.
cōmissura idē est qd̄
iūctura. z d̄r a cō qd̄
est simul z mitto is.
q. simul mittere. **I**-
la em̄ q̄ cōiunguntur
simul mitteruntur.

Et nemo bi. vet⁹
vini. s. cōsuetudina-
rie. **S**tati vult
nouū. i. repente.

Dicit em̄ vetus
melius est. qz magis
sapit sibi p̄pter con-
suetudinē bibēdi eo
q̄ cōsuetudō ē qd̄az
natura. s̄ paulatim af-
fuefaciendo ad bibē-
dum nouum tandē
efficit sibi sapidum.
z eo mō homib⁹ cō-
uersis de nouo ad vi-
tā p̄fectionis opa in-
constrera sunt eis dif-
ficilia s̄ paulatim af-
fuefaciendo efficiū-
tur eis facilia z dele-
ctabilia.

Capitulū. vi.

Factū est autē
hic ponitur
tercius casus
quia scribe z phari-
sei arguebant chri-
stum et discipulos
eius d̄ violatiōe sab-
bati. z hoc in dupli-
ci casu. secundus po-
nitur ibi. **F**actum ē
autem in alio sabba-
to. **S**ententia autē
istarum duarūz par-
tium patet ex dictis
Mathei. xij. vbi isti
duo casus ponuntur
eodem ordine q̄ hic
et exponuntur eodē
mō excepto qd̄ seq̄-
tur.

b Et ait hoi q ha. manū aridā zc. hoc at fecit xps vt mi raculū eēt euidēt i^o z vt manifest^o argueret cecitas ma lignariū. c^o xpi at repleti sūt isipietia. i. irōnabili iracū dia. cū mag^o deberet eē grati d bñficio dñio. d^o Et col. adinuicē. qdñā face. de ibū. iā ei tractabāt de morte ipi: s^o xps noluit mori an te ipus pñitū a pte vt iplerent scripture pphaz d ignominio sa eius morte.

d Factū ē at in die b^o ill. Postq̄ descri pta ē vocatio plurū ad xpi discipulatu. Dic pñr describit p motio aliq̄ ex illis ad apostolatū. z p^o mo describit dicta p motio. scdo p mo toz instructio: ibi. Et descēdēs ibs de mō te. Circa p mū dicit.

e Factū ē at zc. p b^o hōdit xps q p mo rioni aliq̄ ad statuz dignitatē i ecclia dei debēt iōdes deuote p mittere. iō s b dicitur.

f Et elegit. xij. zc. q bus succedūt epī in ecclia dei. g Sy monē quē pgnomi nauit petz. An con uersionē ei vocatus ē symō s postea mu tati ē nemē ei^o. Et ex hoc inoleuit con suetudo q qñ aliq̄s creat i papā mutat nomē ei^o.

h Ya cobū alpheī. i. filiu alpheī. z iste vocat^o ē iacob^o iust^o z frat dñi. qz erat ei valō s i mīl i facie z in linea mentis corpis.

i Judam iacobi. i. fratē iacobi. k Et descēdēs zc. Dic pñr post electionē aploz ponit instructō de opib^o pfectōis. qz p moti ad gradū maiorē debēt hie maiorē cognitōnē. Licet at sermo xpi sequēs fact^o fuerit magne multitudini. tñ xps sermonē suū ad aplos pncipa liter dirigebat. Dubitat tñ hic. vtz iste sermo fuerit. idem cū illo q a matheo describit. v. ca. Et dicit aliq̄ q sic. tñ qz hic z ibi eodē mō icipit cū d^o. Vt paupes zc. z eodē mō terminat cū d^o. Dis q audit sermōes in eos z facit. vsus finē huius capituli z Mathei. vij. in fine. Itē qz illa q po nūt hic fere ibi ponūt. Alijs at videt oppositū. tñ qz h d^o k Et descēdēs ibs de mōte Mat. v. d^o. Vidēs ibs tur bas ascēdit i mōtē. Itē hic d^o. Stetit i loco cāpestri zc. ibi at d^o. Et cū sedisset accesserūt ad eū discipuli ei^o. Et aperi ens os suū docebat eos dicēs zc. Et iō iste sermo z ille vi dent differre q̄tū ad locū qz iste sermo videt eē fact^o i ter ra plana z cāpestri ali^o at i mōte. Itē q̄tū ad faciendi mo dū. qz iste videt eē fact^o a xpo stādo: ali^o at sedēdo. Itē qz multa i illo ponūt q hic omittūt: vt p z ituenti. Qui vult tenere primā opinionē pōt dicere ad ista q vident cōtrari ari. dicēdo q xps pmo ascēdit cacunē mōris ad eligēdū aplos z ibi docuit eos de aliq̄b^o sedēdo fm q dicit Ma the^o. s postea descēdit ad aliquā pte mōr planiorē q hic d^o cāpestri vt ibi cōueniētius doceret multitudinē z hoc

bāt pfricātes manib^o. qui dā at phariseoz dicebant illis Quid facit qd n lz in sabbat. Et rñdēs ihus ad eos dixit. Nec hoc legit qd fecit dauid: cū esurisset ipe z q cū illo erāt quō itra uit in domū dei z panes p positiōis sūpsit z māduca uit z dedit his q cū ipō erāt q̄s nō lz māducare nisi tñ sacerdotib^o. Et dicebat ill qz dñs ē fili^o homis et sab bati. Factū ē at z i alio sab bato. vt intraret in synago gam z doceret. Et erat ibi hō z man^o ei^o dextera erat arida. Obseruabāt at scri be z pharisei si in sabbato curaret vt iuenirēt vñ accu sarēt eū. Ipe xō sciebat co gitatiōes eoz: z ait hoi q hēbat manū aridā. Surge z sta in mediū. Et surgens stetit. Ait at ad illos iesus Interrogo vos si licet sab bato bñfacere an male: an mā saluā facere an pdere. Et circūspecti oibus dixit hoi. Extēde manū tuā. Et extēdit: z restituta ē man^o eius. Ipi autē repleti sunt

stādo fm q hic d^o. q at d^o q hic multa omittūt q in alio ponūt nō obstat. qz euāgeliste nō spyniformit referūt idē factū xpi vel dictū z qd vn^o omittūt ali^o supplet. vt sic con ueniāt z cū hoc spālta z singularia dicant. Qui at vult te nere secundā opinionē pōt dicere ad p mū alteri^o opinio nis. nō eē incōueni ens q duo sermōes a xpo facti diuersis tpi^o eodē mō icipi ant z terminēt z ean dē materiā saltem p magna pte cōtineāt. Dis pmissis pcedē dū ē ad diuisionem qz p describit instru ctio xpi directa pnci palit aplis. scdo cōi ter facta turbis cap. viij. Adhuc p ponit dicta iñstructio. scdo ei^o cōfirmatio ca. se quēt. Prima i tres qz p i sermone pmit tit qñ qdā p fatio. se cūdo s b dicit ipa instru ctio ibi. Et ipe eleua tis oculis. tercio i fer tur in ieta conclusio ibi. Dis q venit ad me. Circa p mū de scribit locus cuz d^o. Et descēdēs cū illis zc. faciēdi mod^o. cū d^o. Stetit i loco. Et expositio patet ex di ctis fm duplicē opi nionem. Et assistēs pplus cū d^o. Et tur ba discipuloz zc. et cause aduēt^o cuz d^o. Qui uene. zaudi. eū z sanarent. q̄tuz ad illos q erāt infirmi. Quia vñs de il lo exibat et sanabat oēs. nō ē intelligen dū q aliq̄b^o existēs in xpo trāsiret ad ali

d insipientia: z colloq̄batur adinuicem: qdnam facerēt de iesu. Factum est autem in illis diebus exijt in mō tem orare: z erat pnoctās in oratione dei. Et cum di es factus esset vocauit dis cipulos suos: z elegit duo stolos nominauit: symonē quem cognominauit petz z andream fratrem ei^o Ya cobum z iohannem Phi lippum z bartholomeum. Matheum z Thomam: ia cobum alpheī z Symonē qui vocatur zelotes: z Ju dam iacobi. z iudam scari oth qui fuit pditor. Et desc endens cum illis stetit in loco campestri. z turba dis cipulorum eius. z multitu do copiosa plebis ab om ni iudea z hierusalem z ma ritima z tyri z sydonis qui venerāt vt audirēt eū. z sa narent a lāguorib^o suis. et q̄ verabāt a spiritibus im mūdis curabant Et omnis turba q̄rebat eum tangere i qz xtus de illo exibat z sa nabat oēs. Et ipe eleuatis

nis. nō eē incōueni ens q duo sermōes a xpo facti diuersis tpi^o eodē mō icipi ant z terminēt z ean dē materiā saltem p magna pte cōtineāt. Dis pmissis pcedē dū ē ad diuisionem qz p describit instru ctio xpi directa pnci palit aplis. scdo cōi ter facta turbis cap. viij. Adhuc p ponit dicta iñstructio. scdo ei^o cōfirmatio ca. se quēt. Prima i tres qz p i sermone pmit tit qñ qdā p fatio. se cūdo s b dicit ipa instru ctio ibi. Et ipe eleua tis oculis. tercio i fer tur in ieta conclusio ibi. Dis q venit ad me. Circa p mū de scribit locus cuz d^o. Et descēdēs cū illis zc. faciēdi mod^o. cū d^o. Stetit i loco. Et expositio patet ex di ctis fm duplicē opi nionem. Et assistēs pplus cū d^o. Et tur ba discipuloz zc. et cause aduēt^o cuz d^o. Qui uene. zaudi. eū z sanarent. q̄tuz ad illos q erāt infirmi. Quia vñs de il lo exibat et sanabat oēs. nō ē intelligen dū q aliq̄b^o existēs in xpo trāsiret ad ali

os eadē nūero. s iste exit^o itelligit in q̄tū effect^o exit a cau sa. qz vt diuina existēs i xpo faciebat sanitates in infirmis. Quātr at hūanitas xpi ad hoc opabat. dictū fuit Marc^o v. ca. m Et ipe eleuat^o oculis. Dic pñr describit ipa i structio: z p de actib^o beatitudinū: scdo de actib^o vritutum ibi. s vob dico. pma i duas. qz p iducit ad act^o beatitudi nū. secūdo retrahit ab actib^o vicioz cōtrarioz: ibi. Perūtū ve vobis fm opinionē illā q dicit eundē sermonē h de scriptū. z math. v. tres pme btitudines hic posite exponā tur sicut exposite s ibidē h addito q scda btitudo hic po sita itelligēda ē de esurie iusticie. sicut ibi ponit. Beati q esuriūt z sitiūt iusticiā zc. Quarta aut btitudo h posita q ibi ponit octana. nō ē pprie beatitudo dicenda. s cōfirma tio pcedentiū. vt ibi dictū fuit. Secūdū opinionē aliaz q dicit istū sermonem alium ab illo. dicendum q saluator hic inducit ad quatuor virtutes que vidētur opposita ter rene seu mundane beatitudinī. quā boetius in libro d cō solatione vocat falsam vel mendacem felicitatem p quas quidem virtutes deuenitur ad veram beatitudinem. Be atitudo enim terrena primo consistit in abundantia tem poralium bonozum: que frequenter est occasio multozū malozum. et ideo saluator inducit ad oppositum. cum di cit.

Euangelium

M Beati paupes. et accipit hic paupertas voluntaria p qua
qs cotemnit et abicit a se bona tpalia qntu pot fieri bono
mo. vt ho liberi vacet opib vite cotreplatiue. **Q**uia
vestr e regnu dei. s. i spe et postea erit vestr in re. secundo
consistit in hoc q bene sit ho qntum ad corpus videlicet
in cibis et potibus.

et huiusmodi carnis
delectabilibus. Et
ideo saluator iducit
ad oppositum di
cens.
P Beati qui nunc
esuritis. abstinentes
a predictis delecta
bilibus quatum bo
no modo potest fie
ri vt caro redigatur
i seruitute anime. vt
sic pceptant solato
nes diuine. io sedit.
Quia saturabi
mini. i. coartate i pu
ti vita pceptedo pre
dictas consolaciones
h pfecte i patria fm
q dr ps. xvj. Satta
bor cum apparuerit
gloria tua. tercio pfi
stit in tpali iocundita
te inepta. ad cui op
positu iducit dices.
Beati q nunc fletis
considerando q tep
pntis vite no est nisi
luctus et tristitie. tu
rone culpe sine cui
comissione vita pns

non potest trāfire saltem qntum ad culpam veniale. tum
ratione dilationis glorie. fm q dr Cantico. v. **R**uciate di
lecto qz amore laqueo. Quarto consistit i favore hominu
et laude. ex qbus frequēter hoies supbiūt et in alia vicia ca
dūt. io inducit ad qntu. di. **B**eati eritis cu vos oderit
hoies et. no q aliqs debeat odiu hoim qre et affectare.
h qz timore hui odij no debet vitate vite iusticie et doctri
ne dimittere. **S**ecudu hoc em fa. pph. s. veris. vt pz
de hierie. que p vitate ab eo dicta raputauerūt. pditores
et eu incarcerationūt. et eandē lapidauerūt. vt dicunt aliq
de Esa. que cu serra secauerūt de multis alijs. **D**e
runt. **H**ic pnt retrahit ab acub vicioz. d. **D**e vobis
diuitibus. diuitijs abutentibus. vextu qz multi bn vtunt di
uitijs fm q dr Eccl. xxxj. **B**eati vir diues q inuētus e si
ne macula et. et btus ambro. dicit. Sicut diuitie impedi
mēta sē reprobis. ita pbis sūt adiuuēta vtutis. io seditur.
Qui hētis h consolationē vestra. abutentes diuitijs ad
vite voluptatē. **D**e vobis q saturati estis. in pnti.
Quia esurietis. in futuro. **D**e vobis q nunc ride
tis. p inep tā leticia ad pnti mortale declinantē. fm q di
cit **D**rouer. ij. **Q**ui letant cu malefecerit exultat in reb
pessimis. **D**e cu bn. vo. hoies. p applausu talez nu
trietes vos in malis. fm q dr ps. ix. **L**audat peccator i de
siderijs aie sue. et iniquo bndicit. **S**cdm hec em faci
ebat pphetis. s. falsis q ad habendū ppli applausū. ppheta
bat falsū. sicut pz. iij. **R**eg. xxij. de sedechia q fecit sibi cor
nua ferrea ad pphetandū falsa nō solū vbis h et factis sic
q. pphete veri vbis et factis aliqn vera pphetabāt. **S**
dico vobis. **H**ic pnt iducit ad act vtutis. et p qntu ad vtu
tes q pficiūt appetitū scdo qntu ad illas q pficiūt intellectu:
ibi. Dicebat ar ill. **I**lla distinctio tū nō ē pnta h a pncipali
ori pre. qz i qlibet ponūt aliq pntia ad pfectionē intelle
ct et voluntatis. Circa pntū dr. **D**iligite inimicos ve
stros pharisei et legispiri circa h errabāt dicitēs. q sic amī
cus ē diligēdus. ita inimic⁹ odiend⁹. que errozē remouet

saluator. d. **D**iligite et. qz h viciū eoz sit odiendū natura
tū ē diligēda. **S**ciēdū tū q diligē ē velle alicui bonū. **T**ri
plex at ē gen⁹ bonoz. qz qdā sūt spūalia q sūt bona grē et
glorie. et qntu ad h oēs tenemur inimicos diligē optando
eis bona grē qb ho nō pnt maleviti. et io tenemur ea velle et

Istros: bñfacite his qui vos
oderūt. **B**ndicite maledi
centibus vobis. et orate pro
i calumniantibus vos. **E**t q
te pcutit in maxilla: pbe ei
et alteraz et ab eo q aufert ti
bi vestimentū: etiam tuni
cam noli prohibere. **O**mnī
i autem petenti te tribue: et
qui aufert que tua sūt ne re
petas. **E**t prout vultis vt
n faciant vobis homines. et
o vos facite illi similiter: **E**t
si diligitis eos qui vos di
ligūt: que vobis est gratia
Nam et peccatores diligē
tes se diligunt: **E**t si bene
feceritis his q vobis bene
faciunt que vobis est gra
tia. **S**iquidem et peccato
res hoc faciūt **E**t si mutuū
dederit his a qb speratis
s recipe: q grā ē vob. **N**am
et peccatores peccatorib⁹

ideo istud beneficiū p loco et tem pore et alijs circumstā
tīs tenemur exhibere et inimicis. io sedit. **S** **B**ndi
ma. vob. impcādo eis bona grē et glie. **H** **E**t orate p p
se. vos. optādo eis dicta bona. **E**t q pcut. te i maxilla
pbe ei et alterā. istud nō ē itelligendū sp qntu ad effectū ex
teriorē. vñ et xps i maxilla pcutus. vt hē **I**oh. xvij. nō ob
tulit aliā. h magz pcutientē se charitatīue corripit dicens.
Si male locut⁹ sū testimoniū phibe de malo. si at bn cur
me cedis. h ē itelligendū fm **P**haraonē animi. fm q dic
Aug. li. de sermōe dñi i mōte. qz hō dz hē animū ppara
tū ad sustinēdū pcutiōnē i illa maxilla anqz suscitaret scā
dalū vñ aliqd aliud p charitatē. **Q**ui aufert tibi vestimen
tū et tunicā: noli phibe. eo mō itellige n dū fm pparati
onē animi i casu p simili n at i casu i q ex tali pmissiōe nu
triret rapiēs i malicia sua. imo i tali casu non eēt bonū su
stinē nisi p scādalu vñ aliqd aliud malū evitandum
D **I** at petenti te tribue. s. donū vñ vbi: fm q dicit **A**ug.
qz si irrōnabilit petat tribuendū ē ei vbi onidendo q irrō
nabilit petat. et tuc sic dicit **A**ug. **Q**uē ei ei aliqd dabis
cū iuste petentē corripieris. si at rōnabilit petat tribuendū
ē ei donū qd petit. et si sit i nccitate extrema posit⁹. tal da
tio cadit sū pcepto. vñ dic b. **A**mb. **V**asce fame morietez
si n pauisti occidisti als ē superogardis. **E**t q aufert q
tua sē ne reperas. s. i iudicio. et h itelligēdū ē fm pparatiōnē
ai. sic dictū ē d auferēte vestimentū. **M** **E**t pur vult vt
fa. vo. et. h itelligit d velle rōnabilit et ordiato tū. **N** **E**t
vos fa. illi similiter. **I**stō facē i casu nccitat⁹ est pcepti i alijs
superogardis. **Q** **E**t si diligūt illos q vos diligūt tantū
mō. **P** **Q**ue vob ē grā. i. merces a deo reddēda i eterna
vita. q. d. nulla. qz tal dilectō non pcedit a charitate q se ex
tēdit ad oēs hoies. et io nō ē meritoza. **Q** **E**t si bñfecerit
et. eodē mō exponēdū ē. qz bñficia ē effect⁹ dilectōis. vt
p dicitū ē. **E**t si mutuū dederit eodē mō exponendū
est. **S** **Q**am et peccat. peccatoribus. sene. i. dant mu
tum. quod patet ex hoc quod seditur.

inimicis. qz ois ho
ex charitate ē diligē
dus. **A**lia sē bōa na
ture vt fortitudo cor
poris. sanitas. sbilli
tas igenij. et cōsimi
lia **A**lia at sē bōa for
tune. s. diuitie: hono
res et filia. et istis du
plicib⁹ bōis pnt ho
mies bn vt et male.
pnt qd talia nō tene
mur inimicis velle
nisi inqntū faciūt ad
eoz salutē. **B** **B**ñ
facite his q oderunt
vos. **B**ñficia ē effe
ct⁹ dilectōis. et io pro
porcionat ei sic effe
ct⁹ sue cause. et io te
nemur bñfacere ini
micis i his q spectat
ad eoz salutē p lo
cor tpe. et alijs circū
stāijs debet cōcur
rētib⁹. n at tenemur
in alijs. et qz ē qd daz
bñficiū qd a qlibet
qntū cūqz paue p pō
exhiberi et pntē rad
salutem. s. orare pro
salute animarum. et

terre a principib⁹ ro-
mais. **S** Et syna-
goga ipse edificauit
h⁹ em herent vnu lo-
cu tm ad offerendu
sacrificia z oblatio-
nes. i. templū quod
erat in hierlm. tm in
singlis ciuitatibus
z castris habebat lo-
ca in qbus couente-
bant ca ozonis z au-
diēdi verbū dei que
synagoge vocabant^r
h⁹ Inuenit seruū
q laqueat sanatu ex
vbo xpi absentis. vt
h⁹ Mar. viij.
Et factū est. **H**ic
pnr describit mira-
culū d filio vidue re-
suscitato k An ci-
uitatē que vocat na-
ym. ciuitas pua ē in
galylea ppe montes
thabor. **E**t ibat
cū eo discipuli eius
z turba copiosa hoc
factū est vt euident^r
esset miraculū corā
multis factū.
Ecce defunctis
efferebat ad sepeliē-
dū. Antiquus em lo-
ca sepulture erāt ex
ciuitates ne ex cada-
uerib⁹ inficerent ha-
bitatōes ciuitatum.
Miscda motus
sup eā. tm qz erat vi-
dua tm qz nō habe-
bat aliū filiū a q pos-
set in senectute sustē-
tari. **N**oli flere
q. d. cito solata erit.
Et accessit et teti-
git loculū. i. feretru
Ad h⁹ eniz tetigit vt
oñderet q corp⁹ suū
diuinitati vnū erat
instrumentū diuini-
tatis etiā in miracu-
lis faciendis. de mō
aut coopandi ad h⁹
diciū fuit **M**ar. v.
Et cepit loq. vt
māifeste appareret
qz erat vere resuscita-
tus z nō apparen-
ter tm. vñ z de symone
mago legis qz appa-
reter resuscitauit qn-
dā mortuū q tandem
loq nō poterat: p qd
apparuit illā resur-
rectōez fuisse tm ap-
parentē. **Q**uia
ppha magnus sur-
rexit in nobis. i. ille
magnus ppha de q
d^r Deut. xliij. cap.
Propham suscita-

z sinagogaz ipse edificauit
nobis **J**esus aut ibat cum
illis. **E**t cū iā non longe es-
set a domo: misit ad eū cen-
turio amicos dicēs. **B**ne:
noli vexari. **N**ō em suz di-
gnus vt sub tectū meuz in-
tres: ppter qd z meipz nō
suz dignū arbitrat^r vt ve-
nirē ad te. sed dic **X**bo z sa-
nabitur puer me⁹. **N**am z
ego hō suz sub ptate pstitu-
tus: hñs sub me milites. z
dico huic vade z vadit. et
alio veni z vñt z suo meo
fac hoc et facit. **Q**uo audi-
to iesus mirat^r est z cōuer-
sus seqntibus se turbis di-
xit. **A**mē dico vobis: nec
in isrl tantā fidē inueni. **E**t
reuersi q missi fuerāt domū
inuenerūt suū q languerat
sanū **E**t factū est deinceps
ibat ihs in ciuitatē q voca-
tur naym z ibat cū eo disci-
puli eius z turba copiosa.
Cuz aut appropinqret por-
te ciuitatis ecce defunctus
efferebat fil⁹ vnic⁹ matris
sue **E**t hec vidua erat z tur-
ba ciuitatis multa cuz illa.
Quā cū vidisset dñs. mise-
ricordia motus sup eaz di-
xit illi. **N**oli flere. **E**t accē-
sit et tetigit loculū. **H**ic at
qui portabat steterit. **E**t ait
Adolescens tibi dico sur-
ge **E**t resedit qz erat mortu-
us z cepit loqui: z dedit il-
lū matri sue. **A**ccēpit autē
oēs timor z magnificabāt
deū dicētes **Q**uia pphe-
ta magn⁹ surrexit in nobis
z qz de⁹ visitauit plebē su-
am. **E**t exijt hic hmo in vni-
uersaz iudeā de eo z omnē
circa regionē. **E**t nunciaue-
runt iohanni discipuli eius
de omnibus his **E**t cōuoca-
uit duos de discipulis su-
is iohannes: z misit ad ie-
sum dicens **T**u es qui ven-
turus es: an alium expecta-
mus **C**uz aut venissent ad
eū viri dixerūt **J**ohannes
baptista misit nos ad te di-
cens **T**u es qui venturus
es an aliū expectam⁹. **I**n

ipa aut hora multos cura-
uit a languorib⁹ suis z pla-
gis z spiritib⁹ malis et ce-
cis multis donauit visum.
Et rñdens dixit illis **E**un-
tes renuuciate iohāni q au-
distis et vidistis. **Q**uia ce-
ci vident claudī ambulat
leprosi mundant^r: surdi au-
diūt: mortui resurgūt: pau-
peres euangelizant. z bea-
tus ē qcuqz nō fuerit scāda-
lisatus in me **E**t cuz disces-
sissent nunciij iohānis cepit
de iohanne dicē ad turbas
Quid existis in desertuz vi-
dere. **A**rundinē vento agi-
tatā **S**z qd existis videre.
Hominē mollib⁹ vestimē-
tis indutū **E**cce qui in ve-
ste preciosa sunt z delitijs
in domib⁹ regū sūt. **S**z qd
existis videre. **P**rophetā.
Et ihs dico vobis z pl⁹ qz
pphaz. **H**ic est de q scptuz
ē. **E**cce mitto angelū meuz
aū faciē tuā. qz pparabit vi-
am tuā ante te. **D**ico ei vo-
bis: maior inter natos mu-
lierū ppheta iohanne ba-
ptista nemo est. **Q**ui at mi-
nor est in regno dei: maior
est illo. **E**t oīs pplus audi-
ens z publicani iustificauē-
runt iesuz baptizari bap-
tismo iohānis. **P**harisei au-
tē z legisperiti consiliū dei
spreuerūt in semetipos nō
baptizati ab eo **A**it aut do-
min⁹. **C**ui ergo similes di-
cā hoies generatiōis hui⁹
z cui similes sunt **S**iles sē-
pueris sedentib⁹ in foro z
loquētib⁹ ad inuicē et dicē-
tib⁹. **C**antauim⁹ vobis ti-
bijs z nō saltastis. lamētaui-
mus z nō plorastis. **V**enit
at iohes baptista neqz mā-
ducās panē neqz bibēs vi-
nū: z dicitis. **B**emoniū hz
Venit fili⁹ homis mandu-
cans z bibens: z dicitis.
Ecce homo deuorator z bi-
bens vinū: amicus publi-
canor z peccator. **E**t iusti-
ficata ē sapia ab oib⁹ filijs
suis. **R**ogabat aut illum q
dam de phariseis vt man-

bo eis de medio fra-
trū suor zc. qd itel-
liquitur de xpo in le-
ge z pphis pmissō
z iō subdit. **E**t
qz deus visitauit ple-
bē suā mittendo eis
saluatorem **E**t
nūciauerunt iohāni
Hic pnr ad confir-
matōez doctrine xpi
ponunt miracū co-
rā discipul iohis fa-
cta cū subdit.
In ipa aut hora
curauit multos zc. z
p h rñder qnt iohis
oñdes qz ipse eet ve-
rus xps p miracula
soli diuie vñtū pos-
sibilia. iō subdit. **E**t
rñdēs dixit illis. pnr
ponit iohis cōmen-
dato cū d^r. **E**t
cū discessissent. ma-
gis ei voluit iohem
pmedare z in abse-
ntia discipulor ei⁹ qz i
pntia. vt ei cōmēda-
tio nō ex fauore hu-
mano h amore veri-
tatis pcedē videret.
Certa at patet ex di-
cti math. xj. vsqz ibi.
Et oīs ppli. vbi
p iohis cōmēdatio
nē ponit euāgelista
phariseor z legispi-
toz cōsūratōez. z p
ex verbis ppli. scdo
ex vbis xpi ibi. **C**ui
g. **C**irca primum dē
Et oīs ppli. i.
simplices z vulga-
res. **E**t publi-
cani. i. mūdānis et
publicis negociatio-
nib⁹ occupati.
Iustificauerunt
deū bap. bap. iō
hānis. ex h em q au-
dieit xpm tā excellē-
ter pmedantē iohes
ceperit laudare z gfi-
ficare deū tāqz instū
z glōsuz de h qz erat
baptizati a tāto z ta-
li. z ad pniaz vocati
z p h apparēt pnta-
tio phariseor q de
sua scia supbientes
sprenēt bap. iō
iōhis a dō institutū
z h ē qd d^r. pharisei
at z legisp. consi. dei
sprenēt. **E**t ni g
siles dicam zc. **H**ic
pnr ponit pntatio
phariseor z legispi-
toz ex vbis xpi. z p
sua ex dicit math.
xj. d. **R**ogabāt

aut illu. Descripta pfirmatone doctrine xpi signo vssibili
Dic pnr describit eiusde pfirmatio facto inuisibili: vics p
remissione pctoz mulier pctoris. vbi p describit loc: cuz
dicit. h Et ingressus do. phari. discubuit. Legit autem
xpc manducasse cu peccatorib? vt eos ad pnam puoca-
ret. vt hf Math. ix.

Item cu amicis fa-
miliarib? vt eoz de-
untonez nutritet: vt
dr Jo. xij. d martha
z maria. Item cum
cognat? paupib?: vt
eoz inopsa supplet.
vt hf Jo. ij. de nup-
tis. vbi deficiete vi-
no xpc aquaz vertit
in vinu. Item cum
phariseis supuentie
tibus. vt eoz supbia
cofutaret put b ha-
bet: vt videbit pfe-
quedo. i Et ecce
mulier zc. de pecca-
tis suis plene z pfe-
cte cotrita. k Et
stans re. qz pverecu-
dia sui pcti no aude-
bat se antepone. l
Ma. ce. ri. pe. eius
zc. ex q pz magnitu-
do contritionis ex q
tatu fleuit qz poteat
lanare pedes vntus
hois nudis pedib?
incedent. m Et
capillis capiti sui ter-
gebat qb? aua ad ppo-
sitionez vult? sui fue-
rat abusa. n Et
os. pe. ei?. vt totu do-
seruaret in pnia. qe-
qd ex se deu cotem-
plerat in culpa. fm q dicit Greg. o Et unguen. vn. ad
refrigeriu calozis mitigatoez dolo: is ex labore itineris.

p Videns aut. Dic pnr ponit pharisei indignatio. vno
subdit. v Galit intra se d. h si esset ppheta ver? sciens oc-
cultu. r Sciret vtiq? q z q. esset mu. z p pns no pmittere
se tangi ab ea. s Et rridens ihs. ad cofutatoez illi? p b
em q rridit ad ei? cogitatoez q soli deo nota est. ostendit se
plus q ppheta. t Duo debitor. erat zc. pabola e vt coue-
nientius coludat cotra phariseu de sua rnsione: q subdit
cu dr. v Rn. symo zc. qz amor i huanis pleriqz causat
ex pcedentibus. z p pns maior amor ex maioribus donis.
Consequenter eu xpc redarguit ex triplici defectu pietat? cuz
dicit. a Intra. in do. ma aqua zc. qui tn erat fessi z do-
lentes ex labore itinerz. z lutosi seu puluerizati eo q sine
calciament? incedebat. scdo ex defectu charitat? cu dicitur.
b Dscn. mi. no de. qd e amicitie signu. tercio ex defectu
hilaritat? seu leticie q noie olei designatur: vt dr ps. xliij.
Propterea vixit te de. de. tu. zc. tria aut dicta requirunt i
hospitalitate gosa. Et ecotra laudat muliere de triplici p-
fectione. opposita: vt pz in lra. z io coludif. r Remittu-
tur ei pec. mul. zc. Videt aut q debet dici xpi. qz p dixe-
rat donu ee cam amoris. h aut ecotrarrio infert amore esse
cam doni. Dom ad h q p in pabola loquebat mo huma-
no vbi amor ex dono causat: h in applicatione pabole ad
ppositu puerit se ad loquendu de amore dei erga nos. q
no pcedit ex bonis merit? nis: h magz causat bonu i nob
z io couenienter pcludit dicto mo. Del aliter pot dici q in
pco sunt duo remitteda. s. culpa z pena. Culpa aut ex del-
liberalitate remittit cu nullu bonu meritozuz possit ee in

nob sine gra qua no habem? an culpe remissionē: h habi-
ta gra z culpa dimissa: adhuc remanet pena remittenda.
ad cui? remissionē facit bonu op? nrm charitate informa-
tum. z de hac remissione loquit dñs. vñ sequit. d Cui
aut mi. di. mi. diligit. Remissio aut culpe aut nulla est aut

dens symon dixit. Estimo
quia is cui plus donauit.
At ille dixit ei. Recte iudi-
casti. Et conuersus ad mu-
lierē: dixit symoni. Uides
hac mulierē. Intraui i do-
mū tuā: aquā pedib? meis
nō dedisti. Hec aut lachry-
mis rigauit pedes meos z
capillis suis terxit. Osculum
mibi nō dedisti. hec aut ex
q intraui nō cessauit oscula-
ri pedes meos. Oleo ca-
put meum non vnixisti. hec
autē vnguento vnxit pedes
meos. Propter qd dico ti-
bi. Remittunt ei peccata
multa: qm dilexit multum
Cui autē min? dimittit mi-
n? diligit. Dixit at ad illaz
Remittuntur tibi peccata
Et ceperūt q sil' accumbe-
bant dicere intra se. Quis
est hic qui etiā pctā dimit-
tit. Dixit aut ad mulierem
Fides tua te saluam fecit.
Glade in pace.

totalis sil' h remissio
pene sit p pres et nō
tota sil' de coi cursu:
licz aliqñ fiat tota sil'
ppf feruore penitē-
tis et ex liberalitate
dei. z h fuit in pposi-
to in hac mlere. io
sequit. e Remit-
tibi pctā. nō solū qz-
tum ad culpā: h etiā
qz tum ad penam ex
vehementi amore di.
z horrore pcti pteri-
ti. f Quis ē hic
zc. h dicebat qz vide-
bant tm hūanitatez
exteri? apparentem
h ignorabāt deitate
interi? latentē: q po-
test pctā dimittere.
g Fides tua saluā
te fecit. qz ista fides
fuit formata charita-
te. Et io fecit hntem
dignam vita eterna
De ista muliere pec-
catrice dubitat aliq
doctores vtruz fuit
Maria soror lazari
vel alia. de q dictū ē
qd sentiat doctores
Ioh. xij. ibi em hoc
posui. qz pzi? scripsit
sup Iohem qz super
lucam.

postil. Videt aut q deberet dici xpi qz p dixerat donu
esse causam amoris. Additio
Tant sil' q donu sit ca amoris z amor ca doni: etiā
loquendo de amicitia mo hūano: qd sic pz. Nam
amicitia hūana fm phm in. viij. ethycoz triplex ē.
scz vtilis. delectabilis. z honesta. h constat q amor in amicitia
causatur ex dono seu vtilitate ab amato habita seu
spectata. In amicitia vo honesta causatur amor ex virtute
amant. q amatū diligit nō ppter donū vel vtilitate habitā
vel psequenda. h ppter virtutē ipsi? amati. ex q amore cau-
satur q vult amato bonū z bonū opat ei qntum in se est. vt
verus amicus. z sic in amicitia honesta amor est ca doni.
Dñ nulla pueritas in hac pabola. nec in eius applicatione
sane intellect? repitur. etiā loquedo vtrobiqz fm modum
humanū. Nam p in pabola xpc loquit mo humano fm
amicitia vtilē vbi amor ex dono causatur. Dñ rectificat iu-
diciū symonis dicent? q is cui pl? donauit pl? diligit. Se-
cūdo vo in applicatōe loquit etiā mo hūano fm amicitia
honestā q pcedit ex virtute seu mēit? amat? z amati. fm quā
amās certificat? de amicitia quā amat? hz erga amantem.
q quidē amicitia fm phm vbi supra ē virt? vel nō sine vir-
tute puocat ad amore sui amati. z p pns ad impendendū
ei bona. z d hac amicitia loquit cu dicit. Remittunt ei pec-
cata multa zc. qd aut sequit. Cui aut min? dimittit minus
diligit. pot vno mo intelligi fm amicitia vtilē. z sic corru-
det pncipio h? altercatōnis vbi dicebat q is cui plus do-
nauit pl? diligit zc. Alio mo pt intelligi de amicitia hone-
sta. de q vltimo loquit. vt sit sensus. Cā aut qre alicui mi-
n? dimittit ē qz min? diligit. z sic ē amor ca doni. Dñ nlla
m ij

contrarietas in hincōi repit cū de diversis amicitie spēs lo-
 quant. et utrobiz fm modū hūanū. Nō em̄ est verisile q̄
 xps loqueret illi phariseo de amore diuio q̄ ptinet ad p̄de
 stinatōez v̄l de remissione culpe et pene q̄ p̄scia pertinet ad
 eos q̄ tā p̄fecti sūt in fidei rudimētis. Iste em̄ pharise⁹ ad-
 huc erat infidelis et
 satis ignarus vt satz
 patet. Et notanduz
 q̄ p̄cessus xpi circa
 informatōez phari-
 sei de his amicitijs
 ē cōnaturalis hoi: i-
 cipit em̄ ab ip̄fecto et
 de magis noto et tē-
 dit ad p̄fectū et min⁹
 notū. Amicitia em̄
 vtilis ē homib⁹ ma-
 gis nota. vt ē imp̄fe-
 cta tanq̄ deficiens a
 rōe de amicitie fm
 p̄bm vbi. s. vñ istz
 amicitiaz t̄mō r̄u-
 dis coḡscebatur. xps
 v̄o tradidit sibi noti-
 ciā p̄fectioris amicitie.
 i. hōeste q̄ hz ve-
 rā rōez amicitie fm
 p̄bm. Itē notanduz
 q̄ fm v̄trāq̄ amicitia
 xps phariseū cō-
 nincit: ostēdēdo ei q̄
 illa mulier erat di-
 gnior ad recipiēda
 beneficia xpi q̄ ip̄e
 pharise⁹. nā fm p̄-
 mā. scz amicitia vtilis
 sibi ostēdit q̄ plu-
 res vtilitates seu ob-
 sequia habuit ab il-
 la muliere q̄ phari-
 seo. et h̄ cū dicit. In-
 traui in domū tuaz
 et. fm vero amicitia
 honesta. s̄l̄r ostēdit ei q̄ erat dignior. et
 h̄ cū dicit. qz dilexit multū. In q̄bus bñ consideratis: nos
 docet q̄ verus penitēs d̄z h̄re exteriora opa pia et deuota et
 interiora amore feruētia fm doctores. **R**eplia.

Item cap. vij. vbi in pabola xpi innuit q̄ more hūa-
 no loq̄ndo amor orit̄ ex dono cū d̄z. q̄s plus dili-
 git. r̄sum est. Estimo cui pl⁹ donauit. Et seq̄t ver-
 bū xpi. Recte iudicasti. postil. exponit h̄ de hūano amore
 in quo amor orit̄ ex dono. h̄ in applicatōe pabole xps cō-
 uertit stilū ad loquendū de amore dei erga nos q̄ nō ē ex
 meritis nostris. h̄ magis causat bonū in nob̄ et ē donatiu⁹
 iō dixit: remittunt̄ ei peccata m̄lta qm̄ dilexit multū vt sic
 amor nō sit ex dono h̄ donū ex amore. S̄z burg. hic vult
 absoluere cōtrarietate q̄ v̄r in l̄ra. p̄ amore vtilē et honestū
 utrobiz dicēdo more hūano. fm p̄mū d̄icrū rectificat iu-
 diciū symonis vt ex vtili surgat amor. Vñ scdm̄ sit appli-
 catio qz dilectōe ex meritis et v̄tute ip̄dunt̄ ei bona. Dec
 aut̄ applicatio bur. laborat in equoicis. qz amor cōcupiscē-
 tie et amor amicitie sūt equiuoce amor qz diuersis rōnib⁹
 nō est aut̄ verisile xpm̄ amore equocasse. nec est necessariū
 amore honestū esse cām doni. pur burg. vult. qz stat illuz
 amore eē rectum sine oī dono dato v̄l sp̄ato. als eēt amor
 mercenari⁹ p̄ p̄is nō honest⁹. Vñ em̄ diligit̄ p̄pter se p̄
 p̄is v̄tuse sine respectu ad donū. Q̄ aut̄ burg. d̄ic nō eē
 verisile q̄ xps sit locut⁹ phariseo de amore ptinente ad p̄-
 destinatōez et remissionem pene et culpe h̄ est cōtra beatū
 aug. i fmone de maria magdalēa sic exponentes hūc pas-
 sum et h̄ b̄m̄ Bern. sup can. ser. xxij. ante mediū. et vide de
 hac materia sc̄m̄ thomā p̄ma pte. q. xxvj. ar. iij. Rō autē
 bur. ad sic dicendū nō valet qz p̄pter iudicatz v̄l infide-

litatem pharisei xps non voluit p̄mittere ea que fidelibus
 ad instructōez poterant valere. Sepe em̄ dixit coram
 perfidīs que ip̄i nō intellexerūt: tū ecclie prodesse nō cessat:
 cui datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris at̄ in pabolis
 vt vidētes nō videant. intelligētes nō intelligāt. Quis em̄
 pharise⁹ modo non
 intellexit imo impu-
 gnauit veritates di-
 cēdo intra se. Quis
 est hic qui etiaz p̄cā
 dimittit: nihilomi-
 nus xps dixit coraz
 eo d̄ remissione pec-
 catoruz quo ad cul-
 pā et quo ad penam
 q̄m̄ ad liberalitatē
 dei precedentē m̄l-
 ris dilectōz q̄ in pec-
 cato ex̄ns dilige nō
 poterat. et quo ad pe-
 nā debitā p̄p̄ m̄lie-
 ris p̄mā dilectōem.
 Vñ dixit. Remittū-
 tur ei p̄cā multa. qz
 dilexit multum.

Et factū est Ca. viij. Deinceps et ip̄e iter fa-
 ciebat p̄ ciuitates et castel-
 la p̄dicans et euangelizās
 regnuz dei et. xij. cum illo:
 et mulieres aliq̄ q̄ erant cu-
 rate a spiritib⁹ malignis et
 infirmitatib⁹ maria q̄ voca-
 tur magdalene de q̄ septez
 demonia exierāt et iohan-
 na vxor chuse pcuratoris
 herodis. et susanna et alie
 multe q̄ ministrabāt ei de fa-
 cultatib⁹ suis. Cū at̄ turba
 plurima pueniret et de ciui-
 tatib⁹ p̄peraret ad eū. dixit
 p̄ similitudinē. Exiit q̄ semiat
 seminare semē suū. Et dū se-
 minat. aliud cecidit sec⁹ vi-
 am: et cōcultatū est et volu-
 cres celi cōederūt illud. Et
 aliud cecidit supra petrā et
 natū aruit qz nō hēbat hu-
 morē. Et aliud cecidit iter
 spinas et s̄l̄ exorte spine sus-
 focauerūt illō. Et aliud ce-
 cidit in terrā bonā: et ortuz
 fecit fructū centuplū. Hec
 dicens clamabat. Qui hz
 aures audiēdi audiat. Inf
 rogabāt at̄ eū discipuli ei⁹ q̄
 esset hec pabola. Quibus
 ip̄e dixit. Nob̄ datū ē nosse
 mysteriū regni dei: ceteris
 at̄ in pabol. vt vidētes nō
 videāt et audiētes nō intel-
 ligāt. Est aut̄ hec pabola.
 Semē ē v̄bū dei. Qui aut̄
 sec⁹ viā h̄ se q̄ audiūt. dei-
 de veit diabol⁹ et tollit v̄-
 bū de corde eoz ne credē-
 tes salui fiant. Nā q̄ supra
 petrā: q̄ cū audierit cū gau-
 dio suscipiūt verbū. Et hi
 radices nō h̄nt qz ad t̄pus
 credūt et i t̄pe tētatōis rece-
 dūt. Qd̄ at̄ i spinas cecidit
 h̄ se q̄ audierūt et a sollicitu-
 dinib⁹ et diuitijs et volupta-
 tib⁹ vite eūtes suffocant̄ et
 nō referūt fructū. Qd̄ at̄ in
 bonā frā: hi sunt q̄ in cord̄
 bono et optimo audientes
 v̄bū retinēt et fructū afferūt
 in patientia. Nemo aut̄ lu-
 cernā accēdēs opit eā vase

Et duodecim cū illo. i. duodeci
 apli de q̄ electōe d̄icrū est. s. vj. ca. nō t̄n̄ ibāt cū illo ad p̄-
 dicandū h̄ magis ad audiendū. vt possent cōueniētius p̄-
 dicare ad qd̄ missi sunt postea vt patebit ca. seq̄n. **E**t
 mulieres aliq̄ que erant curate et. iō sequebant̄ eū.
 Maria q̄ vocat̄ magdalēa sic noiata a magdalo castro
 et ista est de q̄ est fmo fact⁹ ca. p̄ce. rō t̄n̄ sui cognomis di-
 uersimode assignatur a doctorib⁹ diuersi. Illi em̄ q̄ d̄icūt
 q̄ ista fuit soror lazari d̄icūt q̄ noiata est magdalena: eo q̄
 magdalū castrū cecidit in partē suā de hereditate paterna
 fuit em̄ p̄ ei⁹ magn⁹ hō et nobilis h̄ns d̄n̄tum in plurib⁹
 locis inter que erat d̄icrū castrū. Alij v̄o qui d̄icunt q̄ ista
 nō fuit soror lazari s̄ alia eiusdē nomis. d̄icūt q̄ noiata est
 magdalena a magdalo castro. eo q̄ erat inde oriunda.
Que ministrabant ei de suis facultatib⁹. apud iudeos
 erat consuetū q̄ mulieres sancte et deuote ministrabant vo-
 catorib⁹ necessaria ex deuotōe et iō qz xps docebat et p̄dica-
 bat inf̄ iudeos. h̄ mō accipiebat necessaria ab eis. Paul⁹
 aut̄ q̄ predicabat gentilib⁹ inf̄ quos nō erat talis cōsuetu-
 do: nō hēbat m̄lieres seq̄ntes ip̄m et ei ministrantes vt h̄
 j. cor. ix. De forte ex h̄ gentiles sc̄dalizarent. **C**uz
 aut̄ plurima turba. Hic p̄n̄r describit̄ ip̄s xpi doctrina seu
 instructio. Et p̄ describit̄ dicta instructio. sc̄do instructio
 cōfirmatio: ibi. Factū ē aut̄. P̄ria in duas: qz p̄ describit̄
 pabola sue p̄dicatōis. sc̄do feruor p̄dicantis: ibi. Venit̄
 dūt ad illū. P̄ria adhuc in duas. qz p̄ pabola preponitur.
 sc̄do exponit̄: ibi. Interrogabāt aut̄. S̄nia aut̄ istaz duaz
 p̄riū p̄z ex d̄icrū Mat. xij. excepto qd̄ seq̄t̄ in pre secunda.
Memo aut̄ accē. lucer. et. Per lucernā saluator: h̄ intel-
 ligit doctrinā euāgelicā q̄ nō est occultāda: nec in latebris

margin notes on the right edge of the page, including references to other parts of the text and commentary.

tm docenda. sic doctrine suscepte r male: h in palā coram omnibus. i Non est em occultū qd nō manifestet. qd licet xpc aliqn docuerit discipulos secreto. voluit tm q per eos talia publice docerent. vñ dicit Mathe. x. ca. Qd in aure auditis pdicate sup recta. idō subdit. k Videte q modo audiat. vt cō

stanter p orbē pdice ris. Qui ei ha bet dabit illi. h sūditur ad ostendenduz pmium pdicationis aploz. q em pdicat: ex fide formata cha ritate merent vt sibi det augmentū gra tie in pñti r premiū glorie in futuro.

m Et quicūqz nō habet. vicz fidē cha ritate formatam.

n Etiaz qd pu. se. halan. ab illo. qz gte gratifdate non vale bunt ad salutes: sed magis cedent ad dā nationis sue augmē tū: inq̄tum abusus fuerit eis. Aliter ex ponit de legis pñtis r sacerdotibz in deozū q fidē xpi nō habue rūt: r iō noticia legi r pphaz non valuit eis ad salutē h magz nocuit eis ad augmē tū sue dānatōis fm q dr. j. xij. c. Seru⁹ q scivit volūtātē dñi sui r nō fecit apulabit multz o Vene. at

Dic pñr describitur feruoz xpi pdicantē ex h q ppter aduen tum mris sue etiam expectantē foris nō interrupt pdicatio nē: h eā summe dilī geret r honoraret: h rñdens nūciantū si bi aduentū dixit.

p Mater mea et frēs mei rē. q. d. ille est mibi ppinquus q spūalibus opibus est magz intent⁹. In hac etiā rñsione xpc cōfutanit illuz q ei nūciant aduentū mris sue. qz fm do ctorez nros malici ose h fecit. vt si ex h pdicationē dimitte ret: argueret ipsum esse hoiem purū car nali affectōne motū.

Aduertendū tm q fratres xpi hic di cunt cognati sui germani: eo mō loquēdi q apud hebre os: fratres dicunt illi q sunt de eadē cognatiōe. r h modo vocauit abraā loth nepotē frēm suū vt hñ Gen. xij. ca.

q Factū ē at. Dic pñr describit doctrine xpi cōfirmatio q pprie fit p miracula. fm q dicit Marci vltio. Sermonē pñrante sequentibus signis. Et primo describit miracu lum factū in mari. scdo factū in terra: ibi. Et cum egressus esset ad terrā. Snia prime ptis patet ex dictis Mathe. viij. ca. hoc excepto. r Transfretem⁹ trans stagnū Mathe. viij. vocat mare: mō loquēdi hebraico q omnis cōgregatio aquaz in notabili quātitate vocat mare fm illud Gene. j. Congregatōnesqz aquaz vocauit ma ria fm veritatem aq iordanis fluij ex tendunt ibi in mag na latitudine: ideo fraq̄nter vocat ma re r aliqn lac⁹ r aliqn stagnū: sicut hic Er cum egressus esset. Dic describit miraculū factū i ter ra et p de curatione demoniaci. scdo de suscitatiōe filie archisynagogi: ibi. Fa ctū est aut cū redisset Snia aut pme par tis pz ex dictis Mathe. viij. r Mar. v. h ex cepto qd sequit. c Et vestimēto nō induebat. amentes em r demoniaci ml ta pñt sustinē sic ptz de Nabuchodonoso: Dan. iij. Qui p septē annos habita uit cū feris: senū qñ bos comedens. v Ipse autē ascen dens nauim reuer sus ē r rogabat illū vir a quo demonia: exierant vt cum eo esset. dimisit autem ipsum ihs. id est no luit q ipsum seque retur. cuius ratio ē. quia discipulis se quentibus christuz data est potestas fa ciendi miracula: vt patebit capi. ix. et. x Silaurem iste q fue rat demoniacus ta lia faceret: posset a simplicibus r etiaz a maliciosis homi nibus imputari: q talia faceret virtute demonis qd xpc ex cludere intendebat. Et ex hoc cōsuetum est in ecclia q demo niaci r furiosi si cu rent. nō tm ad ecclē siastica officia pmo uentur.

aut subt⁹ lectū ponit: h sup cādelabz: vt itrātes vide ant lumē. Nō ē ei occultuz qd nō manifestet nec abscondi tū qd nō cognoscat: r i palā veiat. Videte ergo qd au diatis. Qui ei hz dabit illi r qcunqz nō hz: etiā qd pu tat se habē auferet ab illo.

o Venert aut ad illū mater r frēs e⁹ r nō poterāt adire eū p turba. Et nūciantū est il li. Mater tua r frēs tui stāt foris: volētes te vidē Qui rñdēs dixit ad eos Mater mea r frēs mei h sūt: q ver bū di audiūt r faciūt. Scm ē at i vna dierū: r ipe ascen dit i nauiculā r discipuli ei⁹

r Et ait ad illos. Trāsfrete mus trans stagnū. Et ascē derūt Et nauigantibz illis obdormiuit: r descēdit p cella vēti i stagnū: r p pelle bant r piclitabant. Acce dētes at suscitauerūt eū dicē tes. Preceptor pñm⁹ At il le surgēs increpauit vētū r tēpestatē aq r cessauit: r fa cta ē tranq̄llitas. Dixit aut illis. Ubi ē fides v⁹ Qui timētes mirati sūt adinuicē dicentes. Quis putas hie⁹ Quia r vētis impat r ma ri: r obediūt ei. Et nauiga uerūt ad regionē geraseno rū: q est i galyleā Et cū de nauī egressus eēt ad terrā: occurrit illi vir quidaz qui hēbat demoniū iam tpib⁹ multz r vestimēto nō indue bat: neqz i domo manebat h in monumentū. Is vt vi dit ihm pcidit añ illū r ex clamās voce magna dixit.

Factum est autē cū redisset

lum factū in mari. scdo factū in terra: ibi. Et cum egressus esset ad terrā. Snia prime ptis patet ex dictis Mathe. viij. ca. hoc excepto. r Transfretem⁹ trans stagnū Mathe. viij. vocat mare: mō loquēdi hebraico q omnis cōgregatio aquaz in notabili quātitate vocat mare fm illud Gene. j. Congregatōnesqz aquaz vocauit ma ria fm veritatem aq iordanis fluij ex tendunt ibi in mag na latitudine: ideo fraq̄nter vocat ma re r aliqn lac⁹ r aliqn stagnū: sicut hic Er cum egressus esset. Dic describit miraculū factū i ter ra et p de curatione demoniaci. scdo de suscitatiōe filie archisynagogi: ibi. Fa ctū est aut cū redisset Snia aut pme par tis pz ex dictis Mathe. viij. r Mar. v. h ex cepto qd sequit. c Et vestimēto nō induebat. amentes em r demoniaci ml ta pñt sustinē sic ptz de Nabuchodonoso: Dan. iij. Qui p septē annos habita uit cū feris: senū qñ bos comedens. v Ipse autē ascen dens nauim reuer sus ē r rogabat illū vir a quo demonia: exierant vt cum eo esset. dimisit autem ipsum ihs. id est no luit q ipsum seque retur. cuius ratio ē. quia discipulis se quentibus christuz data est potestas fa ciendi miracula: vt patebit capi. ix. et. x Silaurem iste q fue rat demoniacus ta lia faceret: posset a simplicibus r etiaz a maliciosis homi nibus imputari: q talia faceret virtute demonis qd xpc ex cludere intendebat. Et ex hoc cōsuetum est in ecclia q demo niaci r furiosi si cu rent. nō tm ad ecclē siastica officia pmo uentur.

Quid mihi r tibi ē ihu fili dei altissimi. Obsecro te: ne me torqas. Precipiebat em spūi imundo: vt exiret ab hoie. Multz ei tpib⁹ ar ripiebat illum r vinciebat cathēis r ppedib⁹ custodi tus: r ruptū viclis agebat a demōio i destā. Interro gavit at illū ihs dicēs Qd tibi nomē est. At ille dixit. Regio. qz itrauerāt demo nia mlta i eū. Et rogauerūt illuz: ne imparet illis vt in abyssuz irent. Erat aut ibi grex porcoz mltoz pascen tū i mōte: et rogabāt eum vt pmittēt eis i illos ingre di. Et pmisit ill. Exierūt er go demōia ab hoie. r itra uerāt in porcos: r impetu abijt grex p pceps i stagnū r suffocat⁹ ē. Qd vt viderēt factū q pascebāt fugerūt: r nūciantauerūt i ciuitatē et in villas. Exierūt aut vidē qd factū ē: r venert ad ihm: r iuenerūt hoiez sedētē a q de monia exierāt vestitum: ac sana mēte ad pedes ei⁹: et timuerūt. Nūciantauerūt at ill r q viderāt: quō san⁹ fact⁹ es set a legiōe. Et rogauerūt il lū ois mlitudo regiōis ge rasenoz. vt discedēt ab ip sis: qz magno tiore tenebā tur. Ipse at ascēdēs nauim reuersus ē. Et rogabat illū vir: a q demonia exierāt vt cū eo eēt Dimisit at eū ihs dicēs. Redi i domū tuā: r narra qnta tibi fecit deus. Et abijt p vniuersā citatez pdicās qnta illi fecisset ihs r Factum est autē cū redisset

Factū est autē. Dic pñr describit miraculū de resuscita tione filie archisynagogi. Circa qd p ponit dicti miraculū inchoatio. scdo interponit mulierz patientz fluxū sanguis curatio: ibi. Et pñgit dū iret. Tercio dicte suscitatiōis cō summatio: ibi. Adhuc illo loq̄nte. Snia istaz ptium ptz ex dictis Mathe. ix. et Marci. v. ca. excepto quod sequi tur in prima parte.

Factū est autē. Dic pñr describit miraculū de resuscita tione filie archisynagogi. Circa qd p ponit dicti miraculū inchoatio. scdo interponit mulierz patientz fluxū sanguis curatio: ibi. Et pñgit dū iret. Tercio dicte suscitatiōis cō summatio: ibi. Adhuc illo loq̄nte. Snia istaz ptium ptz ex dictis Mathe. ix. et Marci. v. ca. excepto quod sequi tur in prima parte.

Factū est autē. Dic pñr describit miraculū de resuscita tione filie archisynagogi. Circa qd p ponit dicti miraculū inchoatio. scdo interponit mulierz patientz fluxū sanguis curatio: ibi. Et pñgit dū iret. Tercio dicte suscitatiōis cō summatio: ibi. Adhuc illo loq̄nte. Snia istaz ptium ptz ex dictis Mathe. ix. et Marci. v. ca. excepto quod sequi tur in prima parte.

Factū est autē. Dic pñr describit miraculū de resuscita tione filie archisynagogi. Circa qd p ponit dicti miraculū inchoatio. scdo interponit mulierz patientz fluxū sanguis curatio: ibi. Et pñgit dū iret. Tercio dicte suscitatiōis cō summatio: ibi. Adhuc illo loq̄nte. Snia istaz ptium ptz ex dictis Mathe. ix. et Marci. v. ca. excepto quod sequi tur in prima parte.

Factū est autē. Dic pñr describit miraculū de resuscita tione filie archisynagogi. Circa qd p ponit dicti miraculū inchoatio. scdo interponit mulierz patientz fluxū sanguis curatio: ibi. Et pñgit dū iret. Tercio dicte suscitatiōis cō summatio: ibi. Adhuc illo loq̄nte. Snia istaz ptium ptz ex dictis Mathe. ix. et Marci. v. ca. excepto quod sequi tur in prima parte.

Factū est autē. Dic pñr describit miraculū de resuscita tione filie archisynagogi. Circa qd p ponit dicti miraculū inchoatio. scdo interponit mulierz patientz fluxū sanguis curatio: ibi. Et pñgit dū iret. Tercio dicte suscitatiōis cō summatio: ibi. Adhuc illo loq̄nte. Snia istaz ptium ptz ex dictis Mathe. ix. et Marci. v. ca. excepto quod sequi tur in prima parte.

a Et factū est cū sol^o esset rē. **H**ic hñr oñdit benivolētia xp̄i ad discipulos incitādo eos ad meliora. vīz ad martyriū qđ est p̄cipuus act^o charitatē. fm qđ dicit saluator Job. xv. Maiore dilectōe nemo hz qđ vt aiām suā ponat qđ p̄ amicis suis. p̄ igit inuitat eos ad martyriū verbo. scđo facto: ibi. Factū ē aut̄ dū cōplerent. **P**ria in duas. qz p̄ incitat eos verbo ad martyriū: scđo oñdit martyriū p̄mū: ibi. Dico aut̄ vob. Circa p̄mū p̄mittit xp̄i duplex interrogatio. et duplex discipulorū rñsio. vīz qđ vulgares de xp̄o dicerent. et qđ apli de h̄ sentirent et p̄t s̄nia ex dicit Math. xvj. Sciendum tñ qđ interrogatio xp̄i nō p̄cedebat ex ignorantia sed vt ex rñsione discipulorū qđ credebant ip̄m esse veracit̄ cr̄stum dei filiū efficacius incitaret eos ad martyriū exemplo eiusdē aiari qđ cū eēt tante dignitatē voluit p̄ nob mortē pati. ideo subditur.

b Hoc dices quia optet filiū hoīs multa pati rē. et p̄t s̄nia ex dicit Math. xvj excepto qđ subdit.

c Qui me erub. et meos sermones. nō audens confiteri christum et veritatē euāgelij. **H**ic fillus hoīs erubescet. si reputans eū de suis rō aut hui^o est. qz si solū credē est necessariū ad salutē: s̄ etiā cōfiteri ore: fm qđ dicit Rom. x. Corde em̄ credit ad iusticiam. ore aut̄ fit cōfessio ad salutē. **H**ec tñ cōfessio p̄tinet ad p̄ceptum affirmatiū. qđ lz obliget sp̄. nō tñ ad sp̄. s̄ p̄ loco et tempe occurrente casu in quo ex omīssione confessionis si dei subtrahit honor debet^o deo. vt si qđ i terrogat^o de fide taceret qñ ex sua taciturnitate crederetur ab alijs ip̄m fidem nō habere. vel ipsam fidem falsaz esse: vel ob eius taciturnitatem alios auertit p̄tingeret a fide et sic peccaret mortaliter: et sic p̄sequens inter dei filios nō esset computandus.

d Dico autem vobis. **H**ic p̄sequēter ostendit martyriū p̄mū. vt magnitudo premiū auferat

terrorem supplicij. Et primo describit illa ostensio. scđo emulatōnis discipulorū rēssio: ibi. Et factū est in sequenti die. Circa primū sciendū qđ in hoc ostendit p̄mū martirij inq̄tum oñdit se tribus discipulis suis in forma gloriosa. qñ transfiguratus fuit corā eis. qz ad p̄silem gloriā re

deant regnū dei. **F**actū est aut̄ post hec verba fere dies octo. et assumpsit petrū iacobū et iohannē et ascendit in montem vt oraret. **E**t facta est dum oraret spēs vultus eius altera: et vestitus eius albus refulgens. **E**t ecce duo viri loquebantur cū illo. **E**rāt aut̄ moyses et helyas visi in maiestate: et dicebāt excessum ei^o quem p̄pletur^o erat in irlem. **P**etrus hō et qđ cū illo erāt grauati erāt somno. et euigilantes viderūt maiestatē eius et duos viros qđ stabāt cū illo. **E**t sc̄m ē cū discederent ab illo. ait petrus ad ihm. **P**receptor bonū ē nos hic eē: et faciam^o tria tabnacula vnū tibi: et vnum moysi: et vnū helye. **N**esciēs qđ diceret. **H**ec aut̄ illo loquēte: facta ē nubes. et obūbrauit eos et timuerūt intrātib^o illi nubē. **E**t vox sc̄a ē de nube dices. **H**ic ē fili^o me^o dilect^o: ip̄m audite. **E**t dum fieret vox: inuent^o est ih̄s solus: et ipsi tacuerunt et ne mini dixerūt in illis diebus quicq̄ ex his que viderant. **F**actū est aut̄ in sequenti die descendit illis de monte: occurrit illis turba multa. **E**t ecce vir de turba exclamauit dices. **A**ggr̄ obsecro te: respice in filiū meum qz vnicus ē mihi. **E**t ecce spūs app̄hendit eum et subito clamat: et elidit: et dissipat eū cū spuma: et vix discedit dilaniās eū. **E**t rogauit discipulos tuos vt eij cerēt illum et nō potuerunt

surgent corpa martirū. fm qđ dicit apls ad Ph̄l. iij. Saluatorem expectamus ihm xp̄m: qui reformatis nōstre cōfiguratiū corpori claritatis sue. et p̄t s̄nia h̄o p̄t ex dicit mat. xvij exceptū qđ sequūt.

f Et facta est dum ora. species vult^o ei^o altera. nō est intelligendū qđ quantitas vel figura faciei xp̄i fuerit mutata sed a gloria aie tūc redundauit in corpus ipsius claritas qđ est proprietatis ipsi^o corporis gloriosi.

g Erve. ei^o al. refulgens vt claritas vestis cōrnderet claritati corporis.

h Erāt aut̄ moy. et helyas visi in maiestate. s̄ ipsi^o xp̄i: qui tūc apparuit in claritate glōriosa: vt dicitur est.

i Et dicebant excel. ei^o. i. passionē ei^o futurā quā sustinuit ex maria charitate qđ d̄ h̄ excessiua: nō qz excesserit modū virtutis: s̄ qz excellentissimuz ei^o gradū attingebat.

k Petrus hō et qđ rē. nam in p̄ntia maiestatē opprimis fragilitas humana.

l Et neminē rē. et h̄ ex p̄cepto dñi. vt p̄t Math. xvij. vbi p̄cepit eis dices. **N**emī dixerit^o visionē hāc donec fili^o hominis a morte resurgat.

a Factū ē aut̄. h̄ p̄r repm̄it discipulorū emulatio. et p̄ facto. scđo h̄bo: ibi. **I**ntrauit autē cogitatio. **C**irca primū sciendū qđ eo qđ xp̄c duxit petrū iacobū et iohēz seorsū ab alijs ad vidēdū gl̄az sue maiesta

t vt p̄dictū ē. alij discipuli qđ nondū erāt in bono p̄firmati aliqd humanū passi moti fuerūt qđ az zelo inuidie p̄ tres p̄dictos. et iō p̄tās eijciendi demones fuit eis subtracta: et iō nō potuerunt cu rare demōntaciū eis oblatuz: vt in l̄ra vt hoc aduertētes resiliēt a tali emulatōne. et iō i fine d̄ eis.

Ponite vos in cordi. vris. ser. istos. f. ad imitandum. Filius em ho. su. est vt tra. in ma. ho. ad sui humiliatio ne fm illud Phil. ij. ca. Humiliauit semetipm sbedies factus vsq ad mortē zc. q. d. Non debetis p ambitionē in uicē emulari. s magis in vobis humiliari. Cetera que in hac pte exponēda s̄ patēt ex dictis mar. thei. xvij. **I**ntrauit aut cogitatio zc. z nō solū cogitatio interior: s̄ etiā cōtētio exterior. fm q̄ h̄r Mar. ix. vbi dicitur. Si q̄des inter se in via disputauerāt quis eoz maior eēt qd̄ repmit saluator vbo z exemplo pueri positi in medio. z p̄ snia ex dicit mar. xvij. et Marci. ix.

Rūdēs aut tohannes. Hic ex incidenti rīdet sibi face qōni. z p̄ snia ex dicit Marci. ix. **F**actū est autem Sup̄ saluator exci tauit discipulos ad martyriūz vbo. h̄ idē facit facto. Et di uiditur i duas. qz p̄ facit qd̄ dictū est. se cūdo remouet aliq̄ a suis sequacibz ibi Factū est at. Circa p̄mū dī. **F**actū est aut dū cōple. dies assumptio. ei. i. passionis p̄ quā trā s̄tur? erat z assumē dus ad gl̄iam patris fm q̄ h̄r. j. xxij. **P**orruit pari xpm et ita intrare in gl̄iam suā. **E**t ipse firmavit faciē suā. i. fir miter disposuit.

Ut iret in hierlm constantēz p̄mpte ad sustinendū mortē. vt suo exēplo discipulos aiaret. **E**t misit nūcios ante conspectū suū. vt aduentus eius nō lateret. **U**t p̄parent illi. s. hospitiū. **E**t nō rece. illū. qz fa. ei. erat eun. in hierlm. ex mō incedendū apparebat vt iter ei. essent in hierlm ad festum paschale. i. qz xps passus est. samaritanis aut displicebat qz aliqui irent in solēnitatibus hierusalem causa orationis quia dicebant qz locus orationis erat apud eos in mōte garizim. vt habetur Job. iij. **I**te qz ex vestimentis xpi z discipuloz eius cognouēnt samaritani qz erāt iudei. qz iudei erāt distincti ab alijs gētilibz in vestibz. vt h̄r. Que. xv. iudei aut erāt samaritanis odiosi eo qz cōtemnebant eos nolentes comedere z bibere cū eis. fm qz h̄r. Job. iij. **N**ō em̄ contūē iudei samaritanis. **D**ne vis dici. vt ignis descēdat de ce. zc. p̄p̄ maliciā suā fm Amb. **B** bono zelo dixerunt lz indiscrete. z allegauerūt sile de helya. vñ seq̄. Sic helyas fec. vt h̄r. iij. Reg. j. **B**eda vō dīc. qz h̄ dixerāt impatientes. sicut adhuc carnales volētes vidicari. z iō re phendunt a xpo de indiscretōe. fm amb. z de ipatentia fz

Rūdēs at iesus dixit. **G**eneratio infidel z puerfa. vsq̄q̄ ero apd̄ vos z patiar vos. **A**dduc huc filiū tuūz **E**t cū accederet: elisit illuz demoniū z dissipauit. **E**t i crepauit iesus spm̄ immundū z sanauit puerū: et reddidit illū patri ei. **S**tupēbant aut oēs in magnitudi ne dei **S**ibusq̄ mirantibz i oibus q̄ faciebat: dixit ad discipulos suos. **P**onite vos in cordibz vestris sermones istos. **F**ili. em̄ homis futurū est vt tradat in manū hoim. **A**t illi ignora bāt vbu istud. z arat vela tū an eos vt nō sentirēt illud z timebāt eū interroga re de h̄ vbo. **I**ntrauit at cogitatio i eos q̄s eoz maior esset. **A**t iesus vidēs cogit atōes cordis illoz apprehēdit puerū z statuit illū se cus se. et ait illis. **Q**uicunq̄ suscepit puez istū i noie meo me recipit. **E**t q̄cunq̄ me recepit recipit eū q̄ me misit. **N**ā q̄ mior ē inf oēs vos. hic maior est **R**ūdēs at iohes dixit. **P**receptor vidim q̄ndam in noie tuo eijcientē demoniar phibum eū. qz nō seq̄tur nobiscū. **E**t ait ad illos ihs **N**o lite phibere. **Q**ui em̄ nō ē aduersum vos. p̄ vobis ē

Beda. cū s̄dit. **N**escitis cōspūs estis. qz in nostro testamēto qd̄ est lex amoris nō timoris sic ver. testam. pdu cendū ē suauit z benigne. vñ s̄dit. **F**ili. hois nō ve. aias pde. statim in inferendo penā mortis sicut vos vult z in h̄ dat exēpluz prelati vt nō stat iz cū ipetu p̄cā pu niāt s̄ magis tps et locū expectēt.

Factū est aut dū cōplerent dies assumptōis ei. et ipse faciē suā firmavit vt iret in hierlm. **E**t misit nūcios an cōspectū suū. et eūtes itra uert in ciuitatē samaritano rū. vt prepararet illi. **E**t nō receperūt eū qz facies eius erat eūtes in hierlm. **C**ū vi dissent aut discipuli ei. iacobus z iohannes dixerunt. **D**ne vis dicimus vt ignis descēdat de celo. z cōsum mat illos **E**t cōuersus incre pauit illos dicēs. **N**escit cuius spūs est. **F**ili. hois nō venit aias perdē sed sal uare. **E**t abiit in aliud ca stellū. **F**actū est aut ambu lantibz illis in via. dixit q̄ dā ad illū. **S**equar te quocūq̄ ieris. **D**ixit illi iesus. **C**ulpes foueas hnt z volucres celi nidōs: fili. autē hois nō hz vbi caput suūz reclinet. **A**it aut ad alterū **S**equere me **I**lle aut dixit **D**omine: p̄mitte mihi primū ire z sepelire p̄rem meum. **D**ixitq̄ ei ihs. **S**ine vt mortui sepeliāt mortuos suos. tu aut vade z annun cia regnū dī. **E**t ait al. **S**e q̄r te dñe. s̄ p̄mitte mihi p̄ mū renūciare his q̄ domi s̄ ait ad illū ihs **N**eo mittēs manū suā ad aratrū z aspiciēs retro apt. ē regno dī.

Factū est autē. **P**ostq̄ xps incita uit discipulos ad se quendū ipm etiā vsq̄ ad maritīmū. **D**ic q̄r remonet aliqua a volentibz seq̄ ipm p̄mū ē cupiditas f. renoz: cūz dī. **D**ul pes foueas hnt zc. se cundū est carnalitat p̄p̄inquo: cūm dī. **S**ine vt mor. sepeli ant mor. suos. z p̄z snia istoz duoz ex dicitis Mar. vij. **T**ercius est inutilis dilatio que notatur cū dī. qz **E**t ait al ter. **S**equar te dñe. s̄ p̄mū p̄mit. mi. re nūci. his q̄ domi s̄ sic faciāt q̄ inutili gressum religionis vel executōez melio ris vite differūt. z h̄ remouet exēplo cō uententi cū s̄dit. **N**eo mitt. ma. su am ad ara. z aspi. re tro zc. **A**trator. ei re tro respiciēs fac sul cū tortuosuz aut in uilem. sic accipiēs melioris vite statu z h̄ns affectū redeū di ad pristinū statu: z p̄dicator vbi diu ni retardās op. p̄di catōis p̄ amicis car nalibz vt terrenis ne gocijs iepi. ē regno dei adipiscendo vel possidendo. **I**n ca. ix. vbi dicit i postil. **S**ic z in sca la **I**acob angeli de scēdebāt z ascende

Additio. **Q**uod idncit d̄ scala iacob nō fac ad p̄positū suūm **Q**uā ibi p̄ oppositū legi. s. qz agl̄i ascēdebāt z descē debāt p̄ eā. s̄z quā p̄sideratōz p̄dicator p̄ d̄z orare. z sic i deu ascēdē qz p̄dicatōz ad primū descēdat. z h̄ ē mō d̄ rōnabilior. **N**ā ozo poti. respic̄ furuz qz p̄tētū in illō mat. vij. c. **P**etite z accipiet qd̄ p̄sonat vñs eccie p̄tētū di ni s̄z quā p̄dicatores vbi diu ni z et auditores p̄ orāt. vñ nō ē necariū qz h̄visio scale iacob applicet distinctōi postill s̄ poti. adp̄licanda ē p̄dicatōis p̄cessui debita. **R**eplica. **I**n ca. ix. vbi postil. facit aggressum z diuisione hu ius capli dicēs. **C**hristus p̄mū mittit aplos ad p̄di canduz. sc̄do docet eos ad orandū. vt p̄dicator ver bi dei p̄mo per predicatōem descendat ad primū. sc̄do p̄ orationem ascēdat ad deu sicut in scala iacob vidit angelos descendētes z ascēdētes zc. **I**stud exemplū **B**urgen. egre ferens dīc̄ scribi p̄ oppositū **G**en. xxvij. **S**z vide ibi core

etiam etiam dicit ordinem illi esse rationabilem quod predicator primus ascendat per orationes quod descendat per predicationes. Sed non videtur conveniens talis ordo. nam qui constituit predicator debet primus exercere officium ad quod institutus est. et sic per alios proficere iuxta materiam institutionis et per ad deum instituentes converti in oratione. et quod facit iuxta institutiones suas debet orare deus post ut sortiat effectum.

Quilibet enim non solum predicator prius debet se exercere in campo actionis quam ad contemplationes accedat nisi enim prius cum lya praxerit ad amplectens rachelis puenit re non meret: cui non obstat usus ecclesie quam predicatori permittit orationem: nam talis oratio est petitio suffragii illa autem que est portio contemplationis est sursum actio desiderii: sic predicatori permittit studium ut remanet presumptio: sic oratio per adiutorio. quam ad contemplationem non pertinet que est ascensus scale etc. Contemplatio enim oratio per gratiam sursum actionis. hanc actio oratio per remotionem impedimenti et frustrationis contemplatio in solo deo que eratur: actio per se et alijs sollicitatur.

Capitulum x.

Post hec autem designavit. Postquam descripta est publicatio doctrine christi per predicationes apostolorum. hic dominus describit eiusdem publicatio per predicationes. lxxij. discipulorum. Circa quod per describit eorum electio. scilicet ad predicandum missio: ibi. Ite ecce ego mitto vos. tertio eorum reuersio: ibi. Reuersi sunt autem circa primum dominum. a) Post hec autem. i. post missionem apostolorum ad predicandum. b) Designavit dominus ihesus. i. signanter elegit: vel de designavit. quod quod ab eterno predestinavit ad hoc opus specialiter ad hunc instituit et applicavit. c) lxxij. in signum quod post christi resurrectionem. et ascensionem in celum predicaturi erant fidei christi gentibus septuaginta duarum linguarum. d) Et misit illos binos. tum propter mutua consolationem. et propter mutua conservacionem: ut unus esset custos castitatis alterius et aliorum bonorum. tum propter confirmacionem veritatis predicande ab ipsis ut in ore duorum testium staret verbum. tum in signum charitatis que debet esse in predicatoribus. sicut quod exponit beatus Gregorius dicens. Binos ergo discipulos in predicationem mittit. ut per hunc nobis tacite innuat quod erga alterum charitatem non habet predicatoris officium nullatenus suscipere debet. e) In facie suam. ut adveniens christi non lateret. f) In omnem civitatem et locum. quod indifferenter christus et apostoli predicabant in civitatibus et locis magnis et parvis. g) Messis quidem multa. quod multitudo gentium ad suscipiendum verbum christi per predicationes apostolorum erat parata: ut dicit apostolus ad romanos. xj. ca. et per effectum in actibus apostolorum. h) Operarii autem pauci. quod apostoli et christi discipuli erant pauci respectu tantae multitudinis convertende. Et adhuc est ita sicut quod exponit Gregorius: quod in ecclesia sint multi curati et ecclesie ministri. tamen pauci

Dignavit dominus et alios: septuaginta duos et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quod erat ipse venturus. Et dicebat illis. Messis quidem multa operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messes suam: Ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculos neque peram neque calciamenta: et neminem per viam salutaverit. in quantumcumque domum intraveritis primus dicite pax huic domui: et si ibi fuerit filius pacis requiescat super illum pax vestra: si autem ad vos revertetur. In eadem autem domo manete edentes et bibentes que aperiunt illos sunt. Signum est enim operarii mercede sua. Nolite transire de domo in domum. Et in quantumcumque civitatem intraverit et susceperit vos: manducate que apponunt vobis: et curate infirmos que in illa sunt: et dicite

inveniant apti ad predicandum ratione vite. scilicet et sante doctrine. Dominus dicit Gregorius super locum istum. Ecce mundus sacerdotibus plenus est. et tamen in messe dei rarum valde invenit operarium. quod officium quidem sacerdotale suscipimus: sed operarii officij non implemus. Rogate ergo dominum messis etc. quod nullus sit aptus ad predicationem

illis. appropinquabit in vos regnum dei. In quantumcumque autem civitatem intraverit et non acceperit vos: exeuntes in plateas eius dicite. Etiam pulverem quem adhesit nobis de civitate vestra extergimus a vobis. Tamen scitote: quod appropinquabit regnum dei. Vico vobis quod quod sodomis in die illa remissum erit: quam illi civitati. Ne tibi corozaim: ve tibi bethsaida quod si in tyro et sydone facte fuissent virtutes que facte sunt in vobis olim in cilicio et cinere sedentes peniterent. Clerum tamen tyro et sydoni remissum erit in iudicio quam vobis. Et tu capharnaum usque ad celum exaltata: usque ad infernum demergeris. Qui vos audit me audit: et qui vos spernit me spernit: spernit enim qui misit me. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes. Domine etiam demonia subijciunt nobis in nomine tuo. Et ait illis. Videbam sathanaz

verbi divini nisi per gratiam dei. et nisi ab eo missus mediate vel immediate. k) Ite ecce ego mitto vos. Hic dominus describitur discipulorum missio ad predicandum. et per ista ex dicitur Math. x. c. ubi ea que hanc ponitur posita sunt in eodem ordine exceptis que sequuntur. Me minime per viam salutaveritis. i. salutem dixeritis in hac vita. in qua quilibet est incertus de salute futura. nisi super hoc certificatus fuerit revelatione divina. Sed quod hoc expositio licet cois sit. tamen videtur spiritus alius seu mystica. id est aliter potest exponi magis ad istam dicendo quod in hoc ostendit quantum diligentia et festinatio ne predicator ubi divini debeat officium sibi intuitum exercere quod per hoc intelligitur. quod non debeat ab officio sibi intuito retardari propter familiaritatem cum aliquo. et tali modo loquendi usus est helyseus mittens festinantem samulum suum ad suscitacionem pueri defuncti: ut habet iij. Regum.

lxxij. ca. Accinge lumbos tuos etc. et sedit. Si occurrerit tibi homo non salutes eum. et si salutaverit te quod spiritus non rideas ei. per hoc enim intendebat excludere verba cum alijs retardantia eum ab itinere. Edentes et bibentes que aperiunt illos sunt. nihil interrogantes propter pacem: sicut et paulus postea docuit. i. Cor. x. Et cum in fide. quod simplicibus hominibus et illis quales erant discipuli christi permittentibus regnum dei non crederet nisi haberent prout em miracula faciendi ad confirmationem sue doctrine. De ti. co. Inia huiusmodi per ex dicitur Math. xj. p) Qui vos audivit me audit. hanc addit saluator in fine ad ostendendum quod doctrina discipulorum est deo et reverenter audienda. saltem propter reverentiam dei cuius principalem est doctrina hanc. q) Re. sicut ait. Hic dominus describit. lxxij. discipulorum reuersio. et dividit in partem principalem et incidentalem: que incipit ibi. Et ecce quidem legisperitus Circa primam partem ostendit benignitatem christi erga discipulos reuersos in duobus vicibus eos benigne corripiendo. scilicet de illorum illuminatione deo per gratias agendo: ibi. In ista hora. Circa primum dominum. q) Re. sunt autem. lxxij. misterio sue legationis completo. r) Cum gaudio. tum de sua predicatione per quam populum edificaverat. tum de miraculorum operatione. quod demones eiecerat. unde sedit dicens. s) Domine etiam de. subijciuntur nobis. Verum quod ex hoc nimis gloriabantur tanquam adhuc infirmi et imperfecti. id est hanc gloria repmunt cum sedit. t) Et ait illi vide. sathanaz sicut fulgur de celo cadente. Fulgur enim cadit celeriter. manifeste et cum fetore et inflammatione. sic demones de celo epireo ceciderunt in instar. et videtur scilicet angelis et cum fetore per christum

z ad inflammandū homines p tentatōez paratū. z caūsa hu-
sus ruine fuit celatio siue superbia de sua excellentia. q. d.
saluator discipulis cauere diligenter debitis: ne ex elatioe
de p̄tate vobis cōcessa sup demones nimis eleuamini. z
sic corruatis. **V** Ecce dedi vo. pote. cal. sup serpentes zc.

z sic in aduentu xpi
videt̄ impletū illud
Esaie. xj. qd dicit ser-
pentibus. Nō noce-
bunt z nō occident
in vniuerso mōte s̄a
cto meo. q̄a repleta
est terra scia dñi. vi-
delicet p̄ predicatio-
nē xpi et discipuloz
eius. **V** Verūtm̄
in h̄ nolite gaudere.
q̄z siḡ facere in h̄ mū-
do aliqñ concessum
est etiā malis homi-
nibus vt h̄ **Matth.**
vii. nō p̄pter ipsos.
s̄ ad confirmatōem
fidei xpi p̄dicare p̄
ip̄os. **V** Gaudete
aut̄ q̄z noia vestra
scripta sunt in celis.
id est in libro vite in
quo aliquoz nomi-
na dicunt̄ scribi du-
pliciter. vno mō fm
p̄ntem iusticiā. alio
mō fm eternāz p̄de-
stinatiōem z vtroq̄
mō noia eoz erant
scripta in celis quia
erant p̄destinati ex-
cepto iuda p̄ditore
z cū h̄ habebāt grāz
dī qua illa gloriatio
quā habuerūt de eie-
ctione demonūz vt
p̄dictum est: nō fuit
mortale pctm̄. seq̄t̄.
3 **In ipsa hora zc.**
et patz snia ex dictis
Matth. xj. vsq̄z ibi.
a **Beati oculi zc.** z
s̄it̄ patet snia huius
ptis ex dictis **matth.**
xij. b **Ecce qui-
dā legisperit.** Nec
est ps̄ incidētal̄ in
q̄ p̄ditur duplex in-
cidens. Primus est
xpī. r̄sp̄sio ad legē
doctore. Scdm̄ est
excusatio marie er-
ga sororē ibi. Factū
est aut̄. Prime ptis snia patet ex dictis **Matth.** xij. z **mar-**
ci. xij. vsq̄z ibi. c **Ille aut̄ volēs iustificare seip̄m.** quod
exponitur dupliciter. Vno mō q̄ vellet se iustificare fm ap-
parentiā. Alio mō fm veritatē querēs a xpō intellectū p̄-
cepti huius. vt ope adimpleret. Et causa huius duplicis ex-
positionis est. q̄z sicut dictūz fuit **Matth.** xij. iste videtur p̄-
venisse ad xpm̄ mala intentōe. z fm h̄ p̄cedit p̄ma exposi-
tio. s̄ postea xpī verbis cōpunctus fuit. et iō dixit et xpīus
Nō longe es a regno dei **Marci.** xij. z fm h̄ p̄cedit secun-
da expositio. q̄z nō apparet clare ex textu vtrū questionez
de proximo fecerit ante cōpunctiōem vel post. d **Do-
mo quidā descendebat de hierlm̄ in hiericho fm aliquos**

sicut fulgur de celo cadētē
V Ecce dedi vobis p̄tate cal-
candi supra serpētes z scor-
piones. z supra oēs virtutē
inimici. z nihil vobis noce-
bit. Verūtm̄ i h̄ nolite gau-
dere q̄z spūs vobis subijci-
unt. Gaudete aut̄ q̄ noia ve-
stra scripta sunt in celis In
illa hora exultauit i spūs an-
cto z dixit. Confitebor tibi
dñe p̄r̄ celi z terre q̄z absco-
disti hec a sapientib⁹ z pru-
dentib⁹ z reuelasti ea puul.
Etiā p̄r̄ qm̄ sic placuit ante
te. Oia mihi tradita sunt a
p̄re meo Et nemo scit quis
sit fili⁹ nisi p̄r̄: z q̄s sit p̄r̄ ni-
si fili⁹. z cui voluerit filius
reuelare. Et p̄uersus ad di-
scipulos suos dixit **Beati**
oculi q̄ vidēt q̄ vos videt̄.
Bico em̄ vobis q̄ multi p̄-
phete et reges voluerūt vi-
dere q̄ vos videtis. et non
viderunt. et audire que au-
ditis. et nō audierūt. Et ec-
ce quidā legisperit⁹ surrexit
tētans illū z dicens. **Aḡr**
qd̄ faciendo vitā eternam
possidebo. At ille dixit ad
eū. In lege qd̄ scriptum est
Quō legis. Ille r̄ndēs di-
xit. Biliges dñm tuū ex to-
to corde tuo et ex tota ani-
ma tua et ex oib⁹ virib⁹ tu-
is et ex omni mēte tua et p̄-
ximū tuū sicut te ip̄m. **Bi-**
xitq̄z illi. Recte r̄sp̄disti
c **Hoc fac et viues.** Ille aut̄
volēs iustificare seip̄m di-

est hec pabola. fm̄ alios est res gesta qz̄ inter hierlm̄ z hie-
richo erat quedā solitudo vbi frequēter hoies transeuntes
spoliabant a latronib⁹ z occidebant: in qua solitudine
capt⁹ fuit sedechias fugiēs ab exercitu nabuch. vt h̄ hie-
re. vii. **M**oralit̄ tñ exponit̄ de pctōre descendēte a statu iu-

xit ad ihm̄. Et q̄s est meus
primus. Suscipiens autē
iesus dixit. Nō quidā de-
scēdebat a hierlm̄ in hie-
cho z incidit in latrones q̄
etiā despoliauerūt eū z pla-
gis ip̄positis abierūt semiu-
uo relicto. Accidit autē vt
sacerdos qd̄az descēdēt ea-
dē viā z viso illo preteriuuit
Sikr z leuita. cū esset secus
locū z videret eū p̄transijt
Samaritan⁹ aut̄ qd̄am iter
faciens venit sec⁹ eū et vi-
dens eū mīa mot⁹ ē. Et ap-
propians alligauit vulne-
ra ei⁹: infundens oleū z vi-
nū z iponēs illū in iumen-
tū suū duxit in stabulū z cu-
rā ei⁹ egit. Et altera die p̄-
tulit duos denarios et de-
dit stabulario et ait. Curaz
illī⁹ habe z qd̄cūq̄ supero-
gauerūt ego cū rediero red-
dā tibi. Quis horū triū v̄r̄
tibi primus fuisse illi q̄ in-
cidit in latrones At ille di-
xit. Qui fecit mīam in illuz
k **Et ait illi ih̄sus.** Glade z tu
i fac sikr. Factū ē aut̄ dū irent
m z ip̄e itrauit in qd̄dā castel-
n lū z mlier qd̄dā martha noie
excepit illū in domū suā: z
huic erat soror noie maria.
o **Que etiam sedens sec⁹ pe-**
p des domi audiebat **X**buz
illius. **M**artha aut̄ satage
q bat circa frequens ministe-
r ruz. **Q**ue stetit et ait. **B**o-
mine nō ē tibi cure q̄ soror
me relinqt̄ me solā mīstra-

habitantū: tū qz̄ plura beneficia eis contulerat: quia ip̄az
martham a p̄fluuio sanguinis sanauerat: fm̄ **Ambro.** et
mariam a septez demonibus liberauerat: fm̄ illos docto-
res qui dicunt̄ illam fuisse sororē lazari: sicut supra di-
ctum est. vij. cap. o **Que etiam sedens secus pe-**
des zc. intēta operibus vite contemplatiue.
p **Martha antez satage.** circa fre. mini. occupata in ope-
ribus vite actiue. q **Que stetit.** quia fessa labore mini-
sterij discurrendo per domum: vt christus et eius discipu-
li essent conuenienter recepti et refecti. r **Et ait:** domie
non est tibi cure zc. conquerens de ociositate sororis sue:
et de christi negligentia hoc permittentis.

sticie in pctm̄ mora-
le qui spoliatur a de-
monib⁹ bonis ḡre
z vulnerat in bonis
nature z relinqt̄ se-
minius qz̄ tollitur
ab eo vita ḡre rema-
nente vita nāe: cul
xps̄ appropinquās
in sua benedicta in-
carnatōe. e **Alli-**
gavit vulne. eius in
fun. oleū. misericor-
die cū vino iusticie.
f **Duxit i stabulū**
id est in domū eccle-
sie vbi simplices re-
ficiunt. g **Et alte-**
ra die. i. post resurre-
ctōem suā. **D**e-
dit stabulario. i. cul-
liber ap̄lo. h **Du-**
os denarios. i. intel-
ligentiā noui z vete-
ris testam̄ti. qz̄ ape-
ruit illis sensum vt
intelligerent scriptu-
ras. vt h̄. j. xxiij. c.
Et eis curā peniten-
tiā cōmēdauit: pro-
mittens p̄ salariōvi-
tā eternā. k **Pa-**
de z tu fac sikr. ex r̄i-
sione cōcludens q̄
ppinquitas generl̄
nō facit proximum
s̄ opus mie impen-
sum. l **Factus ē**
aut̄ **D**ic ponit̄ secū-
dū incidens. qd̄ est
excusatio marie er-
ga sororē suā: vbi p̄-
mittitur locus cum
dicitur
m **Et ipse intrauit**
in quoddā castelluz
s. bethantā.
n **Et mlier quedaz**
noie martha exce. il-
lum in do. suā. ad il-
lam em̄ domū xpīus
frequenter diuerte-
bat: et secure: tum p̄
pter deuotionez ibi

Et ridentes dixit illi dñs. excusando maría. Inuenit aut maría accusata tripliciter. s. a phariseo de psumptione seu temeritate: eo q xp̄m tetigit recumbentē vt dictū est supra vij. ca. z h̄m illos qui dicūt illā fuisse sororē lazari z marthe. Item a iuda de pdigalitate: eo q p̄ciosum vnguentū effudit: z pedes ibi vncit: vt h̄m Jo. xij.

tercio a sorore d̄ oci ostitate: vt hic habet z vbiq; maría tacuit z xp̄c eam excusauit ostēdens phariseo q factū marie nō erat p̄sumptōis s̄ deuotionis. Item ostēdes iude z alijs discipul̄ q illa effusio vnguenti nō erat pdigalitat̄is s̄ pietat̄. Itē qz ostēdit sororē q sessio marie non erat ocio sa: sed melioribus acrib; applicata: iōdo sequit̄. **M**artha martha soll. zc. qz opa actiue vite sollicitudinez z distractionē ment̄ inducunt: z frequent̄ perturbatōez ingerunt v Porro vnū ē necessariū. s. ipse deus q̄ est vn̄ z p̄ omnib; querend;: vel vnuz. i. vnitas mentis ad deū: z istud respicit vitā p̄templatiuam p̄ quā mēs adheret deo: q̄ ē simplr vn̄ fm q̄ dicit apl̄s. j.

Coz. vij. Qui adheret deo vn̄ est sp̄s. sic ecōuerso p̄ vitā actiua intendēdo creatur; q̄ multe sunt anima diuiditur. **M**aria op. p. elegit. q. d. nō tu malā: s̄ illa meliorē. **D**i stinguūt em̄ duplex actio a doctorib;. **O**na q̄ existit in exercitio virtutū moralium z ista disponit ad p̄templationem: fm q̄ dicit b. Greg. vij. moral. Qui cōtemplationis arcem tenere desiderat̄ necesse est vt pri; in campo actōnis se p̄bent. **C**ul; rō est: qz fm phm. vij. phy. Sedendo z q̄escendo fit aia sciens z prudēs: sedatis em̄ passionib; z tumul; bus passionū p̄ exercitiū virtutū moralium: disponit aia vt libere possit eleuari in p̄templatōez veritatis. **E**x q̄ ptz q̄ talis actus ordinat̄ ad cōtemplatōez sic ad finē. **F**inis autem melior ē his q̄ sunt ad finē: z iō de tali actione concedit om̄s: qz cōtemplatio ē melior. **A**lia autē actio q̄ sequitur cōtemplatōez p̄cedens ex plenitudine cōtemplatiōis sic est docere: z in regim; ne aiay laborare: z h̄mōi: de tali actione dicit aliq; q̄ ē melior ip̄a p̄templatōe. z de ista actiōne nō loquit̄ hic xp̄c vt p̄z inuenit. **A**lij dō dicūt qz etiā ista actiōne cōtemplatio melior ē: qz illud qd̄ simplr p̄eligit̄ videt̄ esse meli; absolute q̄ istud qd̄ p̄eligit̄ tñ in casu. sic phari meli; est simplr q̄ dicit̄: licet dicit̄ sit mag; eligibile in casu magne paupertatis. **p̄templatō** autē est p̄ se eligenda: cura autē z regimē aiay ad qd̄ spectat p̄plm docere z dirigē in salutē est eligenda vel poti; suscipienda in casu necessitat; fraterne. vñ dicit Aug. xix. de ci. dei. **O**ciū sc̄m̄ querit̄ charitas negociū iustū suscipit̄ necessitas charitat; quā sarcinā si null; imponit̄ inuēde vitati vacandū ē. **S**i autē imponit̄ suscipienda ē p̄pter charitatis necessitatem. **Q**ue nō au. ab ea. **O**pa em̄ vite actiue nō h̄nt locū nisi in p̄nti vita: z iō adueniēte fure auferent̄. **S**z p̄templatio p̄ime veritat; nō tollit̄ nisi q̄strum ad illō qd̄ est imp̄fectiōnis: qz videm; nūc p̄ speculū in enigmate. tūc autē facie

ad faciem: fm q̄ habet. j. Coz. xij. **C**aplm. xj. **F**actū ē. Postq; xp̄c misit discipulos suos pdicare. **H**ic p̄nt̄ docet eos orare. z p̄ inducit eos ad orationis instantiā. sc̄do ad fidelē cōstantiā ca. se. z tercio inducit p̄plos ad p̄niam: ca. xij. **C**irca p̄mū sciendū qz ad orationē debita dno requirunt̄. s. affectio pura: z intentio recta. **P**rio igit̄ inducit ad p̄imum sc̄do ad sc̄m: ibi. **N**emo lucem accēdit. **C**irca p̄mū p̄mittit̄ instructio discipulorū. sc̄do cōfutatō emulorū: ibi. **E**t erat ei; cōmōniū. **A**d huc circa p̄mū p̄ docet modū oradi. sc̄do orationem p̄mū adit̄: ibi. **E**t ait ad illos. **C**irca p̄mū p̄mittit̄ xp̄i orō: qz cepit̄ facē et docere: vt d̄ Actū. j. z iō ei; orationē p̄mittit̄ cum d̄. b. **C**ū est in lo. quodā orās. **S**ciendū tñ qz xp̄c nō orauit in q̄stru de;: qz sic nō cōpetit̄ ei orare. **O**ro em̄ ē explicatō pp̄rie volūtatis apud deū vt eaz impleat. **V**olūtas at̄ dina p̄ seip̄z ē effectiua eorum q̄ vult fm illud p̄s. **D**ia quecūq; voluit dñs fecit: sed qz xp̄c in q̄stru hō habuit volūtate humanā: q̄ nō p̄ seip̄am efficac̄ ad implēdū ea q̄ vult nisi p̄ virtutē diuinā: iō xp̄o fm q̄ hō cōpetebat orare. **O**rauit igit̄ vt p̄ nob̄ impetraret: z vt exemplū nob̄ oradi daret: orauit etiā p̄ seip̄o ad obtinendum qd̄ sibi de erat. s. gl̄iam corpis. Jo. xvij. clarifica me tu p̄r. **C**onsequēter docet discipulos orare cū d̄. **C**um orat; dicite p̄r n̄r zc. p̄z sn̄ia ex dicit; **M**atth. vij. **S**ciendū qz lucas h̄ omittit̄ duas petitōes orōnis dñice. s. terciā z septimā: qz terciā implicite cōtinet̄ in duab; p̄cedentib;. **S**i em̄ gl̄iaz dei p̄ncipaliter q̄rim; z p̄icipatōez regni ei; q̄ cōtinet̄ in duabus p̄m̄is petitōnib; bñ voluntatez ei; factim;: z ei; voluntas implet̄ in nob̄ qd̄ cōtinet̄ in terciā petitōe q̄ est. **F**iat volūtas tua zc. **S**ilr septima q̄ est. **S**z libera nos a malo. **C**onnet̄ in sexta. **S**i em̄ in tentatōez nō inducimur ei succubendo: s̄ mag; p̄ualē; resistēdo: bñ liberamur a malo. **E**t ait ad illos. **H**ic p̄nt̄ inducit ad orōnis cōtinuatōez **P**rimo p̄ exemplū ei; q̄ nō solū ab amico impetrat̄ illud qd̄ est sibi nccū pp̄ amicitia: s̄ etiā pp̄ petendi cōtinuatōne. **M**oraliter autē iste amicus intelligit̄ ipse de; a q̄ p̄ueit nob̄ om̄e bonū: tñ aliqñ differt dare illud qd̄ dare intendit vt qd̄ est nobis necessarium impetrem; a deo p̄ orōnis instantiā: z tale est qd̄ p̄tinet ad salutē. qñ tñ ista tria concurrūt: vic; aliq; petit̄ pie. i. de p̄ntētib; ad salutē: z p̄ se et p̄ seueratē seu cōtinuē sp̄ impetrat̄ qd̄ petit̄ a deo: non tñ sp̄ statim dat;: s̄ aliqñ differt. vt cōgruo tpe def. **S**i autē aliq; petat̄ de impr̄tētib; ad salutē nō sp̄ exaudit̄: qz frequēter sibi nō expedit̄ exaudiri: silr si petat̄ de p̄ntētib; ad salutē p̄ alio aliqñ nō exaudit̄ pp̄ defectū illi; p̄ quo petit̄. **I**tez si petat̄ pie z p̄ se: nō tñ p̄seueratē impedit̄ effectus p̄pter defectum orōnis. iō subdit. **P**etite. p̄seueranter. **E**t dabitur vobis. tribus predictis concurrentibus: et patet sententia ex dicitis **M**atth. vij.

da mihi tres panes: quoniam amicus me; venit d̄ via ad me: z nō habeo qd̄ ponā añ illuz: z ille deint; r̄ndens: dicat: noli mihi molest; eē: iaz ostiū clausuz est z pueri mei mecū sunt i cubili: nō possuz surgē z dare tibi. **E**t ille si p̄seuerauerit pulsans: dico vob;: et si nō dabit illi surgēs: eo qz amicus ei; sit pp̄ improbitatez tñ ei; surget: z dabit illi q̄t q̄t h̄z necessarios. **E**t dico ego vobis **P**etite z dabit vob;: q̄rite z inueniet;: pulsate z apiet vob;. **D**is ei; q̄ petit accipit: z q̄ querit inuenit: z pulsanti apiet. quis aut̄ ex vobis p̄rez petit panē: nunqd̄ lapidē dabit illi **A**ut piscem nunqd̄ p̄ pisce p̄pētē dabit illi. aut si petierit ouū: nunqd̄ porriget sibi scorpionē. **S**i ergo vos cū

buūt volūtate humanā: q̄ nō p̄ seip̄am efficac̄ ad implēdū ea q̄ vult nisi p̄ virtutē diuinā: iō xp̄o fm q̄ hō cōpetebat orare. **O**rauit igit̄ vt p̄ nob̄ impetraret: z vt exemplū nob̄ oradi daret: orauit etiā p̄ seip̄o ad obtinendum qd̄ sibi de erat. s. gl̄iam corpis. Jo. xvij. clarifica me tu p̄r. **C**onsequēter docet discipulos orare cū d̄. **C**um orat; dicite p̄r n̄r zc. p̄z sn̄ia ex dicit; **M**atth. vij. **S**ciendū qz lucas h̄ omittit̄ duas petitōes orōnis dñice. s. terciā z septimā: qz terciā implicite cōtinet̄ in duab; p̄cedentib;. **S**i em̄ gl̄iaz dei p̄ncipaliter q̄rim; z p̄icipatōez regni ei; q̄ cōtinet̄ in duabus p̄m̄is petitōnib; bñ voluntatez ei; factim;: z ei; voluntas implet̄ in nob̄ qd̄ cōtinet̄ in terciā petitōe q̄ est. **F**iat volūtas tua zc. **S**ilr septima q̄ est. **S**z libera nos a malo. **C**onnet̄ in sexta. **S**i em̄ in tentatōez nō inducimur ei succubendo: s̄ mag; p̄ualē; resistēdo: bñ liberamur a malo. **E**t ait ad illos. **H**ic p̄nt̄ inducit ad orōnis cōtinuatōez **P**rimo p̄ exemplū ei; q̄ nō solū ab amico impetrat̄ illud qd̄ est sibi nccū pp̄ amicitia: s̄ etiā pp̄ petendi cōtinuatōne. **M**oraliter autē iste amicus intelligit̄ ipse de; a q̄ p̄ueit nob̄ om̄e bonū: tñ aliqñ differt dare illud qd̄ dare intendit vt qd̄ est nobis necessarium impetrem; a deo p̄ orōnis instantiā: z tale est qd̄ p̄tinet ad salutē. qñ tñ ista tria concurrūt: vic; aliq; petit̄ pie. i. de p̄ntētib; ad salutē: z p̄ se et p̄ seueratē seu cōtinuē sp̄ impetrat̄ qd̄ petit̄ a deo: non tñ sp̄ statim dat;: s̄ aliqñ differt. vt cōgruo tpe def. **S**i autē aliq; petat̄ de impr̄tētib; ad salutē nō sp̄ exaudit̄: qz frequēter sibi nō expedit̄ exaudiri: silr si petat̄ de p̄ntētib; ad salutē p̄ alio aliqñ nō exaudit̄ pp̄ defectū illi; p̄ quo petit̄. **I**tez si petat̄ pie z p̄ se: nō tñ p̄seueratē impedit̄ effectus p̄pter defectum orōnis. iō subdit. **P**etite. p̄seueranter. **E**t dabitur vobis. tribus predictis concurrentibus: et patet sententia ex dicitis **M**atth. vij.

Et erat egyptens. posita instructio discipulorum de sancta affectio in orando: hic p̄r describitur confutatio emulorum d̄ prava affectio facta xpi peruersa deprauatio. Et p̄ describitur eorum emulatio. sc̄do eorum confutatio ibi. Ipe aut̄ ut vidit Circa primū sciendū q̄ aliq̄ malignātes miraculis xpi de trahebant duplicif.

Uno mō attribuen do virtuti demonis et hic modus dicitur ē **Mat. ix. et xij.** Illio mō miracula xpi reputando quia eo q̄ erant circa inferiora ut cōiter: vtpote circa sanitates corporum et h̄mōi. Et tō querebant ab eo signa fieri circa corpora celestia sic tpe ioh̄e sol stetit immobilis ad spacium vnius diei. ut h̄r Josue. x. et tempe Ezechie. retrocessit sol decē gradib⁹. ut h̄r Esaiē. xxxviii. et hoc notat cū d̄r. Et alij tentantes zc.

Ipe aut̄ ut vidit hic p̄r describitur confutatio malignantium p̄dicorum. et primo illoz q̄ opa xpi demoni attribuebāt sc̄do illoz q̄ signū d̄ celo querebant: ibi. Turbis aut̄ cōcurrētib⁹. Prima in duas q̄ p̄ cōfutant verbo xpi eoz maliciā arguentis. sc̄do verbo mulieris deuote virtutes xpi confitent: ibi. Factū est autē. **Sn̄ia aut̄ p̄ me p̄ris pz ex dictis mat. xij. ca.** **Factū ē aut̄** hic ponit p̄futatō p̄dicorum vbo mulieris virtutē xpi confitentis: cū d̄r. Factū est aut̄ cū h̄ diceret sc̄z xps r̄idens blasphemijis iudeoz.

Extollēs voces. .i. ex corde et cōstanter alte p̄ferens laudem xpi contra vituperium iudeoz. **Q**uedā mulier. ista a sanctis doctoribus d̄r fuisse sancta marcella famula beate marthe sororis lazari. **M** Beatus ven. q̄ te portauit. m̄fem beatificat et laudat ex filio et non ecōuerso: q̄ ab illo puenit gratia a gloria p̄ncipaliter rōne deitatis: et instrumentaliter rōne h̄uanitatis: q̄ h̄uanitas xpi est organū coniunctū ip̄i deitatis. **N** Ille dicit. cōmendādo fidez et cōstantiam mulieris et alioz similiū. **Q**uinimo. beati q̄ audiūt. zc. **I**stud quimo nō d̄r aduersariū s̄z cōmiratiue. q̄. d. nō solū illa que me portauit beata est s̄z etiā q̄ audiūt verbuz dei corde credentes: et ope adimplentes. **V**nde dicit beatus augusti. lib. de virginitate. **Q** beata maria felicis cōcepit deū mente p̄ fidez q̄ corpe p̄ carnis assumptōem.

Turbis aut̄. hic p̄r ponit confutatio illoz q̄ signū d̄

sc̄tis mali nostis boua data dare filiis v̄ris q̄ntomagus p̄r v̄r celest̄ de celo dabit sp̄m bonū petentib⁹ se.

Et erat eieciēs demoniū et illud erat mutuz et cū eieci set demoniū locut⁹ est mutuz et admirete sunt turbe. **Q**uidā aut̄ ex eis dixerunt **I**n beelzebub principe demonioz eiecit demōia. **E**t alij tētantes: signū de celo q̄rebāt ab eo. **I**pe aut̄ ut vidit cogitationes eoz dixit eis. **D**ñe: regnū i seip̄m diuisum desolabit: et domus supra domū cadet. **S**i aut̄ et sathanas i seip̄z diuisus est: quō stabit regnū ei⁹ q̄ dicitis i beelzebub me eiecere demonia. **S**i aut̄ ego in beelzebub eicio demonia: filij v̄ri in q̄ eiciūt **I**ō ip̄i iudices v̄ri erūt. **P**orro si in digito dei eicio demonia p̄fecto puenit i vos regnū dei. **C**ū fortis armatus custodit atriu suū i pace sūt ea q̄ possidet. **S**i aut̄ fortior eo supueniens vice rit eū vniuersa arma ei⁹ auferet in q̄b⁹ p̄fidebat: et spolia ei⁹ distribuet. **Q**ui nō ē me cū s̄ me ē et q̄ nō colligit me cū disp̄git. **C**uz imund⁹ sp̄s exierit de homie ambulat p̄ loca inaquosa: que reus requiē et non inueniens dicit. **R**euertar in domū meā v̄n̄ exiui. **E**t cū ve

celo querebant: et patz sn̄ia ex dictis **Mat. xij. q̄** **N**emo lucernā accendit. q̄ sicut dicitur est in deuota oratione requirit affectio sancta et intētio recta. **I**ō postq̄ saluator dicitur discipulos d̄ sancta affectio. hic p̄r instruit eos de recta intētio. et q̄ recta intētio q̄ dirigit oia ad gl̄az d̄i cor

nerit inuenit eā scopis mū data. **L**uc vadit et assumit septē alios sp̄s secū neq̄ores se et ingressi habitāt ibi **E**t fuit nouissima hois illius peiora priorib⁹. **F**actū est autem cum hec diceret **E**xtollēs vocē quedā m̄mer de turba dixit illi. **B**eatus venter q̄ te portauit: et n̄ vbera q̄ suxisti. **A**t ille dixit. **Q**uinimo b̄ti q̄ audiūt verbū dei et custodiūt ill⁹ **T**urbis aut̄ cōcurrētib⁹ cepit dicē. **G**eneratio hec generatio nequā est: signū q̄rit et signuz nō dabit ei nisi signū iōne. **N**ā sicut fuit iōnas signū niniuitis ita erit et filius hominis generatōni isti. **R**egia austri surget in iudicio cū viris generatōnis hui⁹ et condemnabit illos: q̄z venit a finib⁹ terre audire sapiāz salomonis. **E**t ecce plusq̄ salomō hic viri niniuite surgēt in iudicio cū generatōe hac et p̄dē nabūt illā: q̄z p̄niaz egerūt i p̄dicatōe iōne **E**t ecce pl⁹ q̄ q̄ iōna hic **N**emo lucernā accēdit: et in abscondito ponit neq̄ sub modio s̄ supra candelabrum: ut qui ingreditur: lumen videant. **L**ucerna corporis tui ē oculus tuus. **S**i oculus tuus fuerit simplex totuz corpus tuum lucidū erit: si aut̄ nequā fuerit: etiaz corpus

rūp̄it p̄ hypocrisim que ordiat oia ad p̄ priā laudez: ideo saluator p̄mo discipulos de recta intētio ne instruit: sc̄do de hypocrisi em̄os arguit ibi. **E**t cū loq̄retur. **C**irca p̄mū sciendū q̄ intētio recta est actus voluntatis tendētis i finē debiti p̄ aliq̄ ad finē debito mō ordinatū sicut cū aliq̄s dat elemosynā. p̄pter deuz p̄ hoc tēdētis in ip̄z deuz: et ideo p̄erigit actum charitatis in deū tendētis: sicut i finē p̄pter quez elegit illud q̄d est ad finē. p̄erigit etiā actū fidei vel cognitōnis cui⁹ est ordiare hoc in illud. **L**ucerna aut̄ hic accipit p̄ intētio ne recta: ut videbitur: et iō d̄r saluator **Q**emo accendit lucernā. .i. q̄z intētio est recta includit lumen fidei et ardorem charitatis ad modū lucerne ardētis.

Et in abscondito ponit neq̄ sub modio. q̄z intētio recta dirigit ad supna: iō sequitur. **S**upra candelabrum zc. **S**icut em̄ lucerna i alto posita illuminat ea que sūt in domo materiali: sic intētio recta ea q̄ fiunt et disponūtur i domo ecclie. et etiā in domo conscie: iō subditur. **L**ucerna corporis tui est oculus tuus. **H**ec est locutio me

taphorica: q̄ corpus accipit hic p̄ cōgerie opationū: sicut corp⁹ materiale est quedā aggregatō mēbroz diuersoz et iō sic ocul⁹ dirigit mēbra ad opandū. ut pedē ad ambulandū: manū ad scribendū: sic intētio recta p̄t includit fidē et charitatē ut p̄dictū ē: dirigit varias opationes in finē debiti: iō s̄dit. **S**i ocul⁹ tuus fuerit simplex. .i. intētio tua recta sine p̄lica false simulatōnis. **T**otū corp⁹ tuū. .i. cōgeries opationū tuaz. **L**ucidū erit. .i. meritozium vite eterne: dū t̄i opatōes sint bone de genere vel saltem i differētes: alit̄ nō caderēt s̄b recta intētio. **S**i aut̄ neq̄ fuerit. .i. intētio p̄uersa. **E**tiaz corp⁹ tuū tenebrosuz zc. .i. cōgeries opationū mala erit q̄z opus bonū de ḡne malū efficitur ex p̄uersa intētio sic cū aliq̄s dat elemosynā paup̄cule intētio ne trahēt ad p̄ctm luxurie: iō s̄dit

Vide ergo etc. diligenter attende ne intentio tua sit puerfa: qz p hoc corrupent oia bona. **S**i ergo corp⁹ tuu. i. congeries opationu. **O**tu lucidu fuerit. tum ex bonitate intetionis: tu ex bonitate opis de genere.

Erit lucidu totu. qz omnia cedent ad vite eterne meritum. **E**t sic lucer. ful. illu. te. in pnti p gratia z in futuro p gloria. **E**t cum loqueret. **D**ic pnr arguit emulos de hypocriti q est corruptina recte intetionis. **E**t p ponit xpi arguitio: scdo rephensorum obstinatio: ibi. **C**uz hec ad illos diceret. prima i duas. qz p arguit phariseos: z scdo legisperitos: ibi. **R**ndes aut. **C**irca primu dicit. **R**ogauit illum quida phariseus etc. vtru aut ex deuotio ne seu emulatoe ipsum inuitauerit hic no dr: videt tn ex fine hui⁹ca. q maliciose euz inuitauerit: vt int epulas aliqd calunabile de vbis xpi audiretur.

Ihs aut ingress⁹ recubuit. **S**z b vide tur ee d doctrina ei⁹ qz mittes discipulos suos ad pdicanduz dixit. **I**n quacunqz ciuitate aut castelli intraueritis interrogate qs in ea dign⁹ sit et ibi manete: vt hf **M**atb. x. **I**ste at phariseus erat indignus: vt v⁹ ex sequentibus. **D**om q non e sile de xpo z d discipulis ei⁹: qz ex co

habilitone cum pctozib⁹ no poterat peiorari: sic discipuli qui erat ab eo segregati ad exequendu actu pdicandi: z maxime qz tuc nondu erat confirmati: z io xpc domum pharisei intravit vt hfet occasione arguendi vicia phariseorum. **P**hariseus aut ce. intra se re. di. gre no eet bap. i. lotus fm traditones iudeoz. **E**t ait dñs ad illu. p b aut qd rudit cogitatonu eius ofudit se ee deu cui nuda z apra sunt secreta cordiu. **N**unc vos phari. qd deforis e mun. **Q**uia de mundicia exteriori in vasis z corpib⁹ suis erant multu solliciti. z de mundicia interiori ipius ment⁹ negligentes: cu tn deberet ee ecotratio: qz interior mundicia necessitat⁹: exterior aut solumō honestat⁹: q pot omitti sine pctō. z io xpc pdicra lotoz omisit: vt hfet occasione arguendi phariseos de exteriori mundicia tn curantes: z interiori negligentes: z io sequit. **N**o aut intus e ve. pl. e rap. alioz bona violēter accipiendo z iniqrate z frandib⁹ eos decipiendo. **D**erutu qd supest date elynam: qa p dz fieri restitutio: z de eo qd remanet elynaz largitio. **E**cce oia mu. sunt vob. qz elyna magna bz virtutem ad pctoz remissionē. vt hf **D**an. iij. **P**ctā tua elynia redime etc. hf qz pharisei z hypocrite no solu qrebāt exteriores mundicia: hf etiā appetē iusticia: io sbdit. **Q** De vobis

tuū tenebrosum erit. **V**ide ergo ne lumē qd in te est tenebre sint. **S**i ergo corpus tuū totū laciduz fuerit non hñs aliquā ptē tenebraruz erit lucidū totū. **E**t sicut lucerna fulgoris illuminabit te. **E**t cū loqret⁹ rogauit illum quidā pharise⁹ vt prā dēt apd se. **I**hs autem ingressus recubuit. **P**harise⁹ aut cepit intra se reputans dicere: quare nō baptizat⁹ i esset ante prandium. **E**t ait domin⁹ ad illuz. **N**ūc vos pharisei qd deforis est calicis z catini mundati quod aut int⁹ ē vrm: plenū ē rapina z iniqrate. **S**tulti: nōne q fecit qd deforis ē: etiā id qd int⁹ ē fecit. **D**erutu qd supest date elynam: z ecce oia mūda sūt vob. **S**ed ve vobis phariseis q decimatis mentā z rutā z oē olus z pteritis iudiciū et charitatem dei. **H**ec aut oportu it facere z illa nō omittere. **E**le vobis phariseis: q diligitis primas cathedras i synagogis z salutates in foro. **E**le vobis qz estis vt

monumēta q nō patent: et hoies ambulantes supra: nesciūt. **R**ndeus aut qdaz ex legispitis ait illi. **A**g⁹ hec dicēs ēt ptuēliā nobis fac. **A**t ille ait. **E**t vob legispitis ve: qz onerat⁹ homines onerib⁹ q portare nō pnt: z ipsi vno digito vro nō tangit sarcinas. **E**le vobis q edificatis monumēta phaz ptes aut vri occiderūt illos. **P**rofecto testificam⁹ q presentis opibus patz vestroz: qm qdez ipsi eos occiderūt vos aut edificat⁹ eoz sepulcra. **P**ropterea z sapia ei dixit. **M**ittaz ad illos phas z aplos. et ex illis occidēt z pleqntur vt inqrat sanguis oim phaz q effusus ē a pstitutō ne mōdi a generatōne ista: a sanguie abel vsqz ad sāguie zacharie: q pijt inf altare z edera. **I**ta dico vobis reqret⁹ ab hac generatione. **E**le vob legispitis q tulist⁹ clauē scie. ipsi nō introist⁹. z eos q itrobāt phibuit⁹. **C**ū aut hec ad illos diceret ceperunt pharisei et legis-

pha. q deci. etc. vt p b apperent iusti qsi volētes implē mādātū de decimis reddendū etiā circa minima: vt p b crederent multū volūtarij adimplendū dina mādātā: cū tn essent transgressores in maiorib⁹: io sbdit. **E**t pre. indi. iusticia sburrēdo. **E**t chan. dei. opa miscōie omittēdo. **E**t qz honor ē pmiū vtrū fm phm z ex appetitu appetit⁹ iusticie. seqt appetit⁹ indebitus honoris: io sequit: **D**e vo. pha. q di. p. c. etc. **E**t qz vicia occulta a deo punient⁹ gūius q manifesta quāto pctōres tales volūt b alijs pferri in honorib⁹: io sequitur. **D**e vo. in h ē cōminatio pene etne. **Q**uia est⁹ vt monumēta. i. sepulcra. **E**t dr monumentū qsi monēs mentez: qz viuentes p h moventur d sua morte cogitare. **Q**ue nō ap. f. exteri⁹ qlia sunt interi⁹: qz aliqū monumēta pingit⁹ z ornant⁹ exteri⁹ z fe torib⁹ replent interi⁹ us. **R**ndes at. **D**ic pnr xpc arguit legispitos. pctā eniz eoz erat publica et manifesta: z io xps pumellā eis nō faciebat publice arguendo: put iste legisperit⁹ iponebat ei: z io xpc eos arguit de trib⁹. **P**rio de imoderata dñatōe: cum dr. **E**t vo. legis. ve. qz one. ho. **E**t pz snia ex dicit **M**atb. xxij. **S**cdo arguit eos de falsa religioe

cū dr. **Q** De vob qz edl. z pz snia ex dicit **M**atb. xxij. excepto qd sbdit. **P**rofecto testi. q cōsen. opi. p. ve. videt mag⁹ sequi pñm: ad h em ordinabāt sepulturas phetaz vt viderent iustiores pñb⁹ suis q occiderūt illos. vt hf expsse **M**atb. xxij. **E**t ideo dñm q illud testificam⁹ ni refert ad h q ipsi pleqbant xpm q erat ppheta magnus eis pmissus: z discipulos ei⁹: z io sbdit. **P**ropterea z sapia dei dixit. i. xpc q est sapia parris. **M**ittam ad illos phas. q at h sit dictū a xpo pz **M**atb. xxij. vbi dicit **E**cce ego mit. ad vos phas z sapientes z scri. z ex illis crucifiget⁹ z occidet⁹. **T**ercio arguit eos de puerfa expōne sacre scripture: cū dr. **D**e vo. legis. q tu. cla. scie. **C**laus scie est auctas docēdi p quā dz intellect⁹ ver⁹ latēs interiori apiri: z ipi ecotratio claudēbāt puerse interpretādo: vt circa pceptū de honore pentū: qd cuacuabāt p doctrinā suā: put dictū fuit **M**at. xv. z et de plib⁹ alijs pcept⁹ vt dictus fuit **M**at. v. **I**psi nō introf. ad intellectū dicit⁹. **E**t eos q intra. i. intrare desiderabāt. **P**rohibuit⁹ puerfitate doctriē vre. **C**ū hec ad il. dicit. **D**ic pnr describitur phariseoz legisperitoz obstinatio q ex vbis xpi nō fuerūt emēdati: hf mag⁹ peiorati: ideo sbdit. **C**eperunt pharisei z legispe. gra. insistē. vt eum turbarēt z stupeface-

do. **E**t qz honor ē pmiū vtrū fm phm z ex appetitu appetit⁹ iusticie. seqt appetit⁹ indebitus honoris: io sequit: **D**e vo. pha. q di. p. c. etc. **E**t qz vicia occulta a deo punient⁹ gūius q manifesta quāto pctōres tales volūt b alijs pferri in honorib⁹: io sequitur. **D**e vo. in h ē cōminatio pene etne. **Q**uia est⁹ vt monumēta. i. sepulcra. **E**t dr monumentū qsi monēs mentez: qz viuentes p h moventur d sua morte cogitare. **Q**ue nō ap. f. exteri⁹ qlia sunt interi⁹: qz aliqū monumēta pingit⁹ z ornant⁹ exteri⁹ z fe torib⁹ replent interi⁹ us. **R**ndes at. **D**ic pnr xpc arguit legispitos. pctā eniz eoz erat publica et manifesta: z io xps pumellā eis nō faciebat publice arguendo: put iste legisperit⁹ iponebat ei: z io xpc eos arguit de trib⁹. **P**rio de imoderata dñatōe: cum dr. **E**t vo. legis. ve. qz one. ho. **E**t pz snia ex dicit **M**atb. xxij. **S**cdo arguit eos de falsa religioe

Euangelium

rem: quia conturbati mltis preuidet. **I** Et os eius op-
 primere de multis. vt sic ex varijs quesitis & obiectis: ex-
 traherent aliquid calumniabile de ore eius.
M Et accusarent eum. sicut postea fecerunt coram py-
 lato: & habetur infra. ca. xxij.

Capitulum xij.

Multis autem turbis postquam xpus indu-
 xit discipulos ad o-
 nis instantiam. hic xpus indu-
 cit eos ad fidei
 constantiam. & h tripliciter.
 p dissuadendo que-
 dam a fide retrahentia:
 scdo persuadendo qdam
 in fide stabilientia:
 tibi. **N**oli timere. ter-
 cio ostendendo ad fidei
 retrahentia tibi. **D**i-
 cebat autem. **R**etrahentia
 autem a fide sunt q-
 tuor. s. astutia sedu-
 ctorum: auaricia cupi-
 dorum: cura nimia ne-
 cessarioz. & fm h p-
 ma ps diuidit in q-
 tuor: scda incipit ibi
Dico autem vobis. ter-
 cia tibi. **A**it autem ei. q-
 ra tibi. **D**ixitq; ad di-
 scipulos suos. **E**t circa
 pmu sciendu q hereti-
 ci moderni p simu-
 latonem sanctitatis
 frequenter corrupunt
 fidem simpliciu. & h
 modo pharisei facie-
 bant q erat hypocrite.
 vt pz ex pdictis. &
 h aduertebat mltos
 a fide xpi: qd xpus
 docet cauere. d.
Atendite a ser-
 mone phariseoz. ne
 scz per eoz hypocri-
 sim amertamini a fi-
 dei veritate.
Nihil enim optus
 est quod no reuelet
 qz eoz falsitas in iu-
 dico di manifestabit

I piti grauitate insistere & os
 ei? opprimere de multis insi-
 diantes ei & querentes ali-
 quid capere: & ore ei? vt ac-
 cusarent eum. **C**a. xij.

Multis autem turbis con-
 currentibus ita vt se in-
 uicem scultaret: cepit dicere
 ad discipulos suos. **A**ttē-
 dite a sermone phariseoz
 qd est hypocrit. **N**ihil enim
 opertum est qd no reuelet: ne-
 q; absconditum qd no sciatur
 Quia q in tenebris dixistis
 in lumine dicent: & qd i au-
 re locuti estis in cubiculis
 pdicabit in tectis. **V**ico at
 vobis amicis meis ne ter-
 reamini ab his q occidunt
 corp? & p? hec no hnt am-
 pli? qd faciat. **Q**uidaz autē
 vobis que timeatis **T**ime-
 te euz q postq; occiderit hz
 ptatem mittere i gehennaz
Ita dico vobis huc time-
 te **N**one quāq; passerēs vene-
 unt dipondio: vn? ex illis
 no est in obliuione corā do-
 S3 & capilli capiti vri oēs
 nuerati sūt. **N**olite ergo ti-
 me multos passerib? plurif
 est vos. **V**ico at vob: ois
 qcuq; pfessus fuerit me co-
 ra hoib?: & fili? ei? pfitebi-
 tur illū coram angelis dei
Qui at negauerit me corā
 hoib? negabit corā āgelis

Quam que in tene. dixistis. hoc refert ad seductores. mo-
 dus. n. seductoz est in tenebris & occultis docere: h tali ve-
 niunt in palā i iudicio extremo: & hoc notat cū dī. **P**re-
 dicabit in tectis. dom? n. in terra illa habet plana tecta vbi
 cōgregant hoies ad spaciandi & pfabulandi & iō illa q dū
 cant ibi publice. dicunt: & hoc mō exponit theophyl? beda
 aut exponit hoc referēdo ad discipulos xpi: quoz ea q passi
 sunt in tenebris carcerū: & pssuraz: declarata sūt p orbem
 ad glām eoz. h pma expositio magi pcordat lre pcedenti
Dico autem vob. **H**ic describit scdm retrahēs a fide. qd ē
 seuitia psecutorz quā xpc docet no timere: & p3 snia ex vi-
 ctis **M**ath. x. exceptū q sequit. **Q**uone quiq; passerēs
 veniunt. i. vident. **H** Dipondio. dipondiu ē spēs monete
 et valet duplex as & iō quiq; passerēs vendebāt dipondio:
 vt hic hī: & due asse. vt hī **M**ath. x. qz quit? passer no pore-
 rat diuidi. **E**t ideo remanebat vendēti: sicut qn dant quiq;
 ons p vno denario no dant nisi duo p obulo. **I** Et ois
 qui dicit ver. in filiū ho. i. cōtra xpi huanitatē. **K** Remi-

tes illi. i. no ē ita grāde ad remittendū sicut verbū blasphemie
 dictū ē deitate: & h fuit expositū diffuse. **M**ath. xij.
I Cū autem inducēt vos. **I**stud fuit expositū **M**ath. xij.
M Ait autem ei qdaz. **H**ic xpus dissuadet terciū retrahēs a
 fide: qd est imoderata cōcupiscētia terrenoz: vbi pemititū
 tur cuiusdaz cupidit
 petitio dicētis xpo.
N **M**gr dic fratri
 meo vt mecum dicit.
 here. incōuenienter
 petebat: qz non erat
 locus neq; tps. nec
 xpc erat tpalib? iūc?
 imo ea ptenē doce-
 bat. & iō xpc rēdit et
 o **M**o. carnalis et
 rudis & terrenus.
P **Q**uis me consti-
 tuit rē. **S**ist aposto-
 li vt possent vacare
 vbo dei curā tpaliū
 a se abtecerūt dicen-
 tes **A**ct. vi. **N**on est
 equū nos derelinq-
 re vbo dei & mistra-
 re mensis. & iō ex h
 xps consequenter do-
 cuit cauere auariciā
 q a deo sepat vñ sb-
 ditur. **Q**uia nō
 in abūdantia cuius-
 q; vita eius ē. s. spūa
 lis p quā cōiūgit do-
 nec etiā corpalis: qz
 ppter abundantiaz
 & supfluitatez mors
 pluriaz acceleratur
 mltō em plures mo-
 riunt ex repletioe q;
 ex attenuatioe: vite
 etiā pauperuz null?
 insidiat: diuites aut
 in nullo loco sunt se-
 curi & i oi cibo & po-
 ru timēt intoxicari.
Dixit at ad illos
 sicut dicit. ad snū p-
 positū declarandū.
Mois cuiusdaz
 diuit. vbe. fru. ager at-
 tulit. i. multoplures
 solito cursu. **E**t
 cogitabat. qz abun-
 dantia diuitiaz idu-

Di. **E**t ois q dicit xbu in fi-
 liū hois remittet illi: ei at
 qui in spm scdm blasphemā
 uerit nō remittet **C**ū autē in-
 ducēt vos i synagogas: et
 ad magistrat? & ptates: no-
 lite solliciti eē: qlit aut qd
 rēdeat aut qd dicat. **S**pi-
 rit? em sanct? docebit vos
 in ipa hora: qd opteat vos
 dicē. **A**it autem ei qdaz d tur-
 ba. **M**gr dic fratri meo vt
 diuidat mecum hereditatez.
At ille dixit ei. **N**ō qd me
 pfuituit iudicē aut diuiso-
 rē supra vos. **D**ixitq; ad il-
 los. **V**idete & caute ab-
 oi auaricia: qz nō in abun-
 dātia cuiusq; vita ei? est ex
 his q possidet. **D**ixit at sibi
 tudinem ad illos dicens.
Hois cuiusdā diuitis vbe-
 res fructus ager attulit: et
 cogitabat intra se dicens.
Quid faciā: q nō habeo q
 pgregē fruct? meos? **E**t di-
 xit h faciā **B**estruā horeā
 & mea & maiora faciāz & illuc
 pgregabo oia q nata sūt mi-
 hi & bōa mea & dicā anime
 mee. **V**ia hēs mltā bōa po-
 sita i ānos plimos reqesce
 cōede: bibe eplare. **D**ixit
 at illi dō **S**tolte hac nocte
 aiaz tuā repetūt a te. q aut
 h pasti c? erit **S**ic ē q sibi the-
 zaurizat & nō ē deū diues.

cit magnā sollicitudinē & p pns ai anxietatē: qz nō supplet
 indigentia vt declarat **B**oeci. ij. li. de psola. vñ sequitur. a
Quid faciā qz nō hēo q cōgre. fru. meos. ecce abūdan-
 tia fructū faciebat eū horeis indigentē. **I**lluc pgre-
 cū ecōtrario debēt dicē dispā paupib?. **E**t dicaz. aie
 mee. i. mihi metipi fm q tot? hō denoiat a pte dignioz.
Reqesce. **D**ic expmū qtuor mala q solēt ex abūdan-
 tia diuitiaz euenire. s. ociositas q notat ibi. **R**eqesce. gulo-
 sitas: cū dī. **C**ōede. ebrietas ibi. **B**ibe. cōmesatiois celebri-
 tas: ibi. **E**pulare. vñ. j. xvj. de diuite epulone dī: q epu-
 labat qtidie splēdide. **D**ixit at il. de. i. **S**riū sue cogita-
 tois fec. dicē ei dī facē ē. fm illd. ps. **D**ixit & fa. st. **E**stul-
 te. q nō cogitas de dī puidētia & iusticia. **H**ac nocte.
 zē. s. demones qb? obligata ē p pcrā. **Q**ue at pas. zē. q.
 d. nō erūt tua. qz nō portabis tecū **H** aut potissime pū qri a
 psonis eccliastric. q nō pnt relinqre bōa ecclie hēdib? suis.
Sic ē. i. silt stult? & ad siles sinē veit. **Q**ui si. thesaur.
 bōa tpalia. **E**t nō ē in deū dī. i. vacū? ē bonis spūalib?

Dixitq; ad discipulos. **N**ic cōsequēter saluator dissua-
det quartū retrahens a fide: qđ est cura nimia z supflua re
spectu necessariorū. z patet sentētia ex dicitis **M**ath. vj.
Nolite timere. **N**ic cōsequēter saluator suadet in fide
stabilitētia: z sunt q̄tuor. s. p̄stolatio p̄mij: expectatio iudi-
cij: exigētia officij: z
magnitudo bñficij.

Et fm hoc ista pars
diuidit in quatuor.
secunda incipit: ibi
Sint lumbi v̄ri p̄ce-
cincti. tertia: ibi. **N**it
aut quarta: ibi. **O**m-
ni aut. cui multū da-
tū est. **C**irca primūz
sciendū qđ spes vite
eterne maxie stabi-
lit in fide: iō dicit sal-
uator ip̄sis fidelib⁹.

Nolite timē per-
secutōnes p̄ntis vi-
te. **O** pusillus
grex. z dicit pusillus
qz pauci erāt fideles
respectu infidelium
z qz pauci sunt ele-
cti respectu reprobo-
rum. **Q**uia cō-
plac. p̄ri. zc. ex mera
em liberalitate dina
aliq̄s elegit ad reg-
num celeste alijs dī
missis: z q̄s ab eter-
no sic elegit in tēpe
vocatit ad fidē: z iu-
stificauit p̄ grām: vt
sic digni efficerent
vita beata: fm qđ di-
cit ap̄ls ad **R**oma.
viij. **Q**uos aut p̄de-
stinauit hos z voca-
uit: q̄s aut vocauit:
hos z iustificauit q̄s
antez iustificauit il-
los glorificauit.

Meditate qđ possi-
deris. q. d. ex qđ vob
patum ē regnū celo-
rū: paz debetis cu-
rare de tēnis. **S**ci-
endūz tñ qđ vendere
possella ad dandūz
elynam nō ē necessi-
tas nisi in casu exte-
me necessitatē: al̄s est superogātōnis: p̄pter hoc d̄r **M**ath
xix. **S**i vis p̄fect⁹ esse vade et vende oia qđ habes z da pau-
perib⁹ nō dicit si vis saluari: s̄ si vis p̄fect⁹ eē. **F**acite
vobis sacculos. i. repositoria bonoz. **Q**ui nō vetera-
scūt. z qđ sint illa oñdit dicens. **T**hesaurū nō deficien-
tem in celis. ibi em nō pōt esse corruptio ab intrinseco nec
p̄ p̄ns inueteratio: qz qđ antiq̄tur z senescit tpe iteritū ē: vt
b̄r **H**ebreo. viij. **S**it nō pōt ibi violentia fieri ab extrinse-
co: iō ibidē. **Q**uo fur nō ap. zc. **I**ste aut thesaur⁹ acq̄-
rit p̄ pdictā elynaz largitōez. vñ **M**ath. xix. **C**ū dixisset sal-
uator: **V**ende qđ habes z da paupib⁹: s̄biunxit z habebis
thesaurū in celo. **U**bi em ē the. tu. i. res a te amata z
z desiderata. **U**bi em ē the. tu. i. res a te amata z
amar qđ vbi animat. **S**int lū. ve. p. h. ponit scōm sta-
bilitēs in fide qđ est p̄stolatio iudicij futuri: vbi fideles qui
nūc p̄culcant z dep̄rimunt honorabunt. z iō ex tali expe-
ctatōne solidant in fide disponētes se vt possit secure illō

iudiciū expectare: z ad h̄ iudiciū saluator dicit. **S**te
lumbi v̄ri p̄cincti. **L**umbi mētis sunt volūtas z intellect⁹:
ex quib⁹ p̄cedūt cogitōnes male. **U**bi v̄o carnis sunt in
quib⁹ viget mor⁹ luxurie: z v̄riq; lumbi sunt p̄cingendī. i.
coartandī ad illicitis cogitatōib⁹ z opib⁹. **E**t lucer-
ne ardētes. i. doctri-
na clara p̄cedens ex
charitate. **I**n
manib⁹ v̄ris. implē-
do ope. **E**t vos
siles hoibus zc. i. si-
tis discreti vigilēs z
solliciti de v̄ia custo-
dia expectādo dñm
venturū ad iudiciū
sic antiq̄ p̄fes expe-
ctabāt eū venturuz
in carne: ē tūc eritis
similes illis.

Ubi em thesaur⁹ vester ē:
ibi z cor v̄rm erit. **S**it lum-
bi v̄ri p̄cincti z lucerne ar-
dētes i manib⁹ v̄ris: z vos
siles hoib⁹ expectatib⁹ do-
minū suū qñ reuertat a nu-
ptijs: vt cū venerit z pulsa-
uerit p̄festum apiāt ei. **B**tī
serui illi q̄s cū venerit dñs
iuenerit vigilātes. **A**men
dico vobis: qđ p̄cinget se z
faciet illos discumbere: et
transiēs mīstrabat illis. **E**t
si venerit in sc̄ba vigilia et
si i iercia vigilia venerit: z
ita iuenerit: b̄tī sunt sui illi

Hoc at̄ scitote: qñ si sciret
paterfamilias q̄ hora fur ve-
niret: vigilaret vtiq;: z nō
sineret p̄fodi domū suā **E**t
vos estote patī: qz qđ hora
nō putat̄ fili⁹ hoīs veniet:
Ait ei petrus: **B**ne ad nos
dicitis hanc pabolā: an z ad
oīes. **D**ixit at̄ dñs. **Q**uis
putas ē fidelis dispēsator
z prudēs: quē p̄stituit dñs
sup familiā suā vt det illi in
tpe tritici mēsūrā **B**eat⁹ il-
le hu⁹ quez cū venerit dñs
iuenerit ita facientē. **V**ere
dico vob: qñ supra oia qđ

Consequēter ad h̄ iudiciū exemplū. **H**oc at̄ scitote zc. et
p̄z ex l̄ra. **N**it at̄ ei petr⁹. **N**ic p̄fir ponit terciū stabili-
ens i fide qđ ē exigētia officij: qz plati qđ debēt alios in fide
firmare: debēt eē in fide maḡ solidi: z iō debēt vigilare nō
solū sup se: s̄ etiā sup gregē sibi p̄missum: ne isurgat aliqđ
fidei z morib⁹ v̄riū: z h̄ est qđ d̄r r̄ndēdo ad qōnez petri.

Quis putas ē fide. dispen. zc. q. d. lz qliber debeat vigi-
lare sup custodia s̄ni tñ h̄ p̄cipue plati incumbit qđ sunt dī-
spensatores dei: z iō debēt eē vigilēs z solliciti: vt mīstrent
s̄bdit̄s bona sp̄ualia. z h̄ designat cū d̄r. **U**t det illis
in tpe tritici mēsūrā. tps tritici vocat tps euangelij: vñ et
xpc se grano tritici p̄pauit **J**oh. xij. **M**ensuram. qz
boni plati debent administrare sp̄ualia s̄bdit⁹ fm eoz p̄-
porōez z capacitātē. **B**eat⁹ ille ser. que cū ve. dñs. in
morte ip̄i. **M**ne. ita fa. i. bona sp̄ualia fidelit̄ dispen-
santē. **S**up oia qđ pos. p̄stl. eū. qz in b̄titudine eterna
p̄sequet bonum infinitum qđ includit oīa bona.

Ubi em thesaur⁹ vester ē:
ibi z cor v̄rm erit. **S**it lum-
bi v̄ri p̄cincti z lucerne ar-
dētes i manib⁹ v̄ris: z vos
siles hoib⁹ expectatib⁹ do-
minū suū qñ reuertat a nu-
ptijs: vt cū venerit z pulsa-
uerit p̄festum apiāt ei. **B**tī
serui illi q̄s cū venerit dñs
iuenerit vigilātes. **A**men
dico vobis: qđ p̄cinget se z
faciet illos discumbere: et
transiēs mīstrabat illis. **E**t
si venerit in sc̄ba vigilia et
si i iercia vigilia venerit: z
ita iuenerit: b̄tī sunt sui illi
Hoc at̄ scitote: qñ si sciret
paterfamilias q̄ hora fur ve-
niret: vigilaret vtiq;: z nō
sineret p̄fodi domū suā **E**t
vos estote patī: qz qđ hora
nō putat̄ fili⁹ hoīs veniet:
Ait ei petrus: **B**ne ad nos
dicitis hanc pabolā: an z ad
oīes. **D**ixit at̄ dñs. **Q**uis
putas ē fidelis dispēsator
z prudēs: quē p̄stituit dñs
sup familiā suā vt det illi in
tpe tritici mēsūrā **B**eat⁹ il-
le hu⁹ quez cū venerit dñs
iuenerit ita facientē. **V**ere
dico vob: qñ supra oia qđ

Ubi em thesaur⁹ vester ē:
ibi z cor v̄rm erit. **S**it lum-
bi v̄ri p̄cincti z lucerne ar-
dētes i manib⁹ v̄ris: z vos
siles hoib⁹ expectatib⁹ do-
minū suū qñ reuertat a nu-
ptijs: vt cū venerit z pulsa-
uerit p̄festum apiāt ei. **B**tī
serui illi q̄s cū venerit dñs
iuenerit vigilātes. **A**men
dico vobis: qđ p̄cinget se z
faciet illos discumbere: et
transiēs mīstrabat illis. **E**t
si venerit in sc̄ba vigilia et
si i iercia vigilia venerit: z
ita iuenerit: b̄tī sunt sui illi
Hoc at̄ scitote: qñ si sciret
paterfamilias q̄ hora fur ve-
niret: vigilaret vtiq;: z nō
sineret p̄fodi domū suā **E**t
vos estote patī: qz qđ hora
nō putat̄ fili⁹ hoīs veniet:
Ait ei petrus: **B**ne ad nos
dicitis hanc pabolā: an z ad
oīes. **D**ixit at̄ dñs. **Q**uis
putas ē fidelis dispēsator
z prudēs: quē p̄stituit dñs
sup familiā suā vt det illi in
tpe tritici mēsūrā **B**eat⁹ il-
le hu⁹ quez cū venerit dñs
iuenerit ita facientē. **V**ere
dico vob: qñ supra oia qđ

Ubi em thesaur⁹ vester ē:
ibi z cor v̄rm erit. **S**it lum-
bi v̄ri p̄cincti z lucerne ar-
dētes i manib⁹ v̄ris: z vos
siles hoib⁹ expectatib⁹ do-
minū suū qñ reuertat a nu-
ptijs: vt cū venerit z pulsa-
uerit p̄festum apiāt ei. **B**tī
serui illi q̄s cū venerit dñs
iuenerit vigilātes. **A**men
dico vobis: qđ p̄cinget se z
faciet illos discumbere: et
transiēs mīstrabat illis. **E**t
si venerit in sc̄ba vigilia et
si i iercia vigilia venerit: z
ita iuenerit: b̄tī sunt sui illi
Hoc at̄ scitote: qñ si sciret
paterfamilias q̄ hora fur ve-
niret: vigilaret vtiq;: z nō
sineret p̄fodi domū suā **E**t
vos estote patī: qz qđ hora
nō putat̄ fili⁹ hoīs veniet:
Ait ei petrus: **B**ne ad nos
dicitis hanc pabolā: an z ad
oīes. **D**ixit at̄ dñs. **Q**uis
putas ē fidelis dispēsator
z prudēs: quē p̄stituit dñs
sup familiā suā vt det illi in
tpe tritici mēsūrā **B**eat⁹ il-
le hu⁹ quez cū venerit dñs
iuenerit ita facientē. **V**ere
dico vob: qñ supra oia qđ

Quod si dixerit seruus ille etc. non cogitando de aduentu dñi in morte. et per hoc malis opibus se occupauerit que sunt cā ruine subditis qđ notať cū dñi. **E**t ceperit pcutere pueros. tūc em̄ platus pueros pcutit qñ subditos suos malo exemplo peccare facit. **V**enit dñs fui illi. ex insperato repetet debitū mortis.

Et diu. eū a pñtē vite bonis. vñ diuidet eū. sepando aiaz a corpe. **P**arremq; ei⁹ ponet cuz infidelib⁹. i. cū dam natis. et subdit cam quare tales magis dānant subditis malis. d. **I**lle aut ser. qđ cog. vo. do. sui cuiusmōi sunt prelati qđ sciūt vñ debēt scire scripturas sacras in qbus volūtas do mini expm̄itur.

Papulabit multos. i. verberabit vel puniet multū qđ talis nō peccat ex ignorantia: s̄ excerta malicia. **Q**ui aut nō coguit. cuiusmōi dñi sunt subditi. qđ vt in plurib⁹ sunt illite rati. **P**apula bit paucis. i. minus puniet: qđ talis peccat ex ignorantia qđ diminuit de pctō: nisi fuerit affectata sicut cū aliq̄s vult ignorare illud qđ tenet facere vñ vitare vt licet

tins peccet. **E**x magna em̄ libidine peccandi puenit cum aliq̄s vult ignorare illud cui⁹ scia posset euz a pctō impedire vel retrahere. et in psona talis dñi Job. xxi. Qui dixerunt deo recede a nobis sciam viar tuar nolumus. **O**mni aut. **D**ic pñt ponit quartū stabilitens in fide: qđ est magnitudo bñfici collati. qđ nō solū prelati dñt esse stabiliores alijs in fide: s̄ etiā illi qđ plus ceteris acceperunt a deo de gratijs gratisdatis: que dant ad vtilitatē eccie et promo tionem fidei: cuiusmōi est noticia scripturarū: gr̄a miraculoz et consilia: et de h̄ est qđ dñi. **O**mni aut cui multū datū est. s. de pdictis gratijs. **M**ultū quereť ab eo. nō solū sibi: s̄ etiā alijs pficiendo. **E**t cui comendauerit multū. differt comendatū a dato: et iō p commēdatū nō intelligit hic noticia scripturarū: s̄ magis docendi officij: qđ est regim̄ni annexū. vñ et subditi dicunt esse comendati seu accōmendati cure pastorali: s̄m qđ dicit apls j. thi. vi. Depositu custodi. et a talib⁹ plus requir̄: vt. s̄. dictū est. **E**t qđ gr̄e gratisdate nō valent ad salutē nisi sint cū charitate. iō subdit. **I**gnē veni mittere in terram scz charitatem dei et pximi. **E**t quid volo nisi vt accē dat. i. augmentet. qđ charitas mereť augeri vt aucta mereatur pfici. **E**t qđ passio xp̄i quā ex maxima charitate p nobis sustinuit est maximū charitatis incentiuū. iō subditur **B**aptismo at habeo baptizari: baptisimū appellat sui sanguinis effusionē ex quo baptismus et alia sacramenta eccie hñt efficaciam. **E**t quō coartoz vsqđ pficiat. qđ dupl̄ exponitur. **O**no mō vt per h̄ intelligat magnū desiderij eius pficiendū nostrā salutem per suā passionē. **A**lio mō vt per h̄ intelligatur tristitia et anxietas animi qđ fuerunt in eq̄ imminēte passione: vt p h̄ oñderet veritates

possidet p̄stituet illū **Q**uod si dixerit hu⁹ ille in corde suo morā fac dñs me⁹ venire et cepit pcutē suos et acillas et edere et bibē et iebriari veniet dñs fui illi⁹ i die qđ nō sperat et hora qđ nescit: et di uidet eū: ptemq; ei⁹ cū infidelib⁹ ponet. **I**lle aut ser uus qđ cognouit volūtatē dñi sui. et nō se p̄pauit et nō fecit s̄m volūtatē ei⁹ vapu labit mltis: qđ at nō cogno uit et fecit digna plagis va pulabit paucis **O**ia aut cui multū datū est: multū quereť ab eo: et cui comendauerūt multum: plus petet ab eo. **I**gnē veni mittere i terraz et qđ volo nisi: vt accēdat. **B**aptismo aut habeo baptizari: et quō coartoz vsqđ pficiat. **P**utatis qđ pacē veni mittere in terrā. **N**ō dico vob̄ s̄ sepatōez. **E**rūt em̄ ex h̄ qñq; in domo vna

hūane nature. **E**t qđ post passionē xp̄i ad pdicatōez enā gelij multi crediderūt alijs psonis sibi iunctis: in infidelita te remanentibus et psequētib⁹ eos vsq; ad mortē: vt p̄z de sancto chrylanto et patre eius. iō sequit. **P**utatis qđ pacem veni dare etc. et p̄z s̄m̄ia ex dictis **M**atth. x. **D**i

cebat aut. **D**ic pñt ponunt attrahentia ad fidē: et p̄ oñdit p positum. scđo remo uet dubiū: ibi. **C**uz aut vadis. **C**irca p̄i mū sciendū qđ duo sunt valde attrahē ua ad fidē xp̄i inter alia. **P**rimū est ora cula prophay qđ ex presse loquuntur de aduentu xp̄i in mū dū: qđtum ad condi tōez p̄sone venientē et qđtum ad determi natōem t̄pis: et alia rū circūstantiarū si cut plenius declara ui in quadā qōne d̄ quolibet: de aduentu xp̄i: qđ p̄pter p̄lixita tez omitto. **E**t qđ iudei saltē legispiri in oraculis p̄pharum erāt edocti. iō argu it eos saluator de h̄ qđ attractiuū ad fidē nō coḡscebant. et tñ de dispositiōe aeris futura p̄ siḡ indi cabāt qđ tñ sunt falli bilia: oracula aut p̄ phay sunt certa: et h̄ est qđ dñi. **C**ū vi derit̄ nubē etc. et cō cludit. **M** **H**oc aut t̄ps. s. aduent⁹ xp̄i. **N** **Q**uō non pbatis per scripturas p̄phay quas habet. vñ et **D**añ. ix. **T**emp⁹ aduentus xp̄i determinat s̄m certū numerū heb domadarū annoz. **S**ecundū attractiuū ad fidem est con ditio euangelice doctrine que si p̄poneretur alicui sapien ti qui tñ non esset imbutus aliqua lege: et cum hoc alie le ges diuinitus et humanitus tradite naturali iudicio rōnis iudicaret legē euāgelicā priorē sanctorē et perfectiorē lege veteri: et multo plus alijs legib⁹ hūanitus confictis: sicut ē lex machometi et consiles: et h̄ est qđ dicit saluator. **Q**ui autē ex vob̄ s̄p̄is. i. naturali iudicio rationis. **N**on iudicatis qđ iustum est. recipiendo doctrinam euangelicam tanq̄ p̄fectissimā. **C**um autem vadis cum aduersario. **D**ic remouetur dubiū: qđ supra dixerat saluator. **N**on veni pacem mittere. posset aliquis credere qđ intellexisset de omni pace: quod nō est verum: sed solū de pace illa in qđ aliq̄ cōcordat in malo: iō dicit. **C**um aut vadis etc. **D**ic accipit aduersari⁹: frater vel p̄xim⁹ ab alio iniuste lesus: qđ h̄z cāz trahēdi ad iudicē illū qđ lesit eū et talis est recōciliat⁹ p̄ satisfactōez debitā: put fuit exposi tū plen⁹ **M**atth. v. alioquin sequeret̄ maior punitō a dō.

Herāt aut qđā ip̄o in t̄pe nūciātes illi d̄ galyleis: quoz sanguinē pila

cludit. **M** **H**oc aut t̄ps. s. aduent⁹ xp̄i. **N** **Q**uō non pbatis per scripturas p̄phay quas habet. vñ et **D**añ. ix. **T**emp⁹ aduentus xp̄i determinat s̄m certū numerū heb domadarū annoz. **S**ecundū attractiuū ad fidem est con ditio euangelice doctrine que si p̄poneretur alicui sapien ti qui tñ non esset imbutus aliqua lege: et cum hoc alie le ges diuinitus et humanitus tradite naturali iudicio rōnis iudicaret legē euāgelicā priorē sanctorē et perfectiorē lege veteri: et multo plus alijs legib⁹ hūanitus confictis: sicut ē lex machometi et consiles: et h̄ est qđ dicit saluator. **Q**ui autē ex vob̄ s̄p̄is. i. naturali iudicio rationis. **N**on iudicatis qđ iustum est. recipiendo doctrinam euangelicam tanq̄ p̄fectissimā. **C**um autem vadis cum aduersario. **D**ic remouetur dubiū: qđ supra dixerat saluator. **N**on veni pacem mittere. posset aliquis credere qđ intellexisset de omni pace: quod nō est verum: sed solū de pace illa in qđ aliq̄ cōcordat in malo: iō dicit. **C**um aut vadis etc. **D**ic accipit aduersari⁹: frater vel p̄xim⁹ ab alio iniuste lesus: qđ h̄z cāz trahēdi ad iudicē illū qđ lesit eū et talis est recōciliat⁹ p̄ satisfactōez debitā: put fuit exposi tū plen⁹ **M**atth. v. alioquin sequeret̄ maior punitō a dō.

Capitulum. xiiij.
Herant autem. **P**ostq̄ saluator induxit discipu los suos ad fidē p̄stāriā: hic inducit peccatores ad penitentiam. **E**t primo ponitur christi monito. scđo peccatoz conuersio ca. xv. prima in duas. qđ p̄ po nit informatio penitentū. scđo cōfessio impenitentū: sequēt̄ ca. **C**irca primū p̄ ponit penitentie motiuū: secun do penitēdi modū ibi. **E**t aut illi quidam. **P**rima i duo qđ p̄ describit motiuū penitētie. secūdo ex hoc sequēt̄ fru

Herant autem. **P**ostq̄ saluator induxit discipu los suos ad fidē p̄stāriā: hic inducit peccatores ad penitentiam. **E**t primo ponitur christi monito. scđo peccatoz conuersio ca. xv. prima in duas. qđ p̄ po nit informatio penitentū. scđo cōfessio impenitentū: sequēt̄ ca. **C**irca primū p̄ ponit penitentie motiuū: secun do penitēdi modū ibi. **E**t aut illi quidam. **P**rima i duo qđ p̄ describit motiuū penitētie. secūdo ex hoc sequēt̄ fru

enī ecclesie sibi. Dicebat ergo. Prima i duas. qz circa mo-
 ritū pnie. pmo ponit xpi instructio: scdo instructōis con-
 firmatio: ibi. Erat aut docēs. Circa pmiū inducit xps ad
 pniaz. p p exēpla: scdo p rōem sumptā ex pabola: ibi. Di-
 cebat aut. Circa pmiū sciendū qz motiū ad pniām frequē-
 ter ptingit ex morte
 repētina: z horrida
 aliquoz: de q ponū-
 tur hic duo exem-
 pla. Primū ē de ga-
 lyleis a pylato inter-
 fecit: dū actu essent
 occupati i sacrificijs
 de qb^o ē duplex opi-
 nio. Dicit em Cyril-
 lus qz isti fuerūt seq-
 ces inde galilei. De
 q dicit Act. v. c. qz auer-
 tit pplm i die pfeffi-
 onis: qz dū iudei p-
 fiterent se esse subdi-
 tos romano impio:
 vt dicitur ē. s. ij. c. iste
 iudas galyle^o dice-
 bat qz h erat eis illi-
 citū scz recognosce-
 re aliquē dnm pter
 deuz q eos eduxerat
 de egypto: z fecerat
 sibi pplm peculiarē
 z multi pfererūt ei
 intantū: qz postea p-
 hibebāt oblatiōes fi-
 eri p salute imperij
 romani: de q pylat^o
 indignus repēte cūz
 multitudie romano-
 rū venit sup eos sa-
 crificātes fm ritum
 suū: z interfecit eos

ita q sanguis¹ interfectoz fuit mixtus cū sanguine sacri-
 ficioz. In sch olastica yo historia dicit q fuit quidā ma-
 gnus de galilea q dicebat se eē filiū dei: z dū multos sedu-
 xisset z secū duxisset in montē garizim: pmittēs inde se a-
 scensuz in celū. z dū illi sacrificaret ei sicut filio dei. Py-
 latus supueniēs eos cū armis interfecit: ne maior sedu-
 ctio fieret. z h est qd dicit h. a Adert aut qdā ipō i tēpe
 nūciātes illi de galyleis. p dicitis duplici de cā. Una erat
 qz aliq eoz volebāt notare xpm de p sili seductione. Alia
 cā erat: qz aliq illā occisionē subitā z horridāz horribilib^o
 pctis spoz occisoz iputabāt: z fm h dicit saluator.
 b Putatis q galylei hi p oib^o galyleis pctōres fuerint
 q. d. nō ē argumentū sufficiēs. vñ subdit. c Nō dico vo-
 bis. nō negat eos pctōres fuisse z ppter h perisse: h asserit
 duo. s. q talis mors nō ē argumentū sufficiēs qz grauius
 peccassent oibus alijs. qz frequēter dñs pctā minus gra-
 uia in pnti vta punit z gūiora post vitā pntē. differt gū^o
 punitā. Asserit etiā q nisi de peccatis pprijs penituerit
 silt peribūt: qd adimpletū fuit p tytū z vespasianū in de-
 structione ciuitatis i rlm: z occasione ppli iudaci: q non
 penituerat de occisione xpi: z alijs pctis suis. Fideles ei
 qui tūc crediderūt xpo ante aduētū tyti z vespasianū p an-
 gelū fuerūt moniti vt recederēt de iudea z tūc trāsierūt ad
 regnū agrippe q tūc erat pfederatus romanis. Secūdū
 aut exemplū ponit cū dicit. d Sicut illi decē z octo rē.
 isti erāt hierosolymitani: z dū edificaret quādā turrim in
 loco dicto subito cecidit sup eos z oppressit: quā ruīnam
 aliq iputabāt enormitati pctōz suoz: de q silem sniam di-
 cit xps sicut z de p exēplo. e Dicebat aut z silitudinē
 hic inducit saluator ad pniām rōne sumptā ex silitudine
 arboris q pscindit nisi faciat fructū: ex h cōcludēs qz silt

essent pscindendi de pnti vta z pntendi: nisi facerent
 fructū pnie z bonoz operū: z h ē qd dicit. f Arborē fici.
 id ē gentē iudaicā. g Habebat qdā. i. ipe deus. cui^o p-
 sectio z pprietas nō pōt a nob exprimi aliq determinato
 noie: fm q dicit. vj. ppōne de causis. Causa pma supior est
 omni narratiōe: sō
 dicit. Quidā inde-
 miate. h Plāta-
 tā in vinea sua. i. i tu-
 dea q spālī mō dice-
 bat hēditas dei.
 i Dicebat autē ad
 cultozes vinee. i. ad
 angelū custodē z p-
 positū illi gēti q tūc
 erat michael. vt ha-
 bet Dani. x. k Ec-
 ce anni tres sūt. i. tria
 tpa. s. tps legis. tps
 ppbar. tps pdicatō-
 nis xpi: in qbus de-
 qstuit fructū bonoz
 opez a iudeis: z nō
 inuenit nisi in pau-
 cisvalde: q qsi nihil
 pputant respectu tā-
 te multitudis. vt pz
 pdicta tpa p siderāt
 l Succide g illam
 in q oñdit q mēne-
 rāt occidi z de tra il-
 la eiici: qd factū est
 postea p tytū z ves-
 pasianū: q multos de
 illis occiderūt: z ali-
 os captiuos de ter-
 ra eiecit. m Do-
 mine dimitte illam.
 qz angeli p illis qs
 custodiunt interpel-
 lant diuinā clemētiā: vñ z destructio ciuitatis z ppli dila-
 ta ē p. xlij. annos p^o passionē xpi. n Pscidū sodiā cir-
 ca illā. imitēdo eis terrore diuioz iudicioz. o Et mit-
 tā stercora. oñdendo eis seditatēz abomiationē peccatoz
 suoz p q solēt hoies penitere de pctis suis. p Et siqdē
 fecerit fructū. qz in illis. xlij. annis dicte dilatiōis multū de
 iudeis penituerūt: z pueri ad fidē fructū bonoz opez fe-
 cerūt. vtz Act. ij. z in plurib^o locis. q Simaut in futu-
 rū succides eā. qz ipenitētes z in sua pfidia remanētes sūt
 erūt occisi z captiuati p tytū z vespasianū: vt pdictū est.
 r Erat aut. hic pnt ponit doctrine xpi pfirmatio p seqns
 miraculū: vbi p notat iocus cū dicit. Erat aut docēs i syna-
 goga eoz i loco cōi vbi puentebāt iudei z tps cum dicit.
 s Sabbatū i qb^o hoies debebāt irēdē diuio cultū ad au-
 diēdū vbu dei. t Et ecce mu. q ha. spi. inf. i. infirmitatē
 a spū maligno inflicā vel causatā. qd pz ex h qd ifra sub-
 ditur. Hāc aut filiā abrae quā alligauit sathanas scz vñ
 culo infirmitatis. v Annis. xvij. ex q pz infirmitatis
 diuturnitas. x Erat inclinata nec rē. In q apparet
 infirmitatis grauitas z deformitas: z ista exprimuntur vt
 miraculū sequēs maius z euidentius oñdat. vñ de subdit.
 y Et cōfestim erecta est licet em p naturā possent aliq in-
 firmitates curari tñ non i instāt. a Respondēs autēz
 archisynagogus. i. pnceps synagoge: z dicit ab archos qd
 est pnceps z synagoga. b Sex dies sunt in quibus
 oportet opari. hoc intell: gif de opibus seruilibus. h opa-
 tō miraculoz que ordinatur ad gloriām dei. z videntium
 deuotiōez excitādā poterat fieri i die sabbati. z cōuēti^o
 illa die qz i alijs: eo q illa dies erat ordiata cultū diuio z
 deuotioni ppli: et hoc oñdit xps exēplo sensibili: cū dici-
 tur. Hypocrite vnusquisqz vestrum rē. et patet littera.

¶ Et cum hec diceret erubescerent et confusi sua rationabili r-
 spōsione cui nō poterāt p̄dicere. Circa qđ cō siderandū qđ
 xps cōfundebat aduersarios suos: aliqui exē plis sic h. ali
 qñ miraculis. sicut. s. v. c. **¶** Et aut sciatis: qđ si i^o hois ha-
 bet p̄tate dimittēdi in terra pctā: ait palytico. tibi dico sur-
 ge et. Aliqñ scriptu-
 ris. sicut Math. xxj
¶ Nūquid legistis. qđ
 ex ore infantū et la-
 cētū p̄fecisti landē
 p̄pter et. Aliqñ rōi-
 bus certū sic Matt.
 xxij. Cui^o ē imago h
 et sup̄scriptio et. Ali-
 qñ testionis. vi. Jo.
 v. ca. Vos misistis
 ad Job. et testimoni-
 um p̄hibuit veritati
¶ Dicebat g. **¶** **¶**
 saluator: posuit pe-
 nitētie motinū. h cō
 sequēter oñdit seqñ
 tē ex h ecclie fructū.
 Circa qđ cōsideran-
 dū qđ lz penitētes et
 p̄uersi ad fidē catho-
 licā p̄ fuerūt pauci et
 abiecti t̄p̄b^o p̄secuti-
 onis tyrānoꝝ et here-
 ticoꝝ: tñ dñs postea
 induxit aliq̄s peni-
 tētes ad fidē q̄ fuerūt
 magni hoies scia et
 vira. sicut fuit Am-
 bro. aug^o. et cōsiles:
 p̄ q̄s et fuit exaltata
 valde. put h cōtinēf
 in duab^o pabolis q̄
 exposite sūt. Matt.
 xliij. ca. **¶** **¶**
 illi **¶** Postq̄ saluator
 supra posuit penitē-
 tie motinū et sequen-
 tē fructū. h p̄fir ostē-
 dit penitēdi modū.

Circa qđ sciendū qđ in penitētib^o triplex est difficultas
 ad opa v̄tutū **¶** Una ē ex corruptiōe nature p̄ pctm̄ p̄moꝝ
 penitū: ex q̄ causata ē in hūana natura p̄nitas ad malum
 et difficultas ad bonū. fm̄ qđ d̄r Gen. viij. Sensus et cogi-
 tatio hūani cordis p̄na sunt ad malū ab adolescētia sua.
 sc̄da est: qđ ex peccatis p̄teritis causatus ē in ip̄is peccati-
 bus qđā habit^o vel saltē dispositiō inclinās ad pctā filia.
 terciā est ex difficultate opis v̄tuosi. qđ v̄tus ē circa bonū
 arduū et difficile et iō modus penitēdi ad h qđ sit efficax d̄r
 cū magno conatu fieri. et h est qđ d̄r. **¶** **¶**
 Corēdite intra-
 re p̄ angustā portā. et p̄ hoc etiā soluit qđ p̄posita de pauci-
 tate saluādoꝝ. qđ pauci respectiue inueniuntur: ita feruide
 penitētes qđ nō impēdiant p̄pter dictas difficultates. iō
 subdit. **¶** **¶**
 Multi dico vob̄ querēt intrare et nō poterūt
 et isti sunt tepidi p̄dicis difficultatibus impediti: et qđ nō
 semp̄ durat t̄p̄s penitēdi. iō sequit. **¶** **¶**
 Cū autē intrau-
 rit p̄familias. ille p̄familias est xps qđ p̄ passionē suā in-
 trauit gl̄az: vt habet̄ infra. xliij. **¶** **¶**
 oportuit pati xpm̄ et ita
 intrare gl̄iam suā. Ex q̄ etiā oñdit qđ alij nō habebūt igres-
 sum facilē. **¶** **¶**
 Et clausit ostiū. in morte peccatori clau-
 ditur ostiū p̄nie. **¶** **¶**
 Incipietis foris stare et pulsare et.
 in quo oñdit p̄nia post mortē h̄ infructuosa. fm̄ qđ d̄r Sa-
 p̄ien. v. dicētes intra. s. p̄niam agētes et. **¶** **¶**
 Tūc incipi-
 tis dicere et. h̄ potissime referē ad iudeos inter q̄s xps cō-
 uersatus fuit: et in plateis eoz̄ docuit. **¶** **¶**
 Nescio vos et.
 qđ nescit eos scia approbatiōis: h̄ reprobatiōis. **¶** **¶**
 Ibi

erit fletus. in fletu em̄ dño sunt. s. tristitia animi ex q̄ p̄e-
 dit fletus corporalis. et fm̄ hoc fletus erit in dñatis gnali-
 tam demonib^o h̄ hoibus. Aliud ex p̄te corp̄is sc̄z resolu-
 tio lachrymarū. turbatio cerebri et oculoz̄. et q̄stum ad hoc
 fletus nō pōt esse in demonib^o neq̄ aiabus sepatis. h̄ post

resurrectiōem in ho-
 minib^o dñatis erit
 turbatio cerebri et o-
 culoz̄: nō tñ fluxus
 seu resolutio lachry-
 maz: qđ cessante mo-
 tu celi cessabit om̄is
 generatio et corrup-
 tio. Stridor autē dē-
 tiū nō importat ali-
 quā corruptiōem: et
 iō poterit ibi esse.

¶ Cū viderit̄ abra-
 ham et. h̄ pp̄ie erit
 in extremo iudicio
 qñ reprobi videbūt
 electos resurrexisse i
 corp̄ibus gl̄iosis et
 audiēt vocē iudicis
 eos vocantis ad re-
 gnū celeste: et p̄dem-
 natis reprobos ad
 penā gehēne: fm̄ qđ
 d̄r Math. xxv. Tūc
 em̄ videbūt se expel-
 li p̄ demones execu-
 tores diuine iusticie.
¶ **¶**
 Et veniet̄ ab ori-
 ente et occidente et.
 qđ ab v̄n̄uersis mū-
 di p̄b^o gentiles. cō-
 uersi sunt ad fidem.
 qui tūc recipiēt glo-
 riam in aia et corpe.
¶ **¶**
 Et ecce sunt no-
 uissimi q̄ erāt p̄mi. s.
 iudei q̄ erāt p̄mi ad
 recipiēdū b̄nficia d̄i
 erūt posteriores gē-
 tilib^o p̄pter suā in-
 credulitatem et hoc est qđ dicit ap̄t̄s ad Roma. xj. Cēci-
 tas ex p̄te contingit in israel donec plenitudo gentium in-
 traret et. **¶** **¶**
 In ip̄a die. Dec est pars incidentalis. aliq̄
 enim phariseoz̄ non potentes doctrine christi contradicere:
 per cautelam voluerunt terrere eum: et sic eius do-
 ctrinam impedire dicentes. **¶** **¶**
 Exi et vade hinc. qđ he-
 rodes vult te occidere. De quo videtur qđ tunc erat in ter-
 ra herodi subiecta: verūtamen videtur qđ isti dixerunt fal-
 sum. ex hoc quod habetur infra. xliij. **¶** **¶**
 Herodes autēz vi-
 so iesu gauisus est valde: erat autem ex multo tēpore cu-
 piens videre eum et. **¶** **¶**
 Christus tamen in sua responsione
 ostendit se talibus non terreri: nec a bonis operibus im-
 pediri dicens. **¶** **¶**
 Dicite vulpi illi. i. herodi. **¶** **¶**
 Vulpis em̄ est animal do-
 losum rapax tortuose incedens et fetidū: sic princeps ma-
 lus qualis erat iste herodes est dolosus per machinatio-
 nes mali: rapax eris alieni: tortuose incedens p̄ p̄uersita-
 tem iudicij: fetidus p̄ infamiam nominis sui. **¶** **¶**
 Ecce demonia eicio. et non possunt mihi resistere: cū
 tamen sint maioris potestatis q̄ herodes. quasi diceret.
 non habeo timere eum. **¶** **¶**
 Et sanitates perficio hodie et cras. quia christus duo-
 bus annis predicauit ista beneficia conferendo: et in ter-
 cio anno sue predicationis passus est. vel: **¶** **¶**
 Hodie et cras
 id est paucis diebus vsq̄ ad tempus passionis mee in te-
 rusalem.

credulitatem et hoc est qđ dicit ap̄t̄s ad Roma. xj. Cēci-
 tas ex p̄te contingit in israel donec plenitudo gentium in-
 traret et. **¶** **¶**
 In ip̄a die. Dec est pars incidentalis. aliq̄
 enim phariseoz̄ non potentes doctrine christi contradicere:
 per cautelam voluerunt terrere eum: et sic eius do-
 ctrinam impedire dicentes. **¶** **¶**
 Exi et vade hinc. qđ he-
 rodes vult te occidere. De quo videtur qđ tunc erat in ter-
 ra herodi subiecta: verūtamen videtur qđ isti dixerunt fal-
 sum. ex hoc quod habetur infra. xliij. **¶** **¶**
 Herodes autēz vi-
 so iesu gauisus est valde: erat autem ex multo tēpore cu-
 piens videre eum et. **¶** **¶**
 Christus tamen in sua responsione
 ostendit se talibus non terreri: nec a bonis operibus im-
 pediri dicens. **¶** **¶**
 Dicite vulpi illi. i. herodi. **¶** **¶**
 Vulpis em̄ est animal do-
 losum rapax tortuose incedens et fetidū: sic princeps ma-
 lus qualis erat iste herodes est dolosus per machinatio-
 nes mali: rapax eris alieni: tortuose incedens p̄ p̄uersita-
 tem iudicij: fetidus p̄ infamiam nominis sui. **¶** **¶**
 Ecce demonia eicio. et non possunt mihi resistere: cū
 tamen sint maioris potestatis q̄ herodes. quasi diceret.
 non habeo timere eum. **¶** **¶**
 Et sanitates perficio hodie et cras. quia christus duo-
 bus annis predicauit ista beneficia conferendo: et in ter-
 cio anno sue predicationis passus est. vel: **¶** **¶**
 Hodie et cras
 id est paucis diebus vsq̄ ad tempus passionis mee in te-
 rusalem.

Quia non capit prophetam preter istum. quia contentus fuit...
...Capitulū. xliij.

Factū ē. Postquam infor matione penitentiū.
...Et factū ē cū introisset ih̄s i domū cuiusdam principis phariseorum...

Et factū ē cū intrasset in domū cuiusdam principis phariseorum...
...Et non poterat ad hec r̄ndere.

Dicebat autē. Sic p̄r cōfutat eos de supbia et ambītio...
...Et factū ē cū intrasset in domū cuiusdam principis phariseorum...

Et factū ē cū intrasset in domū cuiusdam principis phariseorum...
...Et non poterat ad hec r̄ndere.

bus. Et etiā quilibet electio vel postulatio seu promotio ad aliquam dignitatē...
...Et non poterat ad hec r̄ndere.

Euangelium

re. pma Thymo. iij. **N**o subdit. Retribuet enim tibi in resurrectione iustorum. **H**oc autem cum audisset quidam xpm loquentem de resurrectione mortuorum verbo xpi prupit in his verba. **B**eatus qm ma. pa. in regno dei. Dicitur aliq q p pane iste intelligebat beatitudinem veram q pstitit in visione

z fructione deitatis xpi pncipaliter z humanitatis secundario q vocat se panes vite. **J**ob. vi. **A**lij at dicit q iste erat rudis z carnalis: credes q resurrectio futura esset ad vtra cbl cor palibus indigentes sicut credit saraceni z iudei moderni. **E**t istud videt veri: qa statim xps rudes p posuit pabolam d his qui ppter sua ineptitudinem excludedi st a conuio celesti.

K **A**t ipse dixit ei: ho quida zc. **H** pnr xps arguit eos de ingratitude. qz iudi p ceteris gaudenb fuerit inuitati ad btitudinem celeste. pmo p apbas. scdo p ipz xpm eis pdicantem i psona ppria. tercio p aplos. z m renuerunt venire p fides: et so vocati sunt gentiles: fm q dz **A**ctu xij. **D**obis oportet at pmu loqui vbu: dei: h qm repulistis illud z indignos vos iudicastis eterne vite. **E**cce conuertimur ad geres: sic em nob

pcepit deus: z hoc est qd dz pabolice. **I** **N**o qdam zc. id est xps verus ho z verus deus. **M** **F**ecit cenam magnam id est statuit celeste beatitudinem q vocatur cena: eo q est reffectio vltima. **N** **E**t vocauit multos. qz vult oes homines saluos fieri. **J** **T**himo. ij. **O** **E**t misit seruum suum. id est seruos. accipiendo singulare p plurali. sicut **E**xo. viij. **V**enit musca gnuissima. i. multitudo muscarum. **P** **E**t cepert sil oes excusare. i. p mala opa se retrahere: z accipit h omnes p maiori pte: qz pauci saluatur respectiue. vt dictum est capitulo pcedenti. **Q** **V**illam emi. **H**ic notant supbi p dominiu velle empu. qz supbi volut alijs dominari.

R **J**uga bouum emi qnqz. p hoc autem intelliguntur cupidit: terrenis nimis intenti sine suu ibi constituetes. **S** **P**rorem duxi. p h intelliguntur carnales z lasciu. **A**d ista vortia vicia reducuntur oia excludentia a beatitudine celesti: fm q dicit **Y**o. pma canonica. ij. ca. **E**mnē qd est in mdo aut est pcupia carnis aut pcupia oculoz. aut supbia vite.

E **X**i cito in plateas z vicos ciuitatis: z paup. zc. qz pncipes iudeoz z sacerdotes z legisputi z maiores illi populi ppter sua peccata sunt dimissa a deo. **P**aupes autem z simplices z publicani illi ppli sunt vocati. vtz in aplis z in plurib alijs ex decursu euagelij. **A** **E**t adhuc locus est. qz no solu de iudeis: h etia de gentilibz p diuersas pres orbis multi sunt vocati ad fide z ad glam: vt pdictu est. z b notat cu dicit. **B** **E**t in vias z sepes. i. ex indea discurrendo ad pplm gentile. sicut fecerunt apli: vt pdictum est. **D** **I**co autē vobis q nemo zc. **N**o est intelligendu p b

qz no habent retribuere tibi. **R**etribuet. n. tibi in resurrectione iustoz. **H**ec cu audisset qda de sil discubebat dicit illi. **B**eat q ma ducabit pane i regno dei.

At ipse dixit ei. **N**o quida fecit cenam magnam z vocauit multos. z misit seruum suum hora cene dicere iuitatis vt veniret: qz ia pata st oia **E**t cepert sil oes excusare **P** **S**um dicit ei. villam emi: z necesse habeo exire z videre illam. **R**ogo te habeme excusatū. z alter dixit.

Juga bouū emi qnqz z eo p bare illa. rogo te habeme excusatū. **E**t ali dicit. **V**xore duxi z id no possuz venire. z reuersus seruum nuciauit hec dno suo. **T**uc irat p pfamilias dixit seruo suo

Et cito i plateas z vicos ciuitatis: z paupes ac debiles z cecos z claudos introduce huc. **E**t ait seruus: **B**ne: factū ē vt impasti e:

q nullus de iudeis sit saluatus: sed qz pauci compatite: sicut coi mo loquedi dz. **N**emo est in ecclesia vel in foro qn sunt ibi pauci. **O** **B**ant aut turbe. **P**osita pstatatione impenitentiu: h pnr ponit instructio sequentiū xpm. **E**t pmo simplici vbo. scdo pabolico ibi.

Quis em ex vobis zc. **C**irca pmu dicit **S**iqs venit ad me id est vult venire p fide crededo: sicut snt seculares: vel statuz pfectiois assumedo cuiusmodi sunt religiosi. **E**t no odit prem suu. **H** accipitur oditi large in qtu ppter pcurbatone penit z amicor: no dimittit venire ad fide catholicā: sicut piz de sancto **C**hy-santo: z multis alijs vel de seculo ad religionē. **S** **A**dhuc aut z aiaz sua. i. vita corpale ea ptenedo ppter deu: patus vt tam sua exponere p fide: casu necessitat occurrete. **H** **N**o pot esse me discipulus: discipular aut xpi dupliciter pot intelligi. **D**no mo generaliter fm statum cōem fidelium: z ad h sufficit fides cu obpnatioe madorum

Alio mo cu h p obpnantia consilioz: in vtroqz tū statū reqritur repssio pcupiaz carnaliū: magis tū i scdo mo discipular qz p. ideo sequitur. **E**t q no baiulat cruce sua. p carnis maceratione: z concupiscenz repressioe. **K** **Q**uis em. **A**dducit h pnr duas pabolas ad suu pposita de aggressu stat pfectiois: q consistit i obseruātia ptilioz. **E**t p ondit qd reqrit in tali aggressu. scdo qd in debito vsu: ibi. **B**onū ē sal. **C**irca pmu dicit. **K** **Q**uis. n. ex vo. vol. tur. edificare. i. aggredi pfectionē euagelicā. **N**one pns sedes. i. qetatus a tumultu passionū deliberas. **M** **C**oputat sumpt. i. cōsiderat si habeat illud qd ad h requirit qd est pmpitudo ad relinquendū oia ppter deu: vt patebit postea. **N** **P**ostea qz posuerit fundamentū. qd pstitit i obseruātia madoroz. **O** **E**t no potuerit pficere. qz no hz pmpitudinē animi ad relinquendū oia: qd ē pmu in statu pfectiois acqrende: talis fuit ille iunenis: de q dz **M**atth. xij. **Q**ui obseruauerat madata: cui dixit xps. **S**i vis pfectus ee vade z vede oia q habes z da paupibus **E**t sequit ibidē. qz a biij tristis eo q multas habebat possessiones: qru amore fuit impedit a statu pfectiois. z no habuit sumpt ad pfcicendū turrim cui posuerat fundamentū: **P** **A**ut qz rex. **H**ic ponit scda pabola ad idē cu dz. **Q**uis rex itur pmittere bellū. hie accipit rex qcuqz vult aggredi pfectionis statū. qz debet bñ regere opatioes z cogitatioes suas: habet pmittere bellū: ad rapendū sibi celeste regnū: fm q dicit. **M**atth. xij. **R**egnū celoz vim patit z violētū rapiunt illud. **Q** **S**i posset cu decem milibus zc. i. cu obseruātia decem mandator: h qz non sufficit ad pfectionis statū acquirendū: vt pdictum est: quia rex celestis.

Et q no baiulat cruce sua. p carnis maceratione: z concupiscenz repressioe. **K** **Q**uis em. **A**dducit h pnr duas pabolas ad suu pposita de aggressu stat pfectiois: q consistit i obseruātia ptilioz. **E**t p ondit qd reqrit in tali aggressu. scdo qd in debito vsu: ibi. **B**onū ē sal. **C**irca pmu dicit. **K** **Q**uis. n. ex vo. vol. tur. edificare. i. aggredi pfectionē euagelicā. **N**one pns sedes. i. qetatus a tumultu passionū deliberas. **M** **C**oputat sumpt. i. cōsiderat si habeat illud qd ad h requirit qd est pmpitudo ad relinquendū oia ppter deu: vt patebit postea. **N** **P**ostea qz posuerit fundamentū. qd pstitit i obseruātia madoroz. **O** **E**t no potuerit pficere. qz no hz pmpitudinē animi ad relinquendū oia: qd ē pmu in statu pfectiois acqrende: talis fuit ille iunenis: de q dz **M**atth. xij. **Q**ui obseruauerat madata: cui dixit xps. **S**i vis pfectus ee vade z vede oia q habes z da paupibus **E**t sequit ibidē. qz a biij tristis eo q multas habebat possessiones: qru amore fuit impedit a statu pfectiois. z no habuit sumpt ad pfcicendū turrim cui posuerat fundamentū: **P** **A**ut qz rex. **H**ic ponit scda pabola ad idē cu dz. **Q**uis rex itur pmittere bellū. hie accipit rex qcuqz vult aggredi pfectionis statū. qz debet bñ regere opatioes z cogitatioes suas: habet pmittere bellū: ad rapendū sibi celeste regnū: fm q dicit. **M**atth. xij. **R**egnū celoz vim patit z violētū rapiunt illud. **Q** **S**i posset cu decem milibus zc. i. cu obseruātia decem mandator: h qz non sufficit ad pfectionis statū acquirendū: vt pdictum est: quia rex celestis.

¶ Venit cū. ex. milibus ad se. qz duplam obseruantiam exigit ab eo. s. mādatorz z cōsiliorz: iō subdit. s. Rogat ea q pacis sunt. assentiēdo regi celesti in obseruātia cōsiliorz q icipit ab euāgelica paupitate. iō cōcludit. Sic ois ex vob q nō zc. Ex hac pōne piz q ista pabola z pze cēdēs vadūt ad istā intētiōē.

¶ **B**onū est sal. Dñs qd reqrit in pfectionis aggressu: hñr ofidi tur qd reqrit i ei^o debito vsu. s. discretio: q reqrit in oib^o opibus bonis: fm qd ofit apls ad Ro. xij. Rōnabile obsequium vrm: z hoc ē qd dicit. ¶ Bonū ē sal. s. discretio q ē cōdimētū bonoz operū: sicut sal ē pdimētū ciboz. ¶ Si at sal euauerit. s. discretio defuerit.

¶ **I**n q cōdief. qz opus bonū de genere: insipidū ē z inutile si careat discretione. ¶ **S** foras mitte. h est a pfectiōe cader. Dñ z in collationib^o patrūz collatiōe scda moy si abbatis: declarat p rōnes z exēpla q illi q ceciderūt a stam pfectiōis hoc sūt cōitor ppter defectū discretiōis.

¶ **I**n ca. xliij. vbi dicit in postil. Sicut credit saraceni z iudei moderni. ¶ **A**dditō traditiōib^o

¶ **I**udeoz talinu dicit z alijs apd eos autēticiis nullo mō hñ q in futuro seculo hoies cibus copalibus indigeāt: z iō si forte sint aliq moderni q h credāt hoc cōtingit ex fatuitate eorū. vñ apd pcpuos doctores eoz z fm talimudicas traditiōes put hñ canhedrin ca. vlt. in futuro seculo nō ē cib^o neqz pot^o nec vsus venereoz: hñ insti ibidē i capitibus eorū coronati delectant i vñsiōe diuie hitatiōis: qd si recte i telligere hñ adaptaret frustōne diuie in q sancti cū aureolis fruūtur vñsiōe xpi: in q est vera habitatio diuina vnde magis redarguēdi sunt: q nō receperūt doctrinā xpi que traditiōib^o eoz hñ intellectis maxime psonat. ¶ **I**n eo. ca. vbi dicit in postil. Iuga bouū emi qnqz.

¶ **R**opius videt h pabola p Augusti. exponi i libro de vbi dñi vbi dicit. Villam emi. applicat ad supbi am: put postillator dicit: vbi aut dicit. Quinqz iuga bouū. ad quinqz sensus carnis q geminati sunt: put ipe declarat vbi notabiliter exponit illa vba excusatiōis. scz Et eo pbare illa. Dñ. n. dixit: eo pascere illa: qz ad necessitatē naturalē bonū ē vñ sensib^o nñ aut ad curiōsitatē z supbiuitatē: qd aut sequit. Prozē duxi. exponit de carnalitate: in q atia postillator cōcordat.

¶ **C**ap. xv. ¶ **R**ant aut appropinquant. Supius descripta ē peccantiū monitiō ad penitentiā: hic pñr describit eoz cōuersiō ad iusticiā: z p in generali. scdo in specialit. c. xij. Prima in tres: qz p ondit q peccatores redeunt sunt benigne recipiēdi. scdo caute nutriti. c. xvij. ser

cio deuote instruendi. ca. xvij. Prima in duas. qz pmo describit peccatoz receptio benigna. scdo docet eoz satisfactio pdigna. ca. se. Circa pñm ostēdit cōuersiō peccatorū: cū dicit. ¶ Erāt aut appro. ei publi. z pec. ex pposito omēdatiōis vite. ¶ **D**icit autē illū. pati ei obedire. scdo subdit iniusta

dicēs illis. ¶ **C**ōgratulami mi mibi: qz inueni ouē meā que pierat. ¶ **D**ico vobis q ita gaudiū erit in celo sup vno pctōre pñiaz agēte: qz supranonagintanouē iustū q nñ indigēt pñia. ¶ **A**ut que mlti hñs dragmas decem si pdiderit dragmā vnā nō ne accēdit lucernā z euer tit domū z qrit diligenter donec iueniet eā. ¶ **E**t cu inuenerit: cōuocat amicas z vicinas dicēs. ¶ **C**ōgratula mini mibi: quia iueni dragmā quā pdiderā. ¶ **I**ta dico vobis gaudiū erit corā anglis dei sup vno peccatore pñiaz agēte. ¶ **A**ut autē dñs qdā habuit duos filios z dixit adolescētior ex ill pñi. ¶ **P**er: da mibi portio nē substātie q me cōtingit. ¶ **E**t diuisit illis substātiāz ¶ **E**t nō post mltos dies: cōgregatis oib^o adolescētior filius pegre pfectus ē i regionē longinquā: z ibi dis sipauit substātiā suā viuē

gnātium cum dicit. ¶ **E**t murmu. phari. z scri. di. qz h peccatores recipit zc. ¶ **N**otātes xps dicit ma la vita: eo q talibus aicabiles se pbebat z sequit xpi rñsiō cū dicit. ¶ **A**ut ad illos zc. ¶ **I**n rñsiōe ostēditur q peccatores redeūtes sunt dulciter recipiēdi: z ad h inducunt tres parabole. scda icipit: ibi. aut q mlti. tertia: ibi hō quidā habuit duos filios. ¶ **Q**uis ex vobis. h ponitur pma pabola de oue pdita. z humeri pastoris cū gaudiō reportata: z piz sententia ex dictis. Mat. xvij. ca. ¶ **A**ut q mulier. ¶ **H**ic ponit scda pabola de dragma pdita z reinuēta vbi dicit. ¶ **Q**ue mlti hñs dragmas decem ¶ **M**ulier ista est sapiētia diuina habēs nouē ordines angeloz qsi dragmas nouē: z decima dragmē humana natura ad imaginē dei facta. z iō capax ipi^o per co

gnitiōem z amorē: ista dragma decima fuit pdita p pctā pmo pntū. ¶ **M**ōne accēdit lucernā. lucerna est lumen in testa. qz diuina sapiētia lumē deitatis accēdit i testamēte moralitatis ad qrendū naturā humanā pditā: z reducendā eam ad beatitudinē. ¶ **M**ōne enertit domū. ¶ **I**sta domus ē synagoga: q fuit euersa vt inueniret naturā humanā. ¶ **E**t cu inuenerit puocat amicas. i. angeloz societates: q p gaudēt de peccatozib^o ad deū pueris fm q dicitā est in pabola pcedēt. ¶ **E**t ex hoc iterū pcludit. ¶ **I**ta dico vob. gau. erit zc. ¶ **D**ñs qdā. ¶ **H**ic ponit tertia pabola de filio pdigo: p quē designat ppls gētilis q erat sōdit^o pctis: vel etiā qcuqz pctōz singularis. dicit ergo. ¶ **D**ñs qdā. i. ipe de^o p nob hūanatus. ¶ **H**abuit duos filios. i. duos ppls. i. iudaicū z gentilē: vel duos filios. i. iustos z pctōres. qz pctōres sūt filij dei in qstū sūt ad ei^o imaginē: lz nō sūt filij dei p grām. ¶ **E**t dixit adolescētior. i. gētilis ppls. vñ z ppls iudaic^o vocat filij dei pmo genit^o. ¶ **E**xo. iij. Filij me^o pmo genit^o isrl: vel pctōz q dicit inueniens morib^o. z iō dicit adolescētior filij. ¶ **E**t diuisit illis sbam qz dona dei oib^o largiunt: lz diuersimode. ¶ **A**dolescētior filij pegre pfect^o ē p multiplicatiōz peccatoz elōgādo se a deo pze z a celesti ciuitate. ¶ **E**t ibi dissipat. sub. suā. qz p pctā moralia tollunt bona grē. z peiorant bona nature. ¶ **D**iuōdo luxuriose. luxuria spīrituali q ē in ydolatria qstū ad gētilē ppls: z luxuria corpalis nō solū qstū ad gētilē. hñ etiā qstū ad pctōres in formē

fidem habentē. **¶** Facta ē fames valida. p defectū vbi
 divini z sacre scripture. qz gētilib⁹ nō data ē lex vet⁹ neqz
 oracula pphaz fm illud ps. cxlvij. Nō fecit talis oī natōi
 z iudicia sua nō manifestavit eis. pctōrib⁹ etiā iudeis i ta
 li statu lex z pphē nō valebāt ad salutē. iō ubdīf. **¶** Et
 ipse cepit egere. spūa
 lib⁹ bonis. **¶** Et
 adhesit vni civiū re
 gionis illi⁹ scz dya
 bolo qz ē civis i regi
 one vmbre mortis.
¶ Et misit illū i vil
 laz suā. i. occupavit
 eū circa cupiditatez
 mūdānā : cur⁹ ville
 dyabol⁹ dicit domi
 nus. Job. xiiij. De
 nit pnceps mōi hu
 sus z in me nō habet
 qzqz. **¶** Et pasce
 ret porcos. i. vicia q
 fetida sunt z imūda
 vñ. j. Thim. vj. c. Ra
 dix oīm maloz ē cu
 piditas: qz sicut ra
 dix mīstrat nutrime
 tū oib⁹ ramis arbor
 ris: sic abūdātia tpa
 liū circa quā versat
 mūdāna cupiditas
 admīstrat materiaz
 z fomētū oib⁹ vicijs
¶ Et cupiebat i ple
 re ventrē suū zc. qz i
 tentus pgregationi
 tpalū qrit i talibus
 sufficiētia: intēdens
 eā habere p talia : s
 nō assequit intentū
 qz talia nō mīnuūt
 cupiditate: s magis
 eā augēt. qro. n. al
 qs pl⁹ hz de bonis
 tpalib⁹: tātoplus ad
 habēda maīora an
 helat: fm q dicit be
 at⁹ Greg. Et h de cōi cursu accidē videm⁹. z iō bñ s dīf.
¶ Et nemo illa dabat. qz nō assequit qd intēdebat. z qd
 p dīderatio hui⁹ defect⁹ iducit aliqñ ad pniāz: iō subditur.
¶ In se aut reuersus dixit. Nō. n. peccādo ex se egredīf.
 qz līmites recte rōis trāsgredīf. z iō pēitēdo ad se reuertit
¶ Quātī mercēnarij. i. seruiētes p mercede etna. **¶** In
 domo pnis mei. i. in ecclia seu pgregatōe iustoz. **¶** Abū
 dāt panib⁹. i. pane sacre scripture p eruditionē z pane eu
 charistie p sacri receptōem. **¶** Ego aut h fame pereō.
 qz si ad pplm gētilē referat h dicitū. p rē qz ei talia nō ad
 mīstrant. Si aut ad catholicū pctōrē. p rē qz talia nō p fi
 ciūt homi qdū manet in mortali pctō. **¶** Surgā. p in
 fidelitatis vel pcti derelictōem. **¶** Et ibo ad p rēz meū
 zc. p vite meliorationē. **¶** Et dicā ei p rē. p veraz fidel
 p fessionē. qstū ad pplm gētilē: fm illud Rom. x. Corde
 credit ad iusticiā. ore aut p fessio fit ad salutē: qstū ad ca
 tholicū pctōrē p integrā pctōrū p ritionē z purā p fessioz
¶ Cū aut adhuc lōge eēt. i. mor⁹ ad penitēdū nō tñ p
 fecte p rir⁹: ad quā reqrit gra diuina pueniēs. iō subdit.
¶ Dixit illū p rē ipius. oculō clemētie. sequit. **¶** Dixit
 aut p rē ad seruos suos. i. ad aplos z ecclie mīstros: qz p
 cepit p dīcare nō solū iudeis: s et gētilib⁹: z et nō solū iust
 s et pctōrib⁹. **¶** Cito p ferte stolā p mā. i. p feredā inocē
 tiā z restituēdā nūctate vere cōuersis z penitētib⁹.
¶ Et date anulū i manu ei⁹. i. p dīcate dādū anulū fides

p caritatē opantīs. **¶** Et calciamēta i pedes. i. scōrē
 pcedentiū exēpla: qz calciamēta sūt d pellib⁹ aīaliū mor
 tuoz. **¶** Et adducite vitulū saginatū. i. sacm euchar
 stie fidelib⁹ admīstrate: in q imolat xps qz ē vitul⁹ sagina
 tus p rē gre pinguedinē. **¶** Et māducem⁹. qz i p mīstia
 ecclia nō solū mīstis
 ecclesie sumebant h
 sacm: s etiā tot⁹ po
 pulus qrtidie. vt h
 Act. ij. Et adhuc sē
 in anno qliber xps
 nus tenet refici h sa
 cramēto reficit etiā
 qrtidie: qz sacro
 tes nō solū sumūt h
 sacm. p se s et p po
 pulo. **¶** Quia fili
 l⁹ me⁹ h mortuus
 erat. morte culpe.
¶ Et reuicit. vita g
 cie. **¶** Erat aut fi
 l⁹ ei⁹ senior in agro
 qz iudaic⁹ ppl⁹ i cul
 tu vni⁹ dei erat oc
 cupat⁹. **¶** Et cum
 ve. z appro. do. s. ec
 clesie. **¶** Et dicit
 symphoniā z choz.
 qz cū spūfanc⁹ de
 scēdisset sup aplos
 aliosqz discipulos in
 die pēthecostes ce
 perūt laudare deū
 varijs linguis. vt h
 Act. ij. Et tūc iudi q
 erāt in i r m audien
 tes voces eoz admī
 rati sēt z inceperūt q
 rerepñ eēt tāta gra
 z exultatio. iō subdī
 tur. **¶** Et vocauit
 vni⁹ de ser. z int. qz
 essent: qz petrus pio
 alijs rñdit: oñdēs q
 erat ex dono spūfci
 qd iustificat venien
 tes ad fidē catholicā siue sint iudei siue sint gētilēs. vñ et
 silis gra spūfci data sūt gētilib⁹ crēdētib⁹ sic z discipu
 lis xpi in die pēthecostes data fuerat: vt h Act. x. de Cor
 nelio z alijs gētilib⁹ q erāt cū eo. **¶** Et indignat⁹ nole
 bat introite. qz iudei etiā ad fidē pueri fuerūt admirati q
 gētilēs qz pūs despererāt cōrenē eis in gra dei. vt habet
 Act. x. Dñ cū petr⁹ rediisset i r m illi q erāt cōuersi ad fidē
 catholicā de iudaismo: disceptabāt aduersus illū eo q cō
 municauerat cū illis: vt h Act. xj. **¶** Et ill⁹ egres
 ce. ro. zc. qz de⁹ p aplos z spālīf p paulū oñdit rōnabiliter
 z p scripturas q erāt gētilēs nō cōrēnēdi: s gaudēt ad
 coionē fidelīū recipiēdi. **¶** Ecce tot annis ser. ti. s b lege
 moyfi. **¶** Et nūqz mādatū tñū p rertui. i. mādatū d cul
 tu vni⁹ dei. **¶** Licet. n. multi de iudeis fuerāt ydolatre. tñ all
 qui sp remāserūt in fide z cultu vni⁹ dei z illi pñt dici po
 pul⁹ iudaic⁹: sic frequēter ps noīat noīe tot⁹. **¶** Et nun
 qz dedisti mihi hedū. qz toto tpe legis mosaice nūqz tñ be
 neficiū datū sūt pplō iudaico: qstū datū ē tpe euāgelij gē
 tilī pplō ad fidē puerfo: iō oīa bñficia illi⁹ tps modica sēt
 z qsi null⁹ reputatōis respectu bñficioz noue legis.
¶ Fili tu sp mecū es. qz sp aliq de iudeis adhesit deo p
 fidē: z mīti ex eis receperūt fidē catholicā q sūt pncipes
 bñficioz noue legis. iō subdit. **¶** Et om. mea tua sūt.
 Epū. zc. ceta patēt ex p dīctis Si sūt referat ista pabola ad
 iustū z pctōrē reuertentē: sic fili⁹ senior exns in agro ē hō

do luxuriose. et postq oia
 n cōsumasset facta est fames
 r valida i regione illa: z ipe
 s cepit egē. Et abiit z adhe
 s sit vni civiū regiois illius
 t z misit illū in villaz suā: vt
 r pasceret porcos. Et cupie
 s bat iplere ventrē suū de si
 l iqs qz porci māducabāt:
 v Et nemo illi dabat. In se
 a aut reuersus dixit. Quātī
 b mercēnarij in domo patr
 s mei abūdāt panib⁹ ego at
 f h fame pereō Surgā z ibo
 s ad p rēz meū z dicā ei. **¶** P
 peccavi in celū z corā te: iā
 nō sum dign⁹ vocari fili⁹
 tu⁹: fac me sicut vni⁹ d mer
 cēnarijs tuis. Et surgens
 b venit ad patrē suū. Cū aut
 i adhuc lōge eēt vidit illum
 pat ipi⁹: z misericordia mo
 tus ē: z accurrens cecidit su
 per collū ei⁹: z osculat⁹ est
 eū: Dixitqz ei fili⁹. Pater
 peccavi in celū z corā te iā
 n sum dign⁹ vocari fili⁹ tu
 kus. Dixit at pat ad seruos
 i suos. Cito p ferte stolā pri
 m mā: z induite illū: z date a

es. z oia mea tua sūt. Epu
 nulū in manu eius. z calci
 o mēta in pedes ei⁹. Et ad
 ducite vitulū saginatū z oc
 cidite: z māducem⁹ z epu
 lemur: qz h fili⁹ me⁹ mor
 tuus erat z reuicit: pierat
 z iuēt⁹ ē. Et ceperūt epula
 s ri. Erat at fili⁹ ei⁹ senior in
 t agro. Et cū vēiret z appro
 v piāret domui audiuit sym
 r phoniā z choz. z vocauit
 vni⁹ de seruis z interroga
 uit qd hec eēt: **¶** Isqz dixit
 illi: **¶** Si tu⁹ venit: z occidit
 p r tuus vitulū saginatū qz
 r saluū illū recepit Indigna
 tus ē aut z nolebat introi
 re. **¶** P r ergo illi⁹ egressus
 cepit rogare illū. At ille re
 s pōdēs dixit p r suo. Ecce
 a tot ānis seruiō tibi: z nūqz
 b mādatū tuū p rertui: z nun
 qz dedisti mihi hedū vt cū
 amicis meis epularer **¶** S
 postqz fili⁹ tu⁹ h q deuora
 uit substantiā suā cū mere
 tricib⁹ venit: occidisti illi
 vitulū saginatū. At ipe di
 xit illi. **¶** Fili tu semp mecuz
 es. z oia mea tua sūt. Epu

a inuentio in opibus diuosis exercitatis. Tunc autem filius peccatoris penitens: qui diu male vixit. et aliqui sibi dicit a deo maior gratia. et per penitentiam maior gloria: quam illi qui bene vixit a iunetute: sic patet de sancto Bonifacio martyre non pontifice: qui inuentus in stupro penituit: et passus est sub dyocleciano: cuius festus colitur ecclesia romana scilicet octavo idibus maii.

Et quod iusti aliqui admittunt. quod quidem admiratio potest dici quodammodo indignatio: in quantum talis non videtur dignus tanto bono: sed de pacificat hanc indignationem quam dicitur per eruditionem vel inspirationem quod non puenit ex parte peccatoris penitentis: sed ex infinita bonitate dei preteritis secundum suam veram iudicia facultatem humanam oino transcedentia: et ad hanc intentionem potest defacili littera applicari. Cap. xvj.

Decebat autem postquam discretus est penitentium receptio benigna. hunc describit eorum satisfactio per dicitur: quod potissime est per elemosinam largitionem: secundum illud Danielis. Peccata tua elemis redime et iniquitates tuas misericordiam pauperum.

Et ad hanc saluator inducit per parabolas: scilicet de gestis. scilicet de ponit: ibi. Non quodammodo erat diues. Circa primum per ponit christi eruditio. scilicet de pharisaeorum derisio. ibi. Iudicabat autem prima in duas. quod per ponit parabole narratio: scilicet de ipius ad propositum applicatio: ibi. Et ego vobis dico. Circa primum sciendum quod ad hoc inducit parabola ut per hanc intelligat quod sicut dispensator faciens curialitatem de bonis domini sui: receptus dicitur in domibus illorum quibus fecit. sic diuites hunc mundi si de bonis a deo sibi traditis ad dispensationem dant pauperibus: recipientes in domo ipsorum quod est celum: sicut illud Math. v. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. dicitur. b. Non quodammodo. i. ipse deus per nos humanatur. c. Erat diues. secundum quod dicitur. xxj. propositio libri de causis: primum est diues per seipsum et non est diues malus. et per. cxj. Gloria et diuis. in do. et. d. Tu habebat villi. i. dispensatorem cui tradidit bona temporalia ad dispensandum. e. Et hunc dicitur apud illum: quod nihil latet eum. f. Quasi dicitur. bo. illi. quod frequenter pergit quod diuites huius mundi et maxime ecclesie ministri quibus tradita sunt bona temporalia ad exponendum in pijs operibus: frequenter presumunt ea in illicitis et superfluis propter voluntatem domini tradentis talia eorum dispensationi. g. Redde roem. quod de omnibus sibi tradit deo exiget roem usque ad minimum quadrantem. h. Nam non poteris villicare. quod omnia a te auferent in morte. i. Aut autem villi. intra se: quod facta. quod aliqui pergit quod diuites huius mundi male presumunt bona sibi tradita timore mortis ducuntur ad penitentiam et ad cogitandum de vita futura. k. Fodere non valeo. i. proprio labore et penitentia non possum satisfacere de peccatis: et venire ad vitam beatam. l. Medicare erubescio. quod verendum est esse huius mundi diuitibus petere a pauperibus et ligiosis suffragia spiritualia. et non repedere eis in temporalibus bonis. m. Scio quod facta. quod bona temporalia eis distribuam. n. Et cum amo. sue. a villi. i. in morte. o. Recipiat me in domos suas. i. per eorum suffragia et merita recipiar in vita beata. p. Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui. quod religio si et pauperes quibus iusti sunt debitores dei. In hoc tamen

lari autem et gaudere oportebat: quod frat tuus huius mortuus fuerat et reuixit: pierat et inuentus est. Cap. xvj.

Decebat autem et ad discipulos suos. Non quodammodo erat diues qui habebat villicum et hunc diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona illius. Et vocauit illum et ait illi. Quid hoc audio de te. Redde roem villicationis tue. Nam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se. Quid faciam: quod dominus meus auferat a me villicationes fodere non valeo: medicam re erubescio. Scio quod faciam ut cum amotus fuero a villicatione recipiat me in domos suas. Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui: dicebat primo. Quantum debes domino meo. At ille dixit. Centum cados olei. Dixitque illi. Accipe cados quinque: et sede cito scribe. Alio dixit. Tu vero quantum debes. Qui ait centum cados tritici. Ait illi. Accipe litteras tuas et scribe octoginta. Et laudauit dominus villicum iniquitatis: quod prudenter fecisset: quod filius huius seculi prudentiores et filijs lucis generatione sua sunt. Et ego vobis dico. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis: ut cum defecerit recipiant vos in eterna tabernacula. Quod fidelis est in minimo: et in maiori si defuit: et qui in modico iniquus est et in maiori iniquus est.

tenet ista parabola: quod sicut iste qui curialis fuit creditoribus de bonis domini sui recepit ab illis curialitatem quibus fecerat sic cur si diuites huius mundi si bona eis tradita pauperibus dispenserent: per hanc de offensis satisfaciunt. parabola enim similitudo est. Similitudo autem non solum per currum quatuor pedibus imo si teneret in

oibus iam non esset similitudo sed magis identitas. q. Et laudauit. do. vil. iniquus non est fraudes de prudentia: sic diuites huius mundi non sunt laudabiles de presumptione bonorum in illicitis actibus. h. de hoc quod prudentes se conuertunt ad distrubuentiam bona in pijs operibus. ut per hanc putent sibi in vita futura. quod sola elemosina est comes defunctorum: secundum quod dicit beatus Augustinus. Quia filij huius seculi. i. homines temporalibus bonis utuntur. s. Prudentiores. i. magis astuti sunt et seruidi in temporalibus negocijs agendis. t. Filij lucis. i. quod homines spiritualibus deputati sunt in negocijs spiritualibus: et hanc videamus ad sensum frequenter accidere. Cuius una ratio est corruptio

nae propter quam homo prior est ad malum quam ad bonum. Alia ratio est quod bona terrena sunt sensibilia. et ideo fortius mouet animus: quod bonum non mouet nisi ut cognitum: secundum quod dicit Augustinus. Inuisa diligere possumus: in cognita autem nequaquam: sensibilia autem bona sunt magis cognita quam spiritualia: quod sensibilia sunt cognita per experientiam sensuum: illa autem solum per fidem. v. Et ego vobis dico. h. ponit per dicte parabole applicatio cum dicitur. r. Fa. vo. ami. de ma. iniquus. Nam ino est nomen demonis tetatis de diuitijs male acquirendis. et ideo nomen eius ad diuitias significandas deriuatur. et potest esse pine vel facie declinationis. dicens mamona mamone vel mamon mamonis. Facit igitur amicos de mamona iniquitatis est dare diuitias pauperibus. quod dicitur mamona iniquitatis quod frequenter ad iniquitatem inducit et implicat: non tamen per se: sed ex abusu hominum. vbi dicitur b. Amb. Sic diuitie impedimenta sunt reprobis. ita probis sunt adiumenta virtutis. Illud et potest exponi de diuitijs iniquitatis affectu vel malo actu acquiritis: de quibus potest tamen elemosina fieri: ut de acquiritis per metricum rhimoi. dare igitur talia pauperibus est facere sibi amicos de mamona iniquitatis. i. de diuitijs iniquitatis actu vel affectu acquiritis. Si autem iniusto titulo acquiratur vel possideantur diuitie de eis non debent dari elemosina: sed est restituendum faciendum. y. Et cum defeceritis. a. pnti vita. z. Recipite. vos in eter. taber. i. per sua merita et suffragia iperret apud deum vos finaliter recipi in beata vita. a. Qui fidelis est in minimo: et in maiori fidelis est. bona minima sunt temporalia: sicut sunt aliena a nobis. quod sunt ex nos: bona autem spiritualia sunt bona maiora: sunt et nostra quod non possunt auferri a nobis: nobis nolentibus. dicit igitur saluator. a. Qui fide. est in mi. et in maiori fidelis est. q. d. Sui bona temporalia quod sunt minima fideliter dispensauit per elemosinam largitionem dignus est ut sibi committat dispensatio spiritualium quod sunt maiora: quod fidelitas dispensationis prime est augmentum fidelitatis seculi. b. Et qui in modico iniquus est: bona temporalia quod modica sunt in illicitum committendo: aut male retinendo. c. Et in maiori iniquus est. i. in dispensatione bonorum spiritualium que maiora sunt quia infidelitas prima est argumentum infidelitatis secundae. ideo sequitur.

Euangelium

a Si ergo iniquo mammona fideles non fuistis, temporalia male dispensando que sunt magis bona secundum apparentiam quam secundum veritatem. **b** Quod vobis est, id est bona spiritualia que sunt vera bona. **c** Quis credet vobis etiam tradet vobis ad ministrandum, quod dicitur nullus sapiens et ideo tales si promoueant in ecclesia non est ex ordine ordinatio sed magis promissione. **d** Et si in alieno fideles non fuistis, id est in temporalibus que sunt aliena a vobis: ut dicitur est.

e Quod vobis est, id est bona spiritualia que sunt habitibus intrinsecis: ut dicitur est. **f** Quis dabit vobis, id est ad dispensandum, quod dicitur nullus sapiens sed faceret. **g** Nemo potest duobus dominis seruire, scilicet fratri, ideo sequitur. **h** Quod potestis deo seruire et magister, id est obedire deo et dyabolo tentanti de diuitiis male accipere et male dispensare. **i** Audiebatur autem dicitur phariseorum derisio irrationalis, scilicet deorum confutatio rationalis ibi. Et ait illis, primum ponit cum dicitur.

k Audiebatur autem hec omnia phariseorum et derisio, quod dicitur irracionabiliter loqueretur: tum quia abraham fuit diues valde: ut habetur Genesim xiiij. et multi alij deo fuerunt et placuerunt: tum quia lex veteris et propheta inducebant ad seruitutem dei, promittendo abundantiam temporalium: ut in multis locis veteris testamenti pharisei tamen ista inducebant ad defensionem sue auaricie male et inducebant quod illi qui bene viuunt diuitiis non seruiunt eis: nec demoni tentanti sed magis e contrario diuitie eis seruiunt: quia sunt eis inuamenta vite: ut dicitur est: tales autem fuerunt abraham et alij diuites qui deo fuerunt et placuerunt. **l** Si lex et propheta seruierunt deo non promittebant abundantiam temporalium tanquam principale primum: cum sint minora bona quam actus meritorij, primum autem principale est maius bonum cum sit finis actus meritorij et finis semper potior est his que sunt ad finem ordinata: et ideo vbi dicitur in sacra scriptura per actibus vite promittuntur bona temporalia sed illis intelliguntur bona spiritualia et eterna: tanquam principale promissa neque temporalia sic promittuntur ad malum usum sed ad bonum. **m** Et ait illis, dicitur phariseorum confutatio: et per dicitur confutatio ponit: se cum dicitur dubium remouet ibi. **n** Facilius, id est primum phariseorum confutatio: cum dicitur. **o** Vos estis qui iustis, vos coram hominibus auaricia viam predicto modo colorando false. **p** Deus autem nouit corda vestra, id est iniquitate vestra latere. **q** Quia quod hominibus altum est, id est apparatus iusticie et non exis. **r** Abominatio est apud deum, quia secundum quod dicitur b. Hiero. Simulata sanctitas duplex est iniquitas. **s** Lex et propheta usque ad iobem non quod lex et propheta defecerit: sed quia ex tunc perfectio euangelica predicari incepit: que inducit ad preceptum temporalium: propter amorem spiritualium et celestium tanquam per maius bonum expeditur consequendum vnde dicitur libro de eccle. dogma. Bonum est facultates cum dispensatione erogare: melius est cum intentione sequendi christum: totum scilicet donare et absolutum a sollicitudine cum christo egere. **t** Sed quia ad hoc requiritur magnus conatus liberi arbitrij: ideo sequitur. **u** Et omnes in illud vim facit, quia homo nutritur et assuetus in amore bonorum temporalium non potest talia premere propter deum: nisi sibi quandam violentiam faciat: quia consuetudo quidam natura est: ista autem tein que contra naturam sunt: sunt aliquo modo violenta.

v Facilius est. **w** Sic remouet dubium: quia dixerat saluator lex et propheta usque ad iobem: possent aliqui credere: quod ista essent per christum annihilata quod non est verum, imo per christum fuerunt impleta et perfectio eorum amota: ut plenius declaratum fuerit. **x** Math. v. ca. et hoc est quod dicit saluator.

y Facilius est autem celum etc. Et ad hoc inducit vnum exemplum dicens.

z Omnis qui dimittit uxorem etc. **aa** Lex enim permittit repudium uxoris non tamen sicut licitum sed propter maius malum euadendum: ut declaratum fuit Deuter. xxij. et Math. xix. **ab** Et ideo christus imperfectione legis amouit quam idissolubilitate matrimonij ondit di.

ac Omnis qui dimittit uxorem etc. et patet sua ex dictis Math. xix.

ad Quod quidam erat diues. **ae** Sic inducit exemplum ad puocandum homines ad opera misericordie ex diuite damnato propter defectum pietatis et misericordie et non dicit hic quod sit parabola: quia secundum doctores est narratio rei geste: dicitur Greg. non ex

promittitur nomen eius: quia non erat a deo cognitum per approbationem: secundum quod dicit saluator reprobat. Math. vij. Nunquam noui vos: discedite a me etc. **af** Erat diues, ecce suppositas in censu. **ag** Qui induebat purpura, ecce excessus in vestitu. **ah** Et epula, quo splendens in victu.

ai Et erat quidam mendiculus, no. laza. exprimitur autem eius nomen quia erat deo cognitum per approbationem. sic et moysi dixit Exodus xxxij. Noui te ex nomine. Et ex B dicit Ambrosius, hic quod est magis narratio quam parabola. **aj** Qui iam ad iam eius, ut ex vicinitate magis appareret duricia diuitis et probaret patientiam pauperis. **ak** Cupiens scilicet de misericordia diuitis non dicit de piofisis.

al Que ca. de mendiculis, in quo apparet maxima duricia: eo quod prope promittebat vni pauper poterat subleuari. **am** Et nemo illi dedit, quia tali domino talis familia etiam reformabatur in mentis duricia. **an** Sed et ca. ve. et lin. vlce. etc. Ecce bar talis pietas in lingendo vlcera pauperis arguit duriciam diuitis: quia curabiliores erant canes pauperis quam eorum dominus.

ao Factum est autem ut moreretur mendiculus, in patientia que opus perfectum habet: probatus. **ap** Et portaret ab angelis in sinu abrahe, id est in limbo sanctorum patrum: vbi descendebant iusti morientes antequam impedimentum generale glorie per passionem christi esset amouit.

aq Mortuus est autem et diues, quia diuitie non possunt a morte saluare. **ar** Et se, est in inferno, id est damnato, quia erat dyaboli parochianus et promittas reddens: bona temporalia in illicitis presumendo et horas eius audiendo: cantilenis dissolutis: et malis verbis intendendo.

as Eleuans autem oculos suos cum esset in tormentis: quia eius oculi aperti erant per penam qui ante fuerant clausi per culpam. **at** Vidit abraham a longe, quia multum etiam ante apertionem ianue celestis distabat status electorum a statu reproborum iustitiam quam impossibilis erat transitus ab vno in alium: ut dicitur infra. **au** Ex hoc autem loco dicit Gregorius super Lucam: et ponitur in quarto sententiarum in fine quod infideles in ymo, id est in inferno po

Ante diem iudicij fideles sup se in requie attendunt: quoz gaudia post contēplari nō pnt. qualif aut intelligē dū sit dictū bñ Greg. Maior discretioi r iudicio dimitto: h q dānati vsq in diē iudicij videant gloriā beator: vt vident vba ei' nonare: nō hē ex h loco sufficiēs argumen tū: qz saluator narra nit hic rem gestā vt

h dicitur est r p pñs factā añ xpi passio nem. Ex q sequit q abraā r lazarus nō dū crāt i glia celesti h in lyngo sanctoz patrū. c Pater abraā. Hic falso r p nihilo vocat pa trē quē in opib' mi ficioz dte voluit imi tari. Dñ r saluator Joh. viij. diē iudeis Vos ex patre dia bolo estis rē.

o Mitte lazarus. irrationabil' petijt il lū ad se innādū mlti ti: cui micas panis noluit mittere esurienti. e Or refrige ret liguā meā. ibi pl' cruciabat: qz per eā plus peccauerat h duo officia natu re i quib' lingua de seruit. s. gustui r lo qle. vt hē. ij. de aia. qz aut p linguā in offi cio gustus peccasset

p3 p illud qd supra dicitur est. Epulabat' qttidie splēdide. Sitr in officio loquele: qz int' epulas splēdidas magis relaxat' lingua ad loquēdū icepta. Notandū tñ hic q lin gua r digit' methaphorice dicunt' in aiab' sepati: qles erāt aie lazari r diuitis: sicut in deo qui spūs est man' dē virt' ei' opatina: r sitr in lazaro hic p digitū intelligit' vir tus eius auxiliatiua. p linguā diuitis virt' cōceptus mē tis expñsina. f Fili. recor. qz rece. bo. in vita tua. Hoc sibi dicit ad augmentū sue pene: qz maximū infortunij gen' est fuisse felicē: vt dicit Boet' p de cōsolatione. g Nūc aut' hic cōsolat'. ppter meritū patiētie. h Tu vō cruciaris. ppter defectū misericordie. i Et in his omni. inter nos r vos chaos mag. tir. est. i. distantiā ma gna meritoz r statuū firmata est rigore iusticie diuine vt impossibilis sit trāsitus ab vno statu in aliū: iō subdit. k Et hi qui volunt hinc trāsire rē. qz aie se pate sunt ex statu meriti r demeriti. q aut dānati vellēt venire ad lo cū electoz si eēt possibile nō est dubiū: h de electis qz vel lent ire ad locū dānatoz videt' falsum. Ad qd dicendum q nō vellēt ire illuc ad manēdū: vellēt tñ ire illuc si esset possibile ad ppinquos suos liberādū. Istud tñ velle in telligit' fm volūtate nālem nō aut' fm volūtate delibera tiuā. in qua cōformat' simplicit' diuine iusticie. l Ro go g te pater: vt mit. eū in do. pa. mei. dixit hoc nō charita te duct' cū illā nō haberet: sed timore seruili: ne in ipsoz cōsortio ei' pena augeter: qz fuerat eis occasio peccandi tum rōne diuitiarū quas eis dimiserat ad abusum: tum exemplo male vite qd eis dederat ad sequēdū. m Et ait illi. hnt moysen. qui docuit moralia agenda. n Et pphas. qui docuerūt mystica r credēda: r ista sufficiūt ad salutē: ideo sequit. o Audiant illos. Et hoc p3 qz iste dines r amici ei' erant de gēte iudeoz: quia gentiles nō habebāt doctrinā moysi r pphaz. p Nō pater abraā sed si qd ex mortuis rē. moti ex nuncio sic mirabilis eis apparēte. q Si moysen r pphas nō aud. rē. Hoc pa

ge r lazaru i sinu ei': r ipe clamās dixit. Pas' abraā miserere mei: r mitte laza rū vt intingat extremū di giti sui in aquā: vt refrige ret linguā meā: qz crucior in hac flāma. Et dixit illi f abraā. Fili recordare qz re cepisti bona in vita tua: r lazarus sitr mala. Nūc at' hic cōsolat': tu vō crucia ris. Et i his oib' int' nos r vos chaos magnū firma tū est: vt hi qui volūt hinc trāsire ad vos nō possunt: neqz inde huc transire. Et ait. Rogo g te pater vt mittas eū in domū patris mei. Habeo em' qnqz frēs vt testes illis ne r ipi veni ant in hūc locū tormētōrū. Et ait illi abraā. Hnt moy sen r pphas audiāt illos.

tuit p effectū: quia lazaro resurgētī r xpo testimoniū pbi bēti nō crediderūt: h mag' inficē eū voluerūt: vt hē Job. xij. Sitr nec xpo resurgētī. h magis suaserūt falso ipsum nō resurrexisse: r corp' ei' a discipulis suis furatū fuisse. vt hē Math. vlti. In ca. xvj. vbi dī i postilla. Tex. n. per mittebat repudium vxoris rē.

At ille dixit. Nō pat' abra am: sed si quis ex mortuis ierit ad eos: pñiam agent. Ait aut' illi. Si moysen r pphetas non audiūt: neqz si qd ex mortuis resurrexerit credēt. Caplm. xvij. Ait ad discipulos suos. Impossibile ē vt nō veniāt scādala Te aut' illi p quē veniunt. Et tili' est illi si lapis mola ris iponat' circa collū ei': r piciat' i mare: qz vt scan dalizet vnū de pusill' istis. Attēdite vobis. Si pecca uerit in te frat' tu': increpa illū: r si pñiaz egerit dimit te illi: r si septies i die pec cauerit in te: r septies in die puersus fuerit ad te di cēs: penitet me dimitte illi. Et dixerunt apli: dñe: ad

Ad ditio. E hac pmissi done agit sat' large in addi tione supra Deute. xxij. r Math. xix. caplo: vide ibi. In eodē ca. vbi dē in postilla. Qualif aut' intelligendū sit dictū Greg. Maiorū discretioni dimit to. Additio. Verba bti gre go. vbi dicit' añ diē iudicij: in telligēda sunt ac sē dicat: añ diē passio nis xpi. In passioe eniz fuit qdāmodo iudiciū mūdi. in l' lud Joh. xvj. caplo Nūc iudiciū ē mū di. Replia. Caplo dect mosero tan gūt postillatoz de mrimonij idisso lubilitate h Burgē. se opponit p ea que

posuit Dent. xxij. r Math. xix. h vide coz. Math. xix. Caplm. xvij. Ait ad discipulos suos. Postq saluator ostēdit q peccatores penitētes sūt benigne recipiēdi. hie pñr oīdit q sūt caute nutriēdi. Circa qd p ponit' in formatio xpi benigna. secūdo subdit phariseoz iutroga tio maligna. ibi. Inrogat' aut' a phariseis. Circa pñmū ponit' xpi instructio. scdo instructiois cōfirmatio: ibi. Et factū est duz irer. pma i duas: qz p ponit' dicta iformatio scdo aploz postulatio: ibi. Et dixerūt apli. Circa pñmū sciendū q peccatores pueri ad pñiam. p caute nutriant' qñ a pbēdo eis occasione reuertēdi ad vomitūz diligent' cauet: r talis occasio vocat' scandalū: r dē a scādalon gre ce qd est impactio pedis q facit hoīem ruere: put dictuz fuit math. xvij. vbi iste passus exponit. Scdo nutrit' cau te qñ defect' eoz patient' portat' r iniurie remittunt: qz v nouo pueri ad pñiam. p cōsuetudinē pñtinā hnt quā dā pñitatē recidivādī. iō dicit saluator. b Si pec. ire te fra. tu' increpa illū dulcē r caritative. e Si septies i die rē. i. toties qñes fm qz expositū fuit math. xvij. vni uersitas em' nūero septenario designat'. d Et dixerūt. h pñr ponit' aploz postulatio: cauere em' a scādalis r re mittē iniurias toties qñes pcedit ex magnitudine fidei q aliqs credit r sperat p talib' i vita futura remunerari: r iō apli q erant adhuc ipfecti r ignari audita p dicta xpi doctrina petierūt augmētū fidei dicētes. e Dñe adau. no. fidē. Augēt aut' fidel' duplicit'. vno mō extēsiue: scz qñ plura credibilia cogscūt r credunt' explicite: sicut fides l'ati cognoscūt r credūt explicite: q simplices iplicite cre dūt credēdo de talib' in qdā gnāli illud qd tenet ecclia. Alio mō auget' intensiue: videlz qñ credibilia clari' co gnoscunt' r firmius seruētiusqz tenent: r vtrūqz augmen tū fidei requirit' i ecclie plaris: ppter qd apli q post xpm fuerūt pmi plari i ecclia dei: petierūt vtrūqz augmētū fi del' qd xps dedit eis maxie post resurrectionē suā dando

venit in humilitate et paucis cognitus et a multis despectus et reprobatus: sed in secundo adventu veniet manifestus: et gloriosus in patre orbem indicaturus: sed quia tempus illius adventus est incertum ut predictum est: ideo inducit ad hoc duplex exemplum. Primum est de ree diluuij: ut habet Genesim viij. quod notat cum dicitur.

Et sicut factum est in diebus noe: quia homines illius temporis erant in securitate nihil timebant quousque diluuium subito submersit omnes excepto noe et his qui cum eo erant in archa. Secundum exemplum est de ree subuersionis sodomorum: ut habet Genesim xix. quod notat cum dicitur. Similitudo si facta est in die loth. quia erat in securitate usque ad illam horam qua dominus per ignem et sulphur destruxit terram illam. Secundum habet erit qua die si homo reuelatus. homines erunt in securitate nihil timebunt de futuro iudicio usque ad illud tempus quo christus in humanitate gloriosa manifeste videbitur venturus ad iudicium. In illa die qui fuerit in tecto etc. tunc non vacabit alicui intendere negocijs temporalibus quia oportebit subito eum conspectibus iudicis comparere.

Memores estote vxoris loth. qui non habuit spacium respiciendi: sed statim conuersus fuit in statu salis. ut habet Genesim xix. sic nec tunc homines habebunt spacium respiciendi retro. id est spacium intendendi alicui negotio: sed oportebit eos statim compere conspectibus iudicis. Quicunque querit animam suam etc. timore mortis deficiet a fide in tribulatione antichristi qui preceat iudicium. Perdet illa. per eternam damnationem. Et quicunque perdidit illam. periget mori quod cadere a charitate fidei. Diuificabit eam. merendo vitam eternam. In illa nocte erunt duo in lecto etc. hoc expositum est Math. xxij. Respondeo dicendum illi. ubi dicitur. i. quo assumet. Qui dixit illis. Ubicumque fuerit corpus etc. christus qui iudicabit in forma humana gloriosa. Congregabunt et ad se. id est sancti occurrentes christo venienti ad iudicium: secundum quod dicitur. i. Thessal. iij. Simul raptemur cum illis in nubibus obuiam christo in aera.

Capitulum xviij. Dicebat autem. Postquam saluator ostendit quod peccatores penitentes sunt benigne recipiendi et caritate nutriendi hic dicit ostendit quod sunt deuote instruendi. Et diuidit in duo quia primo describit christi instructio: secundo instructionis confirmatio: ubi. Factum est autem. Circa primum sciendum quod deuotio potissime consistit in oratione que est ascensus mentis in deum. secundum Damasc. de qua saluator hic instruit penitentes discipulos qui iam erant ad deum conuersi: et per consequens futuros ad eum per penitentiam conuertendi. primo ergo saluator ostendit orationis efficaciam: secundo inducit discipulos ad martyrii tolerantiam: ubi. Assumit primum autem. et per orationem eleuatio mentis

inducit ad contemptum vite presentis: prima in duas: in preceptum principale et incidentale. secunda ibi: Et interrogauit. Circa primum sciendum quod ad efficaciam orationis duo maxime faciunt: videlicet instantia et humilitas. per quod docet orare in ista ibi. Dixit autem et ad quosdam. Primum ostendit quod similitudine videtur quod per importunitatem precum obtinuit effectum: dicitur ergo. a. Dicebat autem et pabolaz. id est similitudine videtur que postea sequitur.

Capitulum xvij. Dicebat autem et pabolaz ad illos: quoniam orare semper orare et non deficere dicens. Iudex quidam erat in quidam ciuitate que dicitur deum si timebat et hominem si reuerbatur. Et vidua autem quidam erat in ciuitate illa: et veniebat ad eum dicens. Vindica me de aduersario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hec autem dixit intra se. Et si deum non timebo nec hominem reuerbor tamen quia molestus est mihi hec vidua vidua quod illa ne in nouissimo venies suggillet me. Aut autem dominus. Audite quid iudex iniustitiam dicit. Beatus autem non faciet vinctum ad se die ac nocte: et patientiam habebit in illis. Vico autem vobis: quia cito faciet vindictam illorum. Verumtamen filii hominis venies: putas inueniet si-

ter suam petitionem repetebat. Et quod per iniusticie diuturnitas in iudice. Post hec autem dixit intra se. Vixit precum importunitate. Et si deum non timeo etc. si non propter deum neque propter homines mouear ad faciendum iustitiam illi vidue. Tamen quia mori est in se. vixit illa. faciendum ei iustitiam. Me in no. ve. suggestit. me. id est suggerendo offendat sua importunitate ex qua appetit mori ad faciendum iustitiam non propter amorem iusticie sed ad uitiationem sue molestie. De autem non facta. vixit. id est si iudex iniquitatis propter precum instantiam fecit vindictam. De quo necessario est iustissimum. Quod faciet vindictam electorum suorum existentium in persecutione et tribulatione. Clamantium die ac nocte. id est orantium instantium per sua liberationem et declarationem diuine iusticie. quod multo plus exaudiet talium precum instantiam. Sed illud quod dicitur hic de oratione electorum videtur esse illud quod dicitur Math. v. Orate persequentibus et calumiantibus vos. Ad quod dicitur quod ad bonos pertinent bona spiritualia et eterna que sunt simpliciter bona optare suis persecutoribus: et hoc modo per eis orare: sed quia pene tales sunt quedam medicina. quia valet ad emendationem vite et declarationem diuine iusticie: ideo ad sanctos bene pertinet petere a deo homo vindictam de suis persecutoribus: non ex metu ire sed ex celo iusticie. Dico autem vobis etc. In aliquo tardare videtur secundum humanum iudicium: tamen secundum veritatem non tardat: quia omnia operantur secundum dispositionem sue sapientie. iusticie. Verumtamen filii hominis venies. id est ad faciendum vindictam. Putas inueniet fidem in terra. quod parum inueniet respectue: loquendo de fide formata charitate.

Euangelium

Dixit autē hic. Irōndit q̄ est humilit̄ orandū ostēdēns q̄ humilitas est deo grata: et p̄ oñdit hoc verbo. secūdo facto: ibi. **R**uferebāt autē. **P**rimū facit p̄ parabolā publicanū et pharisei dicēs. **D**uo hoies ascendebāt i templū: q̄ ad istam erat in alto sitū. s. in monte moria: vt h̄. ij. Paral. iij.

Vñ phariseus apparēs iustus.

Publican⁹. i. publicis negocijs intent⁹: q̄ de cōi cur su iplicant ad pctm̄

Pharise⁹ stans. ecce factātia: q̄ stabat vt ab alijs videret orare: et irreuerētia: cū in orādo deberet se p̄sternere.

Deus gr̄as ago tibi: q̄ nō suz sic ce. rē. **I**ste nō proprie orant̄ h̄ maḡ se factant̄ d̄ iusticia alijs cōdēnādo: et orāte iuxta se publicanū despiciendo.

Ieiuo bis i sabbato. i. i ebdomada q̄ sic denoiat̄ a die digniori. **D**ecimas do omnīū q̄ possideo. pharisei enīz decimas minimoz vt rute et mēte et cūmī ad quas si tenebant̄ vt dicunt aliq̄ dabant vt ceteris iustiores appareret: vt dictū est. s.

Et publican⁹ a lōge stans. **E**cce dei timor. q̄ nō eēt dignus appropinquare. **N**olebat nec oculos ad celū leuare: ecce pudor quasi p̄ peccatis p̄rerit̄ nō audēs celū respicē.

Sed p̄cutiebat pect⁹ suū ecce dolo: de peccat⁹ cōmissis

De⁹ p̄i. esto mi. peccator. ecce vera et pura p̄fessio: et ista faciūt ad peccatorū remissionē: iō seq̄t̄.

Amen. i. fidelit̄ dico vob. **D**escēdit hic de domo dei q̄ erat in monte vt supradictū est.

Iustificat⁹ ab illo. i. p̄ illo remanēte in fecib⁹ suis cui⁹ cā subdit̄ cū d̄t̄.

Quia ois qui se exaltat. p̄ supbiām. **H**umiliabit̄. p̄ penā. **E**t qui se humiliat. p̄ veraz peccatorū p̄fessionē.

Exaltabit̄. in gl̄ia p̄ remunerationē. **S**icut enī in statera mālī vna pte dep̄ssa altera eleuat̄ et ecōuerso: sic i statera diuine iusticie decretū est: vt qui eleuant̄ p̄ supbiā in p̄nti vita: dep̄mant̄ p̄ penā cōfusi bilē in futuro et ecōuerso: q̄ se humiliat in p̄nti p̄t̄ deuz in futuro ad gl̄iam eleuant̄.

Afferēbāt autē ad eū infantes. **H**ic p̄nter facto oñdit q̄ humilitas est deo gr̄a

de in terra. **D**ixit autē et ad quosdā qui in se cōfidebāt tāq̄ iusti et asp̄nabant ceteros pabolā istam dicens.

Duo hoies ascendebāt in templū vt orarēt vn⁹ phariseus et alter publicanus.

Pharise⁹ stās hec apud se orabat. **B**e⁹ gr̄as ago tibi q̄ nō suz sicut ceteri hoim raptores: iniusti: adulteri: velut etiā hic publicanus

ieiuno bis i sabbato. decimas do oim que possideo

Et publican⁹ a longe stās

nolebat nec oculos ad celū leuare sed p̄cutiebat pectus suū dicēs. **B**e⁹ p̄pici

us esto mihi pctōri. **A**mē dico vob: descēdit h̄ iustifi

cat⁹ in domū suā ab illo q̄

hois q̄ se exaltat humiliabit̄.

et qui se humiliat exaltabit̄

Afferēbāt autē ad eū infantes vt eos tāgeret: q̄ cūz viderēt discipli icrepabāt illos.

Ihs at̄ puocās illos dixit. **S**inite pueros vēire ad me: et nolite vetare eos.

Taliū ē. n. regnū dei **A**mē dico vob: q̄cūq̄ nō acceperit regnū dei sicut puer: nō intrabit i illud.

Et interrogauit eū q̄dā pnceps dicens **M**agister bone q̄d faciēs vitā etnā possidebo **D**ixit autē ei ihs. **Q**uid me dicis bonū. **N**eo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. **M**ādata nosti. nō occides: nō mechaberis: nō furtū facies: nō falsuz testi

moniū dices: honora p̄ez

tuū et matrē. **Q**ui ait. **H**ec oia custodiui a iuuentute mea. **Q**uo audito ihs ait illi. **A**dhuc vnū tibi deest. **O**ia q̄cūq̄ hēs vēde et da paupib⁹ et hēbis thesaurū i celo et veni seq̄re me. **H**ic ille auditis tristat⁹ est q̄ diues erat valde. **E**uidēs at̄ ihs illū tristē factū dixit **Q**uā difficile q̄ pecunias hēt i regnū dei intrabūt. **F**acili⁹ ē enī camelū p̄ foramē acus trāsire q̄ diuitē intrare in regnū dei. **E**t dixerūt q̄ audiebāt. **E**t q̄s pōt saluus fieri. **A**it illis. **Q**ue impossibilia sūt apud hoies

possibilia sūt apud deū. **A**it autē petr⁹. **E**cce nos dimissim⁹ oia: et secuti sum⁹ te. **Q**ui dixit eis. **A**men dico vob nemo est q̄ reliq̄t domū aut parētes aut fratres aut vxorē aut filios p̄p̄t regnū dei: et nō recipiat multa in h̄ tpe et i seculo futuro vitā etnā. **A**ssūpsit autē ihs duodeci: et ait illis **E**cce ascendim⁹ hierosoly mā et p̄sumabunt oia q̄ scripta sunt p̄ p̄phas de filio hois. **T**radet enī gentib⁹ et illudet et flagellabit et cōspuet et postq̄ flagellauerit occidēt eū: et die tertia resurget: et ipsi nihil horū intellexerūt. **E**t erat verbuz istud absconditū ab eis et nō intelligebāt que dicebant̄

Factū est autē cū appropinquaret hiericho: cec⁹ q̄daz

rudes et imperfecti: tum quia christus frequenter eis pabolice loquebat̄: et ideo nescierunt si tunc pabolice loq̄ret̄.

Factū est. **P**ostq̄ posita est xp̄i instructio de eficitia orationis: et de tollerātia passionis: hic cōsequen̄ describit̄ dicte doctrine cōfirmatio per opus miraculosū

fm̄ q̄ scribit̄ **M**ar. vlti. **S**ermonē confirmāte sequētib⁹ signis: et p̄ ista ex dictis **M**ath. xx. et **M**arci. x. hoc ex p̄to. **F**actū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

et accepta p̄ hoc q̄ pueros xp̄s amiceabiliter recepit: et p̄ ista ex dictis **M**ath. xix. **E**t interrogauit. **H**ec est p̄ incidentalis in qua ponunt̄ duo incidentia. secundū ponit̄ ibi. **A**it autē petrus. **C**irca primū sciendū q̄ quia ihs immediate dixerat de pueris: taliū est regnū celoz et in hoc pabolice loquebat̄ p̄ puericiā itelligēs humilitatē et innocentia. ideo quidaz egisperitus quivocat̄ hic princeps: eo q̄ erat diues vt p̄ ex sequētib⁹: petijt ab eo quid faciēdo haberet regnū celoz. q. d. dicas mihi plane et aperte absq̄ pabola: q̄d debeo facere ad cōsequendū regnū celeste: et hoc modo xp̄s ei r̄ndit: et patz ista ex dictis **M**ath. xix. vsq̄ ibi. **Q**ue ipossi. sūt apud hoies possib. sūt apud deum: q̄ ad regnū celoz non p̄nt hoies p̄tingere p̄p̄ia virtute: h̄ per auxiliūz diuine gr̄e

Ait autē petrus. **H**ic ponit̄ secundū incidēs q̄ petrus a xp̄o immediate audierat q̄ difficile q̄ pecunias habēt regnū dei intrabūt: iō quesiuit a xp̄o q̄ eēt sui et aliorū remunera

tio: q̄ oia terrena reliq̄rāt p̄pter xp̄m et p̄ xp̄i r̄nsio ex dictis **M**ath. xix. et **M**arci. x. **P**ostq̄ saluator oñ dit oionis efficacā: hic p̄r inducit discipulos suos ad martyriū tollerātia exēplo sui: et p̄ ista ex dictis **M**ath. xx. et **M**arci. x. except̄ q̄ sequunt̄. **C**ōsumabūt oia que scripta sunt et. q̄ p̄be scripserunt de passiōe xp̄i futura. vt p̄. **E**sa. liij. et **D**an. ix. et in multis alijs locis. **E**t ipsi nihil horū intellexerūt quia adhuc erāt

rudes et imperfecti: tum quia christus frequenter eis pabolice loquebat̄: et ideo nescierunt si tunc pabolice loq̄ret̄.

Factū est. **P**ostq̄ posita est xp̄i instructio de eficitia orationis: et de tollerātia passionis: hic cōsequen̄ describit̄ dicte doctrine cōfirmatio per opus miraculosū

fm̄ q̄ scribit̄ **M**ar. vlti. **S**ermonē confirmāte sequētib⁹ signis: et p̄ ista ex dictis **M**ath. xx. et **M**arci. x. hoc ex p̄to. **F**actū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Factū est autē cū appropinquaret ihs hiericho. i. p̄ hiericho. adhuc existeret: q̄ fm̄ veritatē nō accedebat ad hiericho: h̄ inde recedebat: vt p̄ **M**ath. xx. et **M**arci. x.

Capitulum. xix.

Ingressus ih̄s. Postq̄ descripta est uersio peccatorū in general: h̄ p̄ter describit̄ i particulari .s. in cōuersione zachei. Et diuidit̄ in duo: qz p̄mo de scribit̄ cōuersio zachei: secūdo remotio dubij: ibi. hoc il-

lis audiētib⁹. Circa p̄mū dī. a. Et ingressus ih̄s p̄ambu labat hiericho: p̄m ea q̄ dicta sunt i fine p̄cedētis capli: ista historia zachei non sequit̄ imediate p̄ illuminationē ceci q̄ facta fuit in egressu ih̄s a hiericho: h̄ p̄ egressus ei⁹ ab hiericho z p̄gressu p̄ alia loca regressus fuit ibidē sicut est i multis alijs locis i euāgelio dī pluries uenisse ad eundē locū z in isto regressu accidit̄ historia istius zachei: cū dicitur. b. Ecce uir noie zacheus. Expressit̄ h̄ nomē ei⁹ qz dignus erat noiarī p̄pter cōuersionis facilitatē z p̄pter cōuersi p̄fectionē. c. Princēps erat publicanorū. i. p̄mū inter illos q̄ uacabat publicis actib⁹. .s. exactio nib⁹ z vectigalib⁹ leuandis z deferēdis q̄ cōster ad peccatū implicat̄: ex q̄ i eius uocatione apparet maior dei misericōdia. d. Et ip̄e diues. qz atarus fuerat in acq̄redo: h̄ p̄ cōuersi-

sedebat sec⁹ uia mendicās. Et cū audiret turbā p̄tereuntē infrogabat qd̄ h̄ eēt. Bixerūt autē ei qd̄ ih̄s nazaren⁹ transiret. Et clamauit dicēs. Jhu fili dauid miserere mei. Et q̄ p̄ibat increpabāt eū ut taceret. Ipse uo mltomagis clamabat: fili dauid miserere mei. Stās autē ih̄s iussit illū ad duci ad se. Et cū appropinquasset infrogauit illū dicēs. Quid tibi uis faciam. At ille dixit. Dñe ut uideam. Et ih̄s dixit ei. Respice: fides tua te saluū fecit. Et cōfestim uidit z seq̄bat illū magnificās deum. Et oīs plebs ut uidit dedit laudē deo. ¶ Capitulum. xix.

Ingressus pambula bat hiericho. Et ecce uir noie zache⁹ z h̄ p̄ncēps erat publicanorū z ip̄e diues. Et q̄rebat uidere ih̄s q̄s eēt z non potēat p̄ turba qz statura pusillus erat. Et p̄currēs ascēdit i arbore sycomorū ut uideret euz

.s. dī qd̄ murmurabāt de x̄po strāte domū zachei eo qd̄ ad hoīem peccatorē diuertisset. ap̄d iudeos em̄ lōge ab omī nabili⁹ fuit igredi ad gētiels q̄ ad iudeos peccatores: p̄pter qd̄ petr⁹ etiā p̄ ascēsiōnē x̄pi p̄ reuelatiōnē fuit p̄monit⁹ ut absq̄ tali abomiatiōe igrederet̄ domū comeli⁹

qz inde erat trāsiturus. Et cū uenisset ad locū suspiciens ih̄s uidit illuz: z dixit ad eū. zachee festinās descēde qz hodie i domo tua oportet me manere. Et festinās descēdit z excepit illū gaudēs. Et cū uiderent oēs murmurabāt dicētes qd̄ ad hoīem peccatorē diuertisset. Stās autē zache⁹ dixit ad ih̄m. Ecce dimidiuz bonorū meorū dñe do paupib⁹: z si quid aliquez defraudauit reddo quadruplū. At ih̄s ad eū. Quia hodie salus domui huic facta est eo qd̄ z ipse filius sit abrae. Uenit. n. fili⁹ hoīs q̄rere z saluū facere qd̄ pierat. Hec illis audiētib⁹ adijciēs dixit pabolā eo qd̄ eēt p̄pe irīm z qz existimaret qd̄ confestim regnū dei manifestaret. Bixit ergo. Homo qd̄ nobilis abiit i regionē longinquam accipere sibi regnum z reuerti. Vocatis autez decem seruis suis dedit eis decem

ut h̄i. Act. x. Et iō si zache⁹ fuisset gētilis magz habuissent occasionē murmurandi eo qd̄ ad hoīez gētilē diuertisset: z uē pbabile qd̄ h̄ac cām sue murmuratiōis exp̄sissent ad colorādū murmuratiōnē suā tāq̄ rōnabilē. Itē ex h̄ qd̄ zacheus dixit. Si qd̄ aliquez defraudauit reddo qd̄ druplū. Illa em̄ lex uita data iudeis z i gētilib⁹: z nec ad eā tenebāt gētilēs i alī qd̄ h̄ solū ad simplū nisi forte i aliq̄ casu exc̄rcūstātia facti: z iō illā legē ignora bāt: p̄pter qd̄ zache⁹ q̄ illā sciuit: z p̄m eaz facē uoluit: iu fuisse iude⁹ an uocationez suā. Nec ualet si h̄ arguat qd̄ h̄ dī p̄ncēps publicanorū qz z mathe⁹ publican⁹ fuit qd̄ tñ iude⁹ fuit natiōe: uñ z euāgelium suū scripsit hebraice: p̄m qd̄ dīc̄ beatus hiero. i p̄logo sup̄ math. p̄. Hec illi audiētib⁹. Post qd̄ descripta est uocatio zachei. h̄ p̄r ponit̄ remotio dubij qd̄ p̄ remouet̄ vbo

scōo facto ibi. Et his dicit̄ p̄cedebat. Circa p̄mū sciendū qd̄ iudei z et apl̄. de regno x̄pi carnalit̄ sentiebāt an̄ eius ascēsiōnē credētes eū i regno dauid t̄palit̄ regnaturū uñ. Act. j. petierūt a x̄po. Dñe si i t̄pe h̄ restitues regnū isrl̄. uñ z filij zebedei credētes eū sic regnaturū petierūt qm̄ ad dextrā suā z ali⁹ ad sinistrā sederet: z iō qz appropinquabat x̄ps uersus irīm: credebāt eū sublimādū cito i regēz i regia ciuitate: z h̄ ē qd̄ dī. qd̄ eo qd̄ eēt p̄pe irīm z qz existimaret̄. falso tñ. r. qd̄ p̄festim regnū dei manifestaret. z uocat̄ h̄ regnū dei regnū ipsi⁹ dauid. uñ z p̄. Paral. xxix. Sedit salomon sup̄ soliu dñi i regē p̄ dauid p̄re suo zē. z iō ad h̄ac falsam estimatiōnē remouēdā p̄ponit̄ pabolā ad ostendēdū qd̄ i p̄ aduētū nō uenerat ad regnādū t̄palit̄: h̄ magz ad patiēdū z i secūdo aduētū reuertet̄ ad iudicādū sic rex excellētissim⁹ tūc regnū suū oib⁹ manifestatur⁹: iō subdit̄. s. Hō qd̄ nobilis. i. x̄ps hō natus p̄m carnē de semine dauid regz. t. Abijt i regionē longinquā. i. ad celū empyreū p̄ suā ascēsiōnē. v. Accipe sibi regnū. sup̄ ordies angelorū. r. Et reuertit̄. i. i fine mūdi ad iudiciū: tūc em̄ manifestabit̄ oib⁹ regnū suū. y. Vocat̄ autē decē seruis suis. i. fidelib⁹ uniuersis quoz uniuersitas nūero denario designat̄ qz est p̄m limes nūmerorū: uñ z nūeri seq̄ntes sūt replicatiōes ipsi⁹ z p̄tū ei⁹ viginti em̄ sūt bis decē: z triginta ter decē: z sic p̄r. De dicit̄ eis decē mnas. i. uniuersitatē bonorū suorū diuersimo de tñ: qz dedit unicuiq̄ pl⁹ uel min⁹ p̄m p̄p̄riā uirtutē.

onē nō fuit auarus in retinēdo: qz parat⁹ fuit reddē quadruplū defraudatis ab eo. e. Et q̄re. vi. ih̄m. ex deuotione. f. Et nō poterat p̄ turba. ex q̄ p̄ deuotio populari ad x̄pm. sequit̄. g. Suspiciēs ih̄s. i. approbans deuotionē illi⁹. h. Quia hodie i domo tua optet me ma. i. in domo materiali p̄pter refectionē x̄pi z suorū discipuloz z ad ostēdēdū benignitatē peccatorū reuertenti z in domo sp̄uali p̄scie p̄ ḡfe infusionē. i. Et cū uiderent oēs. i. pharisei z alij malignantes. k. Murmurabāt. z hoc irrōnabilit̄: qz nullus rōnabiliter pōt murmurare si medic⁹ uisitet egrotū ad ip̄m sanandū. l. Stās autē zache⁹. ad obediēdū dño. p̄mptus. unde subdit̄. m. Ecce dimidiū bonorū meorū dñe do paupibus. nō dicit̄ dabo in futuro: qz erat paratus statim dare: ex h̄ etiā pater qd̄ nō oīa bona sua erāt male acquisita: qz de illis nō posset elemosynā facere. n. Et si quid aliquez zē. Lex em̄ in aliq̄b⁹ p̄cepit̄ restituere duplū: z in aliq̄b⁹ qd̄ druplū z in aliq̄b⁹ q̄ntuplū ut p̄. Exo. xxij. z iō p̄ hoc qd̄ h̄ expr̄mit̄ restitutio media: intelligunt̄ alie due extreme sequit̄. o. Et qd̄ z ipse fili⁹ sit abrae. dicit̄ hic glosa Bede. Fili⁹ aut abrae zache⁹ dī: nō qz de ei⁹ stirpe genit⁹: h̄ qz ei⁹ fidē imitat⁹: ut sic ille terrā domūq̄ paternā deseruit ita iste bona sua partiēda paupib⁹ reliq̄rat: z sic uē dicere qd̄ nō fuit iude⁹ natione h̄ gētilis: qz oēs iudei natiōe de stirpe abrae descēderāt. Idē uē dicit̄ ambro. dicēs zache⁹ exigu⁹ meritū sicut p̄p̄s nationū zē. Aliq̄b⁹ autē alijs uē p̄m: qz

Euangelium

a **N**egociamini dicitur venio. q. tēp^o meriti currit vsq; ad diē iudicij: in quo tpe de^o dat dona sua ad hoc q; multipli cent^o p fruct^o bonoz operū. b **C**ives autē ei^o oderāt illū Cives isti sunt iudei qui p maiori pre in odiū xpi sunt firmati. c **E**t miserūt legationē post illū dicentes. **N**olumus hunc regnare sup nos: q; post ascē siones xpi ad celos iudei conati sunt destruere fidē catholice in qua incipit regnū xpi: qd cōplebitur et manifestabit i fine mūdi. d **E**t factū est vt rediret. i. ad generale iudiciū e. **M**issit vocari seruos quib^o dedit pecuniā. q; oportebit oēs cōparere an iudicē ad reddēdū de oib^o receptis ab eo rōnem. f **V**enit autē prim^o. q; tūc electi de suis meritis se curi parati erūt astare iudici. g **I**n modico fuisti fidelis q; bona etiā spūalia q; habent in vita presentia modica sunt respectu bonoz celestiu que expectant i vita futura. h **E**ris p̄tatem habes supra decē ciuitates. i. gaudebis de felicitate oium q; p doctrinaz vel exemplū vite tue cōuersi sunt ad bonum. i **E**t tercius venit. q; licet mali reformidēt venire ad cōspectū iudicis: tū oportebit eos ibidē repñtari. k **E**cce mna tua quā habui repositā i sudario. **S**udariū autē est p̄nus in quo inuoluuntur corpora mortuoz et iō mna tua in sudario reposita signat donū dei a bonis operibus ociosum tāq; mortuum. l **T**imui enim. iste timor non est nisi pusillanimitas bene agēdi m. **Q**uia hō austerus es. licet enim modo tempus sit misericordie in iudicio tamen erit tempus rigoris iusticie. n **T**ollis quod nō posuisti. et metis quod non seminasti: quia a prelati ecclesie non solum requirunt bona in persona propria: s; in subditis eorum quos tenent inducere ad bonū: et sententia huius patet plenius ex dictis **Matth.** xxv. vsq; ibi. o **V**erūtamen inimicos meos. i. in deos qui post ascensionē xpi conati sunt fidem catholicam destruere: vt. s. dicitū est. q **A**dducite huc et interficite. q. xliij. anno post passionē xpi ciuitas hierusalē fuit destructa et popul^o iu-

a mnas: et ait ad illos. **N**egociamini dū venio **C**ives autē ei^o oderāt eum: et miserūt legationē p^o illū dicentes. **N**olum^o hūc regnare sup nos. **E**t factū est vt rediret accepto regno: et iussit vocari seruos quib^o dedit pecuniā vt sciret q̄tū q̄sq; negociat^o eēt. **V**enit autē prim^o dicēs. **B**ñe: mna tua decē mnas acq̄siuit. **E**t ait illi. **E**uge bōe fūe q; i modico fuisti fidelis: eris p̄tate hñs supra decē ciuitates **E**t alter venit dicēs. **B**ñe mna tua fecit quinq; mnas **E**t huic ait: **E**t tu esto sup quinq; ciuitates. **E**t terci^o vēit dicēs. **B**ñe ecce mna tua quā habui repositaz in sudario. **T**imui enim te q; hō auster^o es: tollis quod nō posuisti: et metis quod nō seminasti. **V**ixit ei: **B**e ore tuo te iudico fūe nequā. **S**ciebas q; ego hō auster^o sum tollens quod nō posui: et metēs quod non seminavi. **E**t q; re nō dedisti pecuniā meā ad mēfaz: et ego veniēs cū ysuris vtiq; exegisset illud **E**t astātib^o dixit: **A**uferte ab illo mnam: et date illi q; decē mnas hz. **E**t dixerūt ei: **B**ñe: habet decē mnas **B**ico autē vobis q; hōi habenti dabit et abūdabit ab eo aut qui nō hz et id quod hz auferet ab eo. **V**erūtamen inimicos meos illos q; noluerunt me regnare sup se ad

deoz occisus per **Tytū** et **Vespasianū**. **I**n fine etiā mundi omnes reprobi generaliter qui sunt inimici xpi sententia mort^o eterne vni interficiēdi. q **E**t his dictis. **D**ic consequēter ostendit factū quod declarauerat verbo. **I**n parabola autē immediate p̄cedenti duo declarauerat: vnum p̄tēs ad suā passionē: aliud ad ciuitatē hierosolymitanē destructionē igit p̄mo facto ostēdit p̄mu: secūdo secūdu ibi. **E**t cū appropinquauit videns ciuitates fletit. **P**rima diuidit in tres: quia primo describit xpi hūmiliatio: secūdo populi deuotio: ibi. **E**t te autem illo. tercio phariseoz malignatio: ibi. **E**t quidam phariseoz. **C**irca p̄mū sic dicit. q **E**t his dictis p̄cedebat ascendēs hierosolymā vbi erat passur^o fm q; p̄dixit factū ostendēs q; erat paratissim^o se humiliare et obedire vsq; ad mortē contēpibilis simā et acerbissimaz et ideo humiliter voluit illuc venire sedēs sup pullū asine sicut fuerat p̄dicaz zacharie. ix. **C**etera patēt ex dict^o **Matth.** xxi. **E**t cū autē illo. **D**ic ponit populi deuotio et paternia ex dict^o **Matth.** xxi. **E**xcepto quod subdit. s **S**up oib^o quas viderant virtutibus. ex suscitacione enim lazari quā plures viderāt fuerūt moti ad istaz deuotionē: ut habet **Iob.** xij. et etiam ex alijs xpi miraculis. **E**t quidā phariseozum. **D**ic consequēter describitur phariseozum malignatio: ex inuidia enim quam contra xpm conceperāt deuotionē populi ad christum videre nō poterant: ideo dixerunt. v **M**agister increpa discipulos tuos. q. dicant. talem falsum applausum non debes sustinere. x **Q**uibus ipse ait rationabiliter se excusando et propheta de futuro. y **D**ico vobis. quia si hi tacuerint: lapides clamabunt: et hoc fuit impletum in sua passione: quando discipulis p̄ timore iudeoz tacentibus laudem xpi lapides scissi sunt: vt habetur **Matth.** xxvij. q̄si phibētes restiontū scissat^o ipsi xpi mortis p̄ qd cēturio et alij gentiles q; erāt cū eo visis tot signis scissatē xpi p̄fessi sūt dicētes. **V**ere fili^o dei erat iste: vt hī ibidē.

ducite huc: et interficite ante me. **E**t his dictis p̄cedebat ascendēs hierosolymā. **E**t factū est cū appropinquasset ad betphage et bethaniam ad motē q; vocat oliueti misit duos discipulos suos dicēs: **I**te i castellū quod cōtra vos est. **I**n quod introeunt inuenietis pullum asine alligatū. cui nō vnq; hōim sedit. **S**oluite illum et adducite. **E**t si quōs vos interrogauerit quare soluitis: sic dicet^o ei. **Q**uia dñs operam eius desiderat. **A**biēerūt autē q; missi erāt: et inuenērūt sicut dixit illis statē pullū. **S**oluētib^o autē illis pullū: dixerūt dñi eius ad illos. **Q**uid soluitis pullū **A**t illi dixerūt. **Q**uia dñs eū necessariū habet. **E**t duxerūt illū ad ihm: et iactantes vestimēta sua supra pullū imposuerūt ihm. **E**unte autē illo substernebant vestimenta sua in via. **E**t cū appropinquaret iaz ad descensum montis oliueti: ceperūt oēs turbe descendētū gaudētes laudare deū voce magna sup omnibus quas viderant virtutibus dicētes. **B**enedictus qui venit rex i nomine domini pax in celo: et gloria i excelsis **E**t quidā phariseozum de turbis dixerunt ad illum. **M**agister increpa discipulos tuos. **Q**uib^o ipse ait: **D**ico vob^o q; si hi tacuerit

poterant: ideo dixerunt. v **M**agister increpa discipulos tuos. q. dicant. talem falsum applausum non debes sustinere. x **Q**uibus ipse ait rationabiliter se excusando et propheta de futuro. y **D**ico vobis. quia si hi tacuerint: lapides clamabunt: et hoc fuit impletum in sua passione: quando discipulis p̄ timore iudeoz tacentibus laudem xpi lapides scissi sunt: vt habetur **Matth.** xxvij. q̄si phibētes restiontū scissat^o ipsi xpi mortis p̄ qd cēturio et alij gentiles q; erāt cū eo visis tot signis scissatē xpi p̄fessi sūt dicētes. **V**ere fili^o dei erat iste: vt hī ibidē.

Et ut appropinquabit. Hic consequent ostendit facto su-
tura civitatis hierosolymitane destructione in h qd flevit
ex copassione: ppter mala sup civitate z populi futura: z
qz semp in deo cu misericordia currit iusticia: io in xpo p
ostendit dulcor copassionis: secudo rigoz vltionis: tercio
in pncipibz iudeoz
malu obstinationis
secuda ibi. Et ingres-
sus. tercia ibi. Prin-
cipes aut. Circa pri-
mu dz. b. Videt
civitate. scz hierusa-
le in qua diu vigne-
rat cultus diuinus.
c. Flevit sup illaz.
tum ppter mala cul-
pe que ibi multipli-
cata fuerant: tum p
pter mala pene que
futura iminebat di-
cens. d. Quia si
cognuisses. sup. mala
dicta. e. Et tu. sup
ple fleres. f. Et q
de in hac die tua. i.
modico tpe i quo fa-
cies voluntate tuam.
g. Que ad pace ti-
bi. i. modico tpe du-
ratura: z io nuc gau-
des: qz mala imine-
tia no vides: io sub-
dit. Huc aut abscō-
dita sūt zc. h. Et
circūdabūt te inimi-
ci tui scilz romani.
i. Vallo. i. cu exer-
citu valde forti.
k. Et coangustabūt
te vndiqz. intm qz p
angustia famis inē-
te sūt mlieres filios
pprios comedisse:
fm qz refert ioseph⁹
libro de iudaico bel-
lo: z ca tante destru-
ctionis subdit.
l. Eo qz no cogno-
ueris tps visitatiois
tue. pdicatione xpi
recipiēdo: h magis
vsqz ad morte ipsuz
psequēdo. m. Et
ingressus. h pnr in
xpo ondit rigor vlti-
onis in h qz venden-
tes z emētes in tem-
plo inde eiecit per h
designās p eēt eij-
ciendi in gehēnaz z
patet snia ex dictis
Matth. xxj.
n. Principes aut.
Hic pnr describitur
obstinatio pncipuz
iudeoz z p qz ad interiorē machinationē: secudo qz
ad exteriorē miserationē ca. seqnti. Circa primuz dicitur.
o. Principes aut sacerdotū. qz perant in spiritualibus
p. Et scribe. qz intēdebāt doctrine legis z ppharum.
q. Et pncipes pleb. qz psidebāt in tpalibz disponendis.
r. Querebāt illū pdere. ex cogitātes diuersas vias z mo-

a lapides clamabunt. Et ut
b appropinquavit: vidēs ci-
c uitate flevit sup illā dicēs:
d Quia si cognuisses z tu.
e Et quidā i hac die tua que
ad pacem tibi: nunc autem
abscōdita sunt ab oculis
tuis. Quia veniēt dies i te
h z circūdabunt te inimici
i tui vallo: z circūdabunt te
k z coangustabūt te vndiqz
z ad terrā psternēt te: z fi-
lios tuos qz i te sunt. Et nō
relinquēt i te lapidē sup la-
i pidē: eo qz nō cognoueris
m tps visitationis tue. Et in-
gressus in tēplū cepit eijce-
re vēdētes z emētes dicēs
illis. Scriptū est: qz dom⁹
mea dom⁹ orōnis ē. Vos
aut fecistis illā speluncā la-
tronū. Et erat docēs qz tri-
n die in tēplo. Principes aut
p sacerdotū z scribe z princi-
q pes plebis querebāt illuz
r pdere z nō inueniebāt qd
s facerēt illi. Oīs em popu-
lus suspensus erat audiēs
illum. Caplin. xx.
t Factū est i vna diez
e docēte illo populū in
tēplo z euāgelizante
puenerūt pncipes sacerdo-
tū z scribe cuz senioribz: z
aiūt dicentes ad illū. Bic
nob i qz ptate hec fact. Aut
qs est qz dedit tibi hāc ptā-
tē. Rndēs at ihs dixit ad
illos. Interrogabo vos z
ego vnū vrbū. Rndete mi-
hi. Baptismū iohānis de
celo erat: an ex hominibz.
At illi cogitabant intra se
dicētes. Quia si dixerim⁹
de celo dicet. Quare ergo
nō credidistis illi. Si aut

dos quō possent illū occidere moti ex rancore z inuidia z
ipm: io subdit. r. Et nō inueniebāt. cū eēt scitissim⁹: nec
etiā audebāt timore ppli: io subdit. s. Oīs em popul⁹
suspensus erat audiēs illū. i. valde attent⁹ ad audiēdā san-
ctā ei⁹ doctrinā.
In ca. xix. vbi dī in
postilla. Et sic vī de
cere qz nō fuit iude⁹
natione hz gentilis.
Additio.
Q. Hod aut za-
che⁹ sit natio-
ne hebre⁹ satz
onit p rōnes postil-
latoris: nec Beda z
riū vī dicē si bñ itel-
ligant vba euāgelij
qb⁹ sniam snā ada-
ptat: nā xps dixit qz
salus facta eēt huic
domui. i. zacheo ha-
bitatori eo qz eēt fili-
us abrahe. Constat
aut qz nō fuit sal⁹ fa-
cta zacheo eo qz de
stirpe abrahe genit⁹
esser: hz qz ei⁹ fidē est
imitat⁹: z sic referen-
da sūt vba Bede ad
cām saluz. i. zachei.
nō aut ad ei⁹ stirpez
tm: sicut ex dicit Am-
brosij dicit: zache⁹
exigu⁹ meritis sicut
ppls nationū zc. nō
vī dicē qz sit d ppls
nationū: hz qz sit de fi-
gura ppli nationuz
nō est aut icōueniēs
vt aliqs de natione
israelitica figuret na-
tionē gentiliū: sic Lu-
ce. xv. ca. de filio p-
digo. Cap. xx.
Et factum est.
Hic pnter de
scribit iudoz obstia-
tio qz ad insidiatio-
nē exteriorē z xpm
z p circa h describit
eoz malicia insidiās
scdo eoz supbia ad
h incitās ibi. Audie-
te oi ppls. pma i dī-
as pres. qz p eozum
malicia describit. se-
cūdo pfutatio zclu-
dit ibi. Rndēs aut
pna adhuc i duas
qz p describit mali-
cia pncipū insidiam
do xpo p seipos. se-
cūdo p mistrosi bi.
Et obseruātes mise-
rūt insidiatores. Cir-
ca pnu pmitit ma-
ligna interrogatio. scdo sdbit interrogatiū pfutatio: ibi. Rndēs aut. Et ista scda ps diuidit i duo: qz xps p pfutat eos
respōsione canta: z scdo pabolica ad h apta: scda ibi. Ce-
pit aut dicere. Snia aut istarum partium patet ex dictis
Matth. xxj. v. Et obseruātes. Dic describit insidiatio
pncipū iudeozum contra xpm p ministros: cum dicit.

dixerim⁹ ex hoibz: plebs
vniuersa lapidabit nos cer-
ti sūt em iohem pphaz eē
Et rnderūt se nescire vnde
eēt. Et ihs ait illis. Neqz
ego dico vobis in qua po-
testate hec facio. Cepit aut
dicē ad plebē pabolā hāc
Hō qdā plātauit vineā: z
locauit eā colonis: z ipe pe-
gre fuit multis tpibz. Et i
tpe illo misit ad cultores
seruū vt de fructu vinee da-
rent illi. Qui cesū dimiserūt
eū inanē. Et addidit altez
suū mittere. Illi aut hunc
qz cedētes z afficiētes p tu-
melia dimiserūt inanē. Et
addidit fciū mittē: qz illū
vulnerantes eiecerūt. Bi-
xit at dñs vinee. Quid fa-
ciā. Mittā filiū meū dile-
ctū: forsitan cū hūc viderit
verebūtur. Quē cū vidis-
ent coloni cogitauerūt in-
tra se dicētes. Hic ē heres
occidam⁹ illum: vt nra fiat
hēditas. Et eiectū illū ex-
tra vineā occiderūt. Quid
g faciet illis dñs vinee. Ve-
niet z pdet colonos istos z
dabit vineā alijs. Quo au-
dito dixerūt illi. Absit. Ille
aut aspiciēs eos ait. Quid
est g hoc qd scriptū est lapi-
dē quē reprobauerūt edifi-
cātes hic fact⁹ est in caput
anguli. Oīs qui ceciderit
supra illū lapidē cōqssabi-
tur supra quē aut ceciderit
cōminuet illū. Et qrebant
pncipes sacerdotū z scribe
mittere i illū man⁹ illa ho-
ra z timuerūt pplm. Cogno-
uerūt. n. qz ad ipos dixerit
similitudinē hanc. Et ob-

ligna interrogatio. scdo sdbit interrogatiū pfutatio: ibi. Rndēs aut. Et ista scda ps diuidit i duo: qz xps p pfutat eos
respōsione canta: z scdo pabolica ad h apta: scda ibi. Ce-
pit aut dicere. Snia aut istarum partium patet ex dictis
Matth. xxj. v. Et obseruātes. Dic describit insidiatio
pncipū iudeozum contra xpm p ministros: cum dicit.

Euangelium

Miserunt insidiatores qui se iustos simularunt: ut sub specie iusticie facilius christum deciperent: sicut dicit Proverbia. Frustra facit rethor ante oculos penatorum: et ideo frustra insidias tendebat christo. cum nulla simulatio possit eum decipere: quia omnia nuda et aperta sunt oculis eius. **fm q dicit** Heb. iij. c. cetera patet ex dictis **Matth. xxij. capitulum.** **C**oncesserunt autem. **D**icit dominus ponit confutatio saduceorum: et per scriptura ex dictis **Matth. xxij. vsqz ibi.**
Des enim vivunt ei. quia iusti sunt de functi corpe. vivunt tamen in anima resurrecturi ad plenam participationem glorie et iusti sunt ad declarationem divine iusticie. **R**udentes autem. **D**icit ex predictis concludit confutatio insidiantium christo: et per eorum propria confessione cum dicit. **D**ixerunt: magister bene dixisti etc. **S**ecundo ex filii ipositione cum dicit. **E**t amplius non audebat eum quicquam interrogare. **T**ercio ex ignorantie eorum declaratione cum dicit. **Q**uod dicit christum filium david etc. et patet scriptura ex dictis **Matth. xxij. s. Audite autem.** **P**ostquam scripta est principium iudeorum malicia. h. secundum describit eorum superbia que fuit primus mortuum in eis. **E**x superbia enim et presumptio ne non poterat correctione christi sustinere nec devotionem populi ad christum videre: et per scriptura ex dictis **Matth. xxij. excepto quod sequitur.** **S**olum ambulare in stolis id est in cultoribus vestimentis in publicum procedere ut per honore abiliiores viderentur.
Qui devorant domos viduarum. bona eorum ad se trahentes et sustentantes sub falsa specie sanctitatis. **H**ic accipiet damnationem maiorem. quia

servantes miserunt insidiatores qui se iustos simularunt ut caperent eum in sermone et traderent illum principatui et potestati perfidis. **E**t interrogaverunt eum dicentes. **M**agister scimus quia recte dicis et doces et non accipis personam sed viam dei in veritate doces. **L**icet nobis tributum dare cesari. an non. **C**onsideras autem dolum illoz dixit ad eos. **Q**uid me tetatis. **Q**uestedite mihi denarium: cuius habet imaginem et inscriptionem. **R**udentes dixerunt. **C**esaris: et ait illis. **R**edдите ergo que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. **E**t non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: et mirati in animo eius tacuerunt. **A**ccesserunt autem quidam saduceorum: qui negant esse resurrectionem et interrogaverunt eum dicentes. **M**agister moyses scripsit nobis: si frater alicuius mortuus fuerit huius uxorem: et hic sine liberis fuerit: ut accipiat eam frater eius uxorem et suscitet seminem fratri suo. **S**eptem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est sine filiis. et sequens accepit illam: et ipse mortuus est sine filio. **E**t tertius accepit illam. similiter et omnes septem et non reliquerunt seminem: et mortui sunt. **N**ouissime omnium mortua est et mater. **I**n resurrectione ergo cuius eorum erit uxor. **S**i quidem septem habuerunt eam uxorem. **E**t ait illis ihs. **F**ilij huius seculi nubunt et traduntur ad nuptias illi homo qui digni habebuntur seculo illo: et resurrectione ex mortuis: neque nubent neque ducent uxores neque ultra mori poterunt. **E**quales enim angelis sunt et filij sunt dei cum sint filij resurrectionis. **Q**uia homo resurgat mortui et moyses ostendit secundum rubum sicut dicit dominus deum abraham et deum ysaac et deum iacob. **B**eatus autem non est mortuorum sed vivorum. **D**es enim vivunt ei. **R**udentes autem

quidam scribarum dixerunt ei. **M**agister bene dixisti. **E**t amplius non audebat eum quicquam interrogare. **B**ixit autem ad illos: **Q**uomodo dicunt christum filium esse david et ipse david dicit in libro psalmoz. **B**ixit dominus domino meo sede a dextris meis. **B**onae ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. **D**avid ergo dominum illum vocat: et quomodo filius eius est. **A**udiente autem omni populo dixit discipulis suis. **A**tendite a scribis qui volunt ambulare in stolis: et amant salutationes in foro et primas cathedras in synagogis: et primos discubitus in conviviis. **Q**ui devorant domos viduarum: simulantes longam orationem. **H**ic accipiet damnationem maiorem. **C**apitulum xxij. **E**spiciens autem vidit **R**eos qui mittebant munera sua in gazophylacium divites. **V**idit autem et quandam viduam pauperulam mittente eram minuta duo. **E**t dixit: **V**ere dico vobis: quia vidua hec pauper plus quam omnes misit. **N**am omnes hi ex abundantia sibi miserunt in munera dei: hec autem ex eo quod deest illi omnem victum suum quem habuit misit. **E**t qui busdam dicentibus de templo quod bonis lapidibus et donis ornatum esset: **B**ixit: **H**ec que videtis: venient dies in quibus non relinquetur lapis supra lapidem qui non destruat. **I**nterrogaverunt autem illum dicentes. **P**receptor quoniam hec erunt et quod signum cum fieri incipient. **Q**ui dixit. **V**idete ne seducamini. multi enim venient in nomine meo dicentes: quia ego sum. et tempus appropinquavit. nolite ire per eos. **C**um autem audierit plura et seditio nes. nolite terri. **O**portet hec fieri. sed non dum statim

fm q dicit **D**iero. **S**imulata sanctitas duplex est iniquitas. et ideo plectenda est maiori pena. **C**ap. xxij. **E**spiciens at **R**edescripta doctrina christi per modum amoris beneficium offerendo hic dominus describit eius doctrinam per modum terroris futuri iudicii horrore incutendo. et quia huiusmodi presens non saluatoris ad positam questionem. ideo primo ponit questionem occasionis. secundo eiusdem per positio: ibi. **I**nterrogaverunt autem. **T**ercio solutio: ibi. **Q**ui dixit. **C**irca primum ponit duplex occasio. secunda ibi. **E**t quibusdam dicentibus. **P**rima occasio fuit ex hoc quod christus viduam mittente duo minuta in gazophylacium templi: eius oblatio non per ceteris commendavit. et patet sententia ex dictis. **mar. xij. b.** **E**t quibusdam. **h** per non secunda occasio. **m** nera. **n**. illa ponebat in gazophylacium pro sustentatione edificiorum templi et aliis que erant necessaria ad ministerium et ideo discipuli christi ceperunt loqui de structura templi et aliis que pertinebant ad eius ornamentum. quibus saluator dixit totum fore destruendum. et per scriptura. **C**onrogaverunt **D**ic consequenter ponitur questionis per positio. ex quo enim quod christus dixerat templum fore destruendum quiescerunt a christo discipuli de tempore huius destructionis et de precedentibus signis: et quia discipuli post destructionem civitatis et templi credebant cito futuram esse consummationem seculi: ideo de hoc morerunt secundam questionem cum precedente videtur **Matth. xxij. d.** **Q**ui dixit. **D**ic consequenter ponitur vtriusque questionis solutio: et per primum. **l** e cando scde. **l** b. **E**t est

signa. Prima in duas: qz circa destructionē civitatē pmo pmitunt pnoſtica ſigna: ſcdo destructio ipa: ibi. Cū autē viderit. Adhuc circa primū pnoſtiant mala futura populo iudeoz in generali: ſcdo xpi discipulis in spāl: ibi. Sz aut hec oia. z p3 ſnia iſta ptiū ex dictis Math. xxiij excepti q sequunt.

Terroresqz de celo. dicit ei iosephus libro de iudaico bello: q an destructioz citatis stella comata in ſilitudinez gladij sup civitatem apparuit: z p annū duravit. designas futu rā populū occiſionē f. Sz an hec omnia iſticiet vobis man? Quia brūs stephanus iacobus frat iohānis: petrus z paulus: z fere omēs alij apli z qsi innumerabiles xpiani fuerūt p fide christi occiſi.

Tradetes i synagogas. vbi iudei habebat ptiatē iudicadi b. Tradetes ad reges z pſides. vbi gē tiles habebat auctoritatē cōdēnandi ad mortē. **C**ontinget aut vobis i testi. ſz vitat euāgelice ibidē cōtestant pſtē de. **P**onite ergo i cordibz vris zc. p b nō excludit meditatio rīdendi si tē pus aſſit: z facultas ſciētie. h. pmitit ſecuritas si iſta deficiant qd frequēter cōtingebat i pmitia ecclēſia: qz tūc frequēter fideles ſbito trahēbant ad iudices. z cū b erāt illiterati z ſimplices: q deus pōt tales defect? ſup plere: iō ſequitur.

Ego em dabo vobis os. i. loquendi constantiam. **E**t ſapiam. i. ſcripturaz intelligentiā: ſicut factū est in multis ſimplicibz: z si nō dabat ſp talis intelligētia datur tū loquēdi cōſtātia: qz in tali casu ſufficit ad salutē cōfiteri cōſtāter fidē i generali: qd pōt facere ſimplex xpianus. **C**ui nō poterūt reſiſtere zc. ſicut p3 de brō stephano: de q ſcribit Act. vj. Nō poterāt reſiſtere ſapiez ſpīritui q loquebat. **T**rademī at a parētibz zc. ſicut legit de brō chriſtiano z multz alijs. **E**t capill? de capite vō nō pibit. h. at addit ſaluator ad declarandū veritatē future reſurrectiois p quā reſurgēt in electis: nō ſolū illa q ſūt de neceſſitate nature hūane: ſz etiā ea q faciūt ad decorē cuiuſmōi ſūt capilli: qz meditatio hui? reſurrectiois multū facit ad tolerantīā martyrij: de q ſaluator loqbat. **C**ū aut videritis. Dic cōſequēter deſcribit destructio civitatē hieruſalē z p3 ſnia ex dict. Math. xxiij. exceptis q sequunt. **C**ircūdari ab exercitu irlem. ſ. ab exercitu tyti z veſpaſiani p quē destructa ē. **E**t cadent in ore gladij. Reſer: at ioseph? q a pncipio obſidiōis vsqz ad ſ

finis. **L**ūc dicebat ill: ſurget gēs q gentē z regnū ad uerſus regnū, z terremot? magni erūt p loca z peſtilē tier z fames: terroresqz d celo z ſigna magna erūt. Sz an hec oia iniſcient vobis man? ſuas z pſequentur: tradetes i ſynagogas z custodias: trahētes ad reges z pſides ppter nomen meū **C**ontiget at vob i testi moniū. **P**onite ergo in cordibz vris nō pmeditari quē ad modū rīdeat ego ei dabo vob os: z ſapiam: cui nō poterit reſiſtē z dīcē oēs ad uerſarij vū. **T**rademī at a pentibz z frīb? z cognatū z amicū: z morte afficient ex vob. z erūt odio oibz hōibz p pti nomē meū. z capill? de capite vestro nō pibit **I**n patia vra poſſidebitis aīas vras. **C**ū at videritis circūdari ab exercitu irlem: tūc ſcitote qz appropiāquit deſolatio ei? **L**ūc q in iudea ſūt fugiāt ad mōtes: et q i medio ei? diſcedāt: z q in regiōibz nō itret i eaz: qa dies vltōis hi ſūt. vt i pleant oia q ſcripta ſt **E**t aut pgnatibz z nutriētibz i illis dieb?. **E**rit. n. pſſura mag

nē cea ſt decies cētena millia. **E**t captiui ducēt. qz ſm ipm ducti ſūt captiui iudeoz vsqz ad nonagitaſeptē millia. **I**n oēs gētes. qz destructio civitatē z ppli facta ē i vltio n mortē xpi: vt dicitū ē 3. ca. xix. z p b q aliq de illo pplō ducti ſūt captiui in oēs gētes: facta ē quedam reſtificatio **I**nnocentie xpi z pſſ. die iudeozum. **E**t irlem calcabit a genti. i. calcāda dabit. **D**onec impleant tpa nari. tūc ei cū plenitudo gentiū itrauerit ois iſrl ſalu? fiet vt hī ad ro. xi. **E**t erunt ſig **H**ic ponit ſolutō ſe cū de qſtionis de ad nētū xpi ad iudiciū vbi pmo deſcribunt ſigna pnoſtica: cū dicit. **E**t erunt ſigna. qz lz talia pluries pceſſerunt: tū imminēte aduētū iudicij ma iora z crebriora ſiēt. **I**n ſcholastica hyst. ponit quīdecim ſigna pcedētia. xv. diebus aduētū iudicis ſed vtrū illi dies qn deci futuri ſint cōtinue ſe habētes vlt in terpolate: ibidē ſub dubio relinquitur. **P**rimo die erigetur mare quadraginta cubitis ſup altitudines montiū ſtās in loco ſuo qsi murus recūdo tm deſcēdet vt vix videri poſſit. **T**ercio marine belue apparētes ſup mare dabūt rugit? vsqz ad celū. **Q**uarto ardebit mare z omēs aque. quinto herbe z arbores dabūt rozes ſanguineum. ſexta ruēt edificia. ſeptio petre adinuicē collident. octauo fit generalis **T**erremot?. nono equabit terra. decimo eribūt homines d cauernis z ſbūt velut amētes nec mutuo poterūt loq. **V**ndecimo ſurgēt oſſa mortuoz z ſtabūt ſup ſepulcra ſua. **D**uodecimo cadēt ſtelle. **T**erciodecimo morient viuentes vt cū mortuis reſurgant. **D**ecimoquarto ardebit celum et terra. **Q**uinto decimo fiet nouum celū z noua terra z reſurgēt oēs. dicit etiā ibidē q hieronim? iuenit iſta in annalibus hebreoz: in qbus licet ſint multa vera tū ſunt ibi mlta falſa admixta: z iō de vitate ſeu falſitate iſtoz ſignoz iudiciū maioribus derelinquo. **T**enete capita vra. quia dies iudicij licet reprobis ſit terribilis: tamen electz debet eſſe conſolabilis. quia tūc tranſferent ad gloriā. **A**tendite autem. i. diligenter caute. **N**e forte grauent corda vstra. i. deprimātur ad vicia. **C**rapula z ebrietate id ē ex ſupfluitate cibi z potus. **E**t curis huius vite. i. ſupflua ſollicitudine terrenoz. **E**t ſuperueniet zc. i. dies iudicij. **T**anqz laqueus qui euadi nullo modo poterit. z ex hoc loco videt q hōibz exiſtentibus in conuiuijs z feſtiuitatibus tanqz ſe

sup terrā z ira pplō huic. z cadēt i ore gladij: z captiui ducēt i omēs gētes. **E**t irlem calcabit a gentib? donec impleat tpa nationū. **E**t erūt ſig i ſole z lūaz ſtell: z i frīs pſſura gētū p pſuſione ſonit? marū z fluctuū. a. reſcētib? hōib? p timore z expectatōne q ſupuenient vniuerſo orbi. **N**ā vtutes celoꝝ mouebunt: z tūc vident filii hōis venientes in nube cū ptate mag z maiestate. **H**is at fieri icipiētib? reſpicite: z lenate capitavra: qm appropiāt redēptio vra: **E**t dixit illis ſi multitudinē. **V**idete ficulneam z omēs arbores: cuz pducunt iam ex ſe fructuz ſcitis quoniam prope eſt eſtas. **I**ta z vos cum videritis hec fieri: ſcitote quoniam ppe eſt regnum dei. **A**men dico vobis: qz nō pteribit generatio hec donec omnia fiant. **C**elum et terra tranſibunt verba aut mea non tranſibunt. **A**tēdite autem vobis: ne forte grauentur corda vstra: in crapula z ebrietate: z cur huius vite z ſupueniat in vos repētina dies illa. tā

terremot?. nono equabit terra. decimo eribūt homines d cauernis z ſbūt velut amētes nec mutuo poterūt loq. vndecimo ſurgēt oſſa mortuoz z ſtabūt ſup ſepulcra ſua. duodecimo cadēt ſtelle. tercio decimo morient viuentes vt cū mortuis reſurgant. decimo quarto ardebit celum et terra. quinto decimo fiet nouum celū z noua terra z reſurgēt oēs. dicit etiā ibidē q hieronim? iuenit iſta in annalibus hebreoz: in qbus licet ſint multa vera tū ſunt ibi mlta falſa admixta: z iō de vitate ſeu falſitate iſtoz ſignoz iudiciū maioribus derelinquo. **T**enete capita vra. quia dies iudicij licet reprobis ſit terribilis: tamen electz debet eſſe conſolabilis. quia tūc tranſferent ad gloriā. **A**tendite autem. i. diligenter caute. **N**e forte grauent corda vstra. i. deprimātur ad vicia. **C**rapula z ebrietate id ē ex ſupfluitate cibi z potus. **E**t curis huius vite. i. ſupflua ſollicitudine terrenoz. **E**t ſuperueniet zc. i. dies iudicij. **T**anqz laqueus qui euadi nullo modo poterit. z ex hoc loco videt q hōibz exiſtentibus in conuiuijs z feſtiuitatibus tanqz ſe

Hoc facite in mea comemoratio: qz eucharistie consecratio est quedam dnice passionis rememoratio z pp hoc psecrat corp separatim a sanguine. qz in passione sanguis fuit sepat a corpe. id sbdit. Simlr z calice zc. Cetera aut q ad istud sacramentū ptinet: tractanda sunt in qrtō sūiaz

Veruntū. **P**ic pnt xps pñciat traditionē sui dicens. **E**cce manus tradentis me mecum est in mensa. **E**x ptz maria ingritudo et pditio iude: q ingerebat se comestioni cū xpo quē nō latebat sua pditio a fili quidē ho minis. qz lz sit deus z hō. nō tñ tradebatur z patiebat fm di uinitatē in q ipassibilis est. h̄ tñuz fm humanitatē. fm qz diffinitū est in puidētia dei p salute mundi.

Veruntū ve illi hōi p quē tradet zc. qz lz iudas post factū penituerit. B tñ fuit inutiliter. quia p despatōz se suspēditur h̄ math. xxvij

Et ipi ceperunt q̄rere inter se. s. apli d. Quis eēt ex eis q hoc factur⁹ esset. tñ nesciuerit: qz hoc xps non reuelauit manifeste. h̄ tñ iohi secrete. vt habetur Johannis. xiiij.

Facta ē p̄tentio dicit p̄r ponit ifoz matio disciploz. et

primo onditur qualis sit apt⁹ ad officii p̄latōis. scdo qd foret eis licitū tpe p̄secutōis: ibi. **E**t dixit eis. Adhuc p̄rio ponitur informatio discipuloz in generali. scdo ipi petri i sp̄ali: ibi. **A**ut at dn̄s symōi. Adhuc p̄ informat discipulos de p̄latōis aptitudie. scdo de p̄mij magnitudine. ibi.

Dos aut. Circa p̄mū sciendū q cū apli audierūt xpm p̄dicentē traditōz sui ad mortē crediderūt firmē hoc eē futurū. z iō ceperūt q̄rere inter se q̄s inter aplos esset cōuētior ad tenendū xpi locū. z hoc est qd dicit. **F**acta ē at inter eos contentio. i. disquisitio. **Q**uis eoz videtē esse ma. i. aptior ad p̄sidentū alijs loco xpi: z iō xps de h̄ eos docuit. vidz q ille esset ad hoc aptior q esset ve humilior p̄ p̄riū ad terrenā dn̄atōz. **E**t ad hoc inducit exemplū sui dicens. **Q**uis maior est q recūbit an q ministrat. **N**onne q recūbit. q. d. sic: fm iudiciū hūanum z infert.

Ego aut in medio v̄m sum sicut qui ministrat. **H**oc iā onderat i lotōe pedū suoz disciploz. **E**t ex hoc intendit concludere q ille ē apt⁹ ad succedendū sibi in regimie ecclēsie q ē fundat⁹ in v̄a hūilitate. **D**os aut. **P**ostq̄ ondit aptitudinē p̄lati: h̄c p̄r ondit magnitudinē p̄mij dicens: **D**os aut estis q p̄mansistis mecū. iā em iudas exierat de societate eoz accepto pane inticto. vt h̄ Joh. xiiij.

In tētarōnib⁹ meis. qz iminebat actioa sue passionis. **E**go dispono vobis regnū. qd intelligit̄ duplr. **O**no mō de regno militantis ecclēsie. cui⁹ regimē xps tradidit aplis. **A**llo mō de regno triūphantis ecclēsie ad qd erant

est corp⁹ meū qd p vobis datur. **H**oc facite in meaz p̄memoratoz. **S**ilr z calicē postq̄ cenauit dicens. **H** est calix nouū testamētuz in sanguine meo: q p vob fundet. **V**eruntū ecce ma n⁹ tradētis me mecū est in mēsa. **E**t fili⁹ quidez hois fm q diffinitum est vadit. **V**eruntū ve hōi illi p quē tradet. **E**t ipi ceperūt q̄rere inter se: q̄s esset ex eis q hoc factur⁹ esset. **F**acta est aut z p̄tentio inter eos: q̄s eoz videtē esse maior. **D**ixit aut eis. **R**eges gentiū dn̄ant eoz: z q p̄tatem habēt sup eos benefici vocātur. **G**los aut nō sic: h̄ qui maior est in vobis fiat sic minor. z q̄ p̄cessor est: sicut f̄ ministrator. **N**ā q̄s maior est q recūbit an q ministrat. **M**one q̄ recūbit: **E**go aut in medio v̄m sum sicut q ministrat. **G**los aut estis i q p mansistis mecū in tentatōib⁹ meis. **E**t ego di

apli assumendi post laborē vite p̄ntis. **I** **E**t edatis z bibatis. **H**oc silr duplr intelligit̄. **O**no mō de sacro eucharistie. cui⁹ p̄secratōz acceptōnē z dispensatōz xps tradidit aplis. **A**llo mō d̄ fruitōe glorie ad quā apli erāt p̄destiati in **E**t sedeat̄ sup thronos: qz in iudicio extremo erunt

spono vobis sic disposuit mihi pater meus regnum: **I** vt edatis z bibatis super mēsam meam i regno meo **M** z sedeat̄ sup thronos iudicantes duodeci trib⁹ israhel. **A**ut aut dominus symoni: **S**imon ecce sathanas expetiuit vos: vt cribraret sicut triticū: ego at rogauit pro te vt nō deficerat fides tua. **E**t tu aliqñ cōuersus p̄firma fratres tuos. **Q**ui dixit ei: **D**ñe: tecum pat⁹ sum z in carcerē et in mortem ire. **E**t ille dixit: **D**ico tibi petre nō cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me: z dixit eis: **Q**uando misi vos sine saculo z pera z calciamēt: nūqd aliqd d̄fuit vobis. **A**t illi dixerūt. **N**ihil. **D**ixit ergo eis: **S**ed nunc q̄ hz sacculū tollat silr z perā. **E**t q̄ nō hz: vendat tunicā suam z emat gladium. **D**ico em vob: qm̄ adhuc hoc quod scriptū est optet

ei. qz ecclesia erat sibi p̄mittēda. vt h̄ Joh. vlt. vbi ter dicitur ei a xpo pasce agnos meos. **E**x hoc etiā ptz fidē nō de ficere vsqz ad finē mundi: potissime in ecclesia romana q a petro post xpm fūdata est. **D**ñe tecū pa. sūz in car. z in mor. ire. hoc dixit ex seruoze z confidēs de sua cōstantia z p̄tute. iō p̄r p̄dicitur sibi sua fragilitas.

Non cantabit hodie gallus donec ter abne. nosse me. **P**ost binam aut negationem petri gallus cantauit. sed petrus aduertit. **S**ed post terciā cum iterum gallus cantauit: protulit expositum plenius Marci. xiiij.

Et dixit eis. **D**ic̄ p̄r ondit qd foret aplis licitū tpe p̄secutōis. **Q**uia cū primo xps misit eos ad p̄dicandū dedit eis formā incedēdi. vt sine pecunia z p̄uisione alia necessarioz p̄ncederēt. vt dicit̄ ē fuit. s. x. ca. z iō forte crederent q tpe p̄secutionis q̄ iminerēt nō liceret eis talia portare qd remouet dicens.

Sed nunc qui habet sacculū. ad portandū pecuniam p̄ p̄uisione necessarioz. **T**ollat. i. portet. **S**ilr z perā. i. repositoziū victualium. **E**t qz nō erat eis licitū t̄tia portare. sed etiam seipos a persecutoribus moderate defendere saltem protunc. ideo subditur. **E**t qui nō hz scz gladiū. **V**endat tunicā suā z emat. per hoc innuens q̄ licita esset eis defensio moderata tpe p̄secutionis. iō sbditur. **D**ico em vobis quoniam adhuc hoc qd scriptū est oportet impleri in me. s. mortem acerbissimam z contēptibilissimā per iudeozum p̄secutionem.

asseiores xpi iudicantis. **A**ut at. posita informatōne discipuloz in generali. h̄c ponit informatio petri in sp̄ali de fragilitate hūana p̄sideranda z de constantia d̄ dei ad iutorio hūda cū d̄. **S**ymon ecce sathanas expeti. vos. i. studiose q̄sinit p̄tentatōes sbuertere qz multū nitit̄ ad sbuersiōnē sc̄toz. illos em pulsare negligit quos quasi iure d̄to possidē se sentit. vt dicit Greg.

Et cribret. i. t̄tationū impulsu p̄cuteret. z sicut i tali p̄cussioe remanet palea z trāsit farina sic iudas remāsit d̄ abolo ad penā eternā. alij vero apli trāsierūt ad gloriā.

Ego aut rogauit p̄ te vt non deficiat f. tua. s. finalit. **D**ico em rogauit q̄ petro nō caderet: h̄ vt i casu nō remaneret. iō sequitur.

Et tu aliqñ p̄nter sis. s. d̄ p̄tō ad gratiā. **C**onfirmatio fra. mos. **H**oc dicit

Euangeliū

Et cū iniquis deputat⁹ est. hoc scribit⁹ Esai. liij. capit.
Etenim ea q̄ sunt de me scripta. supplē p̄ prophetas.
Finē habēt. id est sunt prope complementum.
Dñe ecce duo gladij hic. nō curauerūt apli loq̄ d̄ fac-
culis vel peris. s̄ tñ de gladijs. qz erāt aiari ad defensionē
sui mḡi; licz postea
fugerūt timore hūa
no pcussi. Dicit aut̄
Chrysof. q̄ illi duo
gladij erāt duo mā-
gni cultelli ad scidē
dum carnes agni.
Satis est. qz vi⁹
euaginandus suffi-
cienter oñdit licētā
se defendendi. z au-
daciā petri ad defē-
dendū suūz mḡm.
z voluntariā passio-
nē xpi q̄ cū hiet qui
p̄ eo pugnaret. ipse
tñ hoc phibuit. ali⁹
nō euaginat⁹ oñdit
aplos nō fuisse per-
missos facere quan-
tū poterāt ad defen-
sionē suūz mḡi v̄p̄
hoc oñderet q̄ per-
fectior ē patia q̄ de-
fensio. etiā licita.
Et egressus ibat
hic ponit traditio-
nis xpi executor p̄
ex pte xpi se volun-
tarie offerētis. scōo
ex pte inde eū pdi-
torie tradentis. ibi.
Adhuc eo loquēte.
Circā pmū dicitur.
Et egressus. de
loco cene predictē.
Ibat fm̄ psuetu-
dinē. qz assuet⁹ erat
illuc exire de nocte
cā orōnis.
In montē oli-
uarū. vbi sciebat traditorē venturū. **O**rate ne intretis
in tēratōnē. Dico em̄ fm̄ Damal. ē eleuato mētis in deuz.
Quāto aut̄ mens elenat⁹ i deū. tanto facili⁹ tentatio ab eo
sepatur. **O** Et ipse auulsus ē ab eis. qz oīo dz esse solita-
ria. **P**ater si vis transierit. qz dz esse discreta submitten-
do p̄p̄iā voluntatē voluntati diuini. **A**pparuit aut̄ illi
angel⁹. visidē corpali i specie hūana. **C**onfortās euz
p̄ modū seruiētis qd̄ factū fuit ad confirmandū fidem
discipuloz qz xps sit maior angelis rōe deitatis. p̄ b̄ etiāz
oñdebat q̄ in eo vera hūanitas erat q̄ p̄fortabat p̄ tristitiā
insurgētē in pte sensitina ex apprehēssione mortis iminētē.
Et factus in agonia. Erat aut̄ ista agonia reluctatō sen-
sualitatis mortē horrētis z rōnis ipam acceptatis qz vir-
tute diuina qlibet ps p̄mittebat agere z pati. qd̄ erat sibi
p̄p̄iū. **P**rolix⁹ orabat. oñdēs q̄ in maiori necessi-
tate magis dz hō oīoni insistere. **E**t fact⁹ ē sudor ei⁹.
sic gutte sanguis. Exvehemētē em̄ anxietate sensualitatis
q̄ p̄mittebat agere z pati qd̄ erat sibi p̄p̄iū vt dictū est. fie-
bat vt nō solū humores exiret p̄ sudorē. s̄ cū hoc aliqd̄ de
sanguine sudorē tingente. fm̄ vero alios sup̄nāl⁹ factū ē vt
sanguis p̄ sudore exiret. vt sic xps iā suū sanguinē p̄ salu-
te nra effundere inciperet. **I**nuenit eos dormiētes pte
tristitia. Tristitia em̄ ē passio causata ex malo p̄nti qd̄ nō
p̄t repelli. z sic causat aggrauatōz animi q̄si depressi pon-

impleri in me. Et cū iniquis
deputatus est. Etenim ea
q̄ sunt de me: finem habēt
At illi dixerunt: Dñe: ec-
ce duo gladij h: At ille di-
xit eis: Satis est. Et egres-
sus ibat fm̄ consuetudinē
in montē oliuarū. Secuti
sunt aut̄ illūz discipuli. Et
cū puenisset ad locū: dixit
illis: orate ne intretis in tē-
tationē. Et ipse auulsus est
ab eis quātū iactus elapi-
dis: z positus genib⁹ ora-
bat dicens. Pater: si vis
trausser calicē istum a me.
Veruntū non mea volun-
tas: sed tua fiat. Apparuit
autem illi angelus de celo
confortans eum. Et fact⁹
in agonia prolix⁹ orabat.
Et factus sudor eius sicut
gutte sanguinis decurren-
tis in terrā. Et cū surrexis-
set ab orōne z venisset ad
discipulos suos: inuenit eos
dormiētes pte tristitia. Et
ait illis. Quid dormit⁹
Surgite orate ne intretis in
tentationēz. Adhuc eo lo-

dere mali p̄ntis qd̄ n̄ p̄t amoueri. z sic p̄ p̄ntis ipedit⁹ lert-
nis motū spūm a corde ad organa sensuū exteriorū. **S**
qz h̄mōi spūs causant opa vigilie. inde est q̄ tristitia ipe-
diens talē motū spūm causat aggrauatōz sensuū z cessa-
tionē ab actib⁹ p̄p̄iis si ē fit in somno

quēte: ecce turba z q̄ voca-
batur iudas vnus de duo-
decim antecedebat eos: z
appropiāuit iesu: vt oscu-
laret eum. Iesus aut̄ dixit
illi. Iuda osculo filiū hoīs
tradis. Quidētes aut̄ hy q̄
circa ipm̄ erant: qd̄ futurū
erat: dixerūt ei: Dñe si per-
cutimus in gladio. Et per-
cussit vn⁹ ex illis seruū p̄n-
cipis sacerdotū: z amputa-
uit auriculā ei⁹ dexteram.
R̄ndēs aut̄ ihs ait. Sini-
te vsqz huc Et cū tetigisset
auriculā ei⁹: sanauit eum:
Dixit aut̄ ihs ad eos q̄ ve-
nerant ad se p̄ncipes sacer-
dotū z mḡat⁹ tēpli z seni-
ores. Quasi ad latronē exi-
stis cū gladijs z sustibus.
Cū quotidie vobiscū fueri-
in tēplo nō extendistis ma-
nus in me: s̄ hec est hora
vestra z ptās tenebrarum
Cōprehendentes aut̄ eum
duxerunt ad domum p̄nci-
pis sacerdotū: Petrus ve-
ro sequebatur eum alōge.
Accenso aut̄ igne i medio

est xpi discipuli. **Q**uod futurū erat. s. captiōnē mḡi
sui. vt duceret ad mortē. **D**ixerūt ei: dñe si pcutimur
in gladio z pcussit vn⁹ zc. alijs discipulis licentiā petent
bus percutiendi ad magistri sui defensionēz. petrus qui
erat audacior ceteris z feruentior non petiuit licentiā nec
expectauit r̄nsionē s̄ amputauit vnus auriculā intēdēs
eū interficere vel grauit vulnerare. **S**inite vsqz huc
.q. d. nō moueat vos qd̄ est futurū. qz p̄mittēdi sunt vt me
cōprehendant. vt impleant ea q̄ de me scripta sunt.
Et cū tetigisset auriculam ei⁹ sana. eū. in quo apparet
maxia xpi charitas sanando illū q̄ venerat ad cōphēdē-
dum ipm̄. **D**ixit aut̄ iesus ad eos q̄ ve. ad se. p̄nc. sa-
cer. zc. Contrariū videt⁹ Math. xxvj. vbi dicit v̄ q̄ p̄nci-
pes sacerdotū nō fuerūt in captiōne iesu. s̄ ductus fuit ad
eos p̄ cōphēsores ad locū vbi cōuenerant. **A**d qd̄ r̄ndet⁹
tur dupliciter. vno mō qz venerūt ad cōphēdēdū iesum
in p̄p̄iis p̄sonis. venerūt tñ in virtute in ministris ab eis
missis. **A**lio mō qz aliq̄ de p̄ncipibus sacerdotū venerunt
cū ministris ad cōphēdēdū iesum. vt diligenti⁹ fieret ne
negociū. plures tñ expectabant in domo. vt dicit⁹ Math.
Quasi ad la. existis cū gla. z susti. cū quo. vo. su. in tē.
q. d. **T**ūc nō cepistis me. qz nolēbāt. nec mō caperis nisi p̄
mitterē. iō seq̄t. **S**z hec est hora. vob concessa ad me
p̄phēndēdū. **E**t ptās tenebrarū. qz dyabolus tene-
brarū p̄nceps eos ad hoc incitabat **C**ōphēdēs aut̄

saf ex vaporatōne
humoz ex cibis et
potib⁹ ascendēte ver-
sus cerebz. q̄ humo-
res ibidē ingrossant
ex frigiditate cere-
bri descēdūt versus
organa sensuū opi-
lantes meatus. per
quas spūs p̄greditē
res a corde debēt ad
organa sensuū tran-
sire sic cessat sēsus
ab actibus vigilie.
Ad huc eo loqn̄
te. **D**icunt p̄ntē exe-
cutō traditōis ex pte
inde tradētis cū dz.
Judas vnus de
duodecim antecede-
bat eos r̄ndēs ductor
illoz qui volebant
cōprehendere iesuz
Et appropiā-
uit iesu vt oscularet
eū. dederat em̄ Ju-
das cōphēsores
istud signū ne pie-
su caperet⁹ Jacobuz
fratrem dñi q̄ fuit ei
valde filis vt dicit⁹
Math. xxvj.
Juda osculo fi-
liū hoīs tradis. i. in
signo charitatis. p̄
ditionēz homicidij
facis ex quo factuz
inde aggrauabatur
valde.

Vidētes autēz
q̄ circa ipm̄ erāt. id

Lucam

Hic p̄r ponit x̄pi traditi p̄ph̄sio: z s̄dit petri negatio: cū d̄r. **O** Pet̄r̄ v̄o. de negatōe ei petri varie loquuntur euāgeliste: q̄ varietas exposita fuit z cōcordata: **Mathei. xxvj. p̄** Et viri. h̄ p̄r describit x̄pi p̄ph̄sio illusio: cū d̄r q̄ **Proph̄ta nob̄ x̄p̄e z̄c. p̄** h̄ ei designabāt q̄ eēt falsus p̄ph̄ta: z q̄ ignora-

ret q̄s eū p̄cuteret: et n̄ solū illudebant s̄ ē calūniose interro gabāt. **r̄** Si tu es x̄ps dic nob̄. q̄ si respōdisset sic: statim im posuisset q̄ voluisset sibi vsurpasse digni ratē regiā z cesari or dinationē: q̄ dignita tē regiā a iudeis ab stulerat: sicut dicitur s̄. iij. ca. Si aut̄ dixisset n̄ obieciisset z eū de redargutiōe q̄ pluries v̄bis z fa ctis dixerat se eē cri stū v̄i **Joh̄. x.** dicen tibus ei iudeis. Si tu es x̄ps dic nob̄ palā R̄ndit ei ihus loqr̄ vob̄ z n̄ credit: opa q̄ ego facio i nomie patris mei: hec testi moniū ph̄bet̄ d̄ me ideo sequitur

Si dixerō vobis nō credetis mihi. si cut z als nō credidit̄: nec v̄bis meis nec facis. **S**i vos at̄ interrogauerō nō respōdebit̄ sicut cuz als petierat ab eis de x̄po quō sit fi li d̄avid nō r̄nderūt z i p̄ph̄ alijs ei q̄st̄ onibus s̄ite inuenit̄.

Mec̄s dimitetis q̄ obstinationē scie bat eoz. **E**t h̄ at̄. i. p̄ passionē me am z resurrectionē.

Erit s̄. ho. se. a dex. v. dei. q̄ s̄ im pletū ē in ascēsiōe x̄pi: s̄m q̄ d̄r **Mar. vi.** Et d̄ns q̄ d̄e s̄bs: postq̄ locut̄ ē eis assūpt̄ ē i celū: z sedet a dextris dei.

Dixerūt ergo oēs zc. **Mathei. xxvj.** d̄r q̄ s̄m̄us sacer dos hoc dixit. dicendū q̄ ille dixit p̄m̄oz p̄ncipalit̄: z i d̄o mathē ip̄m solū exp̄m̄it. alij at̄ cōsequēter idē dixerūt vo lētes ex h̄ cōcludere cōdēnationē x̄pi fore iustā. **T**u ergo es fili⁹ dei. hoc nō sequebat̄ ex dicto p̄cedēt̄: q̄ dixe rat erit fili⁹ hois: verūt̄ q̄ hoc erat v̄ez noluit negare nec ēt affirmare: ne ap̄iret locū calūnie: s̄ r̄ndit. **P**os di ctis q̄ ego sū. qd̄ v̄bū erat v̄ez z talit̄ platū q̄ calūniā n̄ haberet s̄m̄ v̄itatē: s̄ t̄m̄ s̄m̄ iudeoz maliciā: ex q̄ cōcluse rūt. **Q**uid adhuc desideram⁹ testimoniū. q. d. cōi- ctus ē p̄p̄o v̄bo: v̄i s̄dit. **I**pi ei audiunt⁹ de ore ei⁹.

Ca. xxij. vbi d̄r i postil. q̄ ille mod⁹ capiēdi x̄pm̄ per suū discipulū v̄i magis possibil̄.

Additio. **D**us capiēdi x̄pm̄ p̄ suū discipulū n̄ solū videbat̄ phariseis magis possibilis z secretis: s̄ cum h̄ erat magis cōueniēs ad subuertēdum p̄p̄m̄ quē pha risei maxime timebāt in captiōe x̄pi: v̄i **Marci. xiiij. cap.** **N**ō in die festo ne forte tumult⁹ fieret in populo: v̄i ex h̄ q̄ discipul⁹ x̄pi associabat̄ capiētes erat populo maḡ p̄ suāsibile q̄ x̄ps eēt seductor: s̄v̄ malefactor: z b̄m̄oi.

atrij z circūsedentib⁹ illis erat petrus i medio eorum **Q**uē cū vidisset ancilla q̄ dā sedentē ad lumē: z eum fuisset intuita: dixit: **E**t hic cū illo erat. **A**t ille negavit eū dicēs. **M**ulier nō novi illū. **E**t p̄ pusillū alius vi dēs eū dixit. **E**t tu de illis es. **P**etr⁹ v̄o ait **O** hō nō sum. **E**t interuallo facto q̄ si hore vni⁹: ali⁹ q̄daz affir mabat dicēs: **E**tere z h̄ cū illo erat nā z galyle⁹ ē. **E**t ait petr⁹. **H**ō nescio qd̄ di cis. **E**t cōtinuo adhuc illo loquēte cātavit gallus **E**t cōuersus d̄ns respexit pe trū. **E**t recordat⁹ ē petrus v̄bi d̄ni sicut dixerat: q̄ p̄ usq̄ gallus cā tet terme ne gab. **E**t egressus foras pe tr⁹ fleuit amare. **E**t viri q̄ tenebāt illū: illudebant ei cedētes. **E**t velauerūt euz z p̄cutiebāt faciē ei⁹: z iter rogauerunt eum dicentes **q̄** **P**ropheta: q̄s ē q̄ te per cussit. et alia m̄lta blasphe m̄ates dicebāt in eū. **E**t vt fact⁹ ē dies: puenerūt seni ores plebis z p̄ncipes sa-

In eodē ca. vbi d̄r in postil. **E**t fact⁹ ē sudor ei⁹ s̄c̄ gur te sanguinis. **A**dditio.

Rout doctores dicūt z naturā ē sudare sanguinez nec in libris medicor̄ q̄ de ist̄ corp̄alibus passioi bus tractāt: vt credo hoc inuenit̄. v̄i tenendū ē q̄ fuit sup̄ naturale z figurati uū. **N**ā sicut **Aug⁹.** dicit significabat de de corpe suo mana tura martyria. **C**a. xxij. **E**t surgēs ois multitudo. **P**ostq̄ descri pta ē x̄pi cōphensio p̄ maliciā iudeoz: h̄ p̄r describit ei⁹ oc cisiō p̄ executionem gētiliū v̄bi p̄ descri bit sollicita examia tio: sc̄do inq̄ condē natio: ibi. **P**ylatus at̄: tercio impia occi sio: ibi. **E**t cuz duce rent eū. **Q**uarto de uota tumulatio: ibi **E**t ecce vir nomine ioseph. **C**irca p̄m̄ mū p̄mo describitur examinatio corā py lato p̄siede secūdo corā herode: ibi. **P**ylat⁹ at̄. **C**irca p̄m̄m̄ dicitur. **a** **E**t sur gēs ois m̄lta. **e**o. du r̄ illū ad pylat. q̄ erat s̄bi p̄ses loco roma noz. **b** **C**eperūt at̄ accusare illū. et h̄ de trib⁹. **P**rimo d̄ a uersione p̄p̄i a lege moȳsi seruāda: cuz d̄r **H**uc inuenim⁹ sub uertentē gentē n̄raz sc̄do q̄ p̄ doctrinam suaz ip̄ediret redde ret cesari tributū z h̄ notat̄ cū d̄r. **E**t ph̄i bentē. **T**ercio q̄ volebat sibi vsurpareregnū iudeoz: ideo sequit̄. **E**t dicentē se x̄pm̄ regē eē. p̄m̄m̄ at̄tez erat ma nifeste falsum: q̄ non venit soluere legem sed adimplere vt habetur **Mathei. v.** z legem moȳsi vsq̄ ad mortez ser uauit. vt declaratum fuit ibi p̄m̄. **S**imiliter secundum. quia iudeis querentibus. **A**lter nobis censum dare cesa ri an nō. respondit. **R**eddate que sunt cesaris cesari: vt ha betur **Mathei. xxij.** **S**imiliter tercium: quia cum ihesus sciret turbas venturas vt eum raperent z facerent sup̄ se regem: fugit: vt habetur **Joh̄is. vj.** **P**ylatus aut̄ de p̄mo nō curauit q̄ gētilis erat. z iō de lege moȳsi nō curabat: secundū reputabat falsū: q̄ r̄nsionē x̄pi audierat p̄ reuelatiōe de tributo cesari reddēdo vt p̄dictum est. s̄ de terco inquisiuit q̄ videbat̄ eē cōtra d̄nm̄ suū. v̄i z iudei coram eo dixerūt: **N**ō habem⁹ regē nisi cesarē **Joh̄. xij.** z ibidez d̄r. **D**is ei q̄ se regē facit d̄ dicit cesari x̄ps at̄ se regē eē non negavit neq̄ affirmavit: s̄ medio mō respōdit dicēs. **T**u dicitis. **D**erūt̄ exp̄ssit q̄ si eēt rex regnū eius nō erat de h̄ mūdo: vt h̄r **Joh̄. xvij.** z quia pylatus z imperator d̄ns su us nō curabāt nisi de regno terreno. iō pylatus habuit te sum excusatiōe dicēs. **c** **N**ihil inuenio cause. f. criminis vel mortis. **d** **I**n hoc homie. **A**t illi inualescebant. vt clamorib⁹ obuterēt: qd̄ ratione nō poterant. **e** **C**om-

Capitulum. xxij.

Et surgens omnis m̄ titudo eorum duxerūt illū ad pylatū. **C**epe rūt at̄ illū accusare dicētes hūc inuenim⁹ subuertentem gentē n̄ram z ph̄ibētē tri buta dare cesari: z dicentē se x̄pm̄ regē eē: **P**ylat⁹ at̄ i terrogauit eū dicēs. **T**u es rex iudeoz **A**t ille r̄ndens ait: **T**u dicit. **A**it at̄ pylat⁹ ad p̄ncipes sacerdotū z tur bas. **N**ihil inuenio cāe. i. h̄ hoie. **A**t illi inualescebāt di cētes. **C**ōmouit p̄p̄m̄ do cens per vniuersam iudeā

bentē. **T**ercio q̄ volebat sibi vsurpareregnū iudeoz: ideo sequit̄. **E**t dicentē se x̄pm̄ regē eē. p̄m̄m̄ at̄tez erat ma nifeste falsum: q̄ non venit soluere legem sed adimplere vt habetur **Mathei. v.** z legem moȳsi vsq̄ ad mortez ser uauit. vt declaratum fuit ibi p̄m̄. **S**imiliter secundum. quia iudeis querentibus. **A**lter nobis censum dare cesa ri an nō. respondit. **R**eddate que sunt cesaris cesari: vt ha betur **Mathei. xxij.** **S**imiliter tercium: quia cum ihesus sciret turbas venturas vt eum raperent z facerent sup̄ se regem: fugit: vt habetur **Joh̄is. vj.** **P**ylatus aut̄ de p̄mo nō curauit q̄ gētilis erat. z iō de lege moȳsi nō curabat: secundū reputabat falsū: q̄ r̄nsionē x̄pi audierat p̄ reuelatiōe de tributo cesari reddēdo vt p̄dictum est. s̄ de terco inquisiuit q̄ videbat̄ eē cōtra d̄nm̄ suū. v̄i z iudei coram eo dixerūt: **N**ō habem⁹ regē nisi cesarē **Joh̄. xij.** z ibidez d̄r. **D**is ei q̄ se regē facit d̄ dicit cesari x̄ps at̄ se regē eē non negavit neq̄ affirmavit: s̄ medio mō respōdit dicēs. **T**u dicitis. **D**erūt̄ exp̄ssit q̄ si eēt rex regnū eius nō erat de h̄ mūdo: vt h̄r **Joh̄. xvij.** z quia pylatus z imperator d̄ns su us nō curabāt nisi de regno terreno. iō pylatus habuit te sum excusatiōe dicēs. **c** **N**ihil inuenio cause. f. criminis vel mortis. **d** **I**n hoc homie. **A**t illi inualescebant. vt clamorib⁹ obuterēt: qd̄ ratione nō poterant. **e** **C**om-

Euangelium

monit populum. q. d. turbavit pacem cōmūnem.

Incipiēs a galylea. volebāt em̄ eū notare q̄ esset filius iude galyleo q̄ tpe natiuitatis xp̄i inducebat pplm̄ ad rebellandū ipatori romano dicēs esse illicitum iudeis p̄fiteri aliquē dñm̄ terrenū. s̄ solū deū. vt h̄r̄ actū. v. **I**n. hos dies existit indas galyle? q̄ auertit pplm̄ in die p̄fessionis. s̄ pylat? h̄ falsum reputauit eo q̄ audierat xp̄z dixisse. **R**ed dicit q̄ sunt cesaris cesari. z q̄ sunt dei deo. p̄ h̄ oñdens q̄ poterant esse sbiecti nō solū deo s̄ etiam tpali dominio.

Pylat? aut. hic p̄nt̄ p̄itur examinatō xp̄i corā herode **P**ylat? aut audies q̄ ihs esset de galylea remisit eū ad herodē. tū vt herodi d̄ ferret. tñ quia credebat q̄ libet̄ libera ret hominē q̄ eēt de terra sua: z maxime innocentē. **S**ciendū etiā q̄ lz̄ xp̄s fuerit in bethleē natus vt dictū est supra se cūdo. cap. tñ dicitur hic de galylea. quia fuit ibi nutrit? z cōuersat?. **h** **Q**ui z ipe herosolymis erat his dieb?. i. paschalibus p̄t̄ solēnitatē. qz iude? erat. pater em̄ in? fecit se circūcidi trāsiss̄ ad ritū iudaismi. s̄ qz dicit iosephus.

Herodes aut visō iesu geuisus ē. nō p̄t̄ deuotōz s̄ p̄t̄ curiositatē. iō s̄ dicit **E**o q̄ audierat multa de eo. s̄. dimiraculis ei? z doctrina **E**t spabat signuz allq̄. i. mirabile factū. **V**idere ab eo fieri. spabat etiā ab eo audire q̄ dā curiosa z insolita. iō subdit. **I**nterrogabat aut eū multis sermonib?. ihs aut in cōspectu ei? noluit aliquod signū facere. tñ qz herodes erat indignus cuz moueretur ex curiositate. vt dictū ē. tñ qz ihs voluit oñdere q̄ predicator verbī diuini nō debet corā p̄ncipib? ostentatōz suam querere. z eis dē rōib? nō r̄ndit ei? interrogationibus.

Spreuit aut illū herodes. reputās eū idiotā z fatūz **E**t illū indutū veste alba. sic em̄ illudebat tūc fatū? **E**t remisit ad pylatū. vt eū honoraret. sicut z pylatus ei detulerat. **E**t facti sunt amici. p̄t̄ mutūā reuerentiā factā vt dcm̄ ē. **N**am aut inimici erāt adinuicē p̄pter galyleos q̄s pylat? occiderat iussēs sanguinē eorūz cū sacrificijs. vt dcm̄ ē s̄. xij. c. **P**ylat? at. h̄ p̄nt̄ d̄seri b̄if xp̄i condemnatō iusta. vbi p̄io declaratur xp̄i innocentia ex triplici confessione iudicis cām examinantis. z etiā ex allegatōe herodis. q̄ ipm̄ nō condēnauerat. **I**udei aut ecōtrario contraverba iudicis terre clamauerūt. vt obtinerent p̄ impunitatē clamoris qd̄ nō poterāt via rōnis.

Ppter quod pylat? finalit̄ declinat̄ a iustitia cōdēnans ad mortē innocentēz ihs̄ inclināt? ad hoc ex ppli sanore quē querebat. z cesaris tiore: cui? indignatōz formidabat: eo q̄ dixerant iudei in cōspectu suo. **S**i hūc dimittis nō es amicus cesaris. vt h̄r̄ **J**obis. xix. z ex dictis p̄t̄ l̄ra pau

Morte actum est ei. **E**m̄ en datum ergo illum dimittā **N**ecessē aut hēbat dimittere eis p̄ diem festūz vnuz **E**xclamauit aut simul vniuersa turba dicens. **T**olle hūc: z dimitte nobis baraban. **Q**ui erat p̄pter seditōz quandā factā i ciuitate z homicidiuz missus in carcerē. **I**terz aut pylatus locut? ē ad eos volēs dimittere ihs̄. **A**t illi succlamabāt dicētes. **C**rucifige crucifige eū. **I**lle at̄ tercio dixit ad illos. **Q**uid ei malifecit iste. nullā cām mortis inuēio i eo. corripit̄ ergo illū z dimittā. **A**t illi istabāt vocib? magnis postulātes vt crucifigeret: z iualescebāt voces eorū. **E**t pylat? adiudicauit fieri petitōnē eorū. **D**emisit aut illis eū q̄ p̄pter homicidiū z seditōz missus fuerat i carcerē quē petebant. **I**hs̄ vero tradidit volūtati eorū. **E**t cū duceret eū: app̄hēderūt symonē quēdā cyrenēsem veniētē de villa: z iposuerūt illi crucē portare post ihesum **S**e q̄batur at̄ illū m̄lta turba ppli z muliez q̄ plāgebāt z lamētabāt eū. **C**ōuersus at̄ ad illas ihs̄ dixit

nis sbiecta. z hoc est qd̄ d̄. **N**ecessē at̄ hēbat zc. quia tenebat obseruare illud quod erat concessum ab impatore. **P**ylatus sciēs ihs̄ innocentē volebat eū liberare per hanc viā p̄ponēs q̄ nō expediret eis dimittere nisi ihs̄ aut baraban. cui? liberatōz credebatur iudeos nullo modo peligere p̄pter nimā ipius maliciā. s̄ ipi nimio odio moti p̄ xp̄m. pelegerūt baraban liberare. petētes ihs̄ crucifigi. eo q̄ erat mod? mortis aspior z durior. cetera parent. **E**t cū duceret eū. h̄ p̄nt̄ describit xp̄i ipia occisio. cū d̄. **E**t cū diceret eū ad crucifigēdū app̄hēderūt symonēz. qz coegerūt eū ad portandū crucē. vt citi? veniret ad locū crucifixionis. qz ihs̄ videbat nimis debilitat? ex afflictōe p̄cedētī. z iō q̄uis ihs̄ p̄ portasset crucē suā: tñ illi q̄ cū duceret eū portabat. tñ qz h̄ erat turpe. tñ qz forsita erat discipul? ihu occult? tñ. **S**e q̄. at̄ illū zc. qz aliq̄ seq̄bāt eū ad ipm̄ crucifigēdū aliq̄ ad deridēdū eū. z aliq̄ ad v̄tendū spectaculū. z aliq̄ ad plangēdū sp̄aliter mulieres deuote quibus dixit.

cis exceptis q̄ exponēt. **N**ā remisit illū ad hos. i. ad n̄m̄ iudiciū libri antiq̄ z correcti sic h̄nt.

Nam remisit vos ad illū. i. ad herodes vtz ex dictis z l̄ra se quēs cōsonat cū d̄. **E**t ecce nihil dignū morte actuz est ei. s̄. corā herode.

Em̄ datū s̄. i. verberatum.

Illū dimittam. libet̄ a morte. s̄ cōtra h̄ vt. qz pylatus sciebat ipm̄ eē innocentē. quōz i ḡt̄ volebat ipm̄ iniuste verberare. **D**cm̄ q̄ volebat facere vt iudei vidētes hāc flagellationē satiant̄ hac pena z cessarent a morte ihs̄. querēda. **N**ecessē at̄ hēbat dimittere eis zc. qz i nocte pasche angel? dñi saluauit hebreos z p̄cussit p̄ mogenita egyp̄torū. z iō. in memoriā huius b̄nificij in solēnitatē paschali saluabāt vniū xp̄in quū morti. z aliq̄s cōdēnatos ad mortē iterficiebāt ad represētandū saluatōz hebreorū z interfectionē egyp̄torū. z istaz consuetudinē eis obseruari impetrauerant ab impatore romanorū. sicut fuerat obseruata ante q̄ iudea esset roma

Filie hierlm. q. nō solū aliq̄ d galylea secute fuerāt
ipm h̄ et aliq̄ de irlem sibi adhererāt p deuotionē.
m **N**olite flere rē. nō phibet cōpassionē: h̄ p̄dicat aliam
luctus cam̄ in obsidione hierlm̄ futura p tyruz r vespasia-
nū: iō subdit. n **Q**m̄ ecce di. ve. s. q̄dragesimo secundo
anno post passionē

p̄p̄i i q̄ fuit dicta ob-
sidio. **Q**uē steri-
les. qz agnōres erāt
ad fugiendū q̄ gra-
uide. **p** **E**t vētres
q̄ nō genuerūt. quia
mulieres habentes
pueros i obsidione
fuerūt anxiate non
solū p se: h̄ et p pu-
eris suis: r aliq̄ p fa-
mis anxietate p̄pri-
os pueros comedē-
rūt: fm̄ q̄ dicit. **Y**o-
seph⁹ lib. de iudaico
bello. **q** **T**ūc in-
ci. di. mō. rē. qz aliq̄
p̄ horore miserie q̄
tunc fuit in pp̄lo iu-
deoz: dicebāt vt inā
mōtes caderent sup
nos. **r** **Q**uia si i
viri. rē. xp̄us h̄ dicit
lignū viride faciens
fructū: r p̄ cōsequēs
indignū abscissione
p̄ mortē: ppl̄us autē
iudaicus h̄ d̄: lignū
aridū infructiferū: r
p̄ p̄ns dignū abscissi-
one p̄ mortē cōbusti-
onē gehēne. q̄ ē pe-
na extrema r maxi-
ma. **s** **P**ater di-
mitte illi. qz nesciunt
qd̄ faciūt: Erāt enī
ibi aliq̄ simplices r
illiterati a sacerdoti-
bus iudeoz decepti
q̄ p̄sequerant xp̄m
zelo legis: r p̄ istis
orant xp̄s. **Al**ij autē
erāt literati: q̄ ip̄s eē
xp̄m pbabilit̄ noue-
rant seu agnosce de-
buerat h̄ ex odioz in-
uidia fuerūt excecā-
ti: r ip̄m p̄secuti sūt
vlt̄ ad mortē: r p̄
illis nō orant.

Erat subscriptio
scripta sup eū literz
grecis latinis et he-
braycis. qz iste erat vt es lingue p̄ncipales: vt oēs possent
legē. **b** **N**ec tu times deū q̄ in eadē dānatiōe es. q. d.
lz hoies nō timuer⁹: tñ deberes deū timere maxie in art
culo mort̄ in q̄ tu es: iō subdit. **c** **Q**ui in eadē dānati-
one es. s. mort̄. **d** **M**emēto mei dñe. magna fides hu-
ius latronis: q̄ nec p̄t̄ acerbitatē pene quam sustinebat:
nec p̄t̄ infirmitatē carnis quā i xp̄o videbat cōfessionem
vere fidei omisit. **e** **C**ū veneris in regnū tuū manifeste
p̄z q̄ nō loquebat̄ de regno tp̄ali sed eterno: iō subditur.
f **H**odie mecū eris i paradiso nō accipis h̄ padius p̄ hor-
to voluptat̄: nec p̄ celo empyreo: h̄ p̄ fruitiōe beata quā
habuerūt sancti patres in morte xp̄i q̄ erat in limbo deten-

ti statim cū ei⁹ aia descēdit ad eos: r eadē die illuc descen-
dit aia illius latronis facta p̄iceps btē fruitiōis.

In manus tuas cōmendo sp̄m meū. ostendēs q̄ i arti-
culo mortis maxime debem⁹ recurrere ad deū. **h** **D**i-
dēs aut centurio. q̄ erat constitutus ad custodiendū xp̄m
in cruce quousq̄ ex-
pirasset. **i** **Q**uō fa-
ctū fuerat. s. miracu-
la in xp̄i passione fa-
cta: vt pote terremo-
tus: petraruz scissio.
obscuritas solis sup
natural: r q̄ cuz cla-
more magno expi-
rasset: qd̄ nō poterat
fieri vtute nature.
k **G**lorificauit de-
um. fidei cōfessione
dicēs. **l** **M**ere h̄
hō iustus erat: mat.
xxv. di. Vere fili⁹
dei erat iste. dicēduz
q̄ vtrūq̄ dixit centu-
rio: h̄ mathe⁹ exp̄ssit
vni: lucas aliud de
altero tacendo.
m **P**ercutientes
pectora sua. peniten-
tes r dolētes de xp̄i
p̄secutiōe: r isti fue-
rūt q̄ a pitis decepti
fuerāt vt p̄dictū est.
n **S**tabāt aut oēs
noti ei⁹ alōge **C**on-
trariū vt **Y**o. xix. vbi
di. **S**tabant in x̄ cru-
cē iesu mater eius et
soror matris ei⁹ rē.
Rūdet aug. q̄ n̄ erāt
imediate in x̄ illuz
pp̄ turbā cōprimen-
tē: nec ita lōge quin
posset eū videre: iō
p̄nt̄ dici fuisse longe
r p̄pe diuersis respe-
ctibus. **o** **E**t ecce
vir. **H**ic describitur
deuota xp̄i tumula-
tio. q̄ fuit solēnis et
p̄ciōsa: lz mors fue-
rit ignominiosa: p̄-
ut devroz fuerat p̄
phetizatū p̄ **E**sa. sic
pleni⁹ fuit declaratū
math. xxv. **p** **D**ecurio. i. xp̄ns
de curia. s. p̄sidis vel
imparozis. **q** **D**ie
nō cōsueuerat consi-
lio r actib⁹ eoz. s. iudeoz alioz xp̄m p̄sequētū. **r** **A**lb
arimathia. ista ē ciuitas q̄ vocata ē ramatha de q̄ fuit hel-
chana p̄ **S**amuel: vt h̄. j. **Reg. j.** **s** **Q**ui expectabat r
ipse regnū dei. nō tp̄ale r terrenū: h̄ celeste r eternū.
t **H**ic accessit ad pylatū: erat ei de curiaz pp̄ h̄ hēbat ma-
lorē accessū. **v** **E**t depositū inuoluit i syndone. i. i p̄ano li-
neo r ex h̄ ordiatū ē q̄ corp⁹ xp̄i n̄ p̄secrat nisi sup p̄anū li-
neū. **x** **E**t posu. eū rē. i. in vno lapide cōcanato fm̄ q̄nti-
tatē hois: ne si ex pl̄ib⁹ lapidib⁹ eēt sc̄m̄ posset dici a iude-
is q̄ suffosū fuisset sepulchz: r corp⁹ ide s̄blatū. **y** **I**n
q̄ nōdū q̄s̄ posit⁹ fuerat. ne posset dici q̄ ille q̄ p̄ ibi fuis-
set sepul⁹ resurrexisset r n̄ xp̄s. **z** **E**t dies erat pasce. i.

natione es. **E**tnos quidez
iuste: nam digna factis re-
cipim⁹: hic x̄o nihil mali
gessit. **E**t dicebat ad iesuz.
Bomine: memēto mei: cū
veneris in regnū tuuz. **E**t
dixit illi hiesus: **A**men di-
co tibi: hodie mecū eris in
paradiso. **E**rat aut fere ho-
ra sexta: r tenebre facte sūt
in vniuersam terrā vsq̄ in
horā nonā **E**t obscuratus
est sol: r velū templi scissū
est medium. **E**t clamās vo-
ce magna iesus ait. **P**ater
in manus tuas cōmendo
sp̄ritū meū. **E**t hec dicēs
h̄ expirauit. **U**idēs at̄ cētū-
rio qd̄ sc̄m̄ fuerat gl̄ificauit
deū dicēs **G**lere hic hō iu-
stus erat. **E**t oīs turba eo-
rū q̄ sil̄ aderāt ad spectacu-
lū istud: r videbāt q̄ fiebāt
m̄ p̄cutientes pectora sua re-
uertebāt. **S**tabāt at̄ oīs
noti ei⁹ alōge r m̄lieres q̄
secrete eū erant a galylea h̄
o videntes. **E**t ecce vir noīe
p̄ ioseph q̄ erat: decurio vir
q̄ bon⁹ r iust⁹ h̄ nō p̄senserat
p̄ silio r actib⁹ eoz: ab ari-
s mathia ciuitate iudee q̄ ex-
pectabant r ip̄e regnū dei.
t **H**ic accessit ad pylatum r
petijt corpus iesu. r depo-
situm inuoluit in syndone.
x r posuit eum in monumen-
to exciso: in quo nondum
z quisq̄ positus fuerat. **E**t
dies erat **P**arasceues.

o iij

feria sexta q̄ d̄i pascentes. i. p̄p̄atio. q̄ tūc p̄parabant̄ z co-
s̄bantur illa q̄ debebat̄ comedi i sabbato. fm̄ q̄ p̄cipitur
Exo. xvj. a Et sabbatū illucescebat. q̄ solēnitas sabbati
incipit a vespe p̄cedētis diei. b Subsecute at̄ mulie-
res. q̄ erāt xp̄o deuot̄ e vt viderēt monumentū. z qualis re-
dire possent ad vi-
gendū corp̄ xp̄i ibi
positum. c Et re-
uertētes. s. a monu-
mento. d Para-
uerūt aromata. hoc
fecerūt feria sexta.
anteq̄ intraret so-
lennitas sabbati q̄-
d̄ia erat eis licitum
aliqd̄ emere z pare.
e Et sab. q̄dē filij.
s. ab opib̄ deuerūt
f Scdm̄ mādatū
s. legis. q̄d̄ h̄i Exo.
xx. c. Ca. xxiiij.

Una aut̄ sabbati val-
de diluculo venērūt
ad monumētū por-
tantes q̄ parauerāt aroma-
ta: z inuenerūt lapidem re-
uolutū a monumēto: z in-
gressē nō inuenerūt corp̄
d̄ni iesu: Et factū est dum
mente p̄sternate essent de
istō. Ecce duo viri steterūt
secus illas in veste fulgen-
ti. Cū timerēt aut̄ z decli-
narent vultū in terrā dixe-
runt ad illas. Quid queri-
tis: viuentem cū mortuis
Non est hic s̄ surrexit. Re-
cordamī q̄liter locut̄ ē vo-
bis: cū adhuc in galylea es-
set dicēs. Quia optet filiū
hōis tradi in man̄ hoim̄
p̄ctōz: z crucifigi z die ter-
cia resurgere. Et recorda-

z sabbatū il lugescebat. s̄
f̄cute at̄ mulieres q̄ cū eo
venerāt de galylea viderēt
monumentū. z quēadmo-
dū positū erat corpus ei?
z reuertētes parauerūt aro-
mata z vnguēta: z sabbato
quidem siluerūt fm̄ mā
datum.

Cap. xxiiij.

Una aut̄ sabbati val-
de diluculo venērūt
ad monumētū por-
tantes q̄ parauerāt aroma-
ta: z inuenerūt lapidem re-
uolutū a monumēto: z in-
gressē nō inuenerūt corp̄
d̄ni iesu: Et factū est dum
mente p̄sternate essent de
istō. Ecce duo viri steterūt
secus illas in veste fulgen-
ti. Cū timerēt aut̄ z decli-
narent vultū in terrā dixe-
runt ad illas. Quid queri-
tis: viuentem cū mortuis
Non est hic s̄ surrexit. Re-
cordamī q̄liter locut̄ ē vo-
bis: cū adhuc in galylea es-
set dicēs. Quia optet filiū
hōis tradi in man̄ hoim̄
p̄ctōz: z crucifigi z die ter-
cia resurgere. Et recorda-

fil̄ ex̄itib̄ p̄ter thomā. sc̄da ibi. Et ecce d̄no: sc̄cia ibi. P̄az
aut̄ hec loq̄rēt. Circa p̄mū notat̄ ips̄ app̄itōis. cū d̄i.
a **U**na sabbati. i. p̄ma die p̄ sabbatū eo mō loq̄ndi q̄ d̄f
Gen̄. i. Factū ē vespe z m̄ae dies vn̄. i. p̄mus. vñ ibi p̄r
subdit̄ dies secund̄ z t̄ci. z sic de alijs. b **V**alde dilu-
culo. s̄riū vñ **M**arc̄. xvj. vbi d̄: orto tā sole. **D**ōm q̄ ē du-
plex ort̄ solis. vn̄ q̄n̄ apparet p̄rio lux ei. s. aurora. Alius
q̄n̄ apparet sol sup̄ terrā. **M**arc̄ aut̄ loq̄t̄ de p̄rio ortu nō
de sc̄do vel p̄t̄ d̄ci q̄ q̄n̄ mulieres recesserūt de domo erat
valde diluculo. vt dicit hic lucas. s̄ q̄n̄ venerūt ad sepulcr̄
incipiebat appere sol sup̄ trā. sic dicit marc̄. q̄: loc̄ sepul-
cri erat ex̄ civitate hierl̄m. vt h̄i **J**oh̄is. xix. c **E**t inue-
nerūt lapidē reuolutū q̄ angel̄ remouerat lapidē d̄ ostio
monumētū. vt h̄i math. xxviiij. **E**t ingressē. s. locū mo-
numētū q̄ custodes fugerāt noie āgeli appentis. vñ iacebat
sic mortui. e **E**t sc̄m̄ ē dū m̄te p̄sternate essent. eo q̄ n̄ i
uenissent corp̄ d̄ni i sepulcro. f **E**cce duo viri. i. ange-
li appentes i sp̄e viroz. g **S**teterūt secus illas. **J**oh̄is
xx. d̄ q̄ erāt sedētes. vn̄ ad caput ali. ad pedes vbi posi-
tū fuerat corp̄ ih̄u. **D**ōm q̄ q̄n̄ maria vidit sola. erāt sedē-
tes vt ibi d̄f. s̄ q̄n̄ appuerūt istis mulierib̄ p̄lib̄ stabāt. vt
h̄i d̄f. **F**acile ē ei angelis sic apparētib̄ mutari de sessione

in statōz z ecōterfo. h **C**ū tierēt at̄. ex visione insolita.
i **E**t decliarent vultū i trā. ex verecūdia. k **D**ixerunt
ad illas. p̄solādo eas z instruēdo de xp̄i resurrectōne. fm̄
q̄ xp̄s eis p̄ntib̄ p̄dixerat. iō s̄bid̄. **E**t recordate sunt ver-
boz eius. l **N**unciauerūt hec oīa illis vndeci. q̄ duode-

te sūt x̄boz e? z regressē a
monumento nunciauerūt
hec oīa illis vndecim. z ce-
teris omnibus. **E**rat autē
maria magdalene z iohā-
na: z maria iacobi. z cete-
re q̄ cū eis erant q̄ dicebāt
ad apostolos hec. **E**t visa
sunt ante illos sicut delira-
mentum verba ista. z non
crediderunt illis. **P**etrus
autem surgens cucurrit ad
monumentum: z p̄cūbēs
vidit lithiamia sola posita
z abiit secū mirās q̄d̄ sc̄m̄
fuerat: **E**t ecce duo ex illis
ibat̄ ip̄adie i castellū quod
erat i spacio stadior̄ sexa-
gita ab hierl̄m noie emaus
z ip̄i loq̄bantur adiucē de
his oib̄ q̄ acciderant. **E**t
factū est dum fabularētur
z secū q̄rerēt: z ip̄e ih̄s ap-
propinquans ibat cū illis.
o **C**uli aut̄ illoz tenebant̄
ne eū agnoscerēt. **E**t ait ad
illos. **Q**ui sūt h̄i fm̄dēs
q̄s p̄fertis adiucē ābulā-
tes z estis tristes. z respō-
dēs vnus cui nomē Cleo-
phas dixit ei. **T**u sol̄ pe-
grin̄ es in hierl̄m: z nō
p̄gnouisti q̄ sc̄a sūt i illa h̄is

cimus. s. iudas se su-
spederat. s̄ adhuc vt
dicit q̄ nō essent vn̄
deci apli. s̄ t̄m̄ decē
q̄ thomas erat ab-
sens. vt h̄i **J**oh̄. xx.
Dōm q̄ erat cum
alijs. q̄n̄ iste mulie-
res nunciauerūt vt h̄i
d̄f. z s̄ q̄n̄ duo di-
scipuli regressē de
emaus narrabāt q̄
viderāt. vt h̄i. j. co-
d̄ ca. s̄ t̄m̄ thomas
discredens discessit
ab alijs p̄ aliqd̄ spa-
ciū. z tūc venit ih̄s z
stetit in medio disci-
puloz dicēs. pax vo-
bis. absente thoma
vt d̄i **J**oh̄is. xx.
m **E**t visa sunt aut̄
illos quasi delira-
tū verba ista. i. fan-
tastica z nō vera.
n **P**etrus aut̄ sur-
gēs ucurrit ad mo-
numētū. z iohan-
nes cucurrit cū eo.
vt h̄i **J**oh̄is. xx. vbi
iste cursus plenius
describitur.
o **E**t p̄cūbēs. **J**o-
hannis. xx. d̄ q̄ ip̄e
intrauit monimen-
tū z vidit lithiamia
na zc. **D**ōm q̄ veni-
ens ad ostiū monu-
menti. primo iclīna-
uit se ad videndum
vt hic d̄i postea itra-
uit ad certius p̄gno-
scendūz veritatem.
p **E**t abiit mirans

.i. cogitās de xp̄i resurrectōe. q **E**t ecce duo. **H**ic p̄r
describit̄ apparitio facta duob̄ discipulis in eratib̄. z p̄
mo describit̄ ista app̄itio. sc̄do app̄ntis p̄gnitio. ibi. **E**t fa-
ctū est. terciō cognitōis relatō. ibi. **E**t resurgētes. **C**irca p̄-
mū d̄i. q **E**t ecce duo. ex illis. s. ex septuaginta discipu-
lis quoz vn̄ vocabat̄ cleophas. vt. j. h̄i. ali. d̄i fuisse **L**u-
cas euangelista p̄pter q̄d̄ nomē suū tacuit. r **A**bant
ip̄a die. s. die resurrectōis. s **I**n castellū q̄d̄ erat in spa-
cio stadior̄ sexaginta ab hierl̄m sedeci stadia faciūtynam
leucā. ex q̄ p̄z q̄ nō distabat a hierl̄m p̄ q̄m̄ leucas inte-
gre s̄ deficiūt q̄m̄ stadia. t **E**t factū ē dū fabularētur
nō d̄: hic fabulari a fabula s̄ s̄ for faris. q̄ nō loq̄bantur
d̄ vanis. s̄ d̄ opib̄ ih̄u z morte ei. v **D**cl̄i at̄ eoz tene-
bāt. q̄ incredulitas eoz z dubietas d̄medat̄ q̄ xp̄s p̄gnitōz
sui corp̄is ab eis retardaret. x **Q**ui sūt h̄i fm̄dēs. nō q̄-
rit ex īgrātia. s̄ vt ex eoz t̄nside incredulitas eoz p̄uēlēt̄ ar-
guat̄. y **T**u sol̄ pegrin̄ es i ierl̄m z n̄ p̄gnouisti q̄ sc̄a sūt i
illa h̄is dieb̄. ly sol̄ n̄ fac̄ exclusiōz alioz pegrinoz. cum
m̄lti valde pegrinēt d̄ diuers̄ p̄tib̄ venissent i ierl̄m ad diē
festū pasche. vt h̄i ioh̄. xij. s̄ nōt̄ exclusiōz p̄gnitōis ab isto
sic appente. s. not̄icia mort̄ ih̄u. vt sit sens̄. cū m̄lti pegrini
his dieb̄ venērūt i ierl̄m. mix̄ ē q̄ tu sol̄ n̄t̄ alios pegrin̄

nos scires ea qd st nota alijs oib. 3. **Quis** ille dixit. qd no qrit ex ignorantia sicut prius dictum est.

De hiesu nazareno qui fuit vir propheta potes in opere. scilicet miraculorum. **Et** sermone. predicationis et doctrine **Et** quomodo tradiderunt eum etc. quia

pcurauerunt eius captiorem et persuaserunt populis ut coraz pylato peterent eius crucifixionem et barrabe dimissionem: ut hi **Mat. xxvij** **Q**uos at sperabamus etc. q. dicat: iaz evanescit spes nra: cuius causa seditur **Q**uc sup hec oia tertia dies e hodie. qd pdixit se resurgere et tñ adhuc no apparuit discipulis. **Et** scia dies sit ppe finez: sic dicit infra: **Ad**vespascit et inclinata e iam dies. **Et** mulieres qdaz ex nris terruerunt nos: qd an lucẽ fuerit ad monumẽtu: et no inuenit corpe ei? venerit: dicentes se et visionẽ angeloru vidisse: qd dicunt eu viuere **Et** abierunt qdaz ex nris ad monumẽtu: et ita iuenerunt si cut mulieres dixerunt ipm **Q**uod no iuenerunt: et ipse dixit ad eos. **Stulti**: et tardi cordo ad credẽdu i oib? q locuti st pphete. none hec optuit pati xpm et ita intrare in gloria sua. **Et**icipies a moyse et oib? pphis iterptabat illis i oib? scripturã q de ipso erat. **Et** appropiquẽt camstello q ibat. et ipse se finxit logus ire. **Et** coegerunt illu dicẽtes **M**ane nobiscu qm advesperascit: et inclinata e ia dies. **Et** intravit euz

diebus. Quibus ille dixit
Que. et dixerunt. De hiesu nazareno qui fuit vir propheta potens in opere. et sermone coram deo et omni populo: Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes: et principes nostri in damnationem mortis: et crucifixerunt eum. Nos at sperabamus? qd ipse eẽt redẽptur? isrl. Et nunc sup hec oia tertia dies est hodie: qd hec facta sũt. Et mulieres qdaz ex nris terruerunt nos: qd an lucẽ fuerit ad monumẽtu: et no inuenit corpe ei? venerit: dicentes se et visionẽ angeloru vidisse: qd dicunt eu viuere Et abierunt qdaz ex nris ad monumẽtu: et ita iuenerunt si cut mulieres dixerunt ipm **Quod no iuenerunt: et ipse dixit ad eos. **Stulti**: et tardi cordo ad credẽdu i oib? q locuti st pphete. none hec optuit pati xpm et ita intrare in gloria sua. **Et**icipies a moyse et oib? pphis iterptabat illis i oib? scripturã q de ipso erat. **Et** appropiquẽt camstello q ibat. et ipse se finxit logus ire. **Et** coegerunt illu dicẽtes **M**ane nobiscu qm advesperascit: et inclinata e ia dies. **Et** intravit euz**

tes adhuc adire illu. **Et** intravit cu illis. qd p dictu desideriu disponebant ad fidei cõplementuz. **Et** factu e. **Hic** cõsequẽter describitur xpi apparẽtis cognitio cu dicif. **Accepit** panẽ bñdixit et fregit et porrigebat illis. sicut cõstauerat facere ante passionẽ: sic em frangebatur panem ac si scin

Et factu e du recumbere
Et factu e du recumbere cu eis: accepit panẽ et bñdixit ac fregit: et porrigebat ill. **Et** aperti sũt oculi eorum: et cognouerunt eu et ipse euauit ex oculis eorum. **Et** dixerunt adinui cem. **Nonne** cor nostrum ardens erat in nobis duz loqueretur in via: et aperiret nob scripturas. **Et** surgentes eadem hora regres si sunt in hierusalẽ: et inuenerunt cõgregatos vñdeciz et eos qui cum illis erant dicẽtes: qd surrexit dominus vere et apparuit symoni. **Et** ipi narrabãt que gesta erant in via et quomodo cognouerunt eu in fractõne panis. **Quom** autem hec loquantur. **Stetit** hiesus in medio eorum et dixit: pax vobis ego suz: nolite timere. **Conturbati** vero et contriti: existimabant se spiritum videre: **Et** dixit eis: **Quid** turbati estis: et cogitationes ascendunt i corda vestra. **Et** videte manus meas et pedes: quia ego ipse suz. **Palpate** et videte quia spiritus carnem et ossa non habet: sicut me videtis habere. **Et** cum hec dixisset ostendit eis manus et pedes. **Adhuc** aut illis

deret cum cultello. **Et** aperti sũt oculi eoz. qd volutarie se eis ostendit in effigie qd erat cognoscibilis ab eis et cu hoc cognouerunt eum p modu fractiõis panis. **Et** ipse euauit ex oculis eorum: ostẽdẽs discipulis qd habebat corp? glosu qd subito pot dispare p dotẽ agilitat? **Et** surgẽtes eadẽ hora regressi sunt in hierusalem. **Quis** enim tã esset tarde: ut patz ex pdictis. tñ ex fidẽ feruore et remoto timore stati regressi sũt in hierusalem ad illos discipulos qd erãt inclusi ppter metũ iudeoz: ut habet **Joh. xx.** ad nunciandũ eis xpi resurrectionẽ iõ subditur **Et** inuenerunt congregatos. **xj.** qd ad huc thomas erat cu alijs. **Et** dicẽtes qd surrexit dñs vere et apparuit symoni. qñ autẽ ista apparitio fuerit: no legitur expisse: s; tunc credit fuisse facta qñ petrus cucurrerat ad monumentuz et viderat lintheamina posita abũt miras secũ qd factu fuerat: ut dicitur **Et** ipi narrabãt. apparitionẽ eis factam put descripta e per ordines tñ nec istis nec alijs thomas creditit s; p

aliqd spaciũ ab alijs discessit: et tũc ipso absẽte facta e ista apparitio q sequit. **Qu** at hec loqrent. **Hic** describitur tertia apparitio facta i oibus preter thomam cum dicif. **Stetit** hiesus in medio eoz: subito enim inter discipulos apparuit quia ad eos ianuis clausis intravit: ut habetur **Johannis. xx.**

Ego sum non res fantastica seu illusio dyabolica. **Conturbati** vo et cõterriti. **Hic** pñr describitur resurrectionis pbatio: p hoc q ostendit se verũ hominẽ et veruz deum: et fm humanitatẽ vere suscitatu: ut patebit psequẽdo **Et** stimabant se spiritũ videre. diuina em pudentia pmissi sũt dubitare ad maiorẽ certificationẽ fidel de dñico resurrectione. **Et** videte manus meas et pedes in eos: p cicatrices clauoz ibi remanẽtes ostẽdit qd erat idem corp? numero: **Palpate** et videte. per hoc enim ostendebatur habere corpus verum non fantasticum.

margin notes on the left edge of the page, including references to other biblical passages and commentary.

a Habetis hic aliqd qd manducetur. p comestione em ondit se hfe corpus viuu aia vegetatiua aiatum.

b Hec sunt verba. p hoc q loqbat sensiblr z est ronablr reducens ad memoriã q eis dixerat an morte sua ondit se habere corp aiatu aia sensitua z intellectiua. z eade qd?

c Tunc apuit illis sensum zc. sicut p pcedentia pbant vitate sue resurrectiois qtu ad huanitatem sic p hoc illa pbant qtu ad deitate qz illuminare mentes ig rantiu intellecta sa cre scripture z subit o est ipius deitatis ppiu. z ideo sdit.

d Sic oportebat xpm pati z resurgere qz sicut an passio ne declarauit se esse vez deum z hoiem ita etiã post resurrectioe suã. Resurre ctio em vera est eius de in nũero iterata surrectio.

e Et p dicare in nomie ei pniã z remissionẽ pec. in oes gentes i cipiẽdo. ab hyeroso lyma. Hyerusalẽ ei est in medio fre ha bitabilis. qz e in qrt o climare. z io ab il lo loco cõuenienter incepit pdicatio euãgelij. vt p aplos xpi aliozqz discipulos circũqz p orbẽ dispfos. In omnem terrã exiret sonus pdicatiois eozũ: fm q fuerat pdcm ps xvij. f Vos aut testes estis hozũ. i. supius descriptozũ qru ad xpi incarnatoz: pdicatoz: passioe: z resurrectioez

g Et ego mittã. i. mittã de ppinq pmissum patris mei. h In vos. i. spmscũ in signo visibili ad pdicandũ. cõstã ter vbicqz veritate euãgelij. i Vos aut sedete in ciuitate postq euãgelista descriptũ xpi resurrectoẽ: h vltimo de scribit eius ascẽsionẽ. Circa qd sciendũ q in die ascẽsiois xps bis apparuit discipulis suis. Prio in ciuitate hierlem discipulis comedentibz quã describit lucas pleni Act. pno. ca. z tunc dixit eis q nõ discederẽt ab hyerolimã s expectarẽt pmissum patris. z h repetit breuit cũ dicitur i Vos aut sedete in ciuitate qadusqz induamini virtute ex alto. q. d. Nõ estis sufficẽtes ad pdicandũ pstante veritate euãgelij: donec confirmati fueritis p donũ spũsancti. z tuc pcepit discipulis suis vt exiret de ciuitate i monte oliueti vt in viderẽt eũ ascẽdentẽ in celũ. z h e qd dicit.

k Eduxit eos foras in bethaniã. i. versus bethaniã. quia mons oliueti ad quẽ exierunt est ex hierlm in via eũdi s sus bethaniã. z bethaniã e ppe montẽ oliueti sita. z ibi se cundo apparuit discipulis in die ascẽsionis. qz postqz apparuerat illis in ciuitate z dixerat q irent in montẽ oliue ti dispuit ab illis. z cũ venissent ad montẽ oliueti itez eis apparuit. Dico em vicibz alijs apparnerat post resurrectioe suã. vt declaratu fuit Math. xxvij.

l Et eleuatis oculis in celũ. vbi volebat ascendere. m Bndixit eis. i. discipulis suis. n Recessit ab eis. pre sentia corpali. o Et ferebat in celũ. pmo motu p dotẽ agilitatis. qubes in z angeli apparuerũt ad ei? obsequi um vt h acru. j. p Et ipi adorãtes. xpm ascendentem qdiu potuerũt videre eũ. q Regressi sunt in hyerusa lẽ. postqz pãderũt ei? aspectũ. Cũ gaudio magno. qz oia mysteria erãt ipieta in xpo. s Et erãt sp in tẽplo laudã tes zc. Theophyl? expositoz refert h ad tps qd fuit inter

ascensione dñi penthecosten dicẽs. qz apll e alij chrti sti discipuli an ascẽsionẽ xpi starẽt inclusi pp metũ iude oz. ex ascẽsionẽ tñ ei? pfortari exbant ad tẽplũ cã oiois lz nõdũ accepissent spmscũ in signo visibili. Alij aut expositozes referũt hoc ad tps post penthecosten. in q apo stoli spũscõ confor tati abteceit a seme tũ iudeoz. Dicit ei q apli stabãt in hie rusalẽ qsi reclusi in orõe positi quousqz recipent gãm spũ scũ eis a xpo. pmissã z hoc vt magis concordare ei quod dñi Act. j. Tunc re uersi sunt in hierlm a monte. q vocat oli ueti zc. z sequit. Et cũ introissent in ce naculũ ascẽdebant in supiora. vbi mãe bant petrus z iohes zc. z subditur post. Hõ oes erant perse uerãtes vnanimiter in orõe cũ multibz maria mfe le su z fratribz ei? i eo dẽ loco receperunt spmscũ in die pen thecostes vt hñ Act. ij. z extrũ relicto timore iudeoz con srebant z pdicãt

publice xpm z sbãt cã deuotois ad tẽplũ: fm q dñi hic. s Et erãt sp. i. cõit vel frequẽter. In tẽplo laudãtes z bndicẽtes deũ. cui est honoz z gloria in scã scloz. Amẽ

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Lucam.

Incipit p̄hemũ Nicolai de lyra sup Iohem.

Hactes adle desup ipoz qmõz Ezech. j. Ezechiel ppheta cui apli sunt celi z vidit visioes dei. vidit qmõz facies in vno aniali. Quatu or iãt facies vni. vics facies hois. facies leonis facies bouis. z facies adle. i. q designt vna noticia d̄ vbo icarnato qdruplt d̄sc̄pta. put diffusi? dcm e sup Math. Descriptio ei mathei designat in facie hois. qz pncipalit̄ describit scã ipi? humanitatis. Descriptio Iohis designat i facie adle. qz pncipalit̄ describit i xpo excellẽtiã diuine nãe. Descriptio ar marci designt i facie leonis. qz pncipalit̄ describit ipi? xpi regnũ. Descri ptio aut luce designat i facie bouis. q est anial imolaticũ qz pncipalit̄ describit ipi? xpi sacerdotiũ. vñ z a sacerdote inchoat suum euangelium dicens. Fuit in diebus Pe rodis regis Jude sacerdos quidam nomine zacharias.

ascensione dñi penthecosten dicẽs. qz apll e alij chrti sti discipuli an ascẽsionẽ xpi starẽt inclusi pp metũ iude oz. ex ascẽsionẽ tñ ei? pfortari exbant ad tẽplũ cã oiois lz nõdũ accepissent spmscũ in signo visibili. Alij aut expositozes referũt hoc ad tps post penthecosten. in q apo stoli spũscõ confor tati abteceit a seme tũ iudeoz. Dicit ei q apli stabãt in hie rusalẽ qsi reclusi in orõe positi quousqz recipent gãm spũ scũ eis a xpo. pmissã z hoc vt magis concordare ei quod dñi Act. j. Tunc re uersi sunt in hierlm a monte. q vocat oli ueti zc. z sequit. Et cũ introissent in ce naculũ ascẽdebant in supiora. vbi mãe bant petrus z iohes zc. z subditur post. Hõ oes erant perse uerãtes vnanimiter in orõe cũ multibz maria mfe le su z fratribz ei? i eo dẽ loco receperunt spmscũ in die pen thecostes vt hñ Act. ij. z extrũ relicto timore iudeoz con srebant z pdicãt

z remissionem pctõrum in omues gentes incipientibus a hyerolyima. Vos autem testes estis horum

Et ego mittam promissuz patris mei in vos. Vos autem sedete in ciuitate q adusqz induamini virtute

ex alto: Eduxit aut eos foras in bethaniã: z eleuatis manibus suis bndixit eis. Et factum est dum benediceret illis: recessit ab eis z ferebatur in celum:

z ipi adorãtes: regressi sũt in hyerusalem: cuz gaudio magno et erant semper in templo laudãtes z benedicentes deum. Amen.

Explicit euãgelii fm lucã

publice xpm z sbãt cã deuotois ad tẽplũ: fm q dñi hic. s Et erãt sp. i. cõit vel frequẽter. In tẽplo laudãtes z bndicẽtes deũ. cui est honoz z gloria in scã scloz. Amẽ

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Lucam.

Incipit p̄hemũ Nicolai de lyra sup Iohem.

Hactes adle desup ipoz qmõz Ezech. j. Ezechiel ppheta cui apli sunt celi z vidit visioes dei. vidit qmõz facies in vno aniali. Quatu or iãt facies vni. vics facies hois. facies leonis facies bouis. z facies adle. i. q designt vna noticia d̄ vbo icarnato qdruplt d̄sc̄pta. put

diffusi? dcm e sup Math. Descriptio ei mathei designat in facie hois. qz pncipalit̄ describit scã ipi? humanitatis. Descriptio Iohis designat i facie adle. qz pncipalit̄ describit i xpo excellẽtiã diuine nãe. Descriptio ar marci designt i facie leonis. qz pncipalit̄ describit ipi? xpi regnũ. Descri ptio aut luce designat i facie bouis. q est anial imolaticũ qz pncipalit̄ describit ipi? xpi sacerdotiũ. vñ z a sacerdote inchoat suum euangelium dicens. Fuit in diebus Pe rodis regis Jude sacerdos quidam nomine zacharias.

in facie hois. qz pncipalit̄ describit scã ipi? humanitatis. Descriptio Iohis designat i facie adle. qz pncipalit̄ describit i xpo excellẽtiã diuine nãe. Descriptio ar marci designt i facie leonis. qz pncipalit̄ describit ipi? xpi regnũ. Descri ptio aut luce designat i facie bouis. q est anial imolaticũ qz pncipalit̄ describit ipi? xpi sacerdotiũ. vñ z a sacerdote inchoat suum euangelium dicens. Fuit in diebus Pe rodis regis Jude sacerdos quidam nomine zacharias.

inchoat suum euangelium dicens. Fuit in diebus Pe rodis regis Jude sacerdos quidam nomine zacharias.

rodís regis Jude sacerdos quidam nomine zacharias.